

آزمون

کارنامه رتبه‌های بهرتر

رتبه‌های ا تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

www.
arefonline.ir

مرکز مشاوره عارف

گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه دوازدهم

نیم سال دوم دوازدهم $\frac{2}{8}$

جمع بندی مبحثی دهم

دفترچه شماره ۲

پنجشنبه ۲۷ فروردین ماه ۱۴۰۵

ویژه کنکوری های ۱۴۰۵

ملاحظات	مدت زمان پاسخ گویی	شماره سؤال		تعداد سؤال	ماده امتحانی	ردیف
		تا	از			
۷۰ سؤال ۶۵ دقیقه	۲۰ دقیقه	۸۰	۶۱	۲۰	زبان عربی	۱
	۱۵ دقیقه	۹۰	۸۱	۱۰	تاریخ	۲
		۱۰۰	۹۱	۱۰	جغرافیا	۳
		۱۲۰	۱۰۱	۲۰	فلسفه و منطق	۴
	۱۰ دقیقه	۱۳۰	۱۲۱	۱۰	اقتصاد	۵

برای شباهت حداکثری به کنکور، صفحه آرایبی، فونت و حتی اندازه متن در تمامی آزمون های ماز، کاملاً یکسان با استاندارد دفترچه های کنکور در نظر گرفته می شود.

جغرافیا

جغرافیای ۳

درس ششم: مدیریت
مخاطرات طبیعی
صفحه های ۱۰۰ تا ۱۱۰

جغرافیا ۱

کل کتاب

سهم در کنکور: ۵ سؤال

تاریخ

تاریخ ۳

درس دهم: انقلاب اسلامی
درس یازدهم: استقرار و تثبیت نظام جمهوری
اسلامی (تأیید توطئه های دشمنان داخلی و خارجی)
صفحه های ۱۲۸ تا ۱۴۶

تاریخ ۱

کل کتاب

سهم در کنکور: ۵ سؤال

زبان عربی

عربی، زبان قرآن ۳

نظام الطبيعة
(درس ۴)
صفحه های ۵۳ تا ۷۰

عربی، زبان قرآن ۱

کل کتاب

سهم در کنکور: ۸ سؤال

اقتصاد

کل کتاب

سهم در کنکور: ۱۵ سؤال

فلسفه و منطق

فلسفه ۲

درس دهم: دوره میانی
درس یازدهم: دوران متأخر (تأقیل از اصول اولیه
حکمت متعالیه)
صفحه های ۷۸ تا ۹۱

فلسفه ۱

منطق

کل کتاب

سهم در کنکور: ۹ سؤال

استراتژی و هدف گذاری با ماز در سال تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۴

نیم سال دوم: ۹ مرحله آزمون در ۱۰۰ روز تحصیلی مفید + فرصت هایی برای مرور و جبران + ۳ آزمون جامع شبیه ساز کنکور سراسری

۱- شروع مسیر: فرصت برای شروع نیم سال دوم و پیشروی ۵۰ یا صد درصدی پایه دوازدهم + تکمیل مرور و یادگیری پایه یازدهم

۲- فرصت های طلایی برای مرور و جبران: در دو آزمون ۶ و ۱۴ فروردین می توانید به ترتیب مباحث پایه دهم و یازدهم + مباحث نیم سال اول دوازدهم را به طور کامل مرور و جمع بندی کنید.

۳- تکمیل تسلط بر نیم سال دوم + آزمون های مبحثی: سه مرحله آزمون برای تکمیل و تسلط بر ۵۰ درصد پایانی نیمسال دوم + مرور پایه با نگاه ترکیبی به مباحث ✓ با آرامش خاطر و تسلط صد درصدی به استقبال امتحانات نهایی بروید!

۴- آزمون های جامع شبیه ساز و پیش بینی کنکور سراسری: در سه آزمون جامع شبیه ساز کنکور سراسری، شرایط کاملاً مشابه با کنکور سراسری را تجربه کنید!

■ ■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٦١ - ٦٩)

٦١- ﴿هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ﴾:

- (١) این آفرینشِ خداست؛ پس به من نشان دهید کسانی که غیر از اویند چه آفریده‌اند؟
  - (٢) این آفرینش، برای خداست؛ پس باید به من نشان دهید کسانی که غیر از اویند چه آفریدند؟
  - (٣) این آفرینشِ خداست؛ پس باید به من نشان دهید کسانی که غیر از اویند چه آفریدند؟
  - (٤) این آفرینش، از آن خداوند است؛ پس به من نشان دهید کسانی که غیر از اویند چه می‌آفرینند؟
- ٦٢- «عِنْدَمَا شَاهَدَ هَذَا الطَّائِرَ الصَّيَادِيْنَ قَرَبَ عَشْتِهِ أَخَذَ يُوجِدُ أَصْوَاتًا لِيُبْعِدَهُمْ عَنِ صَغَارِهِ؛ كَانَتْ الْأَصْوَاتُ حَذَرَاتٍ بَقِيَّةِ الْحَيَوَانَاتِ مِنْ وَجُودِ الْخَطَرِ أَيْضًا!»: هنگامی که این پرنده...

- (١) شکارچیان را نزدیک لانه دید، تصمیم گرفت صداهایی را ایجاد کند تا آنان از کودکانش دور شوند؛ آن صداها به بقیه حیوانات نیز از وجود خطر هشدار داده بود!
- (٢) شکارچی‌ها را نزدیک لانه خود دید، تصمیم گرفت صداهایی را ایجاد کند تا آن‌ها را از کودکانش دور کند؛ آن صداها به بقیه حیوانات از وجود خطر هشدار داده بود!
- (٣) شکارچی‌ها را نزدیک لانه دید، شروع کرد به ایجاد صداهایی تا آنان از کودکانش دور شوند؛ آن صداها به بقیه حیوانات جنگل نیز از وجود خطر هشدار داده بود!
- (٤) شکارچیان را نزدیک لانه خود دید، شروع کرد صداهایی را ایجاد کند تا آن‌ها را از کودکانش دور کند؛ آن صداها به بقیه حیوانات نیز از وجود خطر هشدار داده بود!

٦٣- «اعْلَمْ أَنَّ رَبَّنَا الرَّحْمَنَ مُسَاعِدَنَا فِي الْحَرْبِ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ وَ يُخْبِرُنَا عَنْ مَحَاوِلَتِهِمْ لِإِجَادَةِ التَّفْرِقَةِ بَيْنَنَا!»:

- (١) بدان که پروردگار مهربانمان ما را در جنگ با گروه ظالمین یاری می‌کند و ما را از کوشش ایشان برای ایجاد تفرقه بینمان باخبر می‌سازد!
- (٢) می‌دانم که پروردگار مهربان ما یاری‌کننده ما در جنگ با گروه ستمگران است و ما را از تلاششان برای به وجود آمدن تفرقه باخبر می‌کند!
- (٣) بدان که پروردگار مهربان ما یاری‌کننده ما در جنگ با گروه ظالم است و ما را از تلاششان برای ایجاد تفرقه بینمان آگاه می‌کند!
- (٤) می‌دانم که پروردگار مهربانمان ما را در جنگ با گروه ستمگر یاری می‌کند و ما را از کوشش آنان برای به وجود آوردن تفرقه باخبر خواهد کرد!

٦٤- «تُرْسَلُ كَثِيرًا مِنَ الْمُنْتَجَاتِ الزَّرَاعِيَّةِ إِلَى الْبُلْدَانِ الْمَجَاوِرَةِ سَنَوِيًّا لِأَنَّ نَقْلَ الْفَوَاكِهَةِ وَالْخَضِرَاوَاتِ مِنْ طَرِيقِ الْبَحْرِ أَقَلُّ نَفَقَةً لَنَا!»:

- (١) بسیاری از تولیدات کشاورزی خود را سالیانه به دو کشور همسایه ارسال می‌کنیم زیرا انتقال میوه‌ها و سبزیجات از طریق دریا برای ما کم‌هزینه‌تر است!
- (٢) اکثر تولیدات کشاورزی را سالیانه به کشورهای همسایه می‌فرستیم برای اینکه انتقال میوه‌ها و سبزیجات از مسیر دریا برایمان کم‌هزینه است!
- (٣) بسیاری از تولیدات کشاورزی را سالیانه به کشورهای همسایه ارسال می‌کنیم برای اینکه انتقال میوه‌ها و سبزیجات از مسیر دریا برای ما کم‌هزینه‌تر است!
- (٤) تولیدات کشاورزی بسیاری را سالیانه به کشورهای همسایه می‌فرستیم زیرا انتقال میوه‌ها و سبزیجات از طریق دریا برایمان کم‌هزینه است!

۶۵- «حينما أوصلنا أنفسنا إلى قمة الجبل في يوم الإثنين، شاهدنا منظرًا خلّاباً من بعيد؛ شكرتني أختي لهذا السفر الجميل عند الرجوع إلى البيت!»:

(۱) هنگامی که خودمان را در روز دوشنبه به قله کوه رساندیم، یک منظره جذاب را از دور دیدیم؛ خواهرم هنگام برگشت به خانه از من برای این سفر زیبا تشکر کرد!

(۲) زمانی که خودمان در روز دوم به قله کوه رسیدیم، منظره جذابی را از دور دیدیم؛ خواهرم هنگام برگشت به خانه از من برای این سفر زیبا تشکر کرد!

(۳) زمانی که خودمان را در روز دوم به قله کوه رساندیم، منظره جذابی را از دور دیدیم؛ هنگام بازگشت به خانه از خواهرم برای این سفر زیبا تشکر کردم!

(۴) هنگامی که خودمان در روز دوشنبه به قله کوه رسیدیم، منظره‌ای جذاب از دور دیدیم؛ از خواهرم هنگام بازگشت به خانه برای این سفر زیبا تشکر کردم!

۶۶- عَيْنِ الصَّحِيحِ:

(۱) حَيْرِنَا عَمَلُ ذَلِكَ الْعَجُوزِ جَدًّا لِأَنَّهُ كَانَ يَمْلِكُ ذَاكِرَةَ قَوِيَّةً! : از کار آن پیرمرد واقعاً متحیر شدیم زیرا او حافظه‌ای قوی داشت!

(۲) مَنْ ذَا الَّذِي يَقْدِرُ عَلَى تَزْيِينِ السَّمَاءِ بِهَذِهِ الْأَنْجُمِ الْمُنْتَشِرَةِ! : کیست آنکه می‌تواند آسمان را با این ستاره‌های پراکنده زینت دهد!

(۳) فَهَمَّتْ أَنْ هُنَاكَ فِي قَلْبِ اللَّيْلِ أَسْرَارًا لَا يَعْرِفُهَا الْإِنْسَانُ! : فهمیدم که آنجا در دل شب رازهایی وجود دارد که انسان آن‌ها را نمی‌داند!

(۴) اجْتَنِبُوا الْأَفْكَارَ السَّلْبِيَّةَ وَتَفَكَّرُوا فِي صِنَاعَةِ الْمُسْتَقْبَلِ! : از اندیشه‌های منفی دوری کردند و به ساختن آینده فکر کردند!

۶۷- عَيْنِ الْخَطَأِ:

(۱) اقْتَرَحَ الْمَدِيرُ لِلْعَمَالِ أَنْ يُبْنَى هَذَا الْمَخْتَبِرِ الْمَتَقَدِّمِ قَرَبَ إِحْدَى الْمَدَارِسِ! : مدیر به کارگران پیشنهاد کرد که این آزمایشگاه پیشرفته را نزدیک یکی از مدرسه‌ها بسازند!

(۲) قَالَ الْحَدَّادُ: تَعَلَّمْ هَذِهِ الْمَهَارَاتِ يَفِيدُ أَوْلَادَكُمْ وَيَفْتَحُ لَهُمُ أَبْوَابَ التَّقَدُّمِ! : آهنگر گفت: یادگیری این مهارت‌ها به فرزندان شما سود رسانده درهای پیشرفت را به رویشان می‌گشاید!

(۳) يُوجَدُ سَمَكٌ عَجِيبٌ فِي هَذِهِ الْبَحِيرَةِ يَتَغَذَّى عَلَى الْحَشْرَاتِ الصَّغِيرَةِ! : یک ماهی عجیب در این دریاچه وجود دارد که از حشره‌های کوچک تغذیه می‌کند!

(۴) قَدْ يُعَدُّ بَقَاءُ التَّفَايَاتِ الصَّنَاعِيَّةِ فِي الطَّبِيعَةِ تَهْدِيداً لِحَيَاةِ كُلِّ الْكَائِنَاتِ! : گاهی باقی ماندن زباله‌های صنعتی در طبیعت تهدیدی برای زندگی تمام موجودات به‌شمار می‌آید!

۶۸- « برخی از این پرندگان بیشتر از سی و پنج سال زندگی می‌کنند!»: تعیش...

(۱) بعض هذه الطيور أكثر من خمس و ثلاثين سنوات! (۲) بعض هذه الطيور أكثر من خمس و ثلاثين سنة!

(۳) بعض هذه الطيور لأكثر من ثلاثين و خمس سنوات! (۴) بعض هذه الطيور لأكثر من ثلاثين و خمس سنة!

٦٩ - عَيْنُ الْخَطَأِ فِي الْمَفْهُومِ:

- (١) لَا شَيْءَ أَحَقُّ بِاللِّبْنِ مِنَ اللِّسَانِ! : سخن از پر گفتن آفت بود / به کوتاه گفتن لطافت بود
- (٢) الْحَيَاةُ مُسْتَمِرَّةٌ سِوَاءَ ضَحِكِكَ أَوْ بَكْيِكَ! : جهد کن جهد که وقت من و تو در گذر است / سعی کن که این عمر بسی مختصر است
- (٣) الدَّهْرُ يَوْمَانِ؛ يَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ! : نیست غم گر به دل از عشق غباری برسد / از پس گرد به ناچار سواری برسد!
- (٤) مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الْعَطَّارِ إِنْ جَالَسْتَهُ نَفَعَكَ! : مُشْكٌ أَنْ اسْتَكْتَبْتَهُ بِبُيُوتِهِ / نَهَ أَنْ كَهَ عَطَّارٌ بِكُؤُودِهِ!

■ ■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٧٠ - ٧٤) بِمَا يَنْسَبُ النَّصِّ:

إِنَّ صَدِيقَكَ هُوَ كِفَايَةُ حَاجَتِكَ، هُوَ حَقْلُكَ الَّذِي تَزْرَعُهُ بِالْمَحَبَّةِ وَ تَحْصِدُهُ بِالشُّكْرِ! هُوَ مَانِدَتِكَ وَ مَوْفِدِكَ لِأَنَّكَ تَأْتِي إِلَيْهِ جَانِعاً وَ تَسْعَى وَرَاءَهُ مُسْتَدْفِئاً (بِأَيْشَتَوَانِهِ)، فَإِذَا أَوْضَحَ لَكَ صَدِيقَكَ فِكْرَتَهُ فَلَا تَخْشَ أَنْ تُصْرَحَ بِمَا فِي فِكْرِكَ مِنَ النَّفْسِ تَصْرِيحاً أَوْ تَحْتَفِظَ بِمَا فِي فِكْرِكَ مِنَ الْإِجَابِ!

وَ إِذَا صَمِتَ صَاحِبُكَ وَ لَمْ يَتَكَلَّمْ فَلَا يَنْقَطِعْ قَلْبُكَ عَنِ الْاسْتِمَاعِ إِلَى صَوْتِ قَلْبِهِ لِأَنَّ الصَّدَاقَةَ لَا تَحْتَاجُ إِلَى الْأَلْفَاظِ وَ الْعِبَارَاتِ فِي أَثْنَاءِ جَمِيعِ الْأَفْكَارِ وَ الرِّغْبَاتِ وَ التَّمَنِّيَّاتِ الَّتِي يَشْتَرِكُ الْأَصْدِقَاءُ بِفِرْحٍ عَظِيمٍ فِي عِلَاقَاتِهِمْ فَعَلَيْكَ أَنْ تَتَعَلَّمَ فَنَ الصَّمْتِ تَعَلِّماً لَا يَقْدِرُهُ إِلَّا الْأَصْدِقَاءُ الْحَقِيقِيُّونَ! إِنْ فَارَقْتَ صَدِيقَكَ فَلَا تَحْزَنْ عَلَى فِرَاقِهِ لِأَنَّهُ مَا يَجِبُ أَنْ يَكُونَ قَرِيباً هُوَ الْقَلْبُ فَلَا الْجِسْمَ! الصَّدِيقُ الْحَقِيقِيُّ هُوَ الَّذِي يَتَحَمَّلُ حَبِيبِهِ فِي كُلِّ الْمَوَاقِفِ وَ هُوَ مِنْ يَبْدَأُ بِالصَّلَاحِ فِي كُلِّ الْحَالَاتِ وَ عَلَيْنَا أَنْ نَعْلَمَ أَنَّ الصَّدَاقَةَ كَانَتْهَا مَطَّاطٌ (كِش)؛ يَمْسِكُهُ شَخْصَانٌ وَ عِنْدَمَا يَتْرَكُهُ أَحَدُهُمَا يَضُرُّ الْآخَرَ فَالصَّدَاقَةُ لَا تَوْجَدُ بِسَهُولَةٍ وَ عِنْدَمَا وَجَدْتُمْ شَخْصاً يَفْهَمُكُمْ إِغْتَمُوهُ حَقّاً قِيلَ: «ضَانِعَةٌ وَ هِيَ أَرْوَاحُنَا وَ تَشْتَهِي مَنْ يَفْهَمُهَا فَقَط!»

٧٠ - عَيْنُ الصَّحِيحِ حَسَبِ النَّصِّ:

- (١) كَلْنَا نَحْتَاجُ لِمَنْ يَزُورُنَا وَ يَدْعُونَا وَ عِنْدَمَا يَهْجُرُنَا فَلَا نَتَذَكَّرُهُ!
- (٢) حَقْلُكَ هُوَ فِكْرَتُكَ فَعَلَيْكَ أَنْ تَزْرَعَهُ بِدُونِ أَيِّ مَتَّةٍ!
- (٣) مِنْ أَصْعَبِ الْأُمُورِ هُوَ الْحَصُولُ عَلَى صَدِيقٍ يَدْرِكُنَا فِي الْحَيَاةِ!
- (٤) قَلْبُ الصَّدِيقِ يَسْتَمِعُ إِلَى كُلِّ الْمَشَاكِلِ وَ يَقْدِرُ عَلَى حَلِّ كُلِّهَا بِسَهُولَةٍ!

٧١ - عَيْنُ الْخَطَأِ حَسَبِ النَّصِّ:

- (١) التَّمَنِّيَّاتُ بَيْنَ الْأَصْدِقَاءِ تُوَدِّي إِلَى الصَّمْتِ فَلْيَسْتَمِعُوا إِلَيْهَا!
- (٢) أَصْدَقُ وَدٍّ هُوَ أَنْ نُحِبَّ شَخْصاً وَ نَحْنُ نُحَسِنُ إِلَيْهِ بِكُلِّ فِرْحٍ!
- (٣) الْمَرْءُ يَحْتَرِمُ عِقَائِدَ صَاحِبِهِ وَ يَسْعَى لِلتَّعَاوُنِ مَعَهُ فِي أَفْكَارِهِ!
- (٤) الصَّدِيقُ الصَّدُوقُ قَدْ يَقْدِرُ عَلَى تَحْقِيقِ مَا نُرِيدُهُ فِي الْحَيَاةِ!

٧٢ - عَيْنُ مَا تَسْتَنْبِطُ مِنْ هَذِهِ الْعِبَارَةِ: «ضَانِعَةٌ وَ هِيَ أَرْوَاحُنَا وَ تَشْتَهِي مَنْ يَفْهَمُهَا!»

- (١) إِغْتَمِ مَنْ أَدْرَكَكَ وَ رَافَقَكَ فِي مَصِيرِكَ!
- (٢) الصَّدِيقُ يَمْشِي فِي طَرِيقِ يَرِيدِ صَاحِبِهِ!
- (٣) إِنْ الرُّوحُ يُدْرِكُ كُلَّ شَخْصٍ يُكْرِمُهَا!
- (٤) لَا حِيلَةَ مِنَ الْمَوْتِ وَ تَرْجِعُ الرُّوحَ إِلَى خَالِقِهَا!

■ عَيْنُ الْخَطَأِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (٧٣ وَ ٧٤)

٧٣ - «صَدِيقٌ - تَحْصَدُ - تَصْرِيحاً - يَتَكَلَّمُ»

- (١) صَدِيقٌ: اسْمٌ - مَفْرَدٌ مَذْكَرٌ وَ جَمْعُهُ الْمَكْسَرُ «أَصْدِقَاءٌ» - مَعْرَبٌ / اسْمٌ إِنْ وَ مَنْصُوبٌ بِالْفَتْحَةِ
- (٢) تَحْصَدُ: لِلْمَفْرَدِ الْمَذْكَرِ الْمَخَاطَبِ - مُضَارِعٌ - مَجْرَدٌ ثَلَاثِيٌّ - مَتَعَدٌّ - مَعْلُومٌ / فِعْلٌ وَ مَفْعُولُهُ «ه»
- (٣) تَصْرِيحاً: مُصَدَّرٌ مِنَ الْمَصَادِرِ الْمَزِيدَةِ - مَفْرَدٌ مَذْكَرٌ - نَكْرَةٌ - مَعْرَبٌ / مَفْعُولٌ وَ مَنْصُوبٌ
- (٤) يَتَكَلَّمُ: فِعْلٌ مُضَارِعٌ - لِلْمَفْرَدِ الْمَذْكَرِ - مَزِيدٌ ثَلَاثِيٌّ مِنْ بَابِ «تَفْعُلُ» - مَبْنِيٌّ لِلْمَعْلُومِ / الْجُمْلَةُ فَعْلِيَّةٌ

- ٧٤- «تعلّموا - الحقيقيّون - شخصان - اغتتموا»
(١) تعلّموا: اسم - مفرد مذكّر - مصدرٌ مزيدٌ - معرب - نكرة / مفعول مطلق للتأكيد
(٢) الحقيقيّون: اسم - جمع سالم للمذكّر - معرّف بال - معرب / صفة و موصوفها «الأصدقاء»
(٣) شخصان: اسم - مثني - نكرة - معرب / فاعل لفعل يمسك و مرفوع بالألف
(٤) اغتتموا: فعل أمر - مزيد ثلاثي من باب «افتعال» و حروفه الأصليّة «غ ن م» - معلوم / فعل مع فاعله

■ ■ عيّن المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (٧٥ - ٨٠)

- ٧٥- عيّن الخطأ في ضبط حركات الحروف:
(١) يَحْكُمُ اللهُ جَمِيعَ المَوْجُودَاتِ مِنْ حَيَوانٍ وَ كائِنَاتٍ أُخْرَى!
(٢) عَلَيْنَا أَنْ نَطْلُعَ عَلَى أفعالِ الإنسانِ المُخْرَبَةِ لِلبيئَةِ!
(٣) يُفَرِّزُ هَذَا المُزارِعُ التَّخْلُصَ مِنْ هَذِهِ البُومَاتِ!
(٤) إِنَّكَ تَعَدِّتُ إِلَى نِظامِ الطَّبِيعَةِ تَعَدِّي الطَّالِمِينَ!
- ٧٦- عيّن الفاعل موصوفاً:
(١) نصب منبرٌ كبيرٌ لألقي محاضرةً مهمّةً بين النّاسِ!
(٢) رأيتُ طالبين مؤدّبين يقرآن دروسهما جيّداً!
(٣) يُطْعَمُ الرّجالُ المؤمنون الفقراء في هذه اللّيالي!
(٤) يصنع عاملُ المصنع الكرسيّ البنفسجيّ لنا!
- ٧٧- عيّن حرف جرّ «إلى» تختلف معناها عن الأخرى:
(١) قرّرنا أن نساfer إلى المحافظات الشمالية الثلاث مع الأسرة!
(٢) والدي مهندسٌ و يشتغل في شركته من الصباح إلى المساء!
(٣) إنّ الله قد أرسل إلينا نبياً مكرّماً ليرشدنا في الحياة!
(٤) أروح إلى المكتبة مع أختي ثم نذهب إلى بيت جدنا معاً!
- ٧٨- عيّن المفعول المطلق يختلف نوعه عن الباقي:
(١) تضرّر الأمطار الحمضيّة البيئَةَ ضرراً فعلينا أن نبقي في البيت!
(٢) يستغفر العبد المذنب ربّه في المسجد استغفار الصّالحين!
(٣) سمحت أمّي للعبة في الشارع مع أصدقائي سماحاً سهلاً!
(٤) يعمل جدّي أمورَه اليوميّة عملاً لا يستعين بأحدٍ لها!
- ٧٩- عيّن «اجتهاداً» جاء لبيان نوع الفعل:
(١) يجتهد ولدي في قراءة دروسه و كتابتها اجتهاداً!
(٢) أختي تجتهد للحصول على أفضل نتائج اجتهاداً بالغاً!
(٣) اجتهدت في حياتي اجتهاداً لأتعلّم فنوناً مختلفةً!
(٤) اجتهد في حلّ مشاكلك اجتهاداً فلا أحدٌ يساعدك بلاشك!
- ٨٠- عيّن الصّحيح في الجزء الذي أكّد عليه:
(١) إنّ البومات تنغذى على الفئران إضافة إلى الأفراخ!: البومات و الفئران
(٢) يربّي المزارع أنواع الطيور تربيةً دقيقةً في مزرعته!: يربّي
(٣) ينصحننا الشّيخ المُعزّز نصيحةً حول هذه الدنيا و نحن نعمل بها!: ينصح
(٤) ستتحقّق أهدافنا في الحياة تحقّقاً و نسعى جميعنا لكسبها!: تحقّقاً

۸۱- کدام یک از موارد زیر درباره وضعیت سیاسی و اجتماعی ایران از سال ۱۳۳۲ تا اوایل دهه ۱۳۴۰ درست است؟

- ۱) پیوستن ایران به پیمان بغداد، تأسیس سازمان اطلاعات و امنیت کشور
- ۲) زندانی کردن صدها روحانی و توسل آمریکا به شعار دفاع از حقوق بشر
- ۳) خروج محمدرضاشاه از ایران و تشکیل دولت موقت برای اداره امور
- ۴) تداوم تظاهرات مردمی در شهرهای مختلف و مستقر شدن امام در پاریس

۸۲- توصیف زیر مربوط به کدام یک از گروه‌های سیاسی مطرح شده در گزینه‌هاست؟

«آن‌ها در آغاز تفکر اسلامی داشتند ولی به مرور زمان دچار انحراف فکری شدند و به مارکسیسم تمایل پیدا کردند.»

- ۱) سازمان چریک‌های فدایی خلق
- ۲) هیئت‌های مؤتلفه اسلامی
- ۳) حزب ملل اسلامی
- ۴) سازمان مجاهدین خلق

۸۳- وجه اشتراک محمدرضاشاه پهلوی و خسرو پرویز، شاه ساسانی، در کدام گزینه به درستی مطرح شده است؟

- ۱) در دربار هر دو، رقابت و کشمکش میان درباریان وجود داشت.
- ۲) هر دو علیه پدر خود شوریدند و توانستند بر تخت تکیه بزنند.
- ۳) هر دو از طریق اعمال زور و استبداد قدرت را به دست گرفتند.
- ۴) هر دو تحت حمایت یک نیروی بیگانه و خارجی قرار داشتند.

۸۴- در یک موقعیت فرضی، اگر قانون انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی اصلاح می‌شد، وقوع کدام یک از احتمالات زیر بیشتر بود؟

- ۱) حضور بهائیان در حکومت بیشتر و اسلام روزبه‌روز ضعیف‌تر می‌شد.
- ۲) نمایندگان برای ورود و انتخاب شدن، باید به قرآن مجید سوگند می‌خوردند.
- ۳) فقط مردان می‌توانستند در انتخابات شرکت کنند و زنان از آن بی‌بهره می‌بودند.
- ۴) وضعیت اشتغال و زندگی روستاییان در ایران روزبه‌روز بهتر می‌شد.

۸۵- کدام مورد بیانگر وظیفه‌ای است که جمشید آموزگار پس از منصوب شدن به نخست‌وزیری، مأمور انجام آن گردید؟

- ۱) تبعید امام خمینی به ترکیه و سپس به پاریس
- ۲) ایجاد فضای سیاسی باز با انتقاد از دوران گذشته
- ۳) کاهش تنفر عمومی رایج در جامعه نسبت به شاه
- ۴) برکناری هویدا از رأس قدرت و کاهش اختیارات او

۸۶- با توجه به بازه‌های زمانی رویدادهای زیر پیرامون انقلاب اسلامی و حوادث پس از آن، کدام گزینه به درستی تدوین شده است؟

الف - برگزاری انتخابات اولین دوره مجلس خبرگان رهبری

ب - اقامه نماز جماعت به امامت آیت‌الله طالقانی در تهران

ج - برگزاری انتخابات مجلس شورای اسلامی

د - انتخاب ابوالحسن بنی‌صدر به عنوان نخستین رئیس‌جمهور

- ۱) «الف» و «ب» به صورت هم‌زمان رخ دادند ولی «ج» مدت‌ها پس از «د» در ایران صورت گرفت.
- ۲) «ج» و «د» در یک بازه زمانی رخ دادند ولی «الف» نسبت به «ب»، مقدم‌تر و قدیمی‌تر است.
- ۳) آخرین رویدادی که در تاریخ انقلاب صورت گرفت، «الف» و نخستین رویداد، «ب» بود.
- ۴) «الف» قبل از «ب» و پس از «د» رخ داد و «ج»، آخرین رویداد پس از انقلاب اسلامی است.

- ۸۷- گروهک‌های ضدانقلاب اسلامی، در کدام یک از مناطق زیر به طور ویژه فعالیت داشتند؟
- (۱) کردستان، خوزستان، سیستان و گلستان
(۲) ارومیه، خوزستان، ترکمن صحرا و سندج
(۳) اصفهان، تهران، کردستان و خوزستان
(۴) سیستان، ارومیه، ترکمن صحرا و تهران
- ۸۸- هر یک از موارد زیر، مربوط به کدام یک از تمدن‌های باستانی است؟
- الف - صنعتگران این تمدن، در ساخت ابزار و جنگ افزارهای مفرغین ماهر بودند.
ب - نشانه‌هایی از رواج صنعت سفالگری و نساجی در آن منطقه موجود است.
ج - در کارگاه‌های این تمدن، صنعتگرانی از سرتاسر قلمرو پهناور مشغول به کار بودند.
د - پایه‌گذار صنعت ابریشم در جهان باستان بود.
- (۱) مصر - چین - ساسانی - بابل
(۲) مصر - سند - ساسانی - بابل
(۳) سومر - مصر - هخامنشی - چین
(۴) سومر - سند - هخامنشی - چین
- ۸۹- یک مورخ قصد دارد تا یک پروژه پژوهشی درباره حکومت هخامنشیان انجام دهد. در این بین، کتاب تاریخ هرودت هم یکی از منابع اصلی اوست. هر یک از گزاره‌های زیر به ترتیب مربوط به کدام مرحله از کار این مورخ است؟
- الف - وی اطلاعات خود را از منابع مختلف من جمله کتاب تاریخ هرودت، استخراج و دسته‌بندی می‌کند.
ب - سعی می‌کند تا به دوره‌ای از تاریخ هخامنشیان بپردازد که دارای منابع و اطلاعات کافی باشد.
ج - بررسی می‌کند که هرودت چه گرایش اجتماعی یا سیاسی داشته تا بفهمد چرا در برخی اخبار خود دچار غرض‌ورزی شده است.
د - در منابع دیگر، به دنبال شواهد و مدارکی هست که بتواند نوشته‌های هرودت را بازسازی یا تفسیر کند.
- (۱) دوم - چهارم - سوم - اول
(۲) چهارم - سوم - اول - پنجم
(۳) دوم - سوم - چهارم - اول
(۴) چهارم - اول - سوم - پنجم
- ۹۰- متن انتزاعی زیر، مربوط به کدام گزینه است؟
- «درباریان همه از کار بزرگ و سفر دور و دراز این شاهزاده صحبت می‌کردند. نامه‌هایی که از سرزمینی در شرق برای دربار ارسال می‌شد، همه از ستایش کار بزرگ این شاهزاده حکایت داشت. اعضای هر دو مجلس، با توجه به لیاقتی که از خود نشان داده و خطرات این کار بزرگ را به جان خریده، وی را به عنوان جانشین تعیین کردند.»
- (۱) مهرداد اول توانست با گشایش جاده ابریشم، ارتباط تجاری و سیاسی با چین را تقویت کند.
(۲) اکتاوین بر رقیبان خود غلبه کرد و تغییرات بزرگی در نظام حکومتی رم به وجود آورد.
(۳) شاهزاده‌ای از خاندان اشکانی برای نخستین بار کتاب‌های بودایی را به زبان چینی ترجمه کرد.
(۴) ساسان با دختر یکی از شاهان محلی پارس ازدواج کرد و بر نفوذ و قدرت خانواده خود افزود.

- ۹۱- در رابطه با مدیریت زمین لرزه، هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب به چه موردی اشاره دارند؟
- الف - اصول طراحی و مهندسی ساختمان و مقررات مربوط به آن‌ها رعایت گردد.
  - ب - نقاط امن پناه‌گیری را در خانه، مدرسه، محل کار و غیره شناسایی کنیم.
  - ج - برق را قطع کنیم، شیرهای آب و گاز را ببندیم و محل را ترک کنیم.
  - د - از پله و آسانسور استفاده نکنیم.

- ۱) مدیریت قبل از وقوع - مدیریت قبل از وقوع - مدیریت بعد از وقوع - مدیریت در زمان وقوع
- ۲) نشانه‌های وقوع - مدیریت قبل از وقوع - مدیریت بعد از وقوع - مدیریت بعد از وقوع
- ۳) مدیریت قبل از وقوع - مدیریت در زمان وقوع - مدیریت بعد از وقوع - مدیریت در زمان وقوع
- ۴) نشانه‌های وقوع - مدیریت در زمان وقوع - مدیریت در زمان وقوع - مدیریت بعد از وقوع

- ۹۲- با توجه به موارد زیر که به روش‌های مدیریت قبل از وقوع سیل اشاره دارد، کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

الف - اصلاح بستر رودخانه

ب - نصب دستگاه‌های هشداردهنده

ج - ایجاد پایگاه نجات و امداد

د - ایجاد دیواره‌های پایدارکننده

۱) «الف» و «ج» برخلاف «ب» و «د» به روش‌های غیرسازه‌ای اشاره دارند و نسبت به روش‌های سازه‌ای، کم‌هزینه‌تر و مطلوب‌تر برای محیط‌زیست است.

۲) «الف» و «د» برخلاف «ب» و «ج» به روش‌های سازه‌ای اشاره دارند و نسبت به روش‌های غیرسازه‌ای پرهزینه‌تر و نامطلوب‌تر برای محیط‌زیست است.

۳) «ج» و «د» برخلاف «الف» و «ب» به روش‌های سازه‌ای اشاره دارند و نسبت به روش‌های غیرسازه‌ای کم‌هزینه‌تر و مطلوب‌تر برای محیط‌زیست است.

۴) «ب» و «ج» برخلاف «الف» و «د» به روش‌های غیرسازه‌ای اشاره دارند و نسبت به روش‌های سازه‌ای پرهزینه‌تر و نامطلوب‌تر برای محیط‌زیست است.

- ۹۳- موارد زیر هر کدام، یکی از بخش‌های اقتصادی ایران را بیان می‌کند، با توجه به آن کدام گزینه عبارت زیر را به

درستی تکمیل می‌کند؟

«خشک‌سالی مهم‌ترین عامل تهدیدکننده ..... در ایران است و از راهکارهای مدیریت آن می‌توان به ..... اشاره کرد.»

الف - زنجیره فعالیت‌های مالی، بهداشتی، آموزشی، انتظامی، اطلاعاتی، گردشگری، تجارت و بازرگانی که به‌طور غیرمستقیم در بهبود کیفیت و کمیت تولیدات کشور مؤثرند.

ب - با ایفای نقش حیاتی در تأمین مواد غذایی سالم، خودکفایی، ایجاد اشتغال و بهره‌مندی صحیح از مواهب الهی مانند آب‌و‌خاک، در اقتصاد کشور نقش بسیار مهمی دارد.

۱) «ب» برخلاف «الف» - سازمان‌دهی شبکه زهکشی با کاهش نفوذپذیری و مطالعات خاک‌شناسی و پایداری زمین

۲) «الف» همانند «ب» - سازمان‌دهی شبکه زهکشی با کاهش نفوذپذیری و مطالعات خاک‌شناسی و پایداری زمین

۳) «ب» برخلاف «الف» - مدیریت آبخیزداری، حفاظت از مراتع و پوشش گیاهی و کنترل فرسایش خاک

۴) «الف» همانند «ب» - مدیریت آبخیزداری، حفاظت از مراتع و پوشش گیاهی و کنترل فرسایش خاک

۹۴- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می کند؟

- «با توجه به موارد زیر، می توان گفت موارد ..... برخلاف موارد ..... در رابطه با ..... بیان شده اند.»
- الف - فعالیت اغلب ساکنان آن به زمین وابسته است و بیشتر آن ها به فعالیت کشاورزی اشتغال دارند.
- ب - جمعیت آنان کمتر از ۲ درصد جمعیت کشور است و زندگی اجتماعی قبیله ای به شکل طایفه دارند.
- ج - خانه های آن ها در نوع پراکنده با هم فاصله دارد و در نوع متمرکز تحت تأثیر پدیده های اطراف خود است.
- د - یک چهارم واحد دامی و یک پنجم از تولید پروتئین مربوط به دام کشور را به خود اختصاص داده اند.

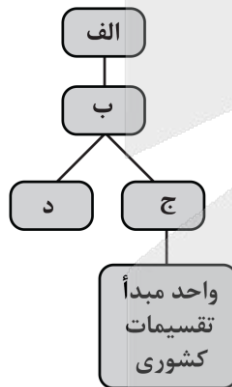
- ۱) «ج» و «د» - «الف» و «ب» - مقصد مردم در پدیده شهر گریزی یا مهاجرت معکوس
- ۲) «الف» و «ب» - «ج» و «د» - قدیمی ترین نوع سکونتگاه که در ایران شناخته شده
- ۳) «الف» و «د» - «ب» و «ج» - مقصد مردم در پدیده شهر گریزی یا مهاجرت معکوس
- ۴) «ب» و «د» - «الف» و «ج» - قدیمی ترین نوع سکونتگاه که در ایران شناخته شده

۹۵- در ارتباط با «دوره زمانی که شهر زیر از اهمیت ارتباطی مهمی در ایران برخوردار بود»، کدام عبارت به درستی بیان شده است؟

«این شهر باستانی در شمال غربی کازرون قرار دارد تا قرن هفتم هجری، آباد و مسکونی بود و جنگ و بیماری سبب از بین رفتن این شهر شد.»

- ۱) کشور به سی شهری تقسیم شد و برای هر شهر مأمورینی گماشته شد که آن ها را شهربان و به یونانی ساتراپ می گفتند.
- ۲) قلمرو جغرافیایی به واحدهایی تحت عنوان ایالت تقسیم بندی می شد که در مجموع به ۳۱ ایالت می رسید.
- ۳) عناصر اصلی تقسیمات کشوری به ترتیب از بزرگ به کوچک عبارت بودند از ایالت، ولایت، بلوک و قصبه.
- ۴) کشور به سرزمین یا ایالت، خوره یا استان، تسوگ یا تسوج یا شهرستان و رستاک یا دهستان تقسیم شده بود.

۹۶- شکل زیر، قسمتی از نمودار تقسیمات کشوری در ایران را نشان می دهد، با توجه به آن کدام عبارت به درستی بیان شده است؟

- ۱) «الف» واحدی از تقسیمات کشوری است که با محدوده جغرافیایی معین، از به هم پیوستن چند شهرستان هم جوار تشکیل می شود و توسط استاندار اداره می شود.
- ۲) «ب» شامل چندین مزرعه، مکان، روستا و احياناً شهر است که یک واحد همگن را به وجود آورده است و از نظر سلسله مراتب کشوری، تابع شهرستان است.
- ۳) «ج» محلی است با حدود قانونی که اکثریت ساکنان دائمی آن در مشاغل کسب، تجارت، صنعت، کشاورزی، خدمات و فعالیت های اداری اشتغال دارند.
- ۴) «د» از به هم پیوستن چند روستا، مکان و مزرعه هم جوار تشکیل می شود و امکان خدمات رسانی و برنامه ریزی در سامانه و شبکه ای واحد را فراهم می سازد.

۹۷- با توجه به عبارت های «الف» و «ب» که هر کدام بیانگر آب های شمال یا جنوب ایران است، کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

الف - طول آن حدود ۱۲۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۳۰۰ کیلومتر است.

ب - طول آن حدود ۹۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۲۵۰ کیلومتر است.

- ۱) «الف» برخلاف «ب» امتداد شمالی - جنوبی دارد و رود کورا از سمت جنوب غرب به «الف» تخلیه می شود.
- ۲) «ب» برخلاف «الف» امتداد شرقی - غربی دارد و «ب» دارای تنها بندر اقیانوسی ایران در شمال خود است.
- ۳) «الف» برخلاف «ب» با سایر دریاها ارتباطی ندارد و سطح «الف» از سطح آب های آزاد حدود ۲۸ متر پایین تر است.
- ۴) «ب» برخلاف «الف» دارای خور در اطراف خود است و «ب» شامل هفت کشور در اطراف خود است.

۹۸- با توجه به عبارت زیر، کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

«اینکه با افزایش ارتفاع دما کاهش می‌یابد بیانگر «الف» است ولی بررسی تأثیر «الف» بر مکان و زندگی انسان در حیطه «ب» قرار می‌گیرد.»

- ۱) «الف» به مجموعه عناصر جوی غالب در یک منطقه در درازمدت گفته می‌شود و برای مثال نوع «الف» در استان‌های خراسان جنوبی و شمالی، گرم و خشک است.
- ۲) در «الف» سعی می‌شود عناصر و عوامل به وجود آورنده هوا مانند بارش و دما شناسایی شود تا در نتیجه این شناخت، بتوان وضع هوا را در کوتاه‌مدت پیش‌بینی کرد.
- ۳) «الف» همانند «ب» حالت آبی و زودگذر جو است و اینکه دمای شهر یاسوج در تاریخ ۲۶ بهمن سال ۱۳۹۴ ساعت ۸ صبح، ۱۳ درجه سانتی‌گراد است، بیانگر «الف» است.
- ۴) «الف» برخلاف «ب» زیرمجموعه جغرافیای طبیعی طبقه‌بندی می‌شود و «ب» بیانگر نوع مصالح ساختمانی، منابع آب، فعالیت اقتصادی و جاذبه‌های گردشگری است.

۹۹- با توجه به دو دریاچه «الف» و «ب»، کدام عبارت در رابطه با ویژگی‌ها و ناهمواری‌های مرتبط با آن‌ها به درستی بیان شده است؟

الف - در قله بعضی از کوه‌های آتشفشانی هم دریاچه‌های کوچکی وجود دارند که آب آن‌ها از ذوب برف‌ها تأمین می‌شود.
ب - این دریاچه بین دو استان سیستان و بلوچستان و کرمان قرار گرفته است.

- ۱) «الف» همانند «ب» نوعی دریاچه فصلی است و منطقه کوهستانی حاوی «الف» شامل رشته‌کوه‌های مرزی ایران و ترکیه در شمال و غرب منطقه است.
- ۲) «الف» برخلاف «ب» نوعی دریاچه دائمی است و «الف» بیانگر کوه آتشفشانی سه‌سهند می‌باشد که رشته‌کوه ارسباران در شمال آن منطقه قرار گرفته است.
- ۳) «ب» همانند «الف» نوعی دریاچه فصلی است و در حد فاصل ناهمواری‌های اطراف «ب» تا دریای عمان، چندین چشمه دارای گل‌فشان وجود دارد.
- ۴) «ب» برخلاف «الف» نوعی دریاچه فصلی است و در اطراف «ب» رشته‌کوه‌های فرسوده با ارتفاع نسبتاً کم وجود دارد که کوه‌های مریخی نام گرفته است.

۱۰۰- در رابطه با پدیده‌های طبیعی استان فارس، کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«دشت ..... در استان فارس، ..... شکل گرفته است و دریاچه ..... در این استان، جزئی از دریاچه‌های ..... طبقه‌بندی می‌شود.»

- ۱) کاکان - هنگام چین‌خوردگی و در حدفاصل تاقدیس‌ها - مهارلو - فصلی
- ۲) ارژن - به وسیله انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین - نیریز - فصلی
- ۳) کاکان - در حدفاصل تاقدیس‌ها و در میان ناودیس‌ها - نیریز - دائمی
- ۴) ارژن - به وسیله انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی سخت - مهارلو - دائمی

۱۰۱- برای معلوم ساختن کدام مورد، تعریف به کار می‌رود؟

- ۱) بـه کجـا چـنـین شـتـابـان؟
  - ۲) گـر تـضـرع کـنـی و گـر فـریـاد
  - ۳) گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو کشت
  - ۴) اگر آن ترک شیرازی به دست آرد دل ما را
- گـوـن از نـسـیـم پـرسـیـد
و ر بـخـواهی ز چـرخ گـردون داد
گفتا تو بندگی کن، کو بنده پرور آید
به خال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را

۱۰۲- در کدام عبارت، احتمال برداشت معانی متفاوت وجود ندارد؟

- ۱) او با کلید طلایی‌اش، قفل تمام مشکلات شرکت را باز کرد.
- ۲) مدیر شرکت و معاون او، با هم وارد جلسه هیئت مدیره شدند.
- ۳) محمدرضا تا پدرش را در پارکینگ دید، لباسش را تمیز کرد.
- ۴) من نیز مثل تو، به خوردن غذاهای تند و پر ادویه حساسیت ندارم.

۱۰۳- در کدام گزینه تعداد مفاهیم جزئی کمتر است؟

- ۱) خورشید که ستاره منظومه ما است، نور و گرما به زمین می‌دهد، اما مریخ و زحل سردتر هستند.
- ۲) ماه که قمر طبیعی زمین است، هر شب در آسمان می‌درخشد و جزر و مد دریاها را کنترل می‌کند.
- ۳) کوه دماوند که بلندترین قله ایران است، در شهر تهران قرار دارد و برف آن تابستان هم باقی می‌ماند.
- ۴) رود کارون که طولانی‌ترین رود ایران است، از زاگرس سرچشمه می‌گیرد و به خلیج فارس می‌ریزد.

۱۰۴- اگر بدانیم مفهوم A تمام مصادیق B را در بر می‌گیرد و مفهوم B همه مصادیق C را در بر می‌گیرد و ویژگی خاص k

تنها در مصادیق C وجود دارد، کدام عبارت درست است؟

- ۱) ویژگی k یک تعریف جامع از A به دست می‌دهد.
- ۲) تعریف C به وسیله k، یک تعریف جامع است.
- ۳) تعریف C به وسیله A و k، ممکن است جامع نباشد.
- ۴) تعریف B به وسیله A، مانع است اما جامع نیست.

۱۰۵- کدام گزینه درست است؟

- ۱) استدلال‌های یقینی با مقدمات کاذب ممکن است نتیجه صادق بدهند.
- ۲) در مواردی از استنتاج بهترین تبیین می‌توان نتیجه یقینی به دست آورد.
- ۳) متنوع بودن نمونه‌ها از شرایط کافی برای قوی‌تر شدن استدلال تعمیمی است.
- ۴) اگر شباهت بیشتری بین دو امر وجود داشته باشد، حتماً استدلال تمثیلی قوی‌تر است.

۱۰۶- اگر گزاره‌های زیر را به صورت منطقی بازگردانیم، کدام قضیه سور متفاوتی نسبت به بقیه دارد؟

- ۱) ماشین‌هایی که کارت معاینه فنی ندارند جریمه‌ای حدود ۱۰۰ هزار تومان پرداخت می‌کنند.
- ۲) هوای روزهای آلوده شهر تهران، برای ورزش کردن در فضای باز مناسب نیست.
- ۳) دانش‌آموزان مدرسه با کتاب‌های فلسفه و منطق خود، وارد کلاس شدند.
- ۴) اشخاص برای رانندگی کردن در ۱۸ سالگی باید گواهینامه بگیرند.

۱۰۷- اگر درستی قضیه «بعضی الف ب نیست» را بدانیم؛ درباره درستی یا نادرستی کدام قضیه از لحاظ منطقی می‌توانیم

اظهار نظر کنیم؟

- ۱) بعضی ب الف نیست.
- ۲) هر الف ب است.
- ۳) هیچ الف ب نیست.
- ۴) هر ب الف است.

۱۰۸- اگر مقدمه دوم و نتیجه یک قیاس معتبر به ترتیب «بعضی ج ب است» و «بعضی الف ج است» باشد؛ آن گاه کدام یک از گزاره‌های زیر می‌تواند مقدمه اول این قیاس باشد؟

- (۱) هر الف ب است (۲) بعضی الف ب است (۳) بعضی ب الف است (۴) هر ب الف است

۱۰۹- نوع کدام یک از قضایای منفصل زیر متفاوت است؟

- (۱) این زاویه در مثلث، یا تند (حاده) است یا باز (منفرجه).
 (۲) برای ورود به سایت می‌توان از کد ملی یا شماره گواهینامه استفاده کنید.
 (۳) برای عبور قانونی از این مرز، داشتن «گذرنامه» یا «برگه تردد مرزی» الزامی است.
 (۴) متقاضیان دریافت این وام، یا باید «کارمند دولت» باشند یا «ضامن معتبر» معرفی کنند.

۱۱۰- کدام عبارت دارای مغالطه «توسل به احساسات» است؟

- (۱) با توجه به سابقه ما در کمک به نیازمندان که در صفحات مجازی می‌بینید، کمک‌های خود را برای ما واریز کنید.
 (۲) من فکر نمی‌کردم در این کلاس از دانشگاه کسی پیدا شود که با این سطح از تحلیل‌های غیرعلمی او برخورد کنم.
 (۳) تمام نخبگان و فرهیختگانی که امروز با من صحبت کرده‌اند؛ از طرح اینجانب برای بارورسازی ابرها حمایت کرده‌اند.
 (۴) به نظر می‌رسد تنها افرادی که احساسات‌شان زود برانگیخته می‌شود، خام حرف‌های این وکیل در دادگاه می‌شوند.

۱۱۱- کدام گزینه در مورد آثار ابن‌سینا به صورت دقیق بیان نشده است؟

- (۱) کتاب «نجات»، بیانی مختصر از آخرین دیدگاه‌های فلسفی شیخ‌الرئیس (ابن‌سینا) است.
 (۲) دایرة‌المعارف «شفا» علاوه بر الهیات، شامل منطق، ریاضیات و علوم طبیعی نیز می‌شود.
 (۳) کتاب «انصاف» با وجود داشتن ده‌ها هزار مسئله، امروزه تا حد زیادی از بین رفته است.
 (۴) «دانشنامه‌ی علایی» اثری است که ابن‌سینا آن را به زبان مادری خود به رشته تحریر درآورد.

۱۱۲- کدام عبارت در مورد طبیعت‌شناسی ابن‌سینا درست است؟

- (۱) حرکات اجزای طبیعت، منشأ ذات و طبع آن است و این حرکات در راستای حرکت کل طبیعت می‌باشد.
 (۲) تنها مرتبه هستی که دارای حرکت است، «طبیعت» می‌باشد و همین حرکت، سبب وجود شر در آن شده است.
 (۳) در نظام احسن طبیعت، حوادث ناگوار، شرور واقعی هستند؛ اما گریزناپذیر بوده و در نهایت به کمال جهان کمک می‌کنند.
 (۴) عالم طبیعت هم‌زمان حجاب حق و واسطه شناخت اوست؛ مانند ابری که خورشید را می‌پوشاند، اما باعث دیده شدن آن می‌گردد.

۱۱۳- کدام گزینه در مورد پادشاه راستین بودن خداوند درست نیست؟

- (۱) همه چیز را مستقیماً خلق کرده است؛ پس ذات هر چیزی از او می‌باشد.
 (۲) سایر پادشاهان واقعی نیستند، چون هیچ چیزی واقعاً از خود ندارند.
 (۳) همه موجودات در همه شئون خود به او محتاج می‌باشند.
 (۴) در هیچ چیزی به هیچ موجودی نیازمند نمی‌باشد.

۱۱۴- اساسی‌ترین تفاوت حکمت مشاء و اشراق چیست؟

- (۱) مباحث حکمت مشاء بر مبنای مفهوم وجود است؛ اما حکمت اشراق از مفهوم نور بهره می‌برد.
 (۲) حکمت مشاء تمایز موجودات را به ماهیت آن‌ها می‌داند؛ اما حکمت اشراق به مراتب مختلف نور.
 (۳) حکمت مشاء مطالب فلسفی را با قیاس برهانی بیان می‌کند؛ اما حکمت اشراق از شهود هم بهره می‌برد.
 (۴) در شناخت فلسفی، حکمت مشاء فقط از عقل بهره می‌برد؛ اما حکمت اشراق از کشف و شهود نیز استفاده می‌کند.

۱۱۵- کدام گزینه در مورد جهان میانی سهروردی درست است؟

- (۱) نورانی است؛ اما نه به اندازه مشرق عالم و ظلمانی است؛ اما نه به میزان مغرب کامل.
- (۲) آمیخته‌ای از نور و ظلمت است؛ یعنی در آن وجود و عدم با هم ترکیب شده‌اند.
- (۳) با حواس پنج‌گانه قابل درک نیست؛ چون غیرمادی و غیرجسمانی است.
- (۴) میان نورالانوار و جهان طبیعت (یعنی مغرب کامل) قرار گرفته است.

۱۱۶- کدام گزینه از نظر سهروردی درست است؟

- (۱) حکمت مشاء گمراه‌کننده است و عرفان بی‌نتیجه می‌باشد.
- (۲) حکیم متأله، در دریافت حقایق از خداوند، نیازمند واسطه نیست.
- (۳) بهترین جویندگان معرفت، علاوه بر عقل از وحی نیز بهره می‌برند.
- (۴) هر واقعیتهای نور است؛ اما موجودات عالم طبیعت صرفاً ظلمت هستند.

۱۱۷- کدام گزینه درست است؟

- (۱) فلسفه برای نخستین بار در ابتدای دوره متأخر، رقیبی قدرتمند به نام «علم کلام» پیدا کرد.
- (۲) انتقادهای متکلمین سبب شد بخش‌هایی از فلسفه پس از ابن‌سینا در تمام جهان اسلام دچار رکود شود.
- (۳) ملاصدرا تحت تأثیر استادش شیخ بهایی که بنیان‌گذار حوزه فلسفی اصفهان بود، با ذوق قلبی و عرفان آشنا شد.
- (۴) ملاصدرا هم تحصیل و هم تدریس را در شیراز آغاز کرد و پس از تبعید نیز دوباره برای تدریس به شهر شیراز بازگشت.

۱۱۸- کدام گزینه به درستی به مباحث فلسفی ملاصدرا در ترتیب زیر اشاره کرده است؟

سفر دوم - سفر چهارم - سفر اول - سفر سوم

- (۱) توحید و صفات الهی - علم‌النفس و معاد - مباحث عمومی فلسفه - ربوبیت و حکمت الهی
- (۲) توحید و صفات الهی - علم‌النفس و معاد - ربوبیت و حکمت الهی - مباحث عمومی فلسفه
- (۳) توحید و صفات الهی - ربوبیت و حکمت الهی - مباحث عمومی فلسفه - علم‌النفس و معاد
- (۴) ربوبیت و حکمت الهی - علم‌النفس و معاد - مباحث عمومی فلسفه - توحید و صفات الهی

۱۱۹- کدام گزینه در تکمیل عبارت زیر مناسب‌تر است؟

ملاصدرا در عین بهره‌مندی از ذوق و نص، همچنان فیلسوف است، زیرا .....

- (۱) دغدغه اصلی او هیچ‌گاه عرفان محض یا کلام محض نبوده است.
- (۲) هر مبحثی که طرح می‌کند، مطابق با موضوع و روش صحیح فلسفه است.
- (۳) دستگاه فلسفی او صرفاً متکی بر استدلال‌ورزی عقلی و براهین عقلی محض است.
- (۴) استفاده او از شهود یا وحی، نه به عنوان محتوای استدلال، بلکه به عنوان شاهد بوده است.

۱۲۰- کدام گزینه از منابع حکمت متعالیه محسوب نمی‌شود؟

- (۱) اندیشه‌های استدلالی و دقیق حجة‌الحق
- (۲) فلسفه نور و اشراق ایران پیش از باستان
- (۳) عرفان نظری محیی‌الدین عربی
- (۴) تعالیم قرآن و احادیث ائمه اطهار

۱۲۱- به ترتیب صحیح یا غلط بودن عبارتهای زیر، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- الف - هر کشوری آرزوی رسیدن به نقاط خارج از مرز امکانات تولید را دارد.
ب - برای فهمیدن اینکه هزینه‌ها را چگونه ارزیابی کنیم، باید تمام هزینه‌ها را در مقابل تمام منافع بسنجیم.
ج - نقاط زیر مرز امکانات، همان نقاط ناکارای تولید را نشان می‌دهند.

- (۱) ص - ص - غ
(۲) غ - غ - ص
(۳) ص - ص - ص
(۴) ص - غ - غ

۱۲۲- چه تعداد از عبارتهای زیر درست است؟

- الف - مهم‌ترین دلیل اندازه‌گیری «تولید ناخالص داخلی»، مقایسه سطح تولید در کشورهای مختلف است.
ب - معمولاً برای اندازه‌گیری تورم، از شاخص قیمت مصرف‌کننده بهره می‌گیرند و برای تشکیل این شاخص، دولت یک سبد بازار یعنی بسته‌ای از کالاهای گوناگون که عموم مصرف‌کنندگان خریداری می‌کنند را در نظر می‌گیرد.
ج - دولت برای انجام نقش‌های مختلفی که بر عهده دارد، خریداری مهم در بازار «عوامل تولید» و بازار «کالا و خدمات» است و با دریافت «مالیات» از خانوارها و شرکت‌ها و پرداخت یارانه به آن‌ها، نقش مهمی در اقتصاد ایفا می‌کند.
د - در دوران رکود، تولید کارخانه‌ها و شرکت‌ها کاهش می‌یابد و آن‌ها نیاز به استخدام نیروی کار جدید، ندارند یا حتی نیروی کار خود را اخراج می‌کنند، در نتیجه این نیروها دچار «بیکاری ساختاری» می‌شوند.
هـ - بعد از شکل‌گیری نظام جمهوری اسلامی، در بخش اقتصادی قانون اساسی، بر آموزه‌هایی همچون اقتصاد مردمی، نفی سلطه بیگانگان و استقلال اقتصادی، خودکفایی کامل اقتصادی، حقوق اقتصادی شهروندان و عدالت اقتصادی تأکید شده است.

- (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۱۲۳- کدام گزینه به ترتیب، بیانگر پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

- الف - دو روش سیاست‌گذاران برای کاهش تقاضای محصولات چیست؟
ب - کدام یک از درآمدهای دولت ناپایدار است؟

- (۱) ارائه اطلاعات، افزایش قیمت‌ها با ابلاغ بخشنامه - ایجاد بدهی از طریق استقراض از مردم
(۲) آگاه‌سازی مردم، وضع مالیات بر محصول - مالیات بر مصرف کالاهای خاص
(۳) ارائه اطلاعات، افزایش قیمت‌ها با ابلاغ بخشنامه - مالیات بر مصرف کالاهای خاص
(۴) آگاه‌سازی مردم، وضع مالیات بر محصول - ایجاد بدهی از طریق استقراض از مردم

محل انجام محاسبات

۱۲۴- پاسخ صحیح پرسش‌های زیر به ترتیب، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

الف - در رابطه با مفهوم «هزینه هدررفته»، کدام عبارت درست است؟

ب - منابع حاصل از «خمس» به چه کسانی تعلق می‌گیرد؟

(۱) هزینه‌هایی که در دسترس نیستند. - کسانی که توان کار و فعالیت اقتصادی ندارند.

(۲) هزینه‌های قابل بازگشت هستند. - سادات، مراجع تقلید و نمایندگان آنها

(۳) هزینه‌هایی که در دسترس نیستند. - سادات، مراجع تقلید و نمایندگان آنها

(۴) هزینه‌های قابل بازگشت هستند. - کسانی که توان کار و فعالیت اقتصادی ندارند.

۱۲۵- کدام گزینه به ترتیب، پاسخ درستی به پرسش‌های زیر است؟

الف - انتخاب برخی فلزات مانند طلا و نقره به عنوان پول و وسیله مبادله در معاملات، چه تأثیراتی بر اقتصاد داشت؟

ب - کدام گزینه در ارتباط با «دلایل عدم سازگاری نرخ بیکاری اعلام شده با آنچه در جامعه احساس می‌شود»، درست است؟

ج - گران شدن کتاب‌های کمک آموزشی یک انتشارات، چه تأثیری بر تقاضای کتاب‌های انتشارات دیگر خواهد داشت؟

د - در ارتباط با علل تورم و نقش دولت، کدام گزینه درست است؟

(۱) گسترش تجارت در داخل کشورها و بین ملت‌ها - برخی افراد بنا بر دلایلی با مأموران آمارگیری درباره وضعیت شغلی خود

با صداقت برخورد نمی‌کنند - افزایش تقاضا - هنگام تورم بانک مرکزی می‌تواند با خرید اوراق مشارکت از مردم، نقدینگی

بیشتری به جامعه تزریق کرده و تورم را کنترل کند.

(۲) امکان پس انداز فردی توسط بازرگانان - همه کسانی که به صورت پاره‌وقت مشغول کارند، شاغل هستند، ولی آنها خودشان

را شاغل حساب نمی‌کنند - کاهش تقاضا - جهت مقاوم‌سازی اقتصاد کشوری که با مشکل تورم رو به روست می‌توان از

سیاست پولی انبساطی استفاده کرد.

(۳) رونق دریانوردی - تمام کسانی که در غیر از زمینه تخصصی‌شان مشغول به کار هستند، شاغل محسوب می‌شوند - افزایش

تقاضا - بالا رفتن نرخ برابری ریال و دلار، از قدرت خرید پول ملی می‌کاهد و منجر به تورم در اقتصاد کشور می‌شود.

(۴) رونق بخشیدن به حمل‌ونقل - طبق تعریف، کسانی که از جست‌وجوی شغل دلسرد شده‌اند، بیکار محسوب می‌شوند -

کاهش تقاضا - در شرایط تورمی، دولت به دو روش می‌تواند عرضه را افزایش دهد، روش اول ارائه یارانه‌های تولیدی است

و روش دوم افزایش صادرات است.

محل انجام محاسبات

۱۲۶- کدام گزینه به ترتیب، نشان‌دهندهٔ پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟

الف - با توجه به نمودار «مرز امکانات تولید» کدام گزینه نادرست است؟

ب - اولین مرحلهٔ انجام یک خرید هوشمندانه چیست؟

ج - به کدام دلایل زندگی عموم انسان‌ها در جامعهٔ شهری، دارای اقتصادی تک‌محصولی است؟

د - منافع حاصل از تجارت بین‌الملل، چه اثراتی در اقتصاد کشورها دارد؟

ه - در نمودار جریان چرخشی تعاملات، بین «دولت» و «بنگاه‌ها» چه مواردی مبادله می‌شود؟

۱) نقاط زیر مرز امکانات تولید، نشان‌دهندهٔ این است که اقتصاد از بیشترین منابعش استفاده نکرده است، زیرا یک واحد از یک کالا می‌توانست تولید کند، بدون اینکه کالای دیگر را حذف کند. - بررسی گزینه‌های موجود با توجه به بودجه - تقسیم کار و عدم تمرکز بر تولید محصولات مقرون به صرفه - واردات محصولات با کیفیت‌تر، ارتقای شاخص‌های توسعهٔ انسانی و نابرابری درآمدی - مالیات، کالا و خدمات

۲) اگر یک کشور یا شرکت، هر فرصتی را برای استفادهٔ بهتر از منابع تولید به کار بگیرد، در صورتی که وضع دیگران بدتر شود، اقتصاد آن کشور یا شرکت، کارا است. - مشخص کردن دقیق مشکل و مسئله - تخصص‌گرایی و تولید بر اساس مزیت‌های اقتصادی - صادرات کالاها باعث می‌شود تولیدکنندگان به بازارهای وسیع‌تری دسترسی پیدا کنند و برای رقابت با سایر تولیدکنندگان، کیفیت محصولات را ارتقاء دهند و سود بیشتری کسب کنند. - مالیات، کالا و خدمات

۳) اگر در یک کشور با صرفه‌جویی، سرمایه‌گذاری بیشتری انجام شود، ظرفیت‌های تولیدی توسعه می‌یابد و مرز امکانات تولید به بالا منتقل می‌شود. - بررسی گزینه‌های موجود با توجه به بودجه - تقسیم کار و عدم تمرکز بر تولید محصولات مقرون به صرفه - کشورها می‌توانند از منابع، امکانات و فناوری‌های یکدیگر در فرآیند تولید، استفاده کنند. - پرداخت عوامل تولید، کالا و خدمات

۴) در صورتی که در یک کشور یا شرکت، افزایش کارایی در تولید محقق شود، منحنی مرز امکانات به سمت بالا منتقل می‌شود - مشخص کردن دقیق مشکل و مسئله - تخصص‌گرایی و تولید بر اساس مزیت‌های اقتصادی - آرمان‌ها و چشم‌اندازهای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کشورها به یکدیگر نزدیک می‌شود و دیدگاه‌های مشترکی پیدا می‌کنند. - پرداخت عوامل تولید، کالا و خدمات

محل انجام محاسبات

۱۲۷- جدول زیر نشان دهنده آمار تولیدات کشوری فرضی است. اگر مجموع ارزش اقلام ماشین آلات، پوشاک و مواد غذایی ۳۷۸ میلیارد ریال باشد، به ترتیب میزان تولید ناخالص داخلی و تولید ناخالص داخلی سرانه این کشور چقدر است؟

ردیف	نوع تولید	ارزش فعالیت تولیدی
۱	خدمات ارائه شده	۹۰ میلیارد ریال
۲	فعالیت تولیدی خارجیان مقیم کشور	۶۴ میلیارد ریال
۳	ارزش استهلاك	۳۲ میلیارد ریال
۴	فعالیت تولیدی مردم کشور که در خارج اقامت دارند	$\frac{1}{8}$ فعالیت تولیدی خارجیان مقیم کشور
۵	جمعیت کشور	۸۰ میلیون نفر

(۱) ۵۳۲ میلیارد ریال - ۶,۶۵۰ ریال (۲) ۵۳۲ میلیارد ریال - ۶,۲۵۰ ریال

(۳) ۵۰۰ میلیارد ریال - ۶,۶۵۰ ریال (۴) ۵۰۰ میلیارد ریال - ۶,۲۵۰ ریال

۱۲۸- جدول زیر نشان دهنده وضعیت توزیع درآمد کشوری فرضی مطابق شاخص دهک هاست. اگر تفاوت سهم دهک دهم و نهم ۱ درصد، تفاوت سهم دهک هفتم و چهارم ۵ درصد، تفاوت سهم دهک دوم و ششم ۸ درصد و تفاوت سهم دهک اول و سوم ۵ درصد باشد، در این صورت سهم دهک های سوم، ششم، هفتم و نهم به ترتیب چقدر است؟

سهم دهک اول	۲٪
سهم دهک دوم	۳٪
سهم دهک سوم	؟
سهم دهک چهارم	۷٪
سهم دهک پنجم	۹٪
سهم دهک ششم	؟
سهم دهک هفتم	؟
سهم دهک هشتم	۱۴٪
سهم دهک نهم	؟
سهم دهک دهم	۱۸٪
۱۰۰ درصد جمعیت کشور فرضی	۱۰۰ درصد درآمد ملی کشور فرضی

(۱) هشت - یازده - دوازده - هفده (۲) هفت - یازده - دوازده - هفده

(۳) هفت - یازده - سیزده - هفده (۴) هفت - یازده - دوازده - نوزده

محل انجام محاسبات

@Tahlilazemoon / @biomaz1

۱۲۹- اطلاعات داده شده مربوط به عملکرد سالانه یک بنگاه اقتصادی با ۲۰ نفر کارگر است، سود یا زیان این بنگاه چه قدر است؟

- دستمزد ماهیانه هر کارگر: ۴ میلیون تومان

- خرید مواد اولیه برای تولید ماهانه: ۲۰۰ میلیون تومان

- پول آب و برق و گاز و عوارض شهرداری و مالیات سالانه: ۱۶۰۰ میلیون تومان

- درآمد سالانه: ۵ میلیارد تومان

(۲) ۲,۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان ضرر

(۱) ۲,۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان سود

(۴) ۴۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان ضرر

(۳) ۴۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان سود

۱۳۰- در یک جامعه فرضی، کشاورزان هر کیلوگرم پنبه تولیدی خود را به ارزش ۸۰۰۰ ریال به کارگاه ریسندگی می فروشند.

کارگاه های ریسندگی، این مقدار پنبه را به مقداری نخ تبدیل کرده و به ارزش ۱۰۰۰۰ ریال به کارگاه های پارچه بافی

می فروشند و در کارگاه های پارچه بافی نخ به پارچه تبدیل شده و به مبلغ ۱۶۰۰۰ ریال به کارگاه های تولید پوشاک

فروخته می شود و در این کارگاه ها پارچه به پوشاک تبدیل می شود و به مبلغ ۳۲۰۰۰ ریال به دست مصرف کنندگان

می رسد. با توجه به این اطلاعات و نرخ مالیات ۵٪، پاسخ پرسش های زیر در کدام گزینه آمده است؟

الف - مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله اول و چهارم کدام است؟

ب - قیمت فروش پارچه با مالیات بر ارزش افزوده چقدر است؟

(۲) الف) ۱۶۰۰-۴۰۰ (ب) ۱۶۸۰۰

(۱) الف) ۴۰۰-۱۶۰۰ (ب) ۸۰۰

(۴) الف) ۴۰۰-۱۶۰۰ (ب) ۱۶۸۰۰

(۳) الف) ۱۶۰۰-۴۰۰ (ب) ۸۰۰

محل انجام محاسبات

بودجه بندی دروس آزمون بعد...

تاریخ برگزاری: ۱۰ اردیبهشت ماه

۲ نیم سال دوم دوازدهم

جمع بندی مبحثی یازدهم

زبان عربی

عربی، زبان قرآن (۳)

یا الهی

(درس ۵)

صفحه های ۷۱ تا ۸۳

روان شناسی

کل کتاب

علوم اجتماعی

جامعه شناسی (۳)

درس دهم: افق علوم اجتماعی در جهان اسلام

صفحه های ۱۰۵ تا ۱۱۵

زبان و ادبیات فارسی

علوم و فنون ادبی (۳)

حسن تعلیل، حس آمیزی، اسلوب معادله و کارگاه تحلیل فصل

صفحه های ۱۱۲ تا ۱۲۲

ریاضی

ریاضی و آمار (۳)

تابع نمایی

صفحه های ۹۵ تا ۱۰۴

عربی، زبان قرآن (۲)

کل کتاب

جامعه شناسی (۲)

کل کتاب

علوم و فنون ادبی (۲)

کل کتاب

ریاضی و آمار (۲)

کل کتاب

اقتصاد

فلسفه و منطق

فلسفه (۲)

درس دوازدهم: دوران متأخر درس دوازدهم: حکمت معاصر

صفحه های ۸۷ تا ۱۱۱

فلسفه (۱)

کل کتاب

منطق

-

تاریخ و جغرافیا

جغرافیا (۳)

درس نهم: مدیریت

مخاطرات طبیعی

فنون و مهارت های

جغرافیایی (۳)

صفحه های ۱۰۰ تا ۱۱۵

جغرافیا (۲)

کل کتاب

تاریخ (۳)

درس یازدهم: استقرار و

تثبیت نظام جمهوری اسلامی

درس دوازدهم: جنگ

تحمیلی و دفاع مقدس

صفحه های ۱۴۲ تا ۱۶۳

تاریخ (۲)

کل کتاب

گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه دوازدهم

نیم سال دوم دوازدهم $\frac{2}{8}$

جمع بندی مبحثی دهم

دفترچه شماره ۱

پنجشنبه ۲۷ فروردین ماه ۱۴۰۵

ویژه کنکوری های ۱۴۰۵

ملاحظات	مدت زمان پاسخ گویی	شماره سؤال		تعداد سؤال	ماده امتحانی	ردیف
		تا	از			
۶۰ سؤال ۷۰ دقیقه	۳۰ دقیقه	۲۰	۱	۲۰	ریاضی	۱
	۲۵ دقیقه	۴۵	۲۱	۲۵	زبان و ادبیات فارسی	۲
	۱۵ دقیقه	۶۰	۴۶	۱۵	علوم اجتماعی	۳

برای شباهت حداکثری به کنکور، صفحه آرایبی، فونت و حتی اندازه متن در تمامی آزمون های ماز، کاملاً یکسان با استاندارد دفترچه های کنکور در نظر گرفته می شود.

بودجه بندی دروس این آزمون

علوم اجتماعی	زبان و ادبیات فارسی	ریاضی
جامعه‌شناسی ۳	علوم و فنون ادبی ۳	ریاضی و آمار ۳
درس نهم: پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام صفحه‌های ۹۳ تا ۱۰۴	سبک‌شناسی دوره معاصر و انقلاب اسلامی وزن در شعر نیمایی صفحه‌های ۹۵ تا ۱۱۱	ریشه n ام و توان گویا صفحه‌های ۸۶ تا ۹۴
جامعه‌شناسی ۱	علوم و فنون ادبی ۱	ریاضی و آمار ۱
کل کتاب	کل کتاب	کل کتاب
سهم در کنکور: ۵ سؤال	سهم در کنکور: ۱۲ سؤال	سهم در کنکور: ۸ سؤال

استراتژی و هدف گذاری با ماز در سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

نیم سال دوم: ۹ مرحله آزمون در ۱۰۰ روز تحصیلی مفید + فرصت‌هایی برای مرور و جبران + ۳ آزمون جامع شبیه‌ساز کنکور سراسری

- ۱- شروع مسیر: فرصت برای شروع نیم سال دوم و پیشروی ۵۰ یا صد درصدی پایه دوازدهم + تکمیل مرور و یادگیری پایه یازدهم
- ۲- فرصت‌های طلایی برای مرور و جبران: در دو آزمون ۶ و ۱۴ فروردین می‌توانید به ترتیب مباحث پایه دهم و یازدهم + مباحث نیم سال اول دوازدهم را به طور کامل مرور و جمع بندی کنید.
- ۳- تکمیل تسلط بر نیم سال دوم + آزمون‌های مبحثی: سه مرحله آزمون برای تکمیل و تسلط بر ۵۰ درصد پایانی نیمسال دوم + مرور پایه با نگاه ترکیبی به مباحث ✓ با آرامش خاطر و تسلط صد درصدی به استقبال امتحانات نهایی بروید!
- ۴- آزمون‌های جامع شبیه‌ساز و پیش‌بینی کنکور سراسری: در سه آزمون جامع شبیه‌ساز کنکور سراسری، شرایط کاملاً مشابه با کنکور سراسری را تجربه کنید!

۱- تفاضل $\frac{1}{4}$ عددی از 10 ، برابر با نصف مجموع دو برابر قرینه همان عدد با 5 می‌باشد، آن عدد کدام است؟

- (۱) -10 (۲) -8 (۳) 10 (۴) 8

۲- اگر مجموع ریشه‌های معادله درجه دوم $x^2 + (k-3)x = 2$ نصف حاصل ضرب ریشه‌های آن باشد، ریشه کوچک‌تر کدام است؟

- (۱) -1 (۲) -2 (۳) 1 (۴) 2

۳- اگر $x = 3$ یکی از ریشه‌های معادله $\frac{2x-3}{5x} = \frac{2}{kx} - \frac{x}{15k}$ باشد، حاصل ضرب ریشه‌های معادله $6kx^2 + 10x - k = 0$ کدام است؟

- (۱) 2 (۲) 4 (۳) $-\frac{1}{3}$ (۴) $-\frac{1}{6}$

۴- اگر جدول مقابل مربوط به تابع f باشد، مقدار $a-b$ کدام است؟

x	0	3	-2	0	2	a
y	$a^2 - 6$	0	$4b + 1$	a	-2	-1

- (۱) -1 (۲) $-1/5$ (۳) -2 (۴) $-2/5$

۵- دو تابع با ضابطه‌های $f(x) = 2x^2 - kx + 8$ و $g(x) = \frac{ax^2 - 1}{2x + \frac{1}{2}}$ مفروضند. اگر زوج مرتب $(-1, 3)$ عضوی از تابع f

و همین‌طور $g(-\frac{1}{4}) = 1$ باشد، حاصل $a+k$ کدام است؟

- (۱) -2 (۲) -1 (۳) 3 (۴) 4

۶- اگر رأس سهمی به معادله $y = 3(x+2)^2 - 2a + 1$ روی نیمساز ناحیه دوم و چهارم باشد، این سهمی محور عرض‌ها را در چه نقطه‌ای قطع می‌کند؟

- (۱) -13 (۲) -15 (۳) 12 (۴) 14

۷- کدام یک از متغیرهای زیر به ترتیب کمی نسبتی، کمی فاصله‌ای و کیفی ترتیبی هستند؟

- (۱) تعداد شکایات رسیده به کلانتری - دمای هوای شهر تهران - گروه خونی اشخاص
- (۲) گنجایش آب یک تانکر - نمره آخرین آزمون از ۱۰۰ امتیاز - مقیاس ارزیابی تحصیلی (ضعیف، معمولی، خوب)
- (۳) درجه حرارت کلاس شما - مدت زمان مکالمه تلفنی - حروف الفبا
- (۴) سن کارمندان یک شرکت - معدل دانش‌آموزان یک کلاس - رشته تحصیلی افراد

محل انجام محاسبات

۸- اگر میانگین یک سری از داده‌های آماری مطابق جدول زیر برابر با $\frac{7}{5}$ باشد، مجموع مد و میانه داده‌ها کدام است؟

داده‌ها	۵	۷	۹	۱۱
فراوانی	۲	۳	۲	k

۱۵ (۴)

۱۴ (۳)

۱۱ (۲)

۱۰ (۱)

۹- با رسم نمودار جعبه‌ای داده‌های آماری $3, 16, 4, 8, 9, 15, 13, 8, 6, 1, 3$ ، کدام یک از موارد زیر نادرست است؟

(۱) تقریباً ۵۰ درصد داده‌ها بین اعداد ۸ و ۱۲ قرار دارند.

(۲) دامنه میان چارکی داده‌ها برابر با ۷ است.

(۳) میانه داده‌ها برابر ۸ و دامنه تغییرات برابر ۱۳ است.

(۴) مد داده‌ها برابر ۸ و چارک اول برابر ۵ است.

۱۰- کدام یک از گزینه‌های زیر درست است؟

(۱) در نمودار حبابی، برای نمایش تعداد متغیرها محدودیتی وجود ندارد.

(۲) در نمودار حبابی، متغیر سوم نباید دارای مقادیر مثبت باشد.

(۳) نمودار راداری، برای نمایش سه متغیر یا بیشتر بر روی محورها کاربرد دارد.

(۴) در نمودار راداری، تعداد متغیرها از حاصل ضرب زاویه بین شعاع‌های مجاور در 360° به دست می‌آید.

۱۱- حجم (V) کره‌ای به شعاع (r) از رابطه $V = \frac{4}{3}\pi r^3$ به دست می‌آید. شعاع کره‌ای به حجم 288π چقدر است؟

۸ (۴)

۴ (۳)

۶ (۲)

۳ (۱)

۱۲- حاصل عبارت $3\sqrt[3]{45} - 2\sqrt[3]{16} + 4\sqrt[3]{54}$ کدام است؟

$-5\sqrt[3]{2}$ (۴)

$-6\sqrt[3]{2}$ (۳)

$\sqrt[3]{2}$ (۲)

$2\sqrt[3]{2}$ (۱)

۱۳- حاصل عبارت $A = \frac{-6^2 \times (1/2)^{-2} \times (2^3)^2 \times (\frac{1}{2})^{-1}}{(1\frac{3}{4})^0 \div 4^{-2}}$ کدام است؟

-۲۰۰ (۴)

۲۰۰ (۳)

-۱۵۰ (۲)

۱۵۰ (۱)

۱۴- به ازای کدام مقدار a، حاصل عبارت $A = \left(\frac{2^a}{2 \times (\frac{1}{2})^a} \right)^{-2}$ برابر با یک است؟

$\frac{2}{5}$ (۴)

$\frac{1}{3}$ (۳)

$-\frac{3}{4}$ (۲)

$-\frac{4}{7}$ (۱)

محل انجام محاسبات

۱۵- مجموع ریشه پنجم $-\frac{32}{243}$ و ریشه چهارم منفی 0.0016 کدام است؟

- (۱) $-\frac{11}{12}$ (۲) $-\frac{13}{15}$ (۳) $-\frac{7}{9}$ (۴) $-\frac{9}{11}$

۱۶- در معادله توانی $2\sqrt{2} = 8^{-1} \times (2^x)^6$ ، مقدار x کدام است؟

- (۱) 0.25 (۲) 0.5 (۳) 0.75 (۴) 1

۱۷- کدام یک از گزینه‌های زیر نادرست است؟

- (۱) $100^{\frac{1}{4}} = \sqrt{10}$ (۲) $(0.0016)^{0.5} = 0.04$
 (۳) $(\sqrt{0.0001})^{\frac{1}{2}} = 0.1$ (۴) $(\sqrt[3]{-27})^{-2} = -\frac{1}{9}$

۱۸- اگر $A = \frac{\sqrt[4]{84^4}}{(2\sqrt{2})^{-1}}$ باشد، حاصل $(5A - 4)^{-0.75}$ کدام است؟

- (۱) $\frac{1}{8}$ (۲) $\frac{1}{4}$ (۳) 4 (۴) 8

۱۹- حاصل عبارت $(\frac{9}{4})^{-3} \times (0.75)^4 \times 5\frac{4}{10}$ کدام است؟

- (۱) 0.6 (۲) 0.9 (۳) 0.12 (۴) 0.15

۲۰- اگر $1 = (\frac{1}{9})^{6-x} \times (81^x)^{-1}$ باشد، ریشه دوم منفی عدد $4^{\frac{x}{2}}$ کدام است؟

- (۱) -3 (۲) -2 (۳) $-\frac{1}{8}$ (۴) $-\frac{3}{7}$

محل انجام محاسبات

۲۱- با توجه به تاریخ زبان فارسی، چند مورد ایراد دارد؟

- «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» منظومه‌هایی هستند که اصل پهلوی دارند.

- زبان پهلوی در دوره ساسانی رایج بود.

- زبان پارتی در مشرق و شمال شرق ایران رایج بود.

- ترجمه عربی و فارسی «هزارویک شب» در دست است.

- زبان فارسی باستان در دوره هخامنشیان (۵۵۹ تا ۳۳۰ ق.م) رایج بود.

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۲- با توجه به تاریخ ادبیات «قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم»، کدام موارد درست است؟

الف: شعر حکمی و اندرزی در این دوره به وجود آمد، ولی در دوره غزنویان به پختگی رسید.

ب: شاعران این عصر بیشتر به واقعیت بیرونی نظر داشتند و مفاهیم ذهنی آنان از قلمرو تعالیم کلی اخلاقی فراتر نمی‌رفت.

ج: در این دوره بسیاری از اصطلاحات علمی، ادبی، دینی و سیاسی جدید از راه ترجمه متون عربی وارد فارسی دری می‌شود.

د: کسی که قصیده تمام و کمال حکمی و اندرزی سرود، ناصر خسرو بود. سپس کسایی مروزی شیوه او را ادامه داد.

(۱) «الف» و «ج» (۲) «الف» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «ب» و «د»

۲۳- از دیدگاه تاریخ ادبیات، در متن زیر چند خطا دیده می‌شود؟

«تا حدود نیمه دوم قرن پنجم و آغاز قرن ششم، شعر پارسی همچنان تحت تأثیر سبک دوره سامانی و غزنوی است.

در نیمه قرن چهارم با دوره بلوغ آن مواجه می‌شویم و در قرن ششم و اوایل قرن هفتم آن را در حال پختگی و کمال

می‌یابیم. دوره رواج نثر فنی قرن پنجم و نخستین نمونه آن کلیله و دمنه است که آن را ابوالمعالی نصرالله منشی در

سال ۵۳۶ ه.ق. پدید آورده است.»

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۲۴- کدام مورد مطابق ویژگی‌های فکری شعر سبک خراسانی نیست؟

(۱) اشعار پندآموز و اندرزگونه این دوره ساده است و جنبه عملی و دستوری دارد.

(۲) شعر واقع‌گراست و توصیفات عمدتاً طبیعی، ساده و محسوس و عینی است.

(۳) بیشتر روح حماسه بر ادبیات این دوره حاکم است و معشوق عمدتاً زمینی است.

(۴) فکر و کلام با پیچیدگی‌های عرفانی، حکمی و اندیشه‌های فلسفی درآمیخته است.

۲۵- در کدام گزینه، هردو مورد از ویژگی‌های فکری نثر معاصر به شمار می‌رود؟

(۱) رد پای کمرنگ اساطیر یونانی، رومی، هندی و عبری - تنوع مضمون در نثر داستانی

(۲) وجود تفکر انسان‌گرایانه در غالب آثار - محتوای غیردینی و گاه ضددینی

(۳) نگارش رمان‌های تاریخی، سیاسی، علمی، فلسفی و... - آشکار بودن روح حماسه و عرفان

(۴) حضور آشکار مکتب‌های فلسفی و ادبی قرن نوزدهم و بیستم اروپا - انعکاس مطلوب دین و دینداری

۲۶- در کدام بیت، ویژگی‌های زبانی شعر دوره «انقلاب اسلامی» مشهود است؟

(۱) تا تو را از دور دیدم رفت عقل و هوش من

(۲) گوشمال آخر شود دست نوازش ساز را

(۳) می‌کند فکر متین کج‌بحث را کوته‌زبان

(۴) بفرمایید تا این بی‌چراغ کار عالم، عشق

می‌شود نزدیک منزل کاروان از هم جدا

سر مکش گر گوشمالی می‌دهد دوران تو را

از کجی زور نهنگ آرد برون قلاب را

رها باشد از این چون و چرا و چندهای ما

۲۷- در کدام گزینه به موضوعات عمده داستان‌های دوره معاصر اشاره شده است؟

- (۱) ستیز با خرافات، مسائل زنان، روشن‌فکری، سرمایه‌داری، نفت
- (۲) عشق، انسان، دعوت به اخلاقیات، آموزش و پرورش، کارگری
- (۳) استبداد، انقلاب، جنگ، بی‌توجهی به مادیات، سیاست
- (۴) آموزش و پرورش، فرهنگ ایثار و دفاع از وطن، نفت، ستیز با خرافات، عشق

۲۸- چند عبارت از عبارات زیر دارای «سجع متوازی» هستند؟

- هر که دشمن کوچک را حقیر می‌شمارد بدان می‌ماند که آتش اندک را مهمل می‌گذارد.
- چون شباهنگ به غروب آهنگ کرد و مشاطه دهر جبین صباح را رنگ...
- پارسایی را دیدم به محبت شخصی گرفتار، نه طاقت صبر و نه یارای گفتار.
- طریق صواب آن است که با این پسر گرد طمع نگردي و فرش ولع درنوردی.

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۹- از دیدگاه بدیع لفظی، کدام ابیات با هم آرایه مشترک دارند؟

الف: ای گدایان خرابات خدا یار شماست ب: غم خویش در زندگی خور که خویش ج: بریخت چنگش و فرسوده گشت دندانش د: نشسته بر اطراف رویش غبار	الف: ای گدایان خرابات خدا یار شماست ب: غم خویش در زندگی خور که خویش ج: بریخت چنگش و فرسوده گشت دندانش د: نشسته بر اطراف رویش غبار

- (۱) «الف» - «ب» (۲) «الف» - «د» (۳) «ب» - «ج» (۴) «ب» - «د»

۳۰- چند بیت از ابیات زیر دارای آرایه «ترصیح» هستند؟

نه از این روشنانم احسانی است گروهی در پی او افتادند وی ابله دایه بوده جان تو را زبان هر که بینی شکرگوی ست	نه از این اخترانم اقبالی است گروهی نعره بر رویش گشادند ای ازل دایه بوده جان تو را زبان هر که بینی شکرگوی ست

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۳۱- آرایه نوشته شده مقابل چند بیت نادرست است؟

سزا بود که نماید فلک بدو اعجاب (موازنه) عاجز بماند در تو زبان فصاحتش (جناس افزایشی) مستی آهو برش آهو شده (واژه آرایه) وز قلم او رقمی می‌کشید (جناس ناهمسان) بساخت پرده عشاق و پرده‌ها بدرید (تکرار)	روا بود که فزاید جهان بدو رامش سعدی که داد وصف همه نیکوان بداد نرگس افسونگرش آهو شده بر قدم او قدمی می‌کشید چه مطرب است که امشب بدین مقام رسید

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۳۲- در کدام گزینه جناس همسان یافت می‌شود؟

توبه از می وقت گل دیوانه باشم گر کنم گیرد اول در اذان گفتن مؤذن گوش را کاین سیه کاسه در آخر بکشد مهمان را با خیال تو اگر با دگری پردازم	من که عیب توبه کاران کرده باشم بارها بس که حرف حق کسی در دهر نتواند شنید برو از خانه گردون به در و نان مطلب صحت حور نخواهم که بود عین قصور

۳۳- کدام گزینه دارای «جناس تام» و فاقد «موازنه» است؟

که هیچ انس نیامد ز هیچ انس مرا
 و ر با تو بود دوزخ در سلسله آویزم
 چون من در آن دیار هزاران غریب هست
 فرهاد لب شیرین چون خسرو پرویزم

- (۱) مگر به ساحت گیتی نماند بوی وفا
- (۲) گر بی تو بود جنت بر کنگره بنشینم
- (۳) گر آدمم به کوی تو چندان غریب نیست
- (۴) مجنون رخ لیلی چون قیس بنی‌عامر

۳۴- تعداد هجاهای کشیدهٔ بیت زیر در کدام گزینه درست آمده است؟

امید هست که خارم ز پای هم به در آید»

«گلم ز دست به در برد روزگار مخالف

- (۱) هفت (۲) سه (۳) پنج (۴) چهار

۳۵- کدام بیت وزن «ناهمسان» دارد و قافیه‌اش معیوب است؟

مرد را نام مرد مطلق نیست
 ظلم را گوشمال شد عدلش
 با دوصد مهر و دلال و آشتی
 در زیر درختی از مغیلان

- (۱) بندهٔ چرخ بندهٔ حق نیست
- (۲) گنج را چشم زخم شد بذلش
- (۳) پس سرش را شانه می‌کرد آن سستی
- (۴) بر خاک فتاده چون ذلیلان

۳۶- کدام بیت «ذوقافیتین» نیست؟

نیست بر امر جامعش تحویل
 باده کی در کشی ز جام ملک؟
 مشتری خازن و وزیر آمد
 وز پی عیب کل گله جوید

- (۱) نیست بر حکم قاطعش تبدیل
- (۲) پای کی بر نهی به بام فلک؟
- (۳) تیر مانندهٔ دبیر آمد
- (۴) کز پی غیب مرد ره پوید

۳۷- وزن عروضی کدام مورد با بخش مشخص شدهٔ شعر زیر یکسان است؟

«یک عمر / با مرگ زیستیم / از بس که خسته‌ایم، دگر خسته نیستیم.»

- (۱) هزار کولی آواره را به دریا خواند
- (۲) تاک شب از انگور صدها کهکشان پربار
- (۳) جغدی شناسنامهٔ بلبل گرفته است
- (۴) تو ای شط شعر و گل و نور و مرجان

۳۸- وزن سرودهٔ نیمایی زیر در کدام گزینه درست آمده است؟

«می‌چرخد آسیاب / خون می‌رود ز جوی / از دشت سینه گندم بغضی دمیده است.»

- (۱) مفعولُ فاعلن، مفعولُ فاعلاتن، مفعولُ فاعلاتن مفعولن
- (۲) مستفعلن فَعْل، مستفعلن فَعولن، مستفعلن مفاعلُ مُستف
- (۳) مستفعلن فَعْل، مستفعلن فَعْل، مستفعلن مستفعلن مستفعلن فَع
- (۴) مفعولُ فاعلن، مفعولُ فاعلن، مفعولُ فاعلاتُ مفاعلُ فاعلن

۳۹- کدام مصراع در بحر «هزج مسدس سالم» سروده شده است؟

- (۱) به هر کس که دل باختم داغ دیدم
- (۲) نفس‌ها ابر، دل‌ها خسته و غمگین
- (۳) گل‌آوران چمن جاودانه پژمردند
- (۴) دل دوزخ به حال من بسوزد

۴۶- به ترتیب عناوین زیر، در رابطه با جهان اجتماعی چه چیزی را بیان می‌کنند؟

- پدیده‌های اجتماعی خرد مانند کنش‌های اجتماعی افراد

- عقاید و ارزش‌ها

- حقوق و تکالیف افراد

(۱) لایه‌های جهان اجتماعی - اجزای جهان اجتماعی - ویژگی جهان اجتماعی

(۲) لایه‌های جهان اجتماعی - فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی - اجزای جهان اجتماعی

(۳) فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی - عمیق‌ترین لایه‌های جهان اجتماعی - اجزای جهان اجتماعی

(۴) اجزای جهان اجتماعی - عمیق‌ترین لایه‌های جهان اجتماعی - فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی

۴۷- موارد زیر به ترتیب پیامد چیست؟

- پیدایش آگاهی و اراده‌ای نوین در جهان اجتماعی

- تبدیل جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر

- عدم استفاده از توانمندی‌های آدمی برای آباد کردن این جهان

- پرستش خداوندگاران و قدرت‌های فوق طبیعی

(۱) ساختن جهان اجتماعی جدید - تغییر در لایه‌های عمیق جهان اجتماعی - رویکرد دین‌گرای برخی از جهان‌های

اجتماعی - فرهنگ‌های دین‌گرای

(۲) تنوع آگاهی و اختیار انسان و تنوع اراده و معرفت آن‌ها - تغییر در ارزش‌های کلان، آرمان‌ها و اعتقادات اصلی -

رویکردهای دنیاگرا - فرهنگ سکولار

(۳) عقاید و ارزش‌های مختلف انسان‌ها - تغییر در لایه‌های بااهمیت یک جهان اجتماعی - رویکرد دنیوی و این جهانی

جهان متجدد - فرهنگ اساطیری

(۴) ساختن جهان اجتماعی جدید - تغییر در لایه‌های عمیق جهان اجتماعی - رویکرد دنیاگرای برخی از جهان‌های

اجتماعی - انحراف بشر از فرهنگ توحیدی

۴۸- به ترتیب، منظور از «کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا»، «گسترش عقلانیت ابزاری» و «زوال معنا و عقلانیت ذاتی» چیست؟

(۱) علوم تجربی قدرت پیش‌بینی و پیشگیری حوادث و مسائل طبیعی را به انسان می‌دهد. - درباره ارزش‌ها و اهداف

زندگی به تأمل می‌پردازد. - جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم از موجودات و مواد خامی ساخته شده است که همه

در اختیار و کنترل بشرند.

(۲) رواج کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم تجربی تعقیب می‌کنند. - رشد علوم تجربی و فناوری حاصل از

آن است - با افول علوم فرا تجربی امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری از دست می‌رود و داوری آن به افراد

متفرق سپرده می‌شود.

(۳) کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم فرا تجربی تعقیب می‌کنند. - درباره ارزش‌ها و اهداف زندگی به تأمل

می‌پردازد. - با افول علوم فرا تجربی امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری از دست می‌رود و داوری آن به افراد

متفرق سپرده می‌شود.

(۴) علوم تجربی قدرت پیش‌بینی و پیشگیری حوادث و مسائل طبیعی را به انسان می‌دهد. - جهانی که ما در آن زندگی

می‌کنیم از موجودات و مواد خامی ساخته شده است که همه در اختیار و کنترل بشرند. - درباره ارزش‌ها و اهداف

زندگی به تأمل می‌پردازد.

۴۹- هر یک از عبارات زیر با کدام گزینه در ارتباط است؟

- ارزیابی واقعیت‌های هر جهان اجتماعی
- تغییر مرز قلمرو واقعی و آرمانی جهان اجتماعی
- راه ورود عقاید و ارزش‌های حقیقی به قلمرو آرمانی
- ثابت‌اند، اما به لحاظ قرارگیری در قلمرو آرمانی و واقعی، تغییر پذیرند.
- (۱) در پرتو آرمان‌های آن - عمل مردم - ایمان - حقایق
- (۲) در پرتو عقاید آن - هنجارها - عقاید - حق و باطل
- (۳) در پرتو ارزش‌های آن - ایمان - عمل مردم - عقاید و ارزش‌ها
- (۴) در پرتو هنجارهای آن - عقاید مردم - هنجارها - آرمان‌های جهان اجتماعی

۵۰- هر یک از موارد زیر به ترتیب به چه مفهومی اشاره دارد؟

- کنش‌هایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند.
- ویژه افرادی است که مطابق ارزش‌ها و قواعد جامعه عمل می‌کنند.
- روشی است که به واسطه آن فرهنگ در افراد درونی می‌شود.
- دارای آثار فردی و اجتماعی و نتایج معنوی و دنیوی بسیار است.
- (۱) کنترل اجتماعی - فرهنگ‌پذیری - تبلیغ و تشویق - بازتولید هویت اسلامی
- (۲) کژروی اجتماعی - تشویق و پاداش - اقناع - امر به معروف و نهی از منکر
- (۳) ضدفرهنگ - تبلیغ و اقناع - جامعه‌پذیری - امر به معروف و نهی از منکر
- (۴) ناهنجاری اجتماعی - تنبیه و پاداش - اقناع و تبلیغ - خانواده و همسالان

۵۱- علت «پیدایش اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی»، «تحولات هویتی» و «مراض شدن» به ترتیب، کدام است؟

- (۱) تعارض فرهنگی - از خود بیگانگی - خودباختگی فرهنگی
- (۲) خودباختگی فرهنگی - مرگ جهان اجتماعی - تحول هویتی
- (۳) تعارض فرهنگی - پشت کردن جهان اجتماعی به عقاید خود - مرگ جهان اجتماعی
- (۴) تزلزل فرهنگی - خودباختگی فرهنگی - بحران هویت

۵۲- به ترتیب علت پیدایش هر یک از موارد زیر کدام است؟

- دچار شدن به خودباختگی فرهنگی
- از دست رفتن نشاط زندگی
- تبدیل جامعه ایران به قلب تپنده بیداری اسلامی
- (۱) تحولات هویتی جهان اجتماعی در تعامل با سایر جهان‌ها - مرگ جهان اجتماعی، پوچ‌انگاری و انکار معنا - بازگشت هویت فرهنگی جهان اسلام به خویشن تاریخی و الهی خود
- (۲) رویارویی اعضای جهان اجتماعی به طور فعال و خلاق با جهان‌های اجتماعی دیگر - دورماندن انسان از حقیقت خود و هستی - مقاومت ایران در برابر هجوم سیاسی و فرهنگی غرب
- (۳) عملکرد تقلیدی جهان اجتماعی - از یاد بردن فرهنگ تاریخی خود توسط جهان اجتماعی - مقاومت هویت اسلامی در برابر هجوم سیاسی غرب
- (۴) از دست رفتن حالت فعال و خلاق در گزینش عناصر فرهنگی - عمل نکردن جهان اجتماعی متناسب با نیازهای معنوی افراد - بازگشت جامعه ایران به هویت اسلامی خود

- ۵۳- به ترتیب عبارات کدام گزینه در مورد «انقلاب اسلامی»، «نظام لیبرال دموکراسی» و «نظام سیاسی» درست است؟
- (۱) بازگشت به خویشتن الهی و توحیدی بود. - براساس خواسته‌ها و تمایلات اکثریت افراد شکل گرفته است. - اگر از آرمان‌ها و ارزش‌های فرهنگی دور شود، زمینه تعارض، تزلزل و بحران فرهنگی و هویتی را ایجاد می‌کند.
  - (۲) صرفاً بازگشت به خویشتن تاریخی و جغرافیایی جهان اسلام را مد نظر قرار می‌دهد. - هیچ فضیلت و حقیقت فطری را به رسمیت نمی‌شناسد. - قدرتی است که با رضایت مردم و به صورت رسمی پذیرفته شده است.
  - (۳) اسلام را به یک قطب فرهنگی جدید تبدیل کرد. - رویکرد دنیوی نسبت به عالم دارد. - اعمال قدرت سازمان یافته برای دستیابی به هدفی معین است.
  - (۴) سبب شد تا متفکران ایرانی به هویت‌های کاذبی که توسط غرب ساخته می‌شد انتقاد کنند. - بر ارزش‌هایی مثل استقلال، آزادی، عدالت و عقلانیت استوار است. - مجموعه سازوکارهایی برای اعمال سیاست‌های جهان اجتماعی است.

۵۴- با توجه به مباحث هویت اقتصادی به سؤالات زیر پاسخ دهید:

- یکی از ویژگی‌های کشورهای آسیای شرقی که پاشنه آشیل ایران اسلامی را اقتصاد می‌دانند، چیست؟

- عامل اصلی هویت‌یابی افراد و جوامع غربی چیست؟

- در شیوه اقتصاد سرمایه‌داری استفاده از علوم تجربی به چه منظور است؟

- (۱) جامعه را اساس همه‌چیز می‌پندارند - اقتصاد - ساماندهی حسابگرانه و دقیق مؤلفه‌های اقتصادی برای تضمین حداکثر سود
- (۲) تمامی شیوه‌های اقتصادی غیرسرمایه‌داری را نابود شده می‌بینند - سرمایه‌داری - ساماندهی حسابگرانه و دقیق مؤلفه‌های اقتصادی برای تضمین حداکثر سود
- (۳) تمامی شیوه‌های اقتصادی غیرسرمایه‌داری را نابود شده می‌بینند - اقتصاد - به منظور رفع نیازهای متفاوت انسان‌ها بر محور سود
- (۴) جامعه را اساس همه‌چیز می‌پندارند - سرمایه‌داری - به منظور رفع نیازهای متفاوت انسان‌ها بر محور سود

۵۵- به ترتیب، پاسخ پرسش‌های زیر کدام است؟

- شاخص و نشانه جهان اجتماعی متجدد و علت وقوع آن به ترتیب کدام است؟

- در اندیشه فارابی جوامعی که ارزش‌ها و آرمان‌های آن‌ها عقلانی و الهی نباشد را چه می‌نامند؟

- هر نوع تدبیر و سازمان دادن قدرت در معنای عام خود را چه می‌نامند؟

- هرگونه اقدام به نابودی و حذف فیزیکی کل یا بخشی از جمعیت یک گروه بومی، قومی و مذهبی را چه می‌گویند؟

(۱) کاهش جمعیت، اصالت لذت - جوامع دین‌مدار - نظام سیاسی - جداسازی

(۲) کاهش جمعیت، فردگرایی - جوامع جاهلی - سیاست - نسل‌کشی

(۳) ارباب‌رعیتی، استعمار - جوامع دین‌مدار - نظام سیاسی - نسل‌کشی

(۴) سرمایه‌داری، سکولاریسم - جوامع جاهلی - سیاست - جداسازی

۵۶- طبق دسته‌بندی فارابی از جوامع، به ترتیب پاسخ پرسش‌های زیر کدام است؟

- فارابی جوامع زمان خود را شامل کدام مدینه‌ها می‌داند؟

- در کدام مدینه مردم بر اساس حقیقت و عدالت عمل نمی‌کنند؟

- در کدام جوامع، علمی که از ارزش‌ها، آرمان‌ها و حقیقت زندگی سخن بگوید، وجود ندارد؟

- کدام عبارت در مورد جامعه‌ای که آرمان‌ها، ارزش‌ها و امور غیرعقلانی، آرمان‌ها و ارزش‌های عقلانی معرفی می‌شوند،

نادرست می‌باشد؟

(۱) فاسقه یا ضاله - ضاله - جاهله - در اثر انحراف عملی از مدینه فاضله شکل می‌گیرد.

(۲) فاضله یا جاهله - جاهله - ضاله - در اثر انحراف نظری از مدینه فاضله شکل می‌گیرد.

(۳) جاهله یا فاسقه - فاسقه - ضاله - در اثر انحراف عملی از مدینه فاضله شکل می‌گیرد.

(۴) فاسقه یا ضاله - فاسقه - جاهله - مردم از علوم عقلانی و وحیانی بهره نمی‌گیرند.

۵۷- رویکرد فارابی در مطالعه و بررسی هر یک از موارد زیر، به ترتیب چگونه بوده است؟

- هنجارها، نحوه رفتار و سبک زندگی کنشگران

- تغییرات و تحولات واقعیت‌های اجتماعی

- تقسیم جوامع براساس نوع علم و فرهنگ

- ارزش‌ها و آرمان‌های جوامع مختلف

(۱) تجویزی - تبیینی - عقلی - انتقادی (۲) انتقادی - عقلی - تجویزی - تبیینی

(۳) تجویزی - تبیینی - انتقادی - تجویزی (۴) تفسیری - ابزاری - تجربی - انتقادی

۵۸- به ترتیب کدام‌یک از متفکران مسلمان:

- با استفاده از روش عقلی به ارزیابی انتقادی فرهنگ هند پرداخت.

- به تبیین یعنی علت‌یابی واقعیت‌های اجتماعی و بررسی تغییرات و تحولات آن‌ها می‌پرداخت.

- از روش حسی و تجربی استفاده می‌کرد و از جامعه آرمانی سخن نگفت.

- روش او در علوم اجتماعی مشابه روش کنت در جامعه‌شناسی تبیینی بود.

(۱) ابن خلدون - فارابی - ابن خلدون - ابوریحان بیرونی

(۲) ابوریحان بیرونی - فارابی - ابن خلدون - ابن خلدون

(۳) فارابی - ابوعلی مسکویه - ابن خلدون - ابوریحان بیرونی

(۴) ابوریحان بیرونی - ابن خلدون - ابوعلی مسکویه - فارابی

۵۹- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- کدام گزینه، از ویژگی‌های اندیشه اجتماعی ابن خلدون است؟

- از دیدگاه فارابی، مدینه فاضله بر چه محوری سازمان می‌یابد؟

- علوم اجتماعی، در چه صورتی از علوم نافع محسوب می‌شود؟

- عوامل مهاجرت نیروهای کار فنی و مهندسی از کشور با کدام عقل‌شناسایی می‌شود؟

(۱) آموختن با هدف برقراری عدالت، آزادی و مسئولیت - عقل و وحی - استفاده از مفهوم عصبيت - عقل تفسیری

(۲) آموختن به قصد عبرت‌گیری از رفتار گذشتگان - عقل و وحی - رویکرد انتقادی و تجویزی - عقل تجربی

(۳) تأثیرپذیری از قرآن - علم - آموختن به قصد عبرت‌گیری از رفتار گذشتگان - عقل ابزاری

(۴) آموختن با هدف برقراری عدالت، آزادی و مسئولیت - علم - داشتن رویکرد تفسیری - عقل تبیینی

۶۰- در هر یک از مثال‌های زیر از چه نوع عقلی استفاده شده است؟

- در سخن گفتن با دیگری از زبان خود برای اصلاح یک رابطه ظالمانه استفاده می‌کنیم.

- در سخن گفتن با دیگری از زبان خود برای ترغیب او به انجام کاری که من می‌پسندم، استفاده می‌کنم.

- در سخن گفتن با دیگری از زبان خود برای شناخت یکدیگر، تفاهم و تعامل استفاده می‌کنیم.

(۱) عقل انتقادی - عقل ابزاری - عقل تفسیری (۲) عقل ابزاری - عقل تفسیری - عقل انتقادی

(۳) عقل ابزاری - عقل انتقادی - عقل تفسیری (۴) عقل انتقادی - عقل تجربی - عقل ابزاری

مرکز مشاوره عارف

کارنامه رتبه‌های بهرتر

رتبه‌های ۱ تا ۱۰۰۰

آزمون

جزوه

فیلم

مشاوره

www.
arefonline.ir

مرکز مشاوره عارف

www.ArefOnline.ir

گروه آزمایشی علوم انسانی

آزمون ماز | پایه دوازدهم

نیم سال دوم دوازدهم $\frac{2}{8}$

جمع بندی مبحثی دهم

دفترچه پاسخ

ویژه کنکوری های ۱۴۰۵

پنجشنبه ۲۷ فروردین ماه ۱۴۰۵

- ✓ پاسخنامه سریع؛ برای بررسی فوری بعد از آزمون
- ✓ تحلیل تمام گزینه های هر سؤال؛ برای بررسی سؤالاتی که پاسخ نادرست داده اید
- ✓ نکات و درسنامه های آموزشی؛ برای یادگیری کامل مباحث هر سؤال
- ✓ مشاوره تستی؛ برای یادگیری انواع روش های حل تست
- ✓ استراتژی آزمون؛ برای یادگیری مدیریت زمان و مدیریت جلسه آزمون

ویراستاران	طراحان	مسئول درسی	درس
ریحانه تک - نرجس تیمناک داوود بوالحسنی - امیر حسین اذانی	محمد نوربخش - حمیدرضا سجودی	محمد نوربخش	ریاضی
فاطمه عباسی - فاطمه حمیدی زهرا توکلی - امیر حسین اذانی	حسن وسکری - افشین محی الدین - کاظم کاظمی ابوالفضل غلامی - مهدی ضیایی - مجتبی بلاغتی اسماعیل رضوی - مهرداد مشایخی محمد حسین زنوزی - علیرضا بدیع - عماد فیض آبادی	حسن وسکری	زبان و ادبیات فارسی
محمد حسین هاشمی سپیده فتح الهی امیر حسین اذانی	الهام میرزایی - فروغ تیموریان	الهام میرزایی	علوم اجتماعی
مریم آقاییاری - سمیه جغتایی امیر حسین اذانی	روح الله گلشن - کیارش پورمهدی	هاله کریمی	زبان عربی
کیان کیانی دوست سارا خداوردیان - امیر حسین اذانی	علیرضا کاهیدوند	علیرضا کاهیدوند	تاریخ
کیان کیانی دوست سیدمهدی کیانفر امیر حسین اذانی	آزاده میرزایی - مصطفی دهنوی	آزاده میرزایی	جغرافیا
حسن صدری - مهدی مرادی فاطمه نیک محتشم امیر حسین اذانی	امیر محمد نصیری - حسن صدری - محمد قربانی محمد کشوری - مهدی لاجوردی	امیر محمد نصیری	فلسفه و منطق
کوثر رعدی - آفرین ساجدی امیر حسین اذانی	آرش بدری - علی محسنی	آرش بدری	اقتصاد

تیم اجرایی و تولید آزمون

زهرة صفری

یگانه پورابراهیم

مرضیه بنیانی

سرپرست آزمون: فائزه زارع

یک تیم با بیش از ۵۰۰ نفر در حال کار هستند تا آزمون‌های ما را با حداکثر کیفیت حاضر بشن و به شما کمک کنند و مسیر موفقیت رو براتون ساده‌تر کنند. همیشه از نظرات و کامنت‌های خوبتون انرژی می‌گیریم. مرسی که همراهمون هستید. راستی! حتماً در نظرسنجی آزمون شرکت کنید و نظرات و پیشنهاداتتون رو برامون بنویسین.

دکتر رسول خنجری

خواب

تنظیم خواب توی دوران درس خوندن و استرس کنکور کاملاً طبیعیه که یه کم بهم بریزه، اما نباید فکر کنیم چیز بی‌اهمیتیه. اتفاقاً خیلی مهمه.

روز کنکور باید دقیقاً تو یه بازه زمانی مشخص، یعنی حدود ۷ تا ۱۱ صبح، توی اوج هشیاری باشی و خوابت نیاد. پس اگه تا الان عادت داشتی شب‌ها تا دیر وقت بیدار بمونی و صبح‌ها بخوابی، باید کم‌کم این روند رو عوض کنی تا ساعت هشیاریت بیفته همون ۷ تا ۱۱.

از طرفی متخصص‌ها می‌گن **نوجوان‌ها بهتره بین ۶ تا ۸ ساعت خواب کافی داشته باشن** تا بدن و مغز فرصت داشته باشن خودشونو ریکاوری کنن و مطالب جدید رو مرتب کنن. اینجوری هم انرژی بیشتری داری، هم تمرکزت برای درس خوندن روز بعد بالاتر میره.

بعضیا می‌گن با اینکه خیلی خسته‌ان، وقتی می‌رن توی رختخواب خوابشون نمی‌بره. این اتفاق توی دوران درس خوندن زیاد پیش میاد. وقتی بیشتر وقت صرف مطالعه می‌شه، ذهنت خیلی بیشتر از بدنت خسته می‌شه. برای همین ممکنه با اینکه از نظر ذهنی خسته‌ای، چون بدنت فعالیت زیادی نداشته، نتونی راحت بخوابی.

توی این مواقع یه پیاده‌روی کوتاه شبانه یا یه فعالیت فیزیکی ساده مثل کمک کردن توی کارهای خونه می‌تونه کمک کنه بدنت هم کمی خسته بشه و راحت‌تر به خواب بری. حتی می‌تونی توی همین زمان‌ها ویس‌هایی رو که برای مرور درس‌ها ضبط کردی گوش بدی؛ اینجوری هم ذهنت درگیر مرور مطالب می‌شه هم بدنت در حال حرکت و فعالیت قرار می‌گیره. در کل فعالیت‌هایی مثل قدم زدن می‌تونن به تقویت حافظه، افزایش خلاقیت و بهتر شدن توانایی حل مسئله کمک کنن و در عین حال باعث بشن خستگی ذهن و جسم متعادل‌تر بشه و خواب راحت‌تری داشته باشی.

وقتی احساس کردی که حالا به اندازه کافی خسته هستی و خوابت میاد برو سراغ تختخواب و این نکات رو رعایت کن:

- ۱- هیچ کاری جز خوابیدن توی تختخواب مجاز نیست، نباید با موبایل بری توی تختخواب. گشتن توی شبکه‌های مجازی به دلیل محرک بودن کلیپ‌ها و محتوای آن، بیشتر باعث هشیاری می‌شه. انگار قبل خواب داری خودت با دست خودت مغزت رو وادار می‌کنی هشیار بمونه و نخوابه.

- ۲- **التماس چشماتو نکن که خوابت ببره، فقط بیست دقیقه توی رختخواب بمون اگه خوابت نبرد، پاشو و خودت رو مشغول مطالعه یا یه کار دیگه کن.**

- ۳- **ساعت بیداری رو درست تنظیم کن:** دیدی بعضی وقتا که از خواب بیدار می‌شی، به اندازه کافی انرژی داری و سرحالی؟! و بعضی وقتا هم برعکس، خیلی بی‌حوصله‌ای و هنوز خوابت میاد و جدا شدن از تختخواب برات سخته. این مسئله مربوط به دوره خوابه. یک دوره کامل خواب حدود ۸۰ تا ۹۰ دقیقه طول می‌کشه به این صورت که توی ۴۰ تا ۶۰ دقیقه بعد از شروع خواب، بدن به حالت خواب عمیق فرو می‌ره و کم‌کم به دقیقه ۸۰ تا ۹۰ که می‌رسی، از عمق خوابت کم می‌شه و بدن آماده بیدار شدن، اگه توی این تایم بیدار نشی، خوابت دوباره وارد دوره بعدی می‌شه و این مسیر تا صبح ادامه داره.

حالا اگه بتونی زمان خوابت رو ضریبی از یک‌ونیم ساعت قرار بدی، وقتی بیدار می‌شی تقریباً سرحالی و بیدار شدن برات آسونه، اما اگه تایم بیدار شدنت بیفته وسط دوره، خسته و کسل بیدار می‌شی و بیرون اومدن از تختخواب برات خیلی مشکله. بخوام دقیق‌تر بگم مثلاً اگه ۱۲ شب خوابت بیره حدود ساعتی ۶ یا ۷ونیم خیلی راحت‌تر بیدار می‌شی؛ پس اگه ساعتت رو برای بیداری تنظیم می‌کنی حتماً این نکته رو در نظر بگیر. حالا این ۹۰ دقیقه اون‌قدر هم دقیق نیست و قابل کشفه.

■ **۸- در طول روز بهتره سراغ خواب عمیق نری.** چون خواب عمیق در روز معمولاً باعث می‌شه شب سخت‌تر بخوابی و ریتم خوابت به هم بریزه. اگر وسط روز خسته شدی، می‌تونی از چرت‌های کوتاه استفاده کنی. این چرت‌ها معمولاً کمتر از ۱۰ دقیقه طول می‌کشن و کمک می‌کنن سریع انرژی بگیری بدون اینکه خواب شب به هم بخوره. برای این نوع چرت لازم نیست روی تخت بخوابی. حتی بهتره روی صندلی یا روی زمین، با کمترین امکانات و در یک وضعیت نیمه‌راحت استراحت کنی. هدف اینه که فقط چند دقیقه به بدنت فرصت استراحت بدی، نه اینکه وارد خواب عمیق بشی. اگه به این نوع چرت زدن عادت کنی، می‌تونه خیلی کمک‌کننده باشه؛ چون در زمان کوتاه، خستگی و کسالت رو کمتر می‌کنه و دوباره تمرکزت برمی‌گرده.

خلاصه اینکه

- در دوران کنکور ممکنه برنامه خوابت به کم به هم بریزه، اما تنظیمش خیلی مهمه؛ چون روز کنکور بایر بین ۷ تا ۱۱ صبح در اوج هشیاری باشی و برای این کار حدود ۶ تا ۸ ساعت خواب باکیفیت لازم داری.
- اگر با وجود خستگی خوابت نمی‌بره، معمولاً به خاطر خستگی ذهنی بیشتر از جسمیه؛ یک پیاده‌روی کوتاه یا فعالیت سبک می‌تونه کمک‌کننده راحت‌تر بخوابی.
- شب فقط برای خواب به تخت برو و از موبایل دوری کن؛ اگر هم در طول روز خسته شدی، به جای خواب طولانی یک چرت کوتاه کمتر از ۱۰ دقیقه بزنی تا انرژی بگیری بدون اینکه خواب شبت به هم بریزه.

راهنمای پاسخنامه آزمون‌ها

زمان پاسخگویی:
سریع (زیر ۱ دقیقه) | استاندارد (۱-۲ دقیقه) |
زمان بر (بیشتر از ۲ دقیقه).

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - سریع) - صفحه ۱۶ - ۱۱۰۱

سطح سؤال:
آسان (اعتماد به نفس) | متوسط (محک جدی)
دشوار (چالش رشد).

هشتگ سؤال:
شماره درس + شماره پایه
دسته بندی راحت تر سؤالات

سبک سؤال:
خط به خط (متن کتاب) | ترکیبی (چند مبحث) |
محاسباتی (فرمول ودقت) | مفهومی (درک عمیق).

شماره صفحه:
منبع اصلی رو راحت پیدا کنید.

یادتون باشه:

- ✓ هر سؤال یک فرصت یادگیری، نه یک مانع.
- ✓ پاسخنامه فقط جواب نیست؛ یک کارگاه آموزشی کامله.
- ✓ با هر آزمون و مرور این پاسخنامه، یک پله بالاتر می‌رید و یک قدم به رؤیایون نزدیک‌تر می‌شید.
- ✓ موفقیت فقط برای کسانی که با برنامه و انگیزه حرکت می‌کنن. شما همون آدمید.

برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

ریاضی و آمار ۱: کل کتاب

ریاضی و آمار ۳: ریشه نام و توان گویا / صفحه‌های ۸۶ تا ۹۴

بودجه‌بندی
این آزمون

پایه دهم با ۷ تست و مباحث دوازدهم این آزمون با ۱ تست،
در مجموع ۸ تست از ۲۰ تست کنکور را پوشش داده‌است.

سهم در
کنکور

۱- تفاضل $\frac{1}{4}$ عددی از ۱۰، برابر با نصف مجموع دو برابر قرینه همان عدد با ۵ می‌باشد، آن عدد کدام است؟

- (۱) ۱۰-   (۲) -۸   (۳) ۱۰   (۴) ۸

(آسان - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۱۴ - ۱۰۱

پاسخ: گزینه ۱

اگر عدد را x در نظر بگیریم، $\frac{1}{4}$ عدد یعنی $\frac{1}{4}x$ و دو برابر قرینه آن عدد نیز $-2x$ خواهد شد؛ پس خواهیم داشت:

$$10 - \frac{1}{4}x = \frac{-2x + 5}{2} \xrightarrow{\text{ضرب طرفین در ۴}} 40 - x = 2(-2x + 5)$$

$$40 - x = -4x + 10 \Rightarrow -x + 4x = 10 - 40 \Rightarrow 3x = -30 \Rightarrow x = -10$$

سوتی‌های پرتکرار!

اگر دانش‌آموز تفاضل $\frac{1}{4}$ عددی از ۱۰ را اشتباهاً به صورت $\frac{1}{4}x - 10$ در نظر بگیرد، پس از حل معادله به جواب $x = 10$ یعنی گزینه ۳ می‌رسد:

$$\frac{1}{4}x - 10 = \frac{-2x + 5}{2} \xrightarrow{\text{ضرب طرفین در ۴}} x - 40 = 2(-2x + 5)$$

$$x - 40 = -4x + 10 \Rightarrow x + 4x = 10 + 40 \Rightarrow 5x = 50 \Rightarrow x = 10$$

۲- اگر مجموع ریشه‌های معادله درجه دوم $x^2 + (k-3)x = 2$ نصف حاصل ضرب ریشه‌های آن باشد، ریشه کوچک‌تر کدام است؟

- (۱) -۱   (۲) -۲   (۳) ۱   (۴) ۲

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۳۲ - ۱۰۱

پاسخ: گزینه ۲

در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ ، مجموع و حاصل ضرب ریشه‌ها از دستور زیر به دست می‌آیند:

$$\text{مجموع ریشه‌ها: } S = -\frac{b}{a} \quad \text{حاصل ضرب ریشه‌ها: } P = \frac{c}{a}$$

ابتدا معادله را استاندارد می‌کنیم:

$$x^2 + (k-3)x = 2 \Rightarrow x^2 + (k-3)x - 2 = 0 \Rightarrow a = 1, b = k-3, c = -2$$

$$\xrightarrow{\text{طبق تست}} S = \frac{1}{2}P \Rightarrow -\frac{b}{a} = \frac{1}{2} \times \frac{c}{a}$$

$$\frac{-(k-3)}{1} = \frac{1}{2} \left(\frac{-2}{1} \right) \Rightarrow -k + 3 = -1 \Rightarrow -k = -4 \Rightarrow k = 4$$

حال مقدار k را در معادله جایگزین کرده و خواهیم داشت:

$$\xrightarrow{k=4} x^2 + (4-3)x - 2 = 0 \Rightarrow x^2 + x - 2 = 0 \xrightarrow{\text{اتحاد جمله مشترک}} (x+2)(x-1) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x+2=0 \\ x-1=0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} \text{ریشه کوچک‌تر } x = -2 \\ \text{ریشه بزرگ‌تر } x = 1 \end{cases}$$

اتحاد جمله مشترک به صورت زیر است:

$$(x+a)(x+b) = x^2 + (a+b)x + ab$$

۳- اگر $x=3$ یکی از ریشه‌های معادله $\frac{2x-3}{5x} = \frac{2}{kx} - \frac{x}{15k}$ باشد، حاصل ضرب ریشه‌های معادله $6kx^2 + 10x - k = 0$ کدام است؟

- ۲ (۱)   ۴ (۲) $-\frac{1}{3}$ (۳) $-\frac{1}{6}$ (۴)

(دشوار - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۳۷ - ۱۰۰۱

پاسخ: گزینه ۴

چون $x=3$ یکی از ریشه‌های معادله است؛ پس باید در معادله صدق کند:

$$\frac{2x-3}{5x} = \frac{2}{kx} - \frac{x}{15k} \xrightarrow{x=3} \frac{2(3)-3}{5(3)} = \frac{2}{k(3)} - \frac{3}{15k} \Rightarrow \frac{3}{15} = \frac{2}{3k} - \frac{1}{5k}$$

از ضرب طرفین معادله فوق در کم مخرج‌ها یعنی $15k$ ، خواهیم داشت:

$$15k \times \left(\frac{3}{15} = \frac{2}{3k} - \frac{1}{5k} \right) \Rightarrow 3k = 10 - 3 \Rightarrow 3k = 7 \Rightarrow k = \frac{7}{3}$$

حال مقدار k را در معادله دیگر قرار داده تا معادله مشخص شود:

$$6kx^2 + 10x - k = 0 \xrightarrow{k=\frac{7}{3}} 6\left(\frac{7}{3}\right)x^2 + 10x - \frac{7}{3} = 0 \Rightarrow 14x^2 + 10x - \frac{7}{3} = 0$$

برای تعیین حاصل ضرب ریشه‌های معادله فوق که از دستور زیر به دست می‌آید، خواهیم داشت:

$$P = \frac{c}{a} = \frac{-\frac{7}{3}}{14} = \frac{-7}{3 \times 14} = -\frac{1}{6}$$

در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ داریم:

مجموع ریشه‌ها و $S = -\frac{b}{a}$ حاصل ضرب ریشه‌ها و $P = \frac{c}{a}$

۴- اگر جدول مقابل مربوط به تابع f باشد، مقدار $a-b$ کدام است؟

x	۰	۳	-۲	۰	۲	a
y	$a^2 - 6$	۰	$4b + 1$	a	-۲	-۱

۲ (۱)   -۱/۵ (۲)   -۲ (۳)   -۲/۵ (۴)

(دشوار - محاسباتی - زمانبر) - صفحه ۴۹ - ۱۰۰۲

پاسخ: گزینه ۲

جدول فوق نمایش یک زوج مرتب است و این رابطه به شرطی تابع است که مؤلفه‌های اول برابر نداشته باشد.

اما اگر مؤلفه‌های اول برابر باشد به شرطی تابع است که مؤلفه‌های دوم آن نیز برابر باشند.

$$f = \left\{ (0, a^2 - 6), (3, 0), (-2, 4b + 1), (0, a), (2, -2), (a, -1) \right\}$$

$$\left. \begin{array}{l} (0, a^2 - 6) \in f \\ (0, a) \in f \end{array} \right\} \xrightarrow{\text{شرط تابع بودن}} a^2 - 6 = a$$

$$\Rightarrow a^2 - a - 6 = 0 \xrightarrow{\text{اتحاد جمله مشترک}} (a-3)(a+2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} a = 3 \text{ ق ق} \\ a = -2 \text{ ق ق} \end{cases}$$

$a = 3$ قابل قبول نیست؛ زیرا اگر آن را در تابع قرار دهیم، دو زوج مرتب $(3, 0)$ و $(3, -1)$ حاصل می‌شود که مؤلفه‌های دوم آن‌ها برابر نیست و با تابع بودن f در تضاد است.

$$\xrightarrow{a=-2} f = \{(0, -2), (3, 0), (-2, 4b+1), (0, -2), (2, -2), (-2, -1)\}$$

$$\left. \begin{matrix} (-2, 4b+1) \\ (-2, -1) \end{matrix} \right\} \xrightarrow{\text{شرط تابع بودن}} 4b+1 = -1 \Rightarrow 4b = -2 \Rightarrow b = -\frac{1}{2}$$

$$\xrightarrow{\text{طبق تست}} a - b = -2 - \left(-\frac{1}{2}\right) = \frac{-4+1}{2} = \frac{-3}{2} = -1\frac{1}{2}$$

۵- دو تابع با ضابطه‌های $f(x) = 2x^2 - kx + 8$ و $g(x) = \frac{ax^2 - 1}{|2x + \frac{1}{2}|}$ مفروضند. اگر زوج مرتب $(-1, 3)$ عضوی از تابع f و همین‌طور

$g(-\frac{1}{2}) = 1$ باشد، حاصل $a+k$ کدام است؟

۴ (۴)

۳ (۳)

-۱ (۲)

-۲ (۱)

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۵۵ - ۱۰۰۲

پاسخ: گزینه ۲

چون $(-1, 3)$ عضوی از تابع f است، پس مختصات آن باید در تابع صدق کند:

$$f(x) = y = 2x^2 - kx + 8 \xrightarrow{x=-1, y=3} 3 = 2(-1)^2 - k(-1) + 8$$

$$3 = 2 + k + 8 \Rightarrow -k = 7 \Rightarrow k = -7$$

حال برای تعیین مقدار a ، از تابع g استفاده می‌کنیم:

$$g(x) = \frac{ax^2 - 1}{|2x + \frac{1}{2}|} \xrightarrow{g(-\frac{1}{2})=1} g(-\frac{1}{2}) = \frac{a(-\frac{1}{2})^2 - 1}{|2(-\frac{1}{2}) + \frac{1}{2}|} = 1$$

$$\Rightarrow \frac{\frac{1}{4}a - 1}{|-1 + \frac{1}{2}|} = 1 \Rightarrow \frac{\frac{1}{4}a - 1}{|-\frac{1}{2}|} = 1 \Rightarrow \frac{\frac{1}{4}a - 1}{\frac{1}{2}} = 1 \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} \frac{1}{4}a - 1 = \frac{1}{2}$$

$$\xrightarrow{\text{ضرب طرفین در ۴}} a - 4 = 2 \Rightarrow a = 6$$

$$\xrightarrow{\text{طبق تست}} a + k = 6 + (-7) = -1$$

۶- اگر رأس سهمی به معادله $y = 3(x+2)^2 - 2a + 1$ روی نیمساز ناحیه دوم و چهارم باشد، این سهمی محور عرض‌ها را در چه نقطه‌ای قطع می‌کند؟

۱۴ (۴)

۱۲ (۳)

-۱۵ (۲)

-۱۳ (۱)

برای تعیین مختصات رأس سهمی، آن را با استفاده از اتحاد، به شکل $y = ax^2 + bx + c$ در می آوریم:

$$y = 3(x+2)^2 - 2a + 1 \xrightarrow{\text{اتحاد مربع دو جمله‌ای}} y = 3(x^2 + 4x + 4) - 2a + 1 = 3x^2 + 12x + 12 - 2a + 1$$

$$\Rightarrow y = 3x^2 + 12x - 2a + 13 \Rightarrow a = 3, b = 12, c = -2a + 13$$

$$\begin{cases} \text{طول رأس: } x_s = \frac{-b}{2a} = \frac{-12}{2(3)} = \frac{-12}{6} = -2 \end{cases}$$

$$\begin{cases} \text{عرض رأس: } y_s = f(-2) = 3(-2)^2 + 12(-2) - 2a + 13 = 12 - 24 - 2a + 13 \Rightarrow y_s = -2a + 1 \end{cases}$$

از طرفی چون رأس سهمی روی نیمساز ناحیه دوم و چهارم ($y = -x$) قرار دارد؛ پس طول و عرض رأس، قرینه یکدیگرند.

$$y_s = -x_s \Rightarrow -2a + 1 = -(-2) \Rightarrow -2a + 1 = 2 \Rightarrow -2a = 1 \Rightarrow a = -\frac{1}{2}$$

مقدار a را در معادله سهمی قرار داده تا معادله مشخص شود:

$$y = 3x^2 + 12x - 2a + 13 \xrightarrow{a = -\frac{1}{2}} y = 3x^2 + 12x - 2\left(-\frac{1}{2}\right) + 13 = 3x^2 + 12x + 14$$

تقاطع سهمی با محور عرض‌ها، به‌ازای $x = 0$ به‌دست می‌آید:

$$y = 3x^2 + 12x + 14 \xrightarrow[\text{تقاطع با محور عرض‌ها}]{x=0} y = 3(0)^2 + 12(0) + 14 \Rightarrow y = 0 + 0 + 14 = 14$$

اگر معادله سهمی به صورت $y = a(x-h)^2 + k$ باشد، رأس سهمی از دستور (h, k) به‌دست می‌آید:

$$y = 3(x+2)^2 - 2a + 1$$

$$S(h, k) \Rightarrow S(-2, -2a + 1)$$

عرض رأس سهمی را از دستور $y_s = -\frac{\Delta}{4a}$ نیز می‌توان به‌دست آورد.

۷- کدام یک از متغیرهای زیر به ترتیب کمی نسبتی، کمی فاصله‌ای و کیفی ترتیبی هستند؟

- (۱) تعداد شکایات رسیده به کلانتری - دمای هوای شهر تهران - گروه خونی اشخاص
- (۲) گنجایش آب یک تانکر - نمره آخرین آزمون از ۱۰۰ امتیاز - مقیاس ارزیابی تحصیلی (ضعیف، معمولی، خوب)
- (۳) درجه حرارت کلاس شما - مدت زمان مکالمه تلفنی - حروف الفبا
- (۴) سن کارمندان یک شرکت - معدل دانش‌آموزان یک کلاس - رشته تحصیلی افراد

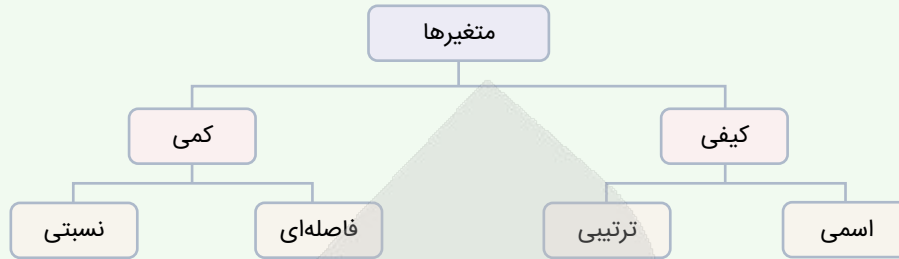
- ① تعداد شکایات رسیده به کلانتری (کمی نسبتی) - دمای هوای شهر تهران (کمی فاصله‌ای) - گروه خونی اشخاص (کیفی اسمی)
- ② گنجایش آب یک تانکر (کمی نسبتی) - نمره آخرین آزمون از ۱۰۰ امتیاز (کمی فاصله‌ای) - مقیاس ارزیابی تحصیلی (کیفی ترتیبی)
- ③ درجه حرارت کلاس شما (کمی فاصله‌ای) - مدت زمان مکالمه تلفنی (کمی نسبتی) - حروف الفبا (کیفی ترتیبی)
- ④ سن کارمندان یک شرکت (کمی نسبتی) - معدل دانش‌آموزان یک کلاس (کمی نسبتی) - رشته تحصیلی افراد (کیفی اسمی)

با توجه به موارد فوق، گزینه ۲ صحیح است.

متغیرها به دو دسته کمی و کیفی مطابق نمودار زیر تقسیم می‌شوند:

- (۱) متغیر کمی: متغیری است که مقادیر عددی می‌گیرد و برای آن عملیات ریاضی از قبیل جمع، تفریق و معدل‌گیری قابل انجام است. مثل سن، قد، وزن و درآمد افراد.
- (۲) متغیر کیفی: متغیری است که صرفاً برای دسته‌بندی افراد یا اشیاء در گروه‌ها به کار می‌رود و لزوماً مقدار عددی نمی‌گیرد. مثل گروه خونی، رنگ اتومبیل، رتبه کنکور.

۸- اگر میانگین یک سری از داده‌های آماری مطابق جدول زیر برابر با $7/5$ باشد، مجموع مد و میانه داده‌ها کدام است؟

داده‌ها	۵	۷	۹	۱۱
فراوانی	۲	۳	۲	k

۱۵ (۴)

۱۴ (۳)

۱۱ (۲)

۱۰ (۱)

(متوسط - محاسباتی - زمانبر) - صفحه ۸۸ - ۱۰۰۳

پاسخ: گزینه ۳

$$\bar{x} = \frac{(2 \times 5) + (3 \times 7) + (2 \times 9) + (k \times 11)}{2 + 3 + 2 + k} = 7/5$$

$$\bar{x} = \frac{10 + 21 + 18 + 11k}{k + 7} = 7/5 \Rightarrow \frac{11k + 49}{k + 7} = 7/5 \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} 11k + 49 = 7/5k + 52/5$$

$$11k - 7/5k = 52/5 - 49 \Rightarrow 3/5k = 3/5 \Rightarrow k = 1$$

مقدار k را در جدول قرار داده و با مشخص شدن اطلاعات جدول، مد و میانه را می‌یابیم:

$$\xrightarrow{k=1}$$

داده‌ها	۵	۷	۹	۱۱
فراوانی	۲	۳	۲	۱

مد داده‌ها، داده‌ای است که بیشترین تکرار (فراوانی) را دارد. چون عدد ۷ سه بار تکرار شده؛ پس:

مد داده‌ها = ۷

برای تعیین میانه داده‌ها، آن‌ها را با توجه به تکرار داده‌ها به ترتیب از کوچک به بزرگ مرتب کرده و داریم:

$$5, 5, 7, 7, 7, 9, 9, 11 \xrightarrow{\text{تعداد داده زوج}} \text{میانه} = \text{میانگین دو داده وسطی} = \frac{7 + 7}{2} = \frac{14}{2} = 7 \Rightarrow \text{میانه} = 7$$

$$\xrightarrow{\text{طبق تست}} \text{مجموع مد و میانه} = 7 + 7 = 14$$

برای تعیین میانه داده‌ها، پس از مرتب کردن آن‌ها دو حالت زیر پیش می‌آید:

(۱) اگر تعداد داده‌ها زوج باشد، میانگین دو داده وسطی، میانه داده‌هاست.

(۲) اگر تعداد داده‌ها فرد باشد، داده وسطی، میانه داده‌هاست.

- ۹- با رسم نمودار جعبه‌ای داده‌های آماری ۳, ۱۱, ۸, ۶, ۸, ۱۳, ۱۵, ۹, ۸, ۴, ۱۶, ۳ کدام یک از موارد زیر نادرست است؟
- (۱) تقریباً ۵۰ درصد داده‌ها بین اعداد ۸ و ۱۲ قرار دارند.
  - (۲) دامنه میان چارکی داده‌ها برابر با ۷ است.
  - (۳) میانه داده‌ها برابر ۸ و دامنه تغییرات برابر ۱۳ است.
  - (۴) مد داده‌ها برابر ۸ و چارک اول برابر ۵ است.

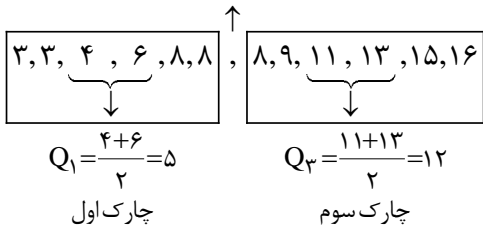
پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۱۰۹ - ۱۰۴

ابتدا داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب نموده و پس از رسم نمودار جعبه‌ای به بررسی گزینه‌ها می‌پردازیم:

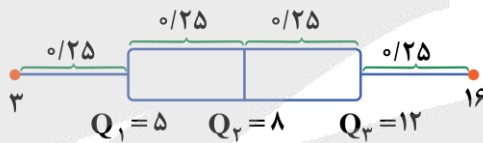
میانه (چارک دوم)

$$Q_2 = \frac{8 + 8}{2} = 8$$

دامنه میان چارکی: $IQR = Q_3 - Q_1 = 12 - 5 = 7$

دامنه تغییرات: $R = \max - \min = 16 - 3 = 13$

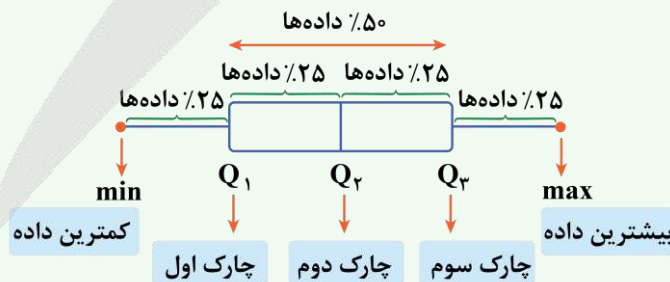
با توجه به اطلاعات فوق، نمودار جعبه‌ای را رسم نموده و گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ نادرست - تقریباً ۲۵٪ داده‌ها بین ۸ و ۱۲ قرار دارد و تقریباً ۵۰٪ داده‌ها بین اعداد ۵ و ۱۲ قرار دارند.
- ۲ درست - دامنه میان چارکی برابر ۷ است.
- ۳ درست - میانه برابر ۸ و دامنه تغییرات ۱۳ است.
- ۴ درست - مد داده‌ها برابر ۸ (بیشترین تکرار) و چارک اول برابر ۵ است.

نکته درسی:

در نمودار جعبه‌ای، چارک اول و دوم و سوم، داده‌ها را به ۴ قسمت با تعداد مساوی (مطابق شکل زیر) تقسیم می‌کند.

۱۰- کدام یک از گزینه‌های زیر درست است؟

- (۱) در نمودار حبابی، برای نمایش تعداد متغیرها محدودیتی وجود ندارد.
- (۲) در نمودار حبابی، متغیر سوم نباید دارای مقادیر مثبت باشد.
- (۳) نمودار راداری، برای نمایش سه متغیر یا بیشتر بر روی محورهای کاربرد دارد.
- (۴) در نمودار راداری، تعداد متغیرها از حاصل ضرب زاویه بین شعاع‌های مجاور در 360° به دست می‌آید.

(آسان - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۱۱۷ - ۱۰۴

پاسخ: گزینه ۳

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ نادرست - نمودار حبابی برای نمایش هم‌زمان چند متغیر عددی به کار می‌رود و در آن‌ها به جای نقطه از دایره‌های توپر استفاده می‌شود.
- ۲ نادرست - در نمودار حبابی، متغیر سوم نباید دارای مقادیر منفی یا صفر باشد.
- ۳ درست - نمودار راداری، روشی برای نمایش داده‌های چندمتغیره در قالب نمودارهای دو بُعدی است، که در آن سه متغیر کمی یا بیشتر بر روی محورهای نشان داده می‌شود که نقطه شروع همه آن‌ها یکی است.
- ۴ نادرست - در نمودار راداری، تعداد متغیرها از تقسیم 360° درجه بر زاویه بین شعاع‌های مجاور به دست می‌آید، زیرا:

$$\text{زاویه بین شعاع‌های مجاور} = \frac{360^\circ}{\text{تعداد متغیرها}} \rightarrow \text{تعداد متغیرها} = \frac{360^\circ}{\text{زاویه بین شعاع‌های مجاور}}$$

جابه‌جایی کنیم

کنکورشناسی

اگر زاویه بین دو شعاع مجاور در نمودار راداری 45° درجه باشد، داده‌ها برای چند متغیر گردآوری شده است؟

- ۱ (۸)
- ۲ (۷)
- ۳ (۴)
- ۴ (۳)

پاسخ: گزینه ۱

در نمودار راداری، زاویه بین دو شعاع متوالی از دستور زیر به دست می‌آید:

$$\text{زاویه بین شعاع‌های مجاور} = \frac{360^\circ}{\text{تعداد متغیرها}} \Rightarrow 45^\circ = \frac{360^\circ}{n} \rightarrow 45n = 360$$

طرفین وسطین

$$\Rightarrow n = \frac{360}{45} = 8 \text{ تعداد متغیرها}$$

••• i/o •••

۱۱- حجم (V) کره‌ای به شعاع (r) از رابطه $V = \frac{4}{3}\pi r^3$ به دست می‌آید. شعاع کره‌ای به حجم 288π چقدر است؟

- ۱ (۳)
- ۲ (۶)
- ۳ (۴)
- ۴ (۸)

(آسان - محاسباتی / کاربردی - سریع) - صفحه ۹۴ - ۱۲۰۳

پاسخ: گزینه ۲

کافی است به جای V در رابطه داده شده مقدار 288π را قرار دهیم و معادله توانی را حل کنیم.

$$288\pi = \frac{4}{3}\pi r^3 \Rightarrow \frac{288 \times 3}{4} = r^3$$

$$\Rightarrow r^3 = 216 \Rightarrow r^3 = 6^3 \Rightarrow r = 6$$

••• i/o •••

۱۲- حاصل عبارت $4\sqrt[3]{54} + 2\sqrt[3]{16} - 3\sqrt[3]{250}$ کدام است؟

- ۱ (۲ $\sqrt[3]{2}$)
- ۲ ($\sqrt[3]{2}$)
- ۳ ($-6\sqrt[3]{2}$)
- ۴ ($-5\sqrt[3]{2}$)

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۹۲ - ۱۲۰۳

پاسخ: گزینه ۲

برای ساده کردن عبارت رادیکالی داده شده، اعداد زیر رادیکال را به صورت حاصل ضرب دو عدد به طوری می‌نویسیم که یکی ریشه سوم داشته باشد.

$$4\sqrt[3]{27 \times 2} + 2\sqrt[3]{8 \times 2} - 3\sqrt[3]{125 \times 2}$$

$$= 4 \times 3\sqrt[3]{2} + 2 \times 2\sqrt[3]{2} - 3 \times 5\sqrt[3]{2}$$

$$= 12\sqrt[3]{2} + 4\sqrt[3]{2} - 15\sqrt[3]{2} = \sqrt[3]{2}$$

۱۳- حاصل عبارت $A = \frac{-6^2 \times (1/2)^{-2} \times (2^3)^2 \times (1/2)^{-1}}{(1\frac{3}{4})^0 \div 4^{-2}}$ کدام است؟

(۱) ۱۵۰   (۲) -۱۵۰   (۳) ۲۰۰   (۴) -۲۰۰

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۸۸ - ۱۲۰۳

روش اول

ابتدا هر یک از عبارت‌ها را ساده می‌کنیم:

$$\begin{cases} -6^2 = -36 \\ (1/2)^{-2} = (\frac{12}{10})^{-2} = (\frac{6}{5})^{-2} = (\frac{5}{6})^2 = \frac{25}{36} \\ (2^3)^2 = 2^{3 \times 2} = 2^6 = 64 \\ (\frac{1}{2})^{-1} = (2)^1 = 2 \\ (1\frac{3}{4})^0 = 1 \text{ هر عدد مثبت به توان صفر برابر یک است.} \\ 4^{-2} = (\frac{1}{4})^2 = \frac{1}{16} \end{cases}$$

$$A = \frac{-6^2 \times (1/2)^{-2} \times (2^3)^2 \times (1/2)^{-1}}{(1\frac{3}{4})^0 \div 4^{-2}} = \frac{-36 \times \frac{25}{36} \times 64 \times 2}{1 \div \frac{1}{16}} = \frac{-1 \times 25 \times 64 \times 2}{1 \times \frac{16}{1}} = \frac{-2000}{1} = -2000$$

روش دوم

$$A = \frac{-6^2 \times (\frac{1}{12})^2 \times (8)^2 \times 2}{1 \div (\frac{1}{4})^2} = \frac{-(6 \times \frac{1}{12} \times 8)^2 \times 2}{16} = \frac{-(40)^2}{16} = \frac{-1600}{16} = -200$$

۱۴- به‌ازای کدام مقدار a ، حاصل عبارت $A = \left(\frac{2^{2a}}{2 \times (\frac{1}{2})^a} \right)^{-2}$ برابر با یک است؟

- (۱) $-\frac{4}{7}$ (۲) $-\frac{3}{4}$ (۳) $\frac{1}{3}$ (۴) $\frac{2}{5}$

روش اول

با توجه به رابطه $(\frac{a}{b})^{-n} = (\frac{b}{a})^n$ خواهیم داشت:

$$A = \left(\frac{2^{2a}}{2 \times (\frac{1}{2})^a} \right)^{-2} = \left(\frac{2 \times (\frac{1}{2})^a}{2^{2a}} \right)^2$$

$$= \left(\frac{2^1 \times 2^{-a}}{2^{2a}} \right)^2 \xrightarrow{\text{ضرب توان‌ها}} = \left(\frac{2^{1-a}}{2^{2a}} \right)^2 \xrightarrow{\text{تقسیم توان‌ها}} = (2^{(1-a)-2a})^2 = (2^{1-3a})^2 = 2^{2-6a}$$

طبق تست، حاصل عبارت A برابر با یک است، یعنی:

$$2^{2-6a} = 1 \xrightarrow{\text{هر عدد مثبت به توان صفر برابر یک است}} 2^{2-6a} = 2^0 \Rightarrow 2 - 6a = 0$$

$$-6a = -2 \Rightarrow a = \frac{-2}{-6} = \frac{1}{3}$$

روش دوم

$$A = \left(\frac{2 \times (\frac{1}{2})^a}{2^{2a}} \right)^2 = \left(\frac{2 \times \frac{1}{2^a}}{2^{2a}} \right)^2 = \left(\frac{2}{2^a \times 2^{2a}} \right)^2 = \left(\frac{2}{2^{3a}} \right)^2 = \frac{4}{2^{6a}} = 1$$

$$\Rightarrow 2^{6a} = 4 \Rightarrow 2^{6a} = 2^2$$

$$\Rightarrow 6a = 2 \Rightarrow a = \frac{2}{6} = \frac{1}{3}$$

نکته

(۱) در ضرب توان‌ها، اگر پایه‌ها مساوی و توان (نما) مختلف باشد، داریم:

$$a^m \cdot a^n = a^{m+n}$$

(۲) در تقسیم توان‌ها، اگر پایه‌ها مساوی و توان (نما) مختلف باشد، داریم:

$$\frac{a^m}{a^n} = a^{m-n}$$

۱۵- مجموع ریشه پنجم $-\frac{32}{243}$ و ریشه چهارم منفی 0.0016 کدام است؟

$-\frac{9}{11}$ (۴)

$-\frac{7}{9}$ (۳)

$-\frac{13}{15}$ (۲)

$-\frac{11}{12}$ (۱)

اگر ریشه پنجم $-\frac{32}{243}$ را با A و ریشه چهارم منفی 0.0016 را با B نمایش دهیم، خواهیم داشت:

$$A = \sqrt[5]{-\frac{32}{243}} = \sqrt[5]{(-\frac{2}{3})^5} = -\frac{2}{3}$$

$$B = -\sqrt[4]{0.0016} = -\sqrt[4]{(\frac{0}{2})^4} = -0.2$$

$$\xrightarrow{\text{طبق تست}} A + B = -\frac{2}{3} + \left(-\frac{2}{10}\right) = \frac{-20 + (-6)}{30} = \frac{-26}{30} = -\frac{13}{15}$$

تعیین ریشه n ام

(۱) ریشه دوم هر عدد مثبت a برابر با $\pm\sqrt{a}$ می باشد. $\sqrt{a}$ ریشه دوم مثبت a و $-\sqrt{a}$ ریشه دوم منفی a است.
 (۲) ریشه سوم هر عدد حقیقی a برابر با $\sqrt[3]{a}$ می باشد.
 به همین ترتیب ریشه چهارم هر عدد مثبت a برابر با $\pm\sqrt[4]{a}$ و ریشه پنجم هر عدد حقیقی a برابر با $\sqrt[5]{a}$ و ...

۱۶- در معادله توانی $2\sqrt{2} = 8^{-1} \times (2^x)^6$ ، مقدار x کدام است؟

- (۱) ۰/۲۵   (۲) ۰/۵   (۳) ۰/۷۵   (۴) ۱

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۹۴ - ۱۲۰۳

پاسخ: گزینه ۳

با استفاده از رابطه $(a^m)^n = a^{mn}$ خواهیم داشت:

$$(2^x)^6 \times 8^{-1} = 2\sqrt{2}$$

$$(2^x)^6 \times (2^3)^{-1} = 2^1 \times 2^{\frac{1}{2}} \Rightarrow 2^{6x} \times 2^{-3} = 2^{1+\frac{1}{2}}$$

$$2^{6x+(-3)} = 2^{\frac{3}{2}} \Rightarrow 6x-3 = \frac{3}{2} \xrightarrow{\text{ضرب در ۲}} 12x-6 = 3$$

$$12x = 9 \Rightarrow x = \frac{9}{12} = \frac{3}{4} = 0/75$$

نکته

(۱) برای هر عدد طبیعی $n \geq 2$ ، توان $\frac{1}{n}$ عدد حقیقی مثبت a را چنین تعریف می کنیم:

$$a^{\frac{1}{n}} = \sqrt[n]{a}$$

(۲) در ضرب توان ها، اگر پایه ها مساوی و نمادها مختلف باشد، داریم:

$$a^m \times a^n = a^{m+n}$$

۱۷- کدام یک از گزینه های زیر نادرست است؟

(۱) $100^{\frac{1}{4}} = \sqrt{10}$

(۲) $(0/0016)^{0/5} = 0/04$

(۴) $(\sqrt[3]{-27})^{-2} = -\frac{1}{9}$

(۳) $(\sqrt{0/0001})^{\frac{1}{2}} = 0/1$

(آسان - مفهومی - سریع) - صفحه ۹۴ - ۱۲۰۳

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

در گزینه ۴: $(\sqrt[3]{-27})^{-2} = \left(\frac{1}{\sqrt[3]{-27}}\right)^2$ که قطعاً جواب عددی مثبت می باشد و نمی تواند منفی باشد.

بررسی گزینه ها:

① درست $100^{\frac{1}{4}} = (10^2)^{\frac{1}{4}} = 10^{\frac{2}{4}} = \sqrt{10}$

- ۲) $(0.0016)^{0.5} = ((0.04)^2)^{\frac{1}{2}} = (0.04)^1 = 0.04$ درست
- ۳) $(\sqrt{0.0001})^{\frac{1}{2}} = (\sqrt{(0.01)^2})^{\frac{1}{2}} = ((0.01)^2)^{\frac{1}{2}} = (0.01)^1 = 0.01$ درست
- ۴) $(\sqrt[3]{-27})^{-2} = (\sqrt[3]{(-3)^3})^{-2} = (-3)^{-2} = (-\frac{1}{3})^2 = \frac{1}{9}$ نادرست

بنابراین گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳ درست و گزینه ۴ نادرست است.

۱) اگر m و n اعداد حقیقی و a عدد حقیقی مخالف صفر باشد، داریم:

$$(a^m)^n = a^{mn}$$

۲) هرگاه $a > 0$ ، برای دو عدد طبیعی m و n (با شرط $n \geq 2$)، عدد $a^{\frac{m}{n}}$ را چنین تعریف می‌کنیم:

$$a^{\frac{m}{n}} = \sqrt[n]{a^m}$$

۱۸- اگر $A = \frac{\sqrt[7]{8^4 \sqrt{4}}}{(2\sqrt{2})^{-1}}$ باشد، حاصل $(5A - 4)^{-0.75}$ کدام است؟

- ۱) $\frac{1}{8}$ ۲) $\frac{1}{4}$ ۳) $\frac{1}{2}$ ۴) $\frac{1}{8}$

دشوار - محاسباتی - استاندارد (۱) - صفحه ۹۲ - ۱۳۰۳

پاسخ: گزینه ۱

روش اول

با استفاده از رابطه $a^{\frac{m}{n}} = \sqrt[n]{a^m}$ خواهیم داشت:

$$\begin{aligned} A &= \frac{\sqrt[7]{(8^4 \sqrt{4})^1}}{(2\sqrt{2})^{-1}} = \frac{(8^4 \sqrt{4})^{\frac{1}{7}}}{(2 \times 2^{\frac{1}{2}})^{-1}} \\ &= \frac{(2^3 \times 4^{\frac{1}{2}})^{\frac{1}{7}}}{(2^{\frac{1}{2}})^{-1}} = \frac{(2^3 \times 2^{\frac{1}{2}})^{\frac{1}{7}}}{(2^{\frac{1}{2}})^{-1}} = \frac{(2^{\frac{14}{7}})^{\frac{1}{7}}}{2^{-\frac{1}{2}}} \xrightarrow{\text{تقسیم توان‌ها}} \frac{2^{\frac{2}{7}}}{2^{-\frac{3}{2}}} \\ 2^{\frac{2}{7} - (-\frac{3}{2})} &= 2^{\frac{2}{7} + \frac{3}{2}} = 2^{\frac{4}{7} + \frac{3}{2}} = 2^2 = 4 \Rightarrow A = 4 \end{aligned}$$

مقدار A را در رابطه زیر جایگزین می‌کنیم:

$$\xrightarrow{\text{طبق تست}} (5A - 4)^{-0.75} = (5 \times 4 - 4)^{-0.75} = (20 - 4)^{-0.75} = (16)^{-0.75} = (2^4)^{-\frac{3}{4}} = 2^{4(-\frac{3}{4})} = 2^{-3} = (\frac{1}{2})^3 = \frac{1}{8}$$

روش دوم

$$A = \frac{(2^3 \times 4^{\frac{1}{2}})^{\frac{1}{7}}}{(2 \times 2^{\frac{1}{2}})^{-1}} = 2^{\frac{3}{7}} \times 2^{\frac{1}{14}} \times 2 \times 2^{\frac{1}{2}} = 2^{\frac{3}{7} + \frac{1}{14} + 1 + \frac{1}{2}}$$

$$\frac{6+1+14+7}{2 \cdot 14} = \frac{28}{28} = 1$$

$$\frac{28}{2 \cdot 14} = 2^{14} = 2^2 = 4$$

طبق تست $\rightarrow (\Delta A - 4)^{-0/75} = (\Delta \times 4 - 4)^{-0/75} = (20 - 4)^{-0/75}$

$$= (16)^{-0/75} = (2^4)^{-\frac{3}{4}} = 2^{4 \cdot (-\frac{3}{4})} = 2^{-3} = \left(\frac{1}{2}\right)^3 = \frac{1}{8}$$

نکته

اگر a عددی غیر صفر و n عددی طبیعی باشد، آن گاه توان منفی به صورت زیر تعریف می گردد:

$$a^{-n} = \frac{1}{a^n} \text{ یا } \left(\frac{1}{a}\right)^n$$

۱۹- حاصل عبارت $\left(\frac{9}{4}\right)^{-3} \times (0/75)^4 \times 5 \frac{4}{10}$ کدام است؟

۰/۱۵ (۴)

۰/۱۲ (۳)

۰/۹ (۲)

۰/۶ (۱)

(آسان - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۹۴ - ۱۲۰۳

پاسخ: گزینه ۴

روش اول

با استفاده از رابطه $\left(\frac{a}{b}\right)^{-n} = \left(\frac{b}{a}\right)^n$ داریم:

$$\left(\frac{9}{4}\right)^{-3} \times (0/75)^4 \times 5 \frac{4}{10} = \left(\frac{4}{9}\right)^3 \times \left(\frac{75}{100}\right)^4 \times \frac{54}{10} = \left(\frac{4}{9}\right)^3 \times \left(\frac{3}{4}\right)^4 \times \frac{27}{5}$$

$$= \left(\frac{2^2}{3^2}\right)^3 \times \left(\frac{3}{2^2}\right)^4 \times \frac{3^3}{5} = \frac{2^6}{3^6} \times \frac{3^4}{2^8} \times \frac{3^3}{5} = \frac{2^6 \times 3^7}{3^6 \times 2^8 \times 5} = \frac{3}{2^2 \times 5} = \frac{3}{20} = 0/15$$

روش دوم

$$\left(\frac{9}{4}\right)^{-3} \times (0/75)^4 \times 5 \frac{4}{10} = \left(\frac{4}{9}\right)^3 \times \left(\frac{3}{4}\right)^4 \times \frac{54}{10}$$

با توجه به اینکه $\left(\frac{3}{4}\right)^4 = \left(\frac{3}{4}\right)^3 \times \left(\frac{3}{4}\right)^1$ می توان نوشت:

$$\left(\frac{4}{9}\right)^3 \times \left(\frac{3}{4}\right)^3 \times \left(\frac{3}{4}\right)^1 \times \frac{27}{5} = \left(\frac{4}{9} \times \frac{3}{4}\right)^3 \times \frac{3}{4} \times \frac{27}{5} = \left(\frac{1}{3}\right)^3 \times \frac{3}{4} \times \frac{27}{5}$$

ضرب توانها

$$= \frac{1}{27} \times \frac{3}{4} \times \frac{27}{5} = \frac{3}{20} = 0/15$$

۲۰- اگر $1 = \left(\frac{1}{9}\right)^{6-x} \times (81^x)^{-1}$ باشد، ریشه دوم منفی عدد $4^{\frac{x}{2}}$ کدام است؟

$-\frac{3}{7}$ (۴)

$-\frac{1}{8}$ (۳)

-۲ (۲)

-۳ (۱)

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - صفحه ۹۴ - ۱۲۰۳

پاسخ: گزینه ۳

$$(81^x)^{-1} \times \left(\frac{1}{9}\right)^{6-x} = 1 \Rightarrow 81^{-x} \times \left(\frac{1}{9}\right)^{6-x} = 1$$

$$(9^2)^{-x} \times (9^{-1})^{6-x} = 1 \xrightarrow{\text{رابطه } (a^m)^n = a^{mn}} 9^{-2x} \times 9^{-6+x} = 1 \xrightarrow{\text{ضرب توان ها و خاصیت } a^0 = 1}$$

$$9^{-2x+(-6+x)} = 9^0 \Rightarrow -2x - 6 + x = 0 \Rightarrow -x = 6 \Rightarrow x = -6$$

با توجه به مقدار x ، ریشه دوم منفی عدد $4^{\frac{x}{2}}$ را می یابیم:

$$\xrightarrow{\text{ریشه دوم منفی عدد}} -\sqrt{4^{\frac{x}{2}}} = -\sqrt{4^{\frac{-6}{2}}} = -\sqrt{4^{-3}} = -\sqrt{\left(\frac{1}{4}\right)^3} = -\sqrt{\frac{1}{64}} = -\frac{1}{8}$$

اگر a عددی غیرصفر و n عددی طبیعی باشد، آن گاه توان منفی به صورت زیر تعریف می شود:

$$a^{-n} = \frac{1}{a^n} \text{ یا } \left(\frac{1}{a}\right)^n$$

برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
یا روی QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

بودجه‌بندی
این آزمون

علوم و فنون ادبی (۱): کل کتاب
علوم و فنون ادبی (۳): سبک‌شناسی دوره معاصر و انقلاب اسلامی، وزن در شعر نیمایی / صفحه‌های ۹۵ تا ۱۱۱

سهم در
کنکور

این مبحث حدوداً ۱۴ تست از ۳۰ تست کنکور را پوشش داده است.

۲۱- با توجه به تاریخ زبان فارسی، چند مورد ایراد دارد؟

- «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» منظومه‌هایی هستند که اصل پهلوی دارند.
- زبان پهلوی در دوره ساسانی رایج بود.
- زبان پارتی در مشرق و شمال شرق ایران رایج بود.
- ترجمه عربی و فارسی «هزارویک شب» در دست است.
- زبان فارسی باستان در دوره هخامنشیان (۵۵۹ تا ۳۳۰ ق.م) رایج بود.

(۴) چهار

(۳) سه

(۲) دو

(۱) یک

(دشوار - خط به خط - سریع) - صفحه ۴۰ - ۱۰۰۴

پاسخ: گزینه ۲

بررسی موارد نادرست:

- «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» منظومه‌هایی هستند که اصل پارتی دارند.
- زبان پارتی در شمال و شمال شرق ایران رایج بود.

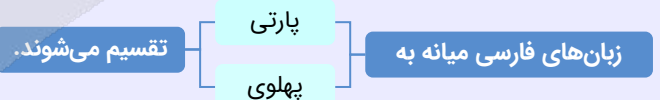
گروه زبان‌های ایرانی

الف. فارسی باستان

در دوره هخامنشیان (۵۵۹ تا ۳۳۰ ق.م) رایج بود.

آثار برجای مانده: فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی به خط میخی

ب. فارسی میانه

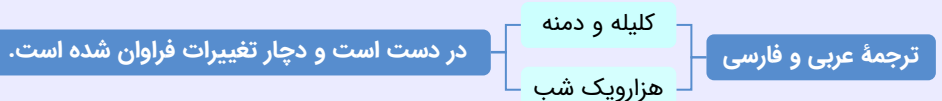

۱. زبان پارتی

در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی آثاری به این زبان تألیف می‌شده است. این زبان در شمال و شمال شرقی ایران متداول بوده است. بعضی از منظومه‌ها مانند «یادگار زریران» و «درخت آسوریک» اصل پارتی دارند.

۲. زبان پهلوی (فارسی میانه)

آثار این زبان ← بیشتر آثار دینی زرتشتی رساله‌های کوچک که در زمره آثار غیردینی هستند، مانند «یادگار زریران»، رنگ و بوی دینی دارند. آثار ادبی منظوم و منثور فارسی پهلوی از میان رفته است.

اهمیت سنت شفاهی ← مکتوب نشدن اغلب آثار ادبی پهلوی اشعار کمی به زبان پهلوی در دسترس است. آنچه از اشعار پهلوی باقی مانده دچار تحریف‌هایی شده است. بعضی از قطعات بازمانده اشعار تعلیمی و اخلاقی‌اند و در میان اندرزنامه‌های منثور جای دارند.

۲۲- با توجه به تاریخ ادبیات «قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم»، کدام موارد درست است؟

- الف: شعر حکمی و اندرزی در این دوره به وجود آمد، ولی در دوره غزنویان به پختگی رسید.
 ب: شاعران این عصر بیشتر به واقعیت بیرونی نظر داشتند و مفاهیم ذهنی آنان از قلمرو تعالیم کلی اخلاقی فراتر نمی‌رفت.
 ج: در این دوره بسیاری از اصطلاحات علمی، ادبی، دینی و سیاسی جدید از راه ترجمه متون عربی وارد فارسی دری می‌شود.
 د: کسی که قصیده تمام و کمال حکمی و اندرزی سرود، ناصر خسرو بود؛ سپس کسایی مروزی شیوه او را ادامه داد.
- (۱) «الف» و «ج» (۲) «الف» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «ب» و «د»

(دشوار - خط به خط - سریع ۱ - صفحه ۴۳ - ۱۰۰۴)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی موارد نادرست:

- الف) شعر حکمی و اندرزی (تعلیمی) در این دوره به وجود آمد، ولی در دوره سلجوقیان به پختگی رسید.
 ب) کسی که قصیده تمام و کمال حکمی و اندرزی سرود، کسایی مروزی بود؛ سپس ناصر خسرو شیوه او را ادامه داد.

قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم

- از ویژگی‌های شعر فارسی در این قرن سادگی فکر و روانی کلام است.
- شاعر فکر و خیال خود را همان‌گونه که به خاطرش می‌رسد، بیان می‌کند.
- مفاهیم ذهنی شاعران از قلمرو تعالیم کلی اخلاقی فراتر نمی‌رود.
- پس از گذشت چند سده و رواج و نفوذ معارف اسلامی ← آمیختگی زبان فارسی و عربی افزایش یافت.
- در قرن چهارم و اوایل قرن پنجم بسیاری از اصطلاحات علمی، ادبی، دینی و سیاسی وارد فارسی دری شد.
- شعر حکمی و اندرزی در این دوره به وجود آمد ← ولی در دوره سلجوقیان به پختگی رسید.
- آوردن موعظه و نصیحت در شعر پارسی از آغاز قرن چهارم معمول گردید و در این باب قطعه‌های کوتاهی سروده شد.
- کسایی مروزی ← اولین کسی که قصیده‌ای تمام و کمال با موضوع اندرز در شعر فارسی سرود.
- بعد از کسایی، ناصر خسرو شیوه او را ادامه داد.

۲۲- از دیدگاه تاریخ ادبیات، در متن زیر چند خطا دیده می‌شود؟

- «تا حدود نیمه دوم قرن پنجم و آغاز قرن ششم، شعر پارسی همچنان تحت تأثیر سبک دوره سامانی و غزنوی است. در نیمه قرن چهارم با دوره بلوغ آن مواجه می‌شویم و در قرن ششم و اوایل قرن هفتم آن را در حال پختگی و کمال می‌یابیم. دوره رواج نثر فنی قرن پنجم و نخستین نمونه آن کلیله و دمنه است که آن را ابوالمعالی نصرالله منشی در سال ۵۳۶ ه.ق پدید آورده است.»
- (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

(دشوار - خط به خط - سریع ۱ - صفحه ۸۴ - ۱۰۱۰)

پاسخ: گزینه ۳

۲ خطا در متن وجود دارد:

- (۱) در نیمه قرن پنجم با دوره بلوغ آن مواجه می‌شویم.
 (۲) دوره رواج نثر فنی قرن ششم است.
- تا نیمه دوم قرن پنجم و آغاز قرن ششم ← شعر پارسی تحت تأثیر سبک دوره سامانی و غزنوی است.
  - در قرن چهارم و اوایل قرن پنجم ← نثر پارسی ظهور کرد و با همه پیشرفت‌ها، هنوز در آغاز راه بود.
  - نیمه قرن پنجم ← دوره بلوغ نثر فارسی
  - قرن ششم و اوایل قرن هفتم ← پختگی و کمال نثر فارسی
- نثر فنی: نثری که در آن آرایه‌های ادبی فراوان، امثال و اشعار گوناگون عربی و اصطلاحات علمی به کار رفته باشد.
 نثر فنی در قرن ششم هجری رواج یافت و نخستین نمونه آن کتاب «کلیله و دمنه» است.
 کتاب «کلیله و دمنه» در سال ۵۳۶ ه.ق، اواسط نیمه اول قرن ششم، تألیف شد.

۲۴- کدام مورد مطابق ویژگی‌های فکری شعر سبک خراسانی نیست؟

- ۱) اشعار پندآموز و اندرزگونه این دوره ساده است و جنبه عملی و دستوری دارد.
- ۲) شعر واقع‌گراست و توصیفات عمدتاً طبیعی، ساده و محسوس و عینی است.
- ۳) بیشتر روح حماسه بر ادبیات این دوره حاکم است و معشوق عمدتاً زمینی است.
- ۴) فکر و کلام با پیچیدگی‌های عرفانی، حکمی و اندیشه‌های فلسفی درآمیخته است.

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۶۳ - ۱۰۰۷

در شعر سبک خراسانی، فکر و کلام ساده است؛ یعنی هنوز با پیچیدگی‌های عرفانی، حکمی و اندیشه‌های فلسفی درنیامیخته است.

ویژگی‌های فکری سبک خراسانی

- روح شادی و نشاط و خوش‌باشی در شعر غلبه دارد.
- شعر واقع‌گراست و توصیفات عمدتاً طبیعی، ساده، محسوس و عینی هستند.
- معشوق عمدتاً زمینی است.
- بیشتر روح حماسه بر ادبیات این دوره حاکم است.
- اشعار پندآموز و اندرزگونه این دوره ساده است و جنبه عملی و دستوری دارد.
- مضمون عمده اشعار این سبک ← حماسه، مدح، اندرز
- فکر و کلام ساده است؛ یعنی با پیچیدگی‌های عرفانی، حکمی و اندیشه‌های فلسفی درنیامیخته است.

۲۵- در کدام گزینه، هر دو مورد از ویژگی‌های فکری نثر معاصر به شمار می‌رود؟

- ۱) ردپای کمرنگ اساطیر یونانی، رومی، هندی و عبری - تنوع مضمون در نثر داستانی
- ۲) وجود تفکر انسان‌گرایانه در غالب آثار - محتوای غیردینی و گاه ضددینی
- ۳) نگارش رمان‌های تاریخی، سیاسی، علمی، فلسفی و... - آشکار بودن روح حماسه و عرفان
- ۴) حضور آشکار مکتب‌های فلسفی و ادبی قرن نوزدهم و بیستم اروپا - انعکاس مطلوب دین و دینداری

پاسخ: گزینه ۲

(دشوار - خط به خط - سریع) - صفحه ۱۰۲ - ۱۳۱۰

تفکر انسان‌گرایانه (اومانیزم) که در آثار قبل از انقلاب وجود داشت، گاهی در برخی از آثار بعد از انقلاب به گونه‌ای کمرنگ مشاهده می‌شود. یکی از ویژگی‌های ادبیات داستانی معاصر تا پیش از انقلاب غیردینی و گاه ضددینی بودن آن است و حتی گاهی در آثار غیردینی مبارزه با اصل اسلام و تعالیم آن دیده می‌شود؛ درحالی‌که در ادبیات بعد از انقلاب چهره دین و دینداری در داستان‌ها بسیار مطلوب منعکس شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) اساطیر یونانی، رومی، هندی و عبری ردپای آشکاری در داستان‌نویسی معاصر دارند.
- ۳) در سبک دوره انقلاب روح حماسه و عرفان آشکار است.
- ۴) در سبک دوره انقلاب دین و دینداری مطلوب منعکس می‌شود.

تنوع و گوناگونی موضوع‌ها — داستان‌های اقلیمی، شهری، کودکانه، زنانه و...

تنوع در نوشتن انواع رمان‌های تاریخی، سیاسی، علمی، فلسفی و...

حضور محسوس و آشکار اساطیر یونانی، رومی، هندی و عبری در داستان‌نویسی

حضور آشکار و تأثیرگذار مکاتب فلسفی و ادبی قرن نوزدهم و بیستم اروپا (مثل رمانتیسم) در ادبیات داستانی

ویژگی‌های فکری نثر دوره معاصر

۲۶- در کدام بیت، ویژگی زبانی شعر دوره «انقلاب اسلامی» مشهود است؟

- ۱) تا تو را از دور دیدم رفت عقل و هوش من
  - ۲) گوشمال آخر شود دست نوازش ساز را
  - ۳) می‌کند فکر متین کج‌بحث را کوتاه‌زبان
  - ۴) بفرمایید تا این بی‌چراغ کار عالم، عشق
- می‌شود نزدیک منزل کاروان از هم جدا
سر مکش گر گوشمالی می‌دهد دوران تو را
از کجی زور نهنگ آرد برون قلاب را
رها باشد از این چون و چرا و چندهای ما

آشنایی زدایی زبانی و روی آوردن به ترکیب‌های بدیع و بی‌سابقه یکی از مشخصه‌های شعر این دوره است که در نتیجه روی آوردن به مفاهیم انتزاعی حاصل شده است. در این بیت، صفت تفضیلی «بی‌چراتر» ترکیبی بدیع و جدید است. در هنجارگریزی که نوعی آشنایی زدایی زبانی است، شاعر از قواعد هنجار فراتر می‌رود.

سایر ابیات در سبک هندی سروده شده‌اند. کاربرد اسلوب معادله که از آرایه‌های رایج سبک هندی است و نیز بازگوکردن مفاهیم رایج در سبک‌های پیشین به شیوه‌ای دیگر و همچنین مضمون‌یابی در این ابیات مشهود است.

ویژگی‌های زبانی
شعر دوره انقلاب

- نزدیک شدن زبان و لغات شعری قصاید به سبک خراسانی
- بهره‌گیری بیشتر از واژگان متناسب با دین، جبهه و جنگ، شهادت، ایثار و وطن‌دوستی (این ویژگی در نثر بعد از انقلاب هم وجود دارد).
- باستان‌گرایی و علاقه فراوان به استفاده از لغات کهن
- روی آوردن به آشنایی‌زدایی زبانی و ترکیب‌های جدید و بی‌سابقه به دلیل توجه کردن به مفاهیم انتزاعی (ذهنی)

۲۷- در کدام گزینه به موضوعات عمده داستان‌های دوره معاصر اشاره شده است؟

- (۱) ستیز با خرافات، مسائل زنان، روشن‌فکری، سرمایه‌داری، نفت
- (۲) عشق، انسان، دعوت به اخلاقیات، آموزش و پرورش، کارگری
- (۳) استبداد، انقلاب، جنگ، بی‌توجهی به مادیات، سیاست
- (۴) آموزش و پرورش، فرهنگ ایثار و دفاع از وطن، نفت، ستیز با خرافات، عشق

از موضوعات عمده داستان‌های دوره معاصر می‌توان به عشق، انسان، ستیز با خرافات، آموزش و پرورش، نفت، مسائل زنان، روشن‌فکری، سرمایه‌داری، کارگری، سیاست، استبداد، انقلاب، جنگ و دهها موضوع دیگر اشاره کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

دعوت به اخلاقیات در گزینه «۲»، بی‌توجهی به مادیات در گزینه «۳» و فرهنگ ایثار و دفاع از وطن در گزینه «۴» مضامین نثر دوره انقلاب هستند.

موضوعات عمده داستان در دوره معاصر

- انقلاب
- جنگ
- عشق
- انسان
- ستیز با خرافات
- آموزش و پرورش
- نفت
- مسائل زنان
- روشن‌فکری
- سرمایه‌داری
- کارگری
- سیاست
- استبداد

۲۸- چند عبارت از عبارات زیر دارای «سجع متوازی» هستند؟

- هر که دشمن کوچک را حقیر می‌شمارد بدان می‌ماند که آتش اندک را مهمل می‌گذارد.
- چون شباهنگ به غروب آهنگ کرد و مشاطه دهر جبین صباح را رنگ...
- پارسایی را دیدم به محبت شخصی گرفتار، نه طاقت صبر و نه یارای گفتار.
- طریق صواب آن است که با این پسر گرد طمع نگردي و فرش ولع درنوردی.

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

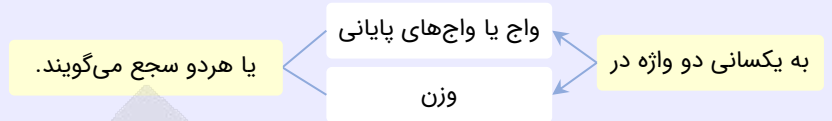
بررسی موارد:

- فقط عبارت اول، سجع متوازی دارد: می‌شمارد - می‌گذارد
- عبارت دوم سجع مطرف دارد: آهنگ - رنگ
- عبارت سوم سجع مطرف دارد: گرفتار - گفتار
- عبارت چهارم سجع مطرف دارد: نگردي - درنوردی

همه چیز راجع به سجع

تعریف لغوی سجع: سجع در لغت به معنای آواز پرنده و در اصلاح ادبی نوعی سخن گفتن موسیقایی است.
تعریف ادبی:

مثال: همه‌کس را عقل خود به **کمال** نماید و فرزند خود به **جمال**.

واج‌های پایانی «کمال» و «جمال» یکسان است و این دو کلمه هم‌وزن نیز هستند.

مثال: باران رحمت بی‌حسابش همه را **رسیده** و خوان نعمت بی‌دریغش همه‌جا **کشیده**.

واج‌های پایانی «رسیده» و «کشیده» یکسان است و این دو کلمه هم‌وزن نیز هستند.

سوتی‌های پرتکرار آرایه سجع!

۱. سجع حتماً در حداقل **دو جمله** به کار می‌رود (یکی در جمله اول و دیگری در جمله دوم). سجع می‌تواند بین سه جمله یا بیشتر هم برقرار باشد.
۲. در یک جمله امکان **ندارد** آرایه سجع به کار رفته باشد. **پس آله به جمله دیری برون سجع نداریم.**
۳. سجع می‌تواند هم در نثر به کار برود و باعث به وجود آوردن موسیقی در کلام شود و هم می‌تواند در شعر به کار برود و باعث **افزایش** موسیقی در شعر شود.
۴. اگر در دو جمله سجع به کار رفته باشد، به آن عبارت «**مسجع**» می‌گویند.
۵. سجع در نثر مانند **قافیه** در شعر است و جایگاه سجع در انتهای جملات است.

روش پیدا کردن سجع

در مرحله اول باید فعل‌ها را بررسی کنید تا متوجه شوید که سجع به کار رفته است یا خیر.

اول فعل‌ها را بررسی کنید. اگر دو فعل یکسان داشتید، فعل‌ها ارکان سجع نخواهند بود و باید کلمات قبل از فعل‌های یکسان را بررسی کنید.	حالت اول
مثال: بزرگان گفته‌اند: دولت نه به کوشیدن است؛ چاره کم جوشیدن است. فعل‌ها یکسان است؛ پس نمی‌توان فعل‌ها را سجع محسوب کرد، یک کلمه قبل از فعل‌ها یعنی «کوشیدن و جوشیدن» سجع می‌سازند.	
فعل‌ها را بررسی کنید. اگر واج‌های پایانی افعال مانند هم بود، همان‌ها را سجع به حساب آورید. <i>یارتون باشه گفتیم واج‌های پایانی مثل هم باشن، نه اینکه دو فعل کاملاً یکسان باشن!</i>	حالت دوم
مثال: باران رحمت بی‌حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی‌دریغش همه‌جا کشیده .	
هرگاه دو جمله به فعل یکسانی ختم شوند و آن فعل تنها یک بار ذکر شود، با حذف به قرینه لفظی روبرو هستیم و باید کلمات قبل از فعل را سجع به حساب آوریم. مثال: تنی چند متفق سیاحت بودند و شریک رنج و راحت . فعل «بودند» در جمله دوم حذف شده است.	حالت سوم

انواع سجع

متوازی (بالاترین ارزش موسیقایی)	هم وزن و هم واج‌های پایانی یکسان است. مثال: توانگری به هنر است نه به مال و بزرگی به عقل است نه به سال .
مطرّف (باز بر نیست)	واج‌های پایانی یکسان‌اند، ولی کلمات هم‌وزن نیستند. مثال: دوستی را که به عمری فراچنگ آرند نشاید که به یک دم بیازارند .
متوازن (فیبی بی‌ارزشه ☹️)	دو کلمه فقط هم‌وزن هستند و واج‌های پایانی آن‌ها مانند هم نیست. مثال: ملک بی باطل است و دین بی ضایع .

سوتی‌های پرتکرار!

قبل از ارکان سجع کلمات دیگری هم هستند که به‌ظاهر می‌توانند با یکدیگر سجع بسازند؛ ولی این کلمات ارکان سجع نیستند و نباید گمراه شوید.

مثال:

چون اوقات محسوب به اجل مضروب **رسید** و ایام معدود به شب موعود **کشید**.

گام اول

ابتدا فعل‌ها را بررسی می‌کنیم و متوجه می‌شویم «کشید» با «رسید» سجع متوازی دارد.

گام دوم

توجه داشته باشیم که سجع اصلی سجعی است که در پایان جمله است.

مثال:

چون در طلعت طالع خود یگانه کردم، روی عزیمت به راه آوردم.
واژگان سجع: آوردم - کردم
واژگان گمراه‌کننده که ارکان سجع نیستند: راه - نگاه

۲۹- از دیدگاه بدیع لفظی، کدام ابیات با هم آرایه مشترک دارند؟

چشم انعام مدارید ز انعامی چند
به مرده نپندارد از حرص خویش
چو تیز کرد بر او مرگ چنگ و دندان را
چو بر گرد مه گرد مشک تثار

الف: ای گدایان خرابات خدا یار شماسست
ب: غم خویش در زندگی خور که خویش
ج: بریخت چنگش و فرسوده گشت دندانش
د: نشسته بر اطراف رویش غبار

(۴) «ب» - «د»

(۳) «ب» - «ج»

(۲) «الف» - «د»

(۱) «الف» - «ب»

(دشوار - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۹۷ - ۱۰۱۲

پاسخ: گزینه ۲

بررسی موارد:

- الف) «انعام» به معنی «پاداش» و «انعام» به معنی «چارپا» (جناس ناقص حرکتی)
- د) «گرد» به معنی «اطراف» و «گرد» به معنی «غبار» (جناس ناقص حرکتی)
- پ) «خویش» دوم به معنای «خویشاوند» و «خویش» اول و سوم به معنی «خود» (جناس تام)
- ج) «چنگ» به یک معنا هستند و واژه‌آرایی دارند.

۳۰- چند بیت از ابیات زیر دارای آرایه «ترصیع» هستند؟

نه از این روشنانم احسانی است
گروهی در پی او افتادند
وی ابد مایه داده کان تو را
روان هر که بینی مهرجوی ست

نه از این اخترانم اقبالی است
گروهی نعره بر رویش گشادند
ای ازل دایه بوده جان تو را
زبان هر که بینی شکرگوی ست

(۴) چهار

(۳) سه

(۲) دو

(۱) یک

(دشوار - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۷۳ - ۱۰۰۹

پاسخ: گزینه ۱

فقط بیت آخر ترصیع دارد؛ زیرا بین تمام کلمات سجع متوازی برقرار است:

زبان	هر که	بینی	شکرگوی	است
روان	هر که	بینی	مهرجوی	است
متوازی	-	-	متوازی	-

بررسی سایر موارد:

بیت اول:

نه	از	این	اخترانم	اقبالی	است
نه	از	این	روشانم	احسانی	است
-	-	-	متوازن	متوازن	-

بیت دوم:

گروهی	نعره	بر	رویش	گشادند
گروهی	در	پی	او	افتادند
-	-	-	-	مطرف

بیت سوم:

ای	ازل	دایه	بوده	جان	تو	را
وی	ابد	مایه	داده	کان	تو	را
-	متوازن	متوازی	متوازن	متوازی	-	-

موازنه

به تقابل سجع‌های **متوازن** یا **متوازی** در دو یا چند جمله که منجر به هم‌آهنگی آن‌ها می‌شود، **موازنه** می‌گویند.
مثال: دل به امید روی او همدم جان نمی‌شود جان به هوای کوی او خدمت تن نمی‌کند

ارکان سجع	دل	امید	روی	همدم	جان	نمی‌شود
	جان	هوای	کوی	خدمت	تن	نمی‌کند
نوع سجع	سجع متوازن	سجع متوازن	سجع متوازی	سجع متوازن	سجع متوازن	سجع متوازن

نکته

۱. در موازنه فقط باید کلماتی به کار برود که **سجع متوازی** یا **متوازن** داشته باشند. وجود کلماتی که سجع ندارند یا **سجع مطرف** دارند باعث می‌شود که موازنه نداشته باشیم.

۲. وجود کلمات تکراری در یک بیت مانعی برای ایجاد موازنه **نیست**؛ مثلاً کلمه «بود» در بیت زیر دوبار تکرار شده است.
مثال: جفا پیل بود بر عاشق شکستی وفا گل بود بر دشمن فشانندی

ارکان سجع	جفا	پل	عاشق	شکستی
	وفا	گل	دشمن	فشانندی
نوع سجع	سجع متوازی	سجع متوازی	سجع متوازن	سجع متوازن

مثال: ز گرز تو خورشید گریان شود ز تیغ تو بهرام بریان شود

ارکان سجع	گرز	خورشید	گریان
	تیغ	بهرام	بریان
نوع سجع	سجع متوازن	سجع متوازن	سجع متوازی

ترصیع

به تقابل سجع‌های **متوازی ترصیع** می‌گویند. بدیهی است که برای ایجاد ترصیع هیچ سجع متوازن یا مطرفی نباید وجود داشته باشد.
مثال: ای منور به تو نجوم جمال ای مقرر به تو رسوم کمال

ارکان سجع	منور	نجوم	جمال
	مقرر	رسوم	کمال
نوع سجع	سجع متوازی	سجع متوازی	سجع متوازی

مثال: نسخ کن این آیت ایام را مسخ کن این صورت اجرام را

ارکان سجع	نسخ	آیت	ایام
	مسخ	صورت	اجرام
نوع سجع	سجع متوازی	سجع متوازی	سجع متوازی

مثال: ما ز بالاییم و بالا می‌رویم ما ز دریاییم و دریا می‌رویم

ارکان سجع	بالاییم	بالا
	دریاییم	دریا
نوع سجع	سجع متوازی	سجع متوازی

نکته

ارزش موسیقایی ترصیع نسبت به موازنه **بیشتر** است.

۳۱- آرایه نوشته شده مقابل چند بیت نادرست است؟

- روا بود که فزاید جهان بدو رامش
- سعدی که داد وصف همه نیکوان بداد
- نرگس افسونگرش آهو شده
- بر قدم او قدمی می کشید
- چه مطرب است که امشب بدین مقام رسید

- سزا بود که نماید فلک بدو اعجاب (موازنه)
- عاجز بماند در تو زبان فصاحتش (جناس افزایشی)
- مستی آهو برش آهو شده (واژه آرایه)
- وز قلم او رقمی می کشید (جناس ناهمسان)
- ساخت پرده عشاق و پرده‌ها بدرید (تکرار)

یک (۱)

دو (۲)

سه (۳)

چهار (۴)

پاسخ: گزینه ۲

دشوار - ترکیبی - استاندارد (صفحه ۹۷ - ۱۰۱۲)

بررسی موارد:

بیت دوم جناس تام دارد: «داد» در مرتبه اول به معنای «حق» و «انصاف» به کار رفته است و در مرتبه دوم در معنای فعلی معروف خود به کار رفته است: سعدی که انصاف و عدالت را در وصف زیبارویان عالم بداد (به خرج داد) در توصیف تو ای معشوق عاجز و ناتوان است. «داد» نمی‌تواند جناس افزایشی داشته باشد؛ زیرا با نقش‌نمای اضافه‌ای که در مرتبه اول گرفته است، ناچار باید «داد» نخست را اسم و «داد» در مرتبه دوم را «فعل» محسوب کنیم که در این صورت «ب» تاکید در ساختمان جناس تاثیری ندارد؛ پس با جناس تام و یا همسان روبه‌رو هستیم.

بیت پنجم جناس تام دارد: «پرده» اول اصطلاح موسیقایی و «پرده» دوم در معنای «پوشش» است.
بیت اول موازنه دارد:

روا	بود	که	فزاید	جهان	بدو	رامش
سزا	بود	که	نماید	فلک	بدو	اعجاب
متوازی	-	-	متوازی	متوازن	-	متوازن

بیت سوم واژه‌آرایه دارد: «آهو»های اول و دوم. «آهو»ی سوم با این دو «آهو» جناس تام دارد.
بیت چهارم جناس ناهمسان دارد: «قدم» با «رقم» در یک واج اختلاف دارند.

۳۲- در کدام گزینه جناس همسان یافت می‌شود؟

- (۱) من که عیب توبه‌کاران کرده باشم بارها
- (۲) بس که حرف حق کسی در دهر نتواند شنید
- (۳) برو از خانه گردون به در و نان مطلب
- (۴) صحبت حور نخواهم که بود عین قصور

توبه از می وقت گل دیوانه باشم گر کنم
گیرد اول در اذان گفتن مؤذن گوش را
کاین سیه‌کاسه در آخر بکشد مهمان را
با خیال تو اگر با دگری پردازم

پاسخ: گزینه ۳

متوسط - مفهومی - استاندارد (صفحه ۹۷ - ۱۰۱۲)

«در» در مصراع اول به معنای «بیرون» و «در» مصراع دوم حرف اضافه است.

جناس همسان

جناس همسان (تام): دو واژه که از نظر ظاهری، نوشتاری و تلفظ مانند هم هستند و در معنا تفاوت دارند.
مثال:

شب قدر است در جانب چرا قدرش نمی‌دانی؟	تو را می‌شورد او هر دم چرا او را نشورانی؟
شب قدر	ارزش
سیلاب سرشک از غم هجران توام دوش	تا دوش بُد، امروز به بالای سر آمد
دیشب	شانه
مگر می‌بینی که در را و دام	نینداخت جز حرص خوردن به دام
جانور اهلی	تله
صدهزاران گل شکفت و بانگ مرغی برخواست	عندلیبان را چه پیش آمد، هزاران را چه شد؟
عدد ۱۰۰۰	بلبل

بیش رویت دگران صورت بر دیوارند

نقش

با آنکه به یکبارهام از یاد بهشتی

گذاشتی (از یاد هشتن: فراموش کردن)

گاهی اوقات میان یک حرف و یک اسم جناس همسان شکل می‌گیرد.

عشوه این زال رعنا با دلم کاری نکرد

نه چنین صورت و معنی که تو داری دارند

ظاهر

پندارمت از روضه بستان بهشتی

جنت

بی‌تأمل چون عرق بر روی خوبان می‌رویم

حرف اضافه

رستمی کو کو فریبنده چنین دلخواه رفت؟

کجاست که + او = حرف ربط + ضمیر

چون کمند زلف گستاخ بر و دوشیم ما

سینه

۳۳- کدام گزینه دارای «جناس تام» و فاقد «موازنه» است؟

(۱) مگر به ساحت گیتی نماند بوی وفا

(۲) گر بی تو بود جنت بر کنگره بنشینم

(۳) گر آمدم به کوی تو چندان غریب نیست

(۴) مجنون رخ لیلی چون قیس بنی‌عامر

که هیچ انس نیامد ز هیچ انس مرا

ور با تو بود دوزخ در سلسله آویزم

چون من در آن دیار هزاران غریب هست

فرهاد لب شیرین چون خسرو پرویزم

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۹۷ - ۱۰۱۲

پاسخ: گزینه ۳

«غریب» اول به معنی «عجیب و غریب» و «غریب» دوم به معنی «بیگانه» است.

۳۴- تعداد هجاهای کشیده بیت زیر در کدام گزینه درست آمده است؟

«گلم ز دست به در برد روزگار مخالف

(۱) هفت

(۲) سه

(۳) پنج

(۴) چهار

امید هست که خارم ز پای هم به در آید»

(آسان - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۵۱ - ۱۰۰۵

پاسخ: گزینه ۳

هجاهای کشیده: دست، بُرد، مید، هست، پای ← پنج هجای کشیده

هجاهای بلند: لَم، دَر، رَو، گَا، خَا، لِف، خَا، رَم، هَم، رَا، یَد ← یازده هجای بلند

هجاهای کوتاه: گُ، زِ، بِ، زِ، رِ، مُ، ءُ، کِ، زِ، بِ، دَ ← یازده هجای کوتاه

۳۵- کدام بیت وزن «ناهمسان» دارد و قافیه‌اش معیوب است؟

(۱) بنده چرخ بنده حق نیست

(۲) گنج را چشم زخم شد بدلش

(۳) پس سرش را شانه می‌کرد آن سستی

(۴) بر خاک فتاده چون ذلیلان

مرد را نام مرد مطلق نیست

ظلم را گوشمال شد عدلش

با دوصد مهر و دلال و آشتی

در زیر درختی از مغزیلان

(دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۲۲ - ۱۲۰۲

پاسخ: گزینه ۲

واژه‌های قافیه: «بدلش» و «عدلش»

حروف قافیه: «دلش» و «عدلش»

حروف اصلی: «دل» و «دل»

حروف الحاقی: «ش»

اختلاف در صامت اول («ذ» و «د») ← غلط بودن قافیه

تقطیع هجایی و وزن بیت:

گَن	ج	را	چَش	م	زَخ	م	شُد	بَد	لَش
-	U	-	-	U	-	U	-	-	-
ظُل	م	را	گو	ش	ما	ل	شُد	عَد	لَش
-	U	-	-	U	-	U	-	-	-
فاعلاتن (فاعلاتن)			مفاعِلن			فعلن (فعلن) (ناهمسان)			

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) ردیف: «نیست» واژه‌های قافیه: «حق» و «مطلق» حروف قافیه: «سَق» (قاعده ۲) ← قافیه درست است.

تقطیع هجایی و وزن بیت:

بَن	دِ	یِ	چَر	خ	بِن	دِ	یِ	حَق	نیست
-	U	-	-	U	-	U	-	-	-
مَر	دِ	را	نا	م	مَر	دِ	مَط	لَق	نیست
-	U	-	-	U	-	U	-	-	-
فاعلاتن (فاعلاتن)			مفاعِلن			فعلن (فعلن) (ناهمسان)			

۳) واژه‌های قافیه: «سَتی» و «آشتی» حروف قافیه: «سَتی» و «آشتی» حروف اصلی: «ت» و «اشت» حروف الحاقی: مصوت /ی/ ← قافیه غلط است.

تقطیع هجایی و وزن بیت:

پَس	سَ	رَش	را	شا	نِ	می	کَر	دان	سَ	تِ
-	U	-	-	U	-	U	-	U	-	-
با	دُ	صَد	مه	رُ	دَ	لا	لُ	آ	ش	تِ
-	U	-	-	U	-	U	-	U	-	-
فاعلاتن			فاعلاتن			فاعِلن (همسان)				

۴) واژه‌های قافیه: «ذلیلان» و «مغیلان» حروف قافیه: «یلان» حروف اصلی: «یل» حروف الحاقی: پسوند جمع «ان» ← قافیه درست است.

تقطیع هجایی و وزن بیت:

بَر	خَا	ک	فِ	تَا	دِ	چُن	ذَ	لِ	لان
-	U	-	U	-	U	-	U	-	-
دَر	زِی	رِ	دِ	رَخ	تِ	یَز	مُ	غِ	لان
-	U	-	U	-	U	-	U	-	-
مفعول			مفاعِلن			فِعولن (ناهمسان)			

برش هجایی دوم: __ / U U _ / U _ / U _ ← مستفعل فاعلات فعلن (ناهمسان)

عوامل غلط شدن قافیه

<p>حروف اصلی قافیه هم از نظر نوشتار و هم از نظر تلفظ باید یکسان باشند. برای مثال اگر کلمات قافیه «لذیذ» و «غلیظ» باشند:</p> <p>لذیذ ← ای + ذ غلیظ ← ای + ظ</p> <p>حروف قافیه در آخرین صامت (روی) اختلاف نوشتار دارند.</p> <p>از غصه هجران تو دل پُر دارم پُر ← ُ + ر تَر ← ِ + ر</p> <p>حروف قافیه در مصوت کوتاه اختلاف دارند.</p> <p>نکته مهم: اگر دو واژه قافیه فقط در مصوت کوتاه اختلاف داشته باشند، به شرط داشتن حروف الحاقی قافیه صحیح خواهد بود:</p> <p>جان به فدای عاشقان خوش هوسی است عاشقی عشق پرست ای پسر، باد هواست مابقی گام اول: حروف الحاقی را حذف می‌کنیم گام دوم: حروف اصلی قافیه را با تمایز میان صامت و مصوت می‌نویسیم:</p> <p>عاشق ← ِ + ق مابق ← ِ + ق</p> <p>کلمات قافیه در مصوت کوتاه اختلاف دارند؛ اما به دلیل وجود حروف الحاقی، قافیه صحیح است.</p>	<p>۱. یکسان نبودن الگوی حروف اصلی</p>
<p>اگر دو کلمه طبق قاعده ۱ یا ۲ قافیه نسازند، عیب قافیه خواهیم داشت.</p>	<p>۲. یکسان نبودن قاعده‌ها</p>
<p>اگر حروف الحاقی را حذف کردیم و حروف قافیه یکسان نبودند، عیب قافیه خواهیم داشت.</p> <p>در وفای تو مشهور خوبانم چو شمع شب‌نشین کوی سربازان و رندانم چو شمع با حذف حروف الحاقی «انم» در کلمات قافیه، می‌بینیم که «خوب» و «رند» نمی‌توانند قافیه بسازند.</p>	<p>۳. رعایت نکردن حروف الحاقی</p>
<p>اگر حرف روی در یکی از قافیه‌ها دارای مصوت کوتاه «ـِ» باشد؛ اما حرف روی قافیه دیگر ساکن باشد، این عیب قافیه ظاهر می‌شود.</p> <p>مثال: گر شریف‌اند و گر وضع همه وضع ← ای + ع شفیع ← ای + ع + ـِ</p> <p>کرم او بُود شفیع همه «شفیع» یک مصوت کوتاه نسبت به «وضع» اضافه دارد.</p>	<p>۴. اخفا در حرکت روی</p>

۳۶- کدام بیت «ذوقافیتین» نیست؟

۱) نیست بر حکم قاطعش تبدیل	۲) پای کی برنهی به بام فلک؟
۳) تیر ماننده دیبر آمد	۴) کز پی غیب مرد ره پوید
نیست بر امر جامعش تحویل	باده کی در کشی ز جام ملک؟
مشتری خازن و وزیر آمد	وز پی عیب کل کله جوید

(متوسط - خط به خط - استاندارد ۱ - صفحه ۹۶ - ۱۰۱۱)

پاسخ: گزینه ۳

ردیف: «آمد» واژه‌های قافیه: «دبیر» و «وزیر» حروف قافیه: «یر» ← قاعده ۲ بیت ذوقافیتین نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) واژه‌های قافیه اصلی: «تبدیل» و «تحویل»	حروف قافیه: «یل» ← قاعده ۲
۲) واژه‌های قافیه دوم: «قاطعش» و «جامعش»	حروف قافیه: «عش»
حروف الحاقی: «ش»	
۳) واژه‌های قافیه اصلی: «فلک» و «ملک»	حروف قافیه: «ک» ← قاعده ۲
۴) واژه‌های قافیه دوم: «بام» و «جام»	حروف قافیه: «ام»
حرف الحاقی: «ب» (کسره اضافه)	حروف اصلی: «ام» ← قاعده ۲

حرف اصلی: مصوت بلند /و/ ← قاعده ۱

حروف قافیه: «وید»

واژه‌های قافیه اصلی: «پوید» و «جوید»

حروف الحاقی: «ید»

حروف قافیه: «ه» ← قاعده ۲

واژه‌های قافیه دوم: «ره» و «کله»

۳۷- وزن عروضی کدام مورد با بخش مشخص شده شعر زیر یکسان است؟

«یک عمر / با مرگ زیستیم / از بس که خسته‌ایم، دگر خسته نیستیم.»

(۲) تاک شب از انگور صدها کهکشان پُربار

(۱) هزار کولی آواره را به دریا خواند

(۴) تو ای شطّ شعر و گل و نور و مرجان

(۳) جغدی شناسنامه بلبل گرفته است

(دشوار - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۱۱۱ - ۱۲۱۱

پاسخ: گزینه ۳

تقطیع هجایی و وزن بخش مشخص شده و گزینه ۳:

از بس ک	خس ت ای م	د گر خس ت	نی س تیم
- U -	U - U	- U -	- U -
مفعول	فاعلات	مفاعیل	فاعلن
جغ دی ش	ی بل بل گ رف ت است	ی بل بل گ رف ت است	ی بل بل گ رف ت است
- U -	U - U	U - U	- U -
مفعول	فاعلات	مفاعیل	فاعلن

برش هجایی دوم: _ U / _ U _ _ / U U _ U / _ U (مستفعلن مفاعلُ مستفعلن فَعَل)

بررسی سایر گزینه‌ها:

①

ه ز ا ر گو	لی ی آ وا	ر را ب در	یا خاند
- U - U	- U U	- U - U	- -
مفاعلن	فعالتن	مفاعلن	فعلن (فعلن)

②

تا ک ش بز	آن گو ر صد	ها که ک شان	پُر بار
- U U	- U - -	- U - -	- -
مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مُستف (فَعَلن)

④

ت ای شط	ط شع ر	گ ل نو	ر مَر جان
- - U	- U U	- U U	- - U
فَعولن	فَعولن	فَعولن	فَعولن

۳۸- وزن سروده نیمایی زیر در کدام گزینه درست آمده است؟

«می چرخد آسیاب / خون می رود ز جوی / از دشت سینه گندم بغضی دمیده است.»

(۱) مفعول فاعلن، مفعول فاعلاتن، مفعول فاعلاتن مفعولن

(۲) مستفعلن فَعَل، مستفعلن فَعولن، مستفعلن مفاعلُ مُستف

(۳) مستفعلن فَعَل، مستفعلن فَعَل، مستفعلن مستفعلن مُستفعلن فَع

(۴) مفعول فاعلن، مفعول فاعلاتن، مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن

تقطیع هجایی و وزن مصراع‌ها:

می چَر خَ	دا سِ یاب
- U -	- U -
مفعولُ	فاعلن

برش هجایی دوم: - U / - U (مستفعلن فعل)

خون می رَ	وَد زِ جوی
- U -	- U -
مفعولُ	فاعلن

برش هجایی دوم: - U / - U (مستفعلن فعل)

آز دَش ت	سی ن گن دُ	م بُع ضی دَ	می دِ آست
- U -	- U -	- U -	- U -
مفعولُ	فاعلاتُ	مفاعیلُ	فاعلن

برش هجایی دوم: - U / - U / - U / - U (مستفعلن مفاعلُ مستفعلن فعل)

۳۹- کدام مصراع در بحر «هزج مسدّس سالم» سروده شده است؟

- (۲) نفس‌ها ابر، دل‌ها خسته و غمگین
(۴) دل دوزخ به حال من بسوزد

- (۱) به هرکس که دل باختم داغ دیدم
(۳) گل‌آوران چمن جاودانه پژمردند

تقطیع هجایی و وزن مصراع:

نَ فَسِ ها أَب	رِ دِلِ ها حَس	تِ وُ غَمِ گین
- U - -	- U - -	- U - -
مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن (هزج مسدّس سالم)

بررسی سایر گزینه‌ها:

بِ هَر کَس	کِ دِلِ با	خِ تَمِ دا	غِ دِ دَم
- U - -	- U - -	- U - -	- U - -
فعولن	فعولن	فعولن	فعولن (مقارِب مَثَمَن سالم)

گُ لا وَ	را نِ چَ مَنِ جا	وِ دا نِ پَزُ	مُرُ دَنَد
- U - U	- U U -	- U - U	- - -
مفاعیلن	فعالتن	مفاعیلن	فعلن (فعلن)

دِ لِ دو زَخ	بِ حا لِ مَن	بِ سو زَد
- U - U	- U - U	- U - -
مفاعیلن	مفاعیلن	فعولن (هزج مسدّس محذوف)

نام‌گذاری اوزان

جزء سوم: وضعیت وزن و اژه آخر مصراع	جزء دوم: تعداد وزن و اژه‌ها	جزء اول: نام بحر
اگر پایه آخر رکن کامل باشد، به آن «سالم» می‌گویند.	اگر در هر بیت چهار رکن عروضی داشتیم ← مُربع (چهارتایی)	با توجه به این انتخاب می‌شود که وزن شعر حاصل تکرار چه ارکانی باشد،
اگر یک هجای پایانی حذف شده باشد، به آن «محدوف» می‌گویند.	اگر در هر بیت شش رکن عروضی داشتیم ← مُسدس (ششتایی)	به «مفاعیلن» بحر «هَزَج» می‌گویند.
	اگر در هر بیت هشت رکن عروضی داشتیم ← مُثمن (هشتتایی)	به «فعولن» بحر «مِثقارب» می‌گویند.
		به «فاعلاتن» بحر «رَمَل» می‌گویند.
		به «مستفعلن» بحر «رَجَز» می‌گویند.

۴۰- نام بحر کدام مصراع در مقابل آن نادرست است؟

- صدای تو آواز سبز بهاران (مِثقارب مِثمن سالم)
- در خاک شد صد غنچه در فصل شکفتن (رَجَز مسدس سالم)
- آن شکایت‌ها که دارم از تو هم پیش تو گویم (رَمَل مِثمن سالم)
- وصال او ز عمر جاودان به (هَزَج مسدس محدوف)

متوسط - خط به خط - استاندارد (د) - صفحه ۱۱۱ - ۱۲۱۱

پاسخ: گزینه ۲

تقطیع هجایی و وزن مصراع:

دَر	خَا	ک	شُدْ	صَدْ	عُنْ	چ	دَرْ	فَصْ	لِ	شِ	کُفْ	تَنْ
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-
مستفعلن			مستفعلن			مستفعلن			مستفعلن			فَع

بررسی سایر گزینه‌ها:

صِ	دَا	ی	تُ	آ	وَا	زِ	سَبْ	زِ	بَ	هَا	رَانَ
U	-	U	U	-	U	-	U	-	U	-	-
فعولن			فعولن			فعولن			فعولن (مِثقارب مِثمن سالم)		

اَن	شِ	کَا	یَتْ	هَا	کِ	دَا	رَمْ	اَزْ	تُ	هَمْ	یِی	شِ	تُ	گُو	یَمْ
-	U	-	-	U	-	-	-	-	U	-	-	U	-	-	-
فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلاتن (رَمَل مِثمن سالم)			

وِ	صَا	لِ	اَو	زِ	عُمْ	رِ	جَا	وِ	دَانَ	بِهْ
U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	-
مفاعیلن			مفاعیلن			مفاعیلن			فعولن (هَزَج مسدس محدوف)	

- ۴۱- چند بیت از ابیات زیر با «همیشه تا برآید ماه و خورشید / مرا باشد به وصل یار امید» قرابت معنایی دارند؟
- ۱- چو یعقوبیم ار دیده گردد سپید
 ۲- اکنون که بی وفایی یارت درست شد
 ۳- اگرچه مهر بریدی و عهد بگسستی
 ۴- سر ارادت ما و آستان حضرت دوست
- ۱) یک   ۲) دو   ۳) سه   ۴) چهار

(دشوار - مفهومی - استاندارد ۵ - صفحه ۱۱۱ - ۱۲۱۱)

پاسخ: گزینه ۱

بیت صورت سؤال و بیت شماره اول در مفهوم «امید داشتن عاشق به وصل» با هم قرابت دارند.

بررسی سایر موارد:

- مورد دوم: ناامیدی از دیدن دوباره معشوق به خاطر پیمان شکنی یار
 مورد سوم: وفاداری عاشق و بی وفایی معشوق
 مورد چهارم: تسلیم بودن عاشق در برابر یار

در طـرف چـمـن
 بسـیـار سـخـن
 چرخ از تو هزار بار بیچاره تر است
 دیرینه محنت است نه اول شکایت است
 یا جفای چرخ یا جور فلک یا خوی توست؟
 بر هوشیار به ز شراب و کباب نیست

- ۴۲- کدام بیت با منظومه زیر قرابت معنایی دارد؟
- «پروانه و شمع و گل شبی آشفتنند
 وز جور و جفای دهر با هم گفتند
 ۱) با چرخ مکن حواله که در ره عقل
 ۲) بر من جفای چرخ فزون از حکایت است
 ۳) آن بلای سینه یا آشوب دل یا رنج جان
 ۴) چون مست را خبر نبود از جفای دهر

(متوسط - مفهومی - استاندارد ۵ - صفحه ۱۱۱ - ۱۲۱۱)

پاسخ: گزینه ۲

ابیات سؤال و بیت گزینه «۲» درباره جفای روزگارند.

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱) گرفتاری های خود را به آسمان نسبت ندهیم که او از ما بیچاره تر است.
 ۲) تشبیه ستم های معشوق به جفای روزگار.
 ۳) انسان مست خبری از ستم دهر ندارد؛ پس بهتر است مست باشیم و خبر نداشته باشیم.

ملاحت علما هم ز علم بی عمل است (فایده علم به عمل کردن به آن است)
 امید ز هرکس که بریدیم، بریدیم (ماندگار نبودن عشق عاشق)
 هم آوردت آمد بر آرای کار (دعوت به صلح)
 حاصل از حیات ای جان یک دم است تا دانی (باارزش دانستن زمان)

- ۴۳- مفهوم مقابل کدام بیت نادرست نوشته شده است؟
- ۱) نه من ز بی عملی در جهان ملولم و بس
 ۲) ما چون ز دری پای کشیدیم، کشیدیم
 ۳) خروشید کای فرخ اسفندیار
 ۴) وقت را غنیمت دان آن قدر که بتوانی

(آسان - مفهومی - استاندارد ۵ - صفحه ۳۵ - ۱۰۰۳)

پاسخ: گزینه ۳

مفهوم گزینه «۳» دعوت به جنگ و کارزار است.

۴۴- چند بیت از ابیات زیر در وصف «فرارسیدن پیری و سالمندی» سروده شده است؟

– مرا بسود و فروریخت هرچه دندان بود	– نبود دندان لابل چراغ تابان بود
– جوان را بود روز پیری امید	– نگردد سیه موی گشته سپید
– عمر پیری چو جوانی مده ای پیر به باد	– تیرت انداخته شد نیز کمان را منداز
– به پیری چرا گشت آرزو بیش	– جوانان نگر چند رفتند پیش
(۱) یک	(۲) دو
(۳) سه	(۴) چهار

پاسخ: گزینه ۱

(دشوار - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۶۵ - ۱۰۰۷

فقط مورد اول در وصف فرارسیدن پیری است: هرچه دندان داشتیم به خاطر پیری ساییده شد و ریخت.

بررسی سایر موارد:

مورد دوم: بازنگشتن جوانی

مورد سوم: تلف نکردن عمر

مورد چهارم: بیشتر شدن طمع در پیری

۴۵- منظومه «تو را من چشم در راهم شباهنگام / که می گیرند در شاخ تلاجن سایه‌ها رنگ سیاهی» با فضای حاکم بر کدام بیت قرابت دارد؟

(۱) من نامه نوشتم به کبوتر بسپر دم	چه سود که بختم سوی بامت نرسانید؟
(۲) مرا کیفیت عشق تو کافی است	ریاضت کش به بادامی بسازد
(۳) از چشم من به خود نگر و منع کن مرا	بی اختیار اگر نشوی در سجود خویش
(۴) غیرتم کشت که محبوب جهانی لیکن	روز و شب عربده با خلق خدا نتوان کرد

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۱۰۶ - ۱۰۱۲

بر این منظومه نیما و بیت گزینه «۱» فضای فراق و دوری عاشق و معشوق حاکم است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) برای عاشق تنها اینکه عاشق است، کفایت می‌کند.

۳) ای محبوب، از چشم من به خود نگاه کن؛ قطعاً از دیدن خود بی اختیار می‌شوی و به زیبایی خود سجده می‌کنی.

۴) عاشقان یار فراوان‌اند.

برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

جامعه‌شناسی (۳): درس نهم: پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام / صفحه‌های ۹۳ تا ۱۰۴
جامعه‌شناسی (۱) / صفحه‌های ۱ تا ۱۴۱

بودجه‌بندی
این آزمون

مباحث درس نهم دوازدهم با ۱ تست و کل کتاب جامعه‌شناسی دهم با ۴ تست و در مجموع این بودجه ۵ تست
از ۱۵ تست کنکور را پوشش داده‌اند.

سهم در
کنکور

۴۶- به ترتیب عناوین زیر، در رابطه با جهان اجتماعی چه چیزی را بیان می‌کنند؟

- پدیده‌های اجتماعی خرد مانند کنش‌های اجتماعی افراد

- عقاید و ارزش‌ها

- حقوق و تکالیف افراد

(۱) لایه‌های جهان اجتماعی - اجزای جهان اجتماعی - ویژگی جهان اجتماعی

(۲) لایه‌های جهان اجتماعی - فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی - اجزای جهان اجتماعی

(۳) فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی - عمیق‌ترین لایه‌های جهان اجتماعی - اجزای جهان اجتماعی

(۴) اجزای جهان اجتماعی - عمیق‌ترین لایه‌های جهان اجتماعی - فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی

(آسان - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۵۰ - ۱۰۰۶

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

پاسخ مورد اول «اجزای جهان اجتماعی»، مورد دوم «عمیق‌ترین لایه‌های جهان اجتماعی» و مورد سوم «فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی» است.

بررسی موارد:

- پدیده‌های اجتماعی، اجزای جهان اجتماعی‌اند و می‌توان آن‌ها را براساس اندازه و دامنه از یکدیگر تفکیک کرد. به این ترتیب، طیفی در جهان اجتماعی ترسیم می‌شود که در یک سوی آن پدیده‌های اجتماعی خرد مانند کنش‌های اجتماعی افراد و در سوی دیگر پدیده‌های کلان، مانند فرهنگ و جامعه قرار دارند.

- عقاید و ارزش‌ها عمیق‌ترین لایه‌های جهان اجتماعی هستند. عمیق‌ترین لایه‌های جهان اجتماعی، عقاید کلانی هستند که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند.

- فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی به صورت حقوق و تکالیف افراد ظاهر می‌شوند. حقوق و تکالیف به یکدیگر وابسته‌اند و هیچکدام بدون دیگری محقق نمی‌شوند.

نکته

باور و اعتقاد انسان‌ها نسبت به اصل جهان، جایگاه انسان در آن و تفسیرشان از زندگی و مرگ خود، عمیق‌ترین پدیده‌های اجتماعی به حساب می‌آیند.

۴۷- موارد زیر به ترتیب پیامد چیست؟

- پیدایش آگاهی و اراده‌ای نوین در جهان اجتماعی
- تبدیل جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر
- عدم استفاده از توانمندی‌های آدمی برای آباد کردن این جهان
- پرستش خداوندگاران و قدرت‌های فوق طبیعی

- ۱) ساختن جهان اجتماعی جدید - تغییر در لایه‌های عمیق جهان اجتماعی - رویکرد دین‌گرای برخی از جهان‌های اجتماعی - فرهنگ‌های دین‌گرای
- ۲) تنوع آگاهی و اختیار انسان و تنوع اراده و معرفت آن‌ها - تغییر در ارزش‌های کلان، آرمان‌ها و اعتقادات اصلی - رویکردهای دنیاگرا - فرهنگ سکولار
- ۳) عقاید و ارزش‌های مختلف انسان‌ها - تغییر در لایه‌های بااهمیت یک جهان اجتماعی - رویکرد دنیوی و این جهانی جهان متجدد - فرهنگ اساطیری
- ۴) ساختن جهان اجتماعی جدید - تغییر در لایه‌های عمیق جهان اجتماعی - رویکرد دنیاگرای برخی از جهان‌های اجتماعی - انحراف بشر از فرهنگ توحیدی

پاسخ: گزینه ۴

(دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۵۱ - ۱۰۰۶

بررسی سریع:

پاسخ مورد اول «ساختن جهان اجتماعی جدید»، مورد دوم «تغییر در لایه‌های عمیق جهان اجتماعی»، مورد سوم «رویکرد دنیاگرای برخی از جهان‌های اجتماعی» و مورد چهارم «انحراف بشر از فرهنگ توحیدی» است.

بررسی موارد:

- ساختن جهان اجتماعی جدید، نیازمند پیدایش و گسترش آگاهی و اراده‌ای نوین است.
- تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های عمیق جهان اجتماعی باشند، آن را به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌کنند.
- برخی از جهان‌های اجتماعی، مانع بسط ابعاد دنیوی وجود انسان می‌شوند، نسبت به نیازهای مادی و دنیوی انسان بی‌توجه‌اند و با رویکرد دنیاگرای خود، از توانمندی‌های آدمی برای آباد کردن این جهان استفاده نمی‌کنند.
- فرهنگ اساطیری که به خداوندگاران و قدرت‌های فوق طبیعی قائل است، محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است.

نکته

جهان اساطیری، طبیعت را قلمرو قدرت‌های فوق طبیعی و محصور رازها و افسون‌های آن‌ها می‌بیند و با طرد دانش ابزاری متناظر با طبیعت، امکان بهره‌وری معقول انسان از طبیعت را دور از دسترس می‌سازد. منع انسان از تناول گیاهان و حیوانات نمونه‌ای از این محدودیت‌هاست.

۴۸- به ترتیب، منظور از «کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا»، «گسترش عقلانیت ابزاری» و «زوال معنا و عقلانیت ذاتی» چیست؟

- ۱) علوم تجربی قدرت پیش‌بینی و پیشگیری حوادث و مسائل طبیعی را به انسان می‌دهد. - درباره ارزش‌ها و اهداف زندگی به تأمل می‌پردازد. - جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم از موجودات و مواد خامی ساخته شده است که همه در اختیار و کنترل بشرند.
- ۲) رواج کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم تجربی تعقیب می‌کنند. - رشد علوم تجربی و فناوری حاصل از آن است. - با افول علوم فرا تجربی امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری از دست می‌رود و داوری آن به افراد متفرق سپرده می‌شود.
- ۳) کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم فرا تجربی تعقیب می‌کنند. - درباره ارزش‌ها و اهداف زندگی به تأمل می‌پردازد. - با افول علوم فرا تجربی امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری از دست می‌رود و داوری آن به افراد متفرق سپرده می‌شود.
- ۴) علوم تجربی قدرت پیش‌بینی و پیشگیری حوادث و مسائل طبیعی را به انسان می‌دهد. - جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم از موجودات و مواد خامی ساخته شده است که همه در اختیار و کنترل بشرند. - درباره ارزش‌ها و اهداف زندگی به تأمل می‌پردازد.

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۵۳ - ۱۰۰۶

بررسی سریع:

پاسخ مورد اول «رواج کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم تجربی تعقیب می‌کنند»، مورد دوم «رشد علوم تجربی و فناوری حاصل از آن» و مورد سوم «از دست رفتن امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری با علوم فراتجربی» است.

بررسی موارد:

- در جهان متجدد کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم تجربی تعقیب می‌کنند به شدت رواج می‌یابند و رواج این دسته از کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی تنگ می‌کنند.
- علوم تجربی قدرت پیش‌بینی و پیشگیری حوادث و مسائل طبیعی را به انسان می‌دهد و رشد علوم تجربی و فناوری حاصل از آن را گسترش عقلانیت ابزاری می‌گویند.
- با افول علوم فرا تجربی (عقلانی و وحیانی) امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری از دست می‌رود و داوری آن به افراد و گروه‌های متفرق سپرده می‌شود از این روند به زوال معنا و عقلانیت ذاتی یاد می‌شود.

جهان متجدد از نظر وبر

بسط و توسعه عقلانیت ابزاری (گسترش دانش وسایل)

زوال عقلانیت ذاتی (از دست رفتن دانش اهداف و ارزش‌ها)

قفس آهنین (گرفتاری انسان در نظام اجتماعی پیچیده)

غلبه کنش‌های عقلانی که اهداف دنیوی را تعقیب می‌کنند.

ویژگی‌های جهان متجدد
از دیدگاه ماکس وبر

۴۹- هر یک از عبارات زیر با کدام گزینه در ارتباط است؟

- ارزیابی واقعیت‌های هر جهان اجتماعی

- تغییر مرز قلمرو واقعی و آرمانی جهان اجتماعی

- راه ورود عقاید و ارزش‌های حقیقی به قلمرو آرمانی

- ثابت‌اند، اما به لحاظ قرارگیری در قلمرو آرمانی و واقعی، تغییرپذیرند.

۱) در پرتو آرمان‌های آن - عمل مردم - ایمان - حقایق

۲) در پرتو عقاید آن - هنجارها - عقاید - حق و باطل

۳) در پرتو ارزش‌های آن - ایمان - عمل مردم - عقاید و ارزش‌ها

۴) در پرتو هنجارهای آن - عقاید مردم - هنجارها - آرمان‌های اجتماعی

(آسان - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۶۱ - ۱۰۰۷

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

پاسخ مورد اول «در پرتو آرمان‌های آن»، مورد دوم «عمل مردم»، مورد سوم «ایمان» و مورد چهارم «حقایق» است.

بررسی موارد:

- واقعیت‌های هر جهان اجتماعی را می‌توان در پرتو آرمان‌های آن ارزیابی کرد.

- قلمرو واقعی و آرمانی جهان اجتماعی به روی یکدیگر گشوده‌اند و مرز آن‌ها براساس عمل مردم تغییر می‌کند. جوامع مختلف با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، آن‌ها را به قلمرو آرمانی خود وارد می‌کنند.

- جوامع مختلف با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی آن‌ها را به قلمرو آرمانی خود وارد می‌کنند.

- حق یا باطل ثابت هستند، اما در یک زمان واحد در جهان‌های مختلف یا در زمان‌های متفاوت در یک جهان واحد، می‌توانند در قلمرو آرمانی یا واقعی قرار بگیرند.

نکته

برای جهان‌های اجتماعی امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود دارد؛ همان‌گونه که امکان خروج از باطل و قبول حق وجود دارد. جهان‌های اجتماعی می‌توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند اما حق و باطل بر مدار بینش و گرایش انسان‌ها دچار تغییر نمی‌شود.

۵۰- هر یک از موارد زیر به ترتیب به چه مفهومی اشاره دارد؟

- کنش‌هایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند.
- ویژه افرادی است که مطابق ارزش‌ها و قواعد جامعه عمل می‌کنند.
- روشی است که به واسطه آن فرهنگ در افراد درونی می‌شود.
- دارای آثار فردی و اجتماعی و نتایج معنوی و دنیوی بسیار است.

- ۱) کنترل اجتماعی - فرهنگ‌پذیری - تبلیغ و تشویق - بازتولید هویت اسلامی
- ۲) کژروی اجتماعی - تشویق و پاداش - اقناع - امر به معروف و نهی از منکر
- ۳) ضدفرهنگ - تبلیغ و اقناع - جامعه‌پذیری - امر به معروف و نهی از منکر
- ۴) ناهنجاری اجتماعی - تنبیه و پاداش - اقناع و تبلیغ - خانواده و همسالان

پاسخ: گزینه ۲

(آسان - خط به خط - سریع) - صفحه ۸۴ - ۱۰۰۹

بررسی سریع:

موارد داده‌شده به ترتیب به مفاهیم «کژروی اجتماعی»، «تشویق و پاداش»، «اقناع» و «امر به معروف و نهی از منکر» اشاره دارند.

بررسی موارد:

- کژروی اجتماعی: کنش‌هایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند.
- تشویق و پاداش: هر جهان اجتماعی، افرادی را که مطابق ارزش‌ها و قواعدش عمل کنند، تشویق می‌کند و به آن‌ها پاداش می‌دهد.
- اقناع: روشی است که به واسطه آن، فرهنگ در افراد درونی می‌شود.
- امر به معروف و نهی از منکر: در فرایندهای جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی در جهان اسلام نقش مهمی دارد و دارای آثار فردی و اجتماعی و نتایج معنوی و دنیوی بسیار است.

روش‌های کنترل اجتماعی

تبلیغ و اقناع: هر جهان اجتماعی می‌کوشد تا از طریق آموزش، عقاید و ارزش‌های خود را به گونه‌ای ترویج کند که افراد برای پذیرش آن‌ها قانع شوند.

تشویق و پاداش: هر جهان اجتماعی، افرادی را که مطابق ارزش‌ها و قواعدش عمل کنند، تشویق می‌کند و به آن‌ها پاداش می‌دهد.

تنبیه و مجازات: هر جهان اجتماعی کسانی را که دچار کژروی اجتماعی شده باشند، تنبیه و مجازات می‌کند.

روش‌های جامعه برای پیشگیری و کنترل کژروی‌های اجتماعی

۵۱- علت «پیدایش اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی»، «تحولات هویتی» و «مرتا شدن» به ترتیب، کدام است؟

- ۱) تعارض فرهنگی - از خود بیگانگی - خودباختگی فرهنگی
- ۲) خودباختگی فرهنگی - مرگ جهان اجتماعی - تحول هویتی
- ۳) تعارض فرهنگی - پشت کردن جهان اجتماعی به عقاید خود - مرگ جهان اجتماعی
- ۴) تزلزل فرهنگی - خودباختگی فرهنگی - بحران هویت

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۱۰۱ - ۱۰۱۳

بررسی سریع:

علت مورد اول «تعارض فرهنگی»، مورد دوم «پشت کردن جهان اجتماعی به عقاید خود» و مورد سوم «مرگ جهان اجتماعی» است.

بررسی موارد:

- تعارض فرهنگی، اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد.
- در یک جهان اجتماعی، اگر آن جهان در تعامل با جهان‌های دیگر، بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند، دادوستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند و در صورتی که به مرور زمان، به عقاید و آرمان‌های خود پشت کند، دچار تحولات هویتی می‌شود.

- اگر یک جهان اجتماعی با کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی مواجه شود، گرفتار کهولت و مرگ می‌شود. مرگ یک جهان اجتماعی هنگامی رخ می‌دهد که با وجود به کارگیری تمامی ظرفیت‌های خود، از پاسخ‌گویی به نیازهای طبیعی و جسمانی یا فطری و معنوی انسان‌ها باز می‌ماند.

تغییرات هویتی افراد گاه از مرزهای مقبول جهان اجتماعی فراتر می‌رود. اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد.

۵۲- به ترتیب علت پیدایش هر یک از موارد زیر کدام است؟

- دچار شدن به خودباختگی فرهنگی

- از دست رفتن نشاط زندگی

- تبدیل جامعه ایران به قلب تپنده بیداری اسلامی

- ۱) تحولات هویتی جهان اجتماعی در تعامل با سایر جهان‌ها - مرگ جهان اجتماعی، پوچ‌انگاری و انکار معنا - بازگشت هویت فرهنگی جهان اسلام به خویشتن تاریخی و الهی خود
- ۲) رویارویی اعضای جهان اجتماعی به طور فعال و خلاق با جهان‌های اجتماعی دیگر - دورماندن انسان از حقیقت خود و هستی - مقاومت ایران در برابر هجوم سیاسی و فرهنگی غرب
- ۳) عملکرد تقلیدی جهان اجتماعی - از یاد بردن فرهنگ تاریخی خود توسط جهان اجتماعی - مقاومت هویت اسلامی در برابر هجوم سیاسی غرب
- ۴) از دست رفتن حالت فعال و خلاق در گزینش عناصر فرهنگی - عمل نکردن جهان اجتماعی متناسب با نیازهای معنوی افراد - بازگشت جامعه ایران به هویت اسلامی خود

(دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۱۱۳ - ۱۰۱۳

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

علت مورد اول «از دست رفتن حالت فعال و خلاق در گزینش عناصر فرهنگی»، مورد دوم «عمل نکردن جهان اجتماعی متناسب با نیازهای معنوی افراد» و مورد سوم «بازگشت جامعه ایران به هویت اسلامی خود» است.

اگر اعضای جهان اجتماعی، مقهور و مبهور جهان اجتماعی دیگر شوند و در نتیجه، حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدهند، دچار خودباختگی فرهنگی می‌شوند.

جهان اجتماعی که متناسب با نیازهای معنوی و روحی افراد عمل نکند، به پرسش‌های آن‌ها درباره زندگی و مرگ پاسخ ندهد، از این پرسش‌ها غفلت کند یا به پوچ‌انگاری برسد؛ نشاط زندگی را از دست می‌دهد و با انواع مختلف آسیب‌ها مانند یأس، ناامیدی و خودکشی افراد روبه‌رو می‌شود.

جامعه ایران، با بازگشت به هویت اسلامی خود که هویتی مستقل، فعال و اثرگذار است، به صورت قلب تپنده بیداری اسلامی درآمد.

جهان اجتماعی خودباخته به روش تقلیدی عمل می‌کند و ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ از دست می‌دهد؛ بنابراین نه می‌تواند فرهنگ گذشته خود را تداوم ببخشد یا گسترش دهد و نه می‌تواند آن را رها کند و از آن بگذرد و به جهان اجتماعی دیگری که مبهور و مقهور آن است ملحق شود. از اینجا رانده و از آنجا مانده!

- ۵۳- به ترتیب عبارات کدام گزینه در مورد «انقلاب اسلامی»، «نظام لیبرال دموکراسی» و «نظام سیاسی» درست است؟
- ۱) بازگشت به خویشتن الهی و توحیدی بود. - براساس خواسته‌ها و تمایلات اکثریت افراد شکل گرفته است. - اگر از آرمان‌ها و ارزش‌های فرهنگی دور شود، زمینه تعارض، تزلزل و بحران فرهنگی و هویتی را ایجاد می‌کند.
  - ۲) صرفاً بازگشت به خویشتن تاریخی و جغرافیایی جهان اسلام را مد نظر قرار می‌دهد. - هیچ فضیلت و حقیقت فطری را به رسمیت نمی‌شناسد. - قدرتی است که با رضایت مردم و به صورت رسمی پذیرفته شده است.
  - ۳) اسلام را به یک قطب فرهنگی جدید تبدیل کرد. - رویکرد دنیوی نسبت به عالم دارد. - اعمال قدرت سازمان‌یافته برای دستیابی به هدفی معین است.
  - ۴) سبب شد تا متفکران ایرانی به هویت‌های کاذبی که توسط غرب ساخته می‌شد انتقاد کنند. - بر ارزش‌هایی مثل استقلال، آزادی، عدالت و عقلانیت استوار است. - مجموعه سازوکارهایی برای اعمال سیاست‌های جهان اجتماعی است.

پاسخ: گزینه ۱

(دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۱۳۰ - ۱۰۱۵

بررسی سریع:

فقط در گزینه ۱ هر سه عبارت درست هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) نادرست (بازگشت ایران به اسلام و انقلاب اسلامی، بازگشت به یک خویشتن صرفاً تاریخی و جغرافیایی که با اندیشه‌های غربی تفسیر می‌شد، نبود؛ بلکه بازگشت به خویشتن الهی و توحیدی بود - درست - نادرست (بیانگر مفهوم اقتدار است).)
- ۳) درست - درست - نادرست (بیانگر مفهوم سیاست است).
- ۴) نادرست (این مورد، قبل از انقلاب هم وجود داشت). - نادرست (ارزش‌های مربوط به نظام اسلامی است). - درست

نظام لیبرال دموکراسی

لیبرال دموکراسی: نوعی نظام سیاسی است که ادعا می‌کند با خواست و اراده اکثریت مردم سازمان می‌یابد. این نظام سیاسی هیچ حقیقت و فضیلت فطری و جهان‌شمولی را به رسمیت نمی‌شناسد و حکومتی دنیوی و این جهانی است. این نظام سیاسی با فرهنگ جهان غرب که رویکردی دنیوی به عالم هستی دارد، سازگار است.

۵۴- با توجه به مباحث هویت اقتصادی به سؤالات زیر پاسخ دهید:

- یکی از ویژگی‌های کشورهای آسیایی که پاشنه آشیل ایران اسلامی را اقتصاد می‌دانند، چیست؟
- عامل اصلی هویت‌یابی افراد و جوامع غربی چیست؟

- در شیوه اقتصاد سرمایه‌داری استفاده از علوم تجربی به چه منظور است؟

- ۱) جامعه را اساس همه‌چیز می‌پندارند - اقتصاد - ساماندهی حسابگرانه و دقیق مؤلفه‌های اقتصادی برای تضمین حداکثر سود
- ۲) تمامی شیوه‌های اقتصادی غیرسرمایه‌داری را نابود شده می‌بینند - سرمایه‌داری - ساماندهی حسابگرانه و دقیق مؤلفه‌های اقتصادی برای تضمین حداکثر سود
- ۳) تمامی شیوه‌های اقتصادی غیرسرمایه‌داری را نابود شده می‌بینند - اقتصاد - به منظور رفع نیازهای متفاوت انسان‌ها بر محور سود
- ۴) جامعه را اساس همه‌چیز می‌پندارند - سرمایه‌داری - به منظور رفع نیازهای متفاوت انسان‌ها بر محور سود

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۱۴۱ - ۱۰۱۶

بررسی سریع:

قسمت اول گزینه‌های ۲ و ۳، قسمت دوم گزینه‌های ۲ و ۴ و قسمت سوم گزینه‌های ۱ و ۲ درست است؛ پس گزینه ۲ پاسخ درست است.

بررسی موارد:

- برخی از کشورهای سلطه‌گر غرب که از سویی اقتصاد را اساس همه‌چیز می‌پندارند و از سوی دیگر، تمامی شیوه‌های اقتصادی غیرسرمایه‌داری را نابود شده می‌بینند، پاشنه آشیل ایران اسلامی را اقتصاد می‌دانند؛ از این رو جنگ اقتصادی تمام عیاری را علیه کشور ما به راه انداخته‌اند.
- جهان غرب، هویت خود را براساس اقتصاد شکل می‌دهد و سرمایه‌داری، عامل اصلی هویت‌یابی افراد و جوامع غربی است.

- شیوه سرمایه‌داری یعنی جستجوی سود از طریق بازار، در این شیوه اقتصادی، هدف کنشگران و بنگاه‌های اقتصادی، به دست آوردن حداکثر سود است و وسیله آن‌ها استفاده از علوم تجربی برای ساماندهی حسابگرانه و دقیق مؤلفه‌های اقتصادی (کار، سرمایه، مواد، فناوری و ...) برای تضمین حداکثر سود است.

جهان غرب هویت خود را بر اساس اقتصاد شکل می‌دهد و سرمایه‌داری عامل اصلی هویت‌یابی افراد و جوامع غربی است. در این جهان، هویت انسان‌ها و جوامع، بیش از هر چیز به دارایی و توان اقتصادی آن‌ها وابسته است. جوامع دیگری که به تبعیت از غرب، رویکرد سکولار و دنیوی دارند نیز هویت سرمایه‌داری پیدا می‌کنند. این جهان اجتماعی در اقتصاد هیچ مانعی را بر سر راه خود بر نمی‌تابد و در مسیر گسترش خود، شیوه‌های اقتصادی غیرسرمایه‌دارانه را در سراسر جهان نابود می‌کند.

۵۵- به ترتیب، پاسخ پرسش‌های زیر کدام است؟

- شاخص و نشانه جهان اجتماعی متجدد و علت وقوع آن به ترتیب کدام است؟
- در اندیشه فارابی جوامعی که ارزش‌ها و آرمان‌های آن‌ها عقلانی و الهی نباشد را چه می‌نامند؟
- هر نوع تدبیر و سازمان دادن قدرت در معنای عام خود را چه می‌نامند؟
- هرگونه اقدام به نابودی و حذف فیزیکی کل یا بخشی از جمعیت یک گروه بومی، قومی و مذهبی را چه می‌گویند؟
- ۱) کاهش جمعیت، اصالت لذت - جوامع دین‌مدار - نظام سیاسی - جداسازی
- ۲) کاهش جمعیت، فردگرایی - جوامع جاهلی - سیاست - نسل‌کشی
- ۳) ارباب‌رعیتی، استعمار - جوامع دین‌مدار - نظام سیاسی - نسل‌کشی
- ۴) سرمایه‌داری، سکولاریسم - جوامع جاهلی - سیاست - جداسازی

(متوسط - ترکیبی - استاندارد ۶ - صفحه ۱۳۷ - ۱۰۱۶)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

پاسخ پرسش اول «کاهش جمعیت، فردگرایی»، پرسش دوم «جوامع جاهلی»، پرسش سوم «سیاست» و پرسش چهارم «نسل‌کشی» است.

بررسی موارد:

- کاهش جمعیت، شاخص و نشانه جهان متجدد است؛ زیرا قوام خانواده و فرزندآوری در گروه محبت، ایثار و فداکاری است، ولی در جهان متجدد به دلیل فردگرایی و اصالت لذت، این محبت و ایثارگری کاهش می‌یابد که به فرزندآوری کم‌تر و کاهش شدید جمعیت و فروافتادن این جوامع در چاله جمعیتی می‌انجامد.

- در اندیشه فارابی جوامعی که ارزش‌ها و آرمان‌های آن‌ها عقلانی و الهی نباشد را جوامع جاهلی می‌نامند.

- سیاست هر نوع تدبیر و سازمان دادن قدرت در معنای عام خود می‌باشد.

- هرگونه اقدام به نابودی و حذف فیزیکی کل یا بخشی از جمعیت یک گروه بومی، قومی و مذهبی را نسل‌کشی یا پاکسازی نسلی می‌گویند.

فارابی مدینه فاضله را جامعه‌ای می‌داند که بر اساس سنت و قانون الهی شکل می‌گیرد. از نظر او حقیقت با اراده الهی تعیین می‌شود و با کمک عقل و وحی شناخته می‌شود. در اندیشه فارابی جوامعی که ارزش‌ها و آرمان‌های آن‌ها عقلانی و الهی نباشد، جوامع جاهلی هستند.

۵۶- طبق دسته‌بندی فارابی از جوامع، به ترتیب پاسخ پرسش‌های زیر کدام است؟

- فارابی جوامع زمان خود را شامل کدام مدینه‌ها می‌داند؟

- در کدام مدینه مردم بر اساس حقیقت و عدالت عمل نمی‌کنند؟

- در کدام جوامع، علمی که از ارزش‌ها، آرمان‌ها و حقیقت زندگی سخن بگوید، وجود ندارد؟

- کدام عبارت در مورد جامعه‌ای که آرمان‌ها، ارزش‌ها و امور غیرعقلانی، آرمان‌ها و ارزش‌های عقلانی معرفی می‌شوند، نادرست می‌باشد؟

(۱) فاسقه یا ضاله - ضاله - جاهله - در اثر انحراف عملی از مدینه فاضله شکل می‌گیرد.

(۲) فاضله یا جاهله - جاهله - ضاله - در اثر انحراف نظری از مدینه فاضله شکل می‌گیرد.

(۳) جاهله یا فاسقه - فاسقه - ضاله - در اثر انحراف عملی از مدینه فاضله شکل می‌گیرد.

(۴) فاسقه یا ضاله - فاسقه - جاهله - مردم از علوم عقلانی و وحیانی بهره نمی‌گیرند.

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۹۸ - ۱۲۰۹

بررسی سریع:

پاسخ پرسش اول «فاسقه یا ضاله»، پرسش دوم «فاسقه»، پرسش سوم «جاهله» و پرسش چهارم «مردم از علوم عقلانی و وحیانی بهره نمی‌برند» است.

بررسی موارد:

- فارابی با نگاه انتقادی به جوامع زمان خود می‌نگرد و آن جوامع را مدینه‌های فاسقه یا ضاله می‌داند.

- در مدینه فاسقه با آنکه مردم حقیقت و عدالت را می‌شناسند، بر اساس آن عمل نمی‌کنند.

- در جوامع جاهلی علم ابزاری می‌تواند وجود داشته باشد، اما علمی که از ارزش‌ها، آرمان‌ها و حقیقت زندگی سخن بگوید وجود ندارد.

- مدینه ضاله در اثر انحراف نظری از مدینه فاضله شکل می‌گیرد، نظرات علمی پذیرفته شده در مدینه فاضله هم تحریف می‌گردند و آرمان‌ها، ارزش‌ها و امور غیرعقلانی، آرمان‌ها و ارزش‌های عقلانی معرفی می‌شوند.

انواع جوامع فارابی

مدینه فاضله: بر محور علم سازمان یافته باشد.

مدینه جاهله: جوامعی که از علوم عقلی بی‌بهره‌اند.

مدینه فاسقه: جامعه‌ای که در اثر انحراف عملی از مدینه فاضله شکل گرفته است.

مدینه ضاله: جامعه‌ای که در اثر انحراف نظری از مدینه فاضله شکل گرفته است.

انواع جوامع از نظر فارابی

۵۷- رویکرد فارابی در مطالعه و بررسی هر یک از موارد زیر، به ترتیب چگونه بوده است؟

- هنجارها، نحوه رفتار و سبک زندگی کنشگران

- تغییرات و تحولات واقعیت‌های اجتماعی

- تقسیم جوامع براساس نوع علم و فرهنگ

- ارزش‌ها و آرمان‌های جوامع مختلف

(۲) انتقادی - عقلی - تجویزی - تبیینی

(۱) تجویزی - تبیینی - عقلی - انتقادی

(۴) تفسیری - ابزاری - تجربی - انتقادی

(۳) تجویزی - تبیینی - انتقادی - تجویزی

پاسخ: گزینه ۱

(دشوار - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۹۹ - ۱۲۰۹

بررسی سریع:

پاسخ مورد اول «تجویزی»، مورد دوم «تبیینی»، مورد سوم «عقلی» و مورد چهارم «انتقادی» است.

بررسی موارد:

- علم مدنی فارابی درباره هنجارها، نحوه رفتار و سبک زندگی کنشگران سخن می‌گوید.
- علم مدنی فارابی به تبیین یعنی علت‌یابی واقعیت‌های اجتماعی و بررسی تغییرات و تحولات آن‌ها می‌پردازد.
- فارابی در علم مدنی خود، با توجه به جوامع زمان خود و جوامع گذشته و با استدلال عقلی، جوامع را بر اساس نوع علم، اندیشه، فرهنگ و رفتارهایی که دارند، تقسیم‌بندی می‌کند.
- درباره هنجارها ارزش‌ها و آرمان‌های جوامع مختلف داوری می‌کند و رویکرد انتقادی به جامعه خود و دیگر جوامع دارد.

علم مدنی فارابی

ویژگی‌های علم مدنی فارابی

- به توصیف و فهم کنش‌ها و ساختارهای جوامع مختلف می‌پردازد.
- به تبیین یعنی علت‌یابی واقعیت‌های اجتماعی و بررسی تغییرات و تحولات آن‌ها می‌پردازد.
- درباره هنجارها، ارزش‌ها و آرمان‌های جوامع مختلف داوری می‌کند و رویکرد انتقادی به جامعه خود و دیگر جوامع دارد.
- درباره هنجارها، نحوه رفتار و سبک زندگی کنشگران سخن می‌گوید و باید‌ها و نبایدهایی را برای زندگی اجتماعی تجویز می‌کند.

۵۸- به ترتیب کدام یک از متفکران مسلمان:

- با استفاده از روش عقلی به ارزیابی انتقادی فرهنگ هند پرداخت.
- به تبیین یعنی علت‌یابی واقعیت‌های اجتماعی و بررسی تغییرات و تحولات آن‌ها می‌پرداخت.
- از روش حسی و تجربی استفاده می‌کرد و از جامعه آرمانی سخن نگفت.
- روش او در علوم اجتماعی مشابه روش کنت در جامعه‌شناسی تبیینی بود.
- (۱) ابن خلدون - فارابی - ابن خلدون - ابوریحان بیرونی
- (۲) ابوریحان بیرونی - فارابی - ابن خلدون - ابن خلدون
- (۳) فارابی - ابوعلی مسکویه - ابن خلدون - ابوریحان بیرونی
- (۴) ابوریحان بیرونی - ابن خلدون - ابوعلی مسکویه - فارابی

(آسان - خط به خط - سریع) - صفحه ۱۰۰ - ۱۲۰۹

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

پاسخ مورد اول «ابوریحان بیرونی»، مورد دوم «فارابی»، مورد سوم «ابن خلدون» و مورد چهارم «ابن خلدون» است.

بررسی موارد:

- ابوریحان بیرونی با استفاده از روش عقلی به ارزیابی انتقادی فرهنگ هند پرداخت.
- فارابی به تبیین یعنی علت‌یابی واقعیت‌های اجتماعی و بررسی تغییرات و تحولات آن‌ها پرداخت.
- ابن خلدون در مطالعات به روش عقلی توجه چندانی نداشت و بیشتر از روش حسی و تجربی استفاده می‌کرد.
- روش ابن خلدون در علوم اجتماعی مشابه روش کنت در جامعه‌شناسی تبیینی بود.

ابوریحان بیرونی در کتاب تحقیق مالهند با روش تجربی و تفهیمی، فرهنگ جامعه هند را توصیف کرد و با استفاده از روش عقلی به ارزیابی انتقادی این فرهنگ پرداخت.

۵۹- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- کدام گزینه، از ویژگی‌های اندیشه اجتماعی ابن خلدون است؟
- از دیدگاه فارابی، مدینه فاضله بر چه محوری سازمان می‌یابد؟
- علوم اجتماعی، در چه صورتی از علوم نافع محسوب می‌شود؟

- عوامل مهاجرت نیروهای کار فنی و مهندسی از کشور با کدام عقل شناسایی می‌شود؟

- (۱) آموختن با هدف برقراری عدالت، آزادی و مسئولیت - عقل و وحی - استفاده از مفهوم عصبیت - عقل تفسیری
- (۲) آموختن به قصد عبرت‌گیری از رفتار گذشتگان - عقل و وحی - رویکرد انتقادی و تجویزی - عقل تجربی
- (۳) تأثیرپذیری از قرآن - علم - آموختن به قصد عبرت‌گیری از رفتار گذشتگان - عقل ابزاری
- (۴) آموختن با هدف برقراری عدالت، آزادی و مسئولیت - علم - داشتن رویکرد تفسیری - عقل تبیینی

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۱۰۰ - ۱۲۰۹

بررسی سریع:

پاسخ پرسش اول «تأثیرپذیری از قرآن»، پرسش دوم «علم»، پرسش سوم «آموختن به قصد عبرت از رفتار گذشتگان» و پرسش چهارم «عقل ابزاری» است.

بررسی موارد:

- ابن خلدون یکی از اندیشمندان مسلمان است که با تأثیرپذیری از قرآن، به دنبال شناخت سنت‌های الهی در جامعه بود.
- فارابی جامعه‌ای را که بر محور علم سازمان یافته باشد، مدینه فاضله می‌نامد.
- علم به جامعه و تاریخ (علوم اجتماعی) از دیگر علوم هستند که اگر به قصد درس آموختن از رفتار گذشتگان و شناخت قوانین اجتماعی برای استفاده از آن قوانین در حال و آینده آموخته شوند، علم نافع هستند.
- دانشمندان برای کسب دانش درباره پدیده‌های طبیعی و مادی (محسوس) از عقل ابزاری (تجربی) استفاده می‌کنند و همواره به آزمون‌های حسی و روش‌های تجربی پایبندند. اصل انقباض و انبساط فلزات در علوم طبیعی و عوامل مهاجرت در جمعیت‌شناسی و ... به کمک این عقل درک می‌شوند.

ابن خلدون

با تأثیرپذیری از قرآن به دنبال شناخت سنت‌های الهی در جامعه بود.

در مطالعات خود به روش عقلی توجه چندانی نداشت.

بیشتر از روش حسی و تجربی استفاده می‌کرد.

از جامعه آرمانی سخن نگفت.

با استفاده از تجربه تاریخی جوامع پیرامون خود از عصبیت به عنوان عامل شکل‌گیری جوامع یاد می‌کند.

رویکرد وی، انتقادی نیست و جامعه‌شناسی او در مقایسه با جامعه‌شناسی فارابی محافظه‌کارانه است.

وی علم اجتماعی خود را علم عمران نامید.

ابن خلدون و دیدگاه وی

۶۰- در هر یک از مثال‌های زیر از چه نوع عقلی استفاده شده است؟

- در سخن گفتن با دیگری از زبان خود برای اصلاح یک رابطه ظالمانه استفاده می‌کنیم.
  - در سخن گفتن با دیگری از زبان خود برای ترغیب او به انجام کاری که من می‌پسندم، استفاده می‌کنم.
  - در سخن گفتن با دیگری از زبان خود برای شناخت یکدیگر، تفاهم و تعامل استفاده می‌کنیم.
- (۱) عقل انتقادی - عقل ابزاری - عقل تفسیری
  - (۲) عقل ابزاری - عقل تفسیری - عقل انتقادی
  - (۳) عقل ابزاری - عقل انتقادی - عقل تفسیری
  - (۴) عقل انتقادی - عقل تجربی - عقل ابزاری

بررسی سریع:

به ترتیب مثال‌های ذکر شده به «عقل انتقادی»، «عقل ابزاری» و «عقل تفسیری» اشاره دارند.

بررسی موارد:

- در سخن گفتن با دیگری از زبان خود برای اصلاح یک رابطه ظالمانه استفاده می‌کنیم. (عقل انتقادی)
- در سخن گفتن با دیگری از زبان خود برای ترغیب او به انجام کاری که من می‌پسندم، استفاده می‌کنم. (عقل ابزاری)
- در سخن گفتن با دیگری از زبان خود برای شناخت یکدیگر، تفاهم و تعامل استفاده می‌کنیم. (عقل تفسیری)

انواع عقل در معنای عام

انواع عقل در معنای عام

عقل ابزاری (تجربی):

دانشمندان برای کسب دانش درباره پدیده‌های طبیعی و مادی از این عقل استفاده می‌کنند.

عقل تفسیری:

برای فهم و تفسیر پدیده‌های معنادار مانند کنش انسان‌ها، گفتار و متن به کار می‌رود.

عقل انتقادی:

برای ارزیابی و داوری درباره مناسبات و ارتباطات انسانی به کار می‌رود.

برای دیدن پاسخنامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بنویسید!

پاسخنامه ویدئویی آزمون

عربی (۳): نظام الطبیعة / صفحه‌های ۵۳ تا ۷۰
عربی (۱): کل کتاب

بودجه‌بندی
این آزمون

این مبحث حدوداً ۸ تست از ۲۰ تست کنکور را پوشش داده است.

سهم در
کنکور

■ ■ عین الأنسب للجواب عن التَّرْجَمَةِ أو المفهوم من أو إلى العَرَبِيَّةِ (۶۱ - ۶۹)

۶۱- ﴿هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ﴾:

- ۱) این آفرینشِ خداست؛ پس به من نشان دهید کسانی که غیر از اویند چه آفریده‌اند؟
- ۲) این آفرینش، برای خداست؛ پس باید به من نشان دهید کسانی که غیر از اویند چه آفریدند؟
- ۳) این آفرینشِ خداست؛ پس باید به من نشان دهید کسانی که غیر از اویند چه آفریدند؟
- ۴) این آفرینش، از آن خداوند است؛ پس به من نشان دهید کسانی که غیر از اویند چه می‌آفرینند؟

(آسان - خط به خط - سریع ۵ - صفحه ۵۳ - ۱۲۰۴)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

این آفرینشِ خداست؛ پس به من نشان دهید کسانی که غیر از اویند چه آفریده‌اند؟

بررسی سایر گزینه‌ها:

«هذا خلقُ الله: این آفرینشِ خداست» یک جمله است، نه ترکیب. ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

آنچه گذشت...

در تست‌های «ترجمه» (عربی به فارسی) ساختاری که «اسم اشاره» با اسم پس از خود می‌سازد، در دو حالت مهم است:

حالت اول: ساختار [اسم اشاره + اسم دارای «ال»] ← به شکل «ترکیب» ترجمه می‌شود، نه «جمله»؛ یعنی در ترجمه‌اش فعل‌های «است» یا «هست» نمی‌آید.

مثال: هذا الصياد: این شکارچی ✓ این شکارچی است. *

حالت دوم: ساختار [اسم اشاره + اسم بدون «ال»] ← به شکل «جمله» ترجمه می‌شود، نه «ترکیب»؛ یعنی در ترجمه‌اش فعل‌های «است» یا «هست» می‌آید.

مثال: هذا صياد: این شکارچی است. ✓ این شکارچی *

(أروني: به من نشان دهید) فعل امر از صيغة «مخاطب» است. ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

حواست باشه!

در ترجمه فعل‌های امر و نهی مربوط به صيغة «مخاطب»، از لفظ «باید» و «نباید» استفاده نمی‌کنیم.

مثال: اجتهد: تلاش کن ✓ باید تلاش کنی * لا تنتظر: نگاه نکن ✓ نباید نگاه کنی *

«خلق: آفریدند، آفریده‌اند» ماضی است، نه مضارع. ← رد گزینه ۴

۶۲- «عندما شاهد هذا الطائر الصيادين قرب عُنْشِهِ أَخَذَ يُوجِدُ أصواتاً لِيُبْعِدَهُمْ عن صغاره؛ كانت الأصوات حُدَّتْ بَقِيَّةَ الحيوانات من وجود

الخطر أيضاً!»؛ هنگامی که این پرنده...

۱) شکارچیان را نزدیک لانه دید، تصمیم گرفت صداهایی را ایجاد کند تا آنان از کودکانش دور شوند؛ آن صداها به بقیه حیوانات نیز از وجود خطر هشدار داده بود!

۲) شکارچی‌ها را نزدیک لانه خود دید، تصمیم گرفت صداهایی را ایجاد کند تا آن‌ها را از کودکانش دور کند؛ آن صداها به بقیه حیوانات از وجود خطر هشدار داده بود!

۳) شکارچی‌ها را نزدیک لانه دید، شروع کرد به ایجاد صداهایی تا آنان از کودکانش دور شوند؛ آن صداها به بقیه حیوانات جنگل نیز از وجود خطر هشدار داده بود!

۴) شکارچیان را نزدیک لانه خود دید، شروع کرد صداهایی را ایجاد کند تا آن‌ها را از کودکانش دور کند؛ آن صداها به بقیه حیوانات نیز از وجود خطر هشدار داده بود!

بررسی سریع:

شکارچیان را نزدیک لانه خود دید، شروع کرد صداهایی را ایجاد کند تا آن‌ها را از کودکانش دور کند؛ آن صداها به بقیه حیوانات نیز از وجود خطر هشدار داده بود!

بررسی سایر گزینه‌ها:

ضمیر «ه» در «عَشَهُ: لانه خود، لانه‌اش» در گزینه‌های (۱) و (۳) ترجمه نشده است.

«أَخَذَ يُوجِدُ: شروع کرد به ایجاد، شروع کرد ایجاد کند» ← رد گزینه‌های ۱ و ۲

آنچه گذشت...

ساختار [«أَخَذَ، بَدَأَ» + «مضارع»] به شکل‌های زیر ترجمه می‌شود:

(۱) «شروع کرد به + مصدر» (۲) «شروع به + مصدر + کرد» (۳) شروع کرد + مضارع التزامی

مثال: أَخَذَ الْأَبُ يَأْكُلُ الطَّعَامَ: پدر شروع کرد به خوردن غذا، پدر شروع کرد غذا بخورد.

فعل مضارع «يُبْعِدُ» در «لِيُبْعِدَهُم: تا آن‌ها را دور کند» متعدی و معلوم است. ← رد گزینه‌های ۱ و ۳

آنچه گذشت...

نکته: هریک از ضمایر متصل (هُ، هُمَا، هُمْ، هَا، هُمَا، هُنَّ، كَ، كَمَا، كُمْ، كِ، كَمَا، كُنَّ) وقتی طبق ساختار [فعل + ضمیر متصل] به انتهای یک فعل می‌چسبند، قطعاً نقش «مفعول» را دارند؛ بنابراین دو نتیجه مهم از این نکته می‌توان گرفت:

(۱) این ضمایر باید به شکل «مفعول» ترجمه شوند، نه شکل دیگری (مانند فاعل).

(۲) فعل موردنظر در این ساختار، حتماً «متعدی» است و «معلوم» است و «لازم» و «مجهول» نیست. (پس نباید به شکل «مجهول» ترجمه شود).

(«ایضاً: نیز» در گزینه (۲) ترجمه نشده.

حواست باشه!

حواستان به ترجمه شدن قیدهایی مانند «أبدأً»، «أيضاً»، «دائماً» و ... باشد؛ ترجمه این موارد «اجباری» است.

(«جنگل» در گزینه (۳) اضافی است.

۶۳- «اعلم أَن رَّبَّنَا الرَّحْمَنُ مُسَاعِدِنَا فِي الْحَرْبِ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ وَ يُخْبِرُنَا عَنْ مَحَاوِلَتِهِمْ لِإِجَادِ التَّفْرِقَةِ بَيْنَنَا!»:

(۱) بدان که پروردگار مهربانمان ما را در جنگ با گروه ظالمین یاری می‌کند و ما را از کوشش ایشان برای ایجاد تفرقه بینمان باخبر می‌سازد!

(۲) می‌دانم که پروردگار مهربان ما یاری کننده ما در جنگ با گروه ستمگران است و ما را از تلاششان برای به وجود آمدن تفرقه باخبر می‌کند!

(۳) بدان که پروردگار مهربان ما یاری کننده ما در جنگ با گروه ظالم است و ما را از تلاششان برای ایجاد تفرقه بینمان آگاه می‌کند!

(۴) می‌دانم که پروردگار مهربانمان ما را در جنگ با گروه ستمگر یاری می‌کند و ما را از کوشش آنان برای به وجود آوردن تفرقه باخبر خواهد کرد!

بررسی سریع:

بدان که پروردگار مهربان ما یاری کننده ما در جنگ با گروه ظالم است و ما را از تلاششان برای ایجاد تفرقه بینمان آگاه می‌کند!

بررسی سایر گزینه‌ها:

«اعلم: بدان» فعل امر است، نه مضارع. ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

دام تستی

«أَعْلَمُ: می‌دانم» (فعل مضارع) را با «إِعْلَمُ: بدان» (فعل امر) اشتباه نگیرید!

حواست باشه اولی به همزه (أ) داره ولی دومی بدون همزه هست و فقط با «کسره» (ب) شروع می‌شه!

«مُساعد: یاری کننده» اسم است، نه فعل. ← رد گزینه‌های ۱ و ۴

«الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ: گروه ستمگر» ترکیب «وصفی» است و «الظَّالِمِينَ» به عنوان «صفت» به شکل «مفرد» ترجمه می‌شود ← رد گزینه‌های ۱ و ۲

نکته

اگر یک اسم «جمع»، نقش «صفت» داشته باشد، به شکل «مفرد» ترجمه می‌شود ولی اگر نقش «مضاف‌الیه» داشته باشد به همان شکل «جمع» ترجمه می‌شود.

مثال: العلماء المسلمون: دانشمندان مسلمان

علماء المسلمین: دانشمندان مسلمانان

صفت

مضاف‌الیه

«ایجاد» مصدر ثلاثی مزید از باب «إفعال» است و به صورت «متعدی» (ایجاد کردن (نمودن)، به وجود آوردن) ترجمه می‌شود، نه «لازم» (به وجود آمدن). ← رد گزینه ۲

«یُخبر: باخبر می‌کند» مضارع است، نه آینده. ← رد گزینه ۴

«بیننا: بین (میان) ما» در گزینه‌های (۲) و (۴) ترجمه نشده.

۶۴- «تُرسل كثيراً من المنتجات الزراعيّة إلى البلدان المجاورة سنويّاً لأنّ نقل الفواكه والخضراوات من طريق البحر أقلّ نفقة لنا!»:

۱) بسیاری از تولیدات کشاورزی خود را سالیانه به دو کشور همسایه ارسال می‌کنیم زیرا انتقال میوه‌ها و سبزیجات از طریق دریا برای ما کم‌هزینه‌تر است!

۲) اکثر تولیدات کشاورزی را سالیانه به کشورهای همسایه می‌فرستیم برای اینکه انتقال میوه‌ها و سبزیجات از مسیر دریا برایمان کم‌هزینه است!

۳) بسیاری از تولیدات کشاورزی را سالیانه به کشورهای همسایه ارسال می‌کنیم برای اینکه انتقال میوه‌ها و سبزیجات از مسیر دریا برای ما کم‌هزینه‌تر است!

۴) تولیدات کشاورزی بسیاری را سالیانه به کشورهای همسایه می‌فرستیم زیرا انتقال میوه‌ها و سبزیجات از طریق دریا برایمان کم‌هزینه است!

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) (صفحة ۹۴ - ۱۰۷)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

بسیاری از تولیدات کشاورزی را سالیانه به کشورهای همسایه ارسال می‌کنیم برای اینکه انتقال میوه‌ها و سبزیجات از مسیر دریا برای ما کم‌هزینه‌تر است!

بررسی سایر گزینه‌ها:

«کثیراً من: بسیاری از» ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

حواستون باشه!

به تشابه سه ساختار زیر و تفاوتشان در ترجمه دقت کنید:

ساختار	ترجمه	مثال
کثیر (کثیراً) من	بسیاری از ...	کثیر (کثیراً) من المُجاهدين: بسیاری از رزمندگان
اسم + کثیر (کثيرة)	بسیاری	أبحاث كثيرة: پژوهش‌های بسیاری
أكثر + اسم	بیشتر، بیشترین	أكثر الأطعمة: بیشتر غذاها - أكثر التأثير: بیشترین تأثیر

«المنتجات الزراعيّة: تولیدات کشاورزی» ضمیر ندارد. ← رد گزینه ۱

«البلدان: کشورها» جمع است، نه مثنی. ← رد گزینه ۱

زیر ذره‌بین: «البدان» رو بررسی کنیم:

۱) صفتش («المجاورة») «مفرد مؤنث» هستش؛ پس نشون می‌ده این اسم «جمع غیر عاقل» هست، نه مثنی!
 ۲) قبلش حرف جرّ «إلى» اومده؛ ولی ظاهرش مجرور (البلدين) نشده؛ پس از این زاویه هم مشخصه که مثنی نیست!

قال طزاح: دقت به این چیزای ریزه که توی رد گزینه می‌تونه خیلی بهت کمک کنه:

«أقلّ نفقة: کم هزینه‌تر» ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

نکته

در ساختار [«أقلّ، أكثر، أشدّ» + مصدر منصوب و نكرة]، «مصدر» همانند «اسم تفضیل» و با «تر» ترجمه می‌شود.

مثال: تعلّم الدّروس من هذا الطّريق أكثر تأثیراً: یادگیری درس‌ها از این طریق مؤثرتر (تأثیرگذارتر) است.

۶۵- «حينما أوصلنا أنفسنا إلى قمة الجبل في يوم الإثنين، شاهدنا منظرًا خلّاباً من بعيد؛ شكرتني أختي لهذا السفر الجميل عند الرجوع إلى البيت!»:»

- ۱) هنگامی که خودمان را در روز دوشنبه به قلّه کوه رساندیم، یک منظره جذاب را از دور دیدیم؛ خواهرم هنگام برگشت به خانه از من برای این سفر زیبا تشکر کرد!
- ۲) زمانی که خودمان در روز دوم به قلّه کوه رسیدیم، منظره جذابی را از دور دیدیم؛ خواهرم هنگام برگشت به خانه از من برای این سفر زیبا تشکر کرد!
- ۳) زمانی که خودمان را در روز دوم به قلّه کوه رساندیم، منظره جذابی را از دور دیدیم؛ هنگام بازگشت به خانه از خواهرم برای این سفر زیبا تشکر کردم!
- ۴) هنگامی که خودمان در روز دوشنبه به قلّه کوه رسیدیم، منظره ای جذاب از دور دیدیم؛ از خواهرم هنگام بازگشت به خانه برای این سفر زیبا تشکر کردم!

(دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۱۱۳ - ۱۰۰۸

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

هنگامی که خودمان را در روز دوشنبه به قلّه کوه رساندیم، یک منظره جذاب را از دور دیدیم؛ خواهرم هنگام برگشت به خانه از من برای این سفر زیبا تشکر کرد!

بررسی سایر گزینه‌ها:

«أوصلنا أنفسنا: خودمان را رساندیم» ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

حواست باشه!

به تشابه دو فعل زیر و تفاوتشان در ترجمه دقت کنید:

ماضی	مضارع
وَصَلَ: رسید	يَصِلُ: می‌رسد
أَوْصَلَ: رساند	يُؤْصِلُ: می‌رساند

«يوم الإثنين: روز دوشنبه» ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

توجه

«الإثنين: دوشنبه» را با «الاثنين: دو» (عدد اصلی) اشتباه نگیرید. ← اولی «همزه» (ء) داره ولی دومی نداره!

«شکرتنی: از من تشکر کرد» در اصل از «شکرت + نون وقایه + ضمیر ی متکلم وحده» تشکیل شده؛ بنابراین نقش ضمیر «ی» مفعول است. ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

نکته

در ساختار [فعل + نون وقایه + ضمیر «ی» متکلم وحده] نقش ضمیر «ی» مفعول است و به شکل «مَن را، مَرا، از من، به من» ترجمه می‌شود.

مثال: شاهدنی: مَن را (مَرا) دید. / يُساعِدني: به من کمک می‌کند، مَرا یاری می‌کند. / شکرني: از من تشکر کرد.

۶۶- عَيْنُ الصَّحِيح:

- ۱) حَيْرَنَا عَمَلُ ذَلِكَ الْعَجُوزِ جَدًّا لِأَنَّهُ كَانَ يَمْلِكُ ذَاكِرَةَ قَوِيَّةً!: از کار آن پیرمرد واقعاً متحیر شدیم زیرا او حافظه‌ای قوی داشت!
- ۲) مَن ذَا الَّذِي يَقْدِرُ عَلَى تَرْبِيعِ السَّمَاءِ بِهَذِهِ الْأَنْجُمِ الْمُنْتَشِرَةِ!: کیست آنکه می‌تواند آسمان را با این ستاره‌های پراکنده زینت دهد!
- ۳) فَهَمَّتْ أَنَّ هُنَاكَ فِي قَلْبِ اللَّيْلِ أَسْرَارًا لَا يَعْرِفُهَا الْإِنْسَانُ!: فهمیدم که آنجا در دل شب رازهایی وجود دارد که انسان آن‌ها را نمی‌داند!
- ۴) اجْتَنِبُوا الْأَفْكَارَ السَّلْبِيَّةَ وَتَفَكَّرُوا فِي صِنَاعَةِ الْمُسْتَقْبَلِ!: از اندیشه‌های منفی دوری کردند و به ساختن آینده فکر کردند!

(دشوار - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۳ - ۱۰۰۱

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سایر گزینه‌ها:

«حَيْرَنَا: ما را متحیر کرد» متعدی و معلوم است.

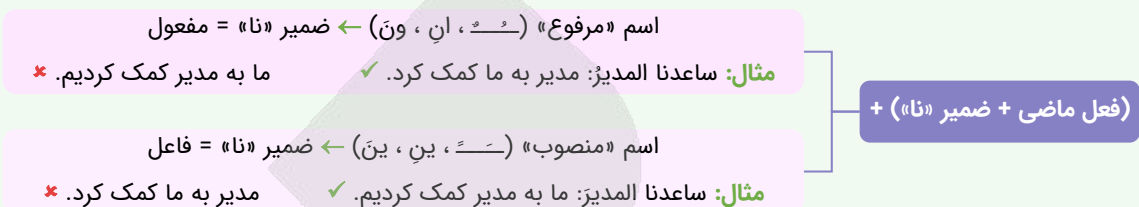

در ساختار [فعل ماضی + ضمیر «نا»] به دو موضوع دقت کنید:

(۱) اگر حرکت حرف قبل از ضمیر «نا»، که متعلق به فعل است، فتحه (ـَ) باشد، نقش ضمیر «نا» قطعاً مفعول است نه فاعل.
توجه: پس در این حالت فعل نباید به شکل «اول شخص جمع» (ما) ترجمه شود.

مثال: شاهدنا السارق: دزد ما را دید. ✓ ما دزد را دیدیم. *

(۲) اگر بعد از این ساختار یک «اسم» بیاید، حرکت این اسم در تعیین نقش ضمیر «نا» تعیین کننده است؛ به نمودار زیر دقت کنید:

با توجه به این نکته، «عمل» که پس از «حیرنا» (فعل + ضمیر «نا») آمده با حرکت «ضمّه» (ـِ) مرفوع شده؛ بنابراین «عمل» فاعل و ضمیر «نا» مفعول است.

۳) «هناك: وجود دارد»

«هناك» در ساختار [هناك + اسم] در ابتدای جمله، در معنای «وجود دارد، است، هست» است؛ بنابراین حواستان باشد «اینجا» یا «آنجا» ترجمه نشود.

مثال: هناك شجرة في حديقة: درختی در باغ ما وجود دارد. ✓ اینجا درختی در باغ ما است. *

۴) حرکت عین الفعل (دومین حرف اصلی) در فعل «اجتنبوا» کسره (ـِ) است؛ پس این فعل، «امر» است نه «ماضی»، ضمناً فعل «تفکروا» به وسیله حرف «و» به فعل «اجتنبوا» معطوف شده؛ پس این فعل نیز «امر» است.

ترجمه صحیح: «از اندیشه‌های منفی دوری کنید و به ساختن آینده فکر کنید.»

فعل‌های «ماضی» و «امر» در هیک از هشت باب ثلاثی مزید شباهت زیادی به یکدیگر دارند که روش تشخیص آن‌ها دقت به حرکت «عین الفعل» (دومین حرف اصلی) است؛ به گونه‌ای که اگر «فتحه» (ـَ) بود «ماضی» و اگر «کسره» (ـِ) بود «امر» هستند.

مثال: فعل «شاهدوا» که از باب «مُفَاعَلَة» است را در دو حالت بررسی می‌کنیم:

حالت اول: «شاهدوا» ← حرکت عین الفعل (در اینجا «ه») فتحه (ـَ) است؛ پس فعل «ماضی» است.

حالت دوم: «شاهدوا» ← حرکت عین الفعل (در اینجا «ه») کسره (ـِ) است؛ پس فعل «امر» است.

توجه: حرکت عین الفعل فعل‌های دو باب «تَفَعَّلُ» و «تَفَاعَلُ» در هر سه حالت «ماضی»، «مضارع» و «امر» فتحه (ـَ) است که روش تشخیص آن‌ها به بررسی در داخل جمله مربوط می‌شود.

مثال: الطلاب تعلموا دروسهم ← از «الطلاب» و ضمیر غایب «هم» متوجه می‌شویم که این فعل «ماضی» است. (دانش‌آموزان درس‌هایشان را یاد گرفتند.)
 أيها الطلاب تعلموا دروسكم ← از مخاطب بودن «أيها الطلاب» و ضمیر مخاطب «كم» متوجه می‌شویم که این فعل «امر» است. (ای دانش‌آموزان درس‌هایتان را یاد بگیرید.)

۶۷- عین الخطأ:

(۱) إقترح المدير للعمال أن يُبني هذا المختبر المتقدم قرب إحدى المدارس! مدير به کارگران پیشنهاد کرد که این آزمایشگاه پیشرفته را نزدیک یکی از مدرسه‌ها بسازند!

(۲) قال الحداد: تعلم هذه المهارات يفيد أولادكم و يفتح لهم أبواب التقدم! أهنگر گفت: یادگیری این مهارت‌ها به فرزندان شما سود رسانده درهای پیشرفت را به رویشان می‌گشاید!

(۳) يوجد سمك عجيب في هذه البحيرة يتغذى على الحشرات الصغيرة! یک ماهی عجیب در این دریاچه وجود دارد که از حشره‌های کوچک تغذیه می‌کند!

(۴) قد يُعدُّ بقاء التَّفَايَاتِ الصَّنَاعِيَّةِ فِي الطَّبِيعَةِ تَهْدِيداً لِحَيَاةِ كُلِّ الكَائِنَاتِ! گاهی باقی ماندن زباله‌های صنعتی در طبیعت تهدیدی برای زندگی تمام موجودات به‌شمار می‌آید!

بررسی سایر گزینه‌ها:

(یبنی: ساخته شود) فعل مضارع مجهول است، نه معلوم.

تکنیک تستی

«ی» (بدون دو نقطه زیرش) باشد. ← فعل مضارع، «مجهول» است.

مثال: يُعطي: داده می‌شود.

«ی» (با دو نقطه زیرش) باشد. ← فعل مضارع، «معلوم» است.

مثال: يُعطي: می‌دهد.

اگر انتهای فعل مضارعی که با «ئ» شروع می‌شود

۶۸- « برخی از این پرندگان بیشتر از سی و پنج سال زندگی می‌کنند!»: تعیُّش...

- ۲) بعض هذه الطيور أكثر من خمس و ثلاثين سنة!
- ۴) بعض هذه الطيور لأكثر من ثلاثين و خمس سنة!

- ۱) بعض هذه الطيور أكثر من خمس و ثلاثين سنوات!
- ۳) بعض هذه الطيور لأكثر من ثلاثين و خمس سنوات!

بررسی سریع:

بعض هذه الطيور أكثر من خمس و ثلاثين سنة!

بررسی سایر گزینه‌ها:

حرف «ل: برای» در گزینه‌های (۳) و (۴) اضافی است.

«سی و پنج: خمس و ثلاثين» ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

نکته

اعداد دو رقمی؛ یعنی اعداد «معطوف» (۲۱ تا ۹۹) طبق ساختار [یکان + و + دهگان] در جمله می‌آیند؛ پس در این اعداد، ابتدا رقم «یکان» و سپس رقم «دهگان» می‌آید.

«سال: سنة» معدود برای عدد «سی و پنج» است؛ بنابراین باید به شکل مفرد بیاید، نه جمع. ← رد گزینه‌های ۱ و ۳

نکته

معدود عددهای «۱۱» تا «۹۹» به شکل «مفرد» می‌آید.

۶۹- عَيْنُ الْخَطَا فِي الْمَفْهُومِ:

- ۱) لَا شَيْءَ أَحَقُّ بِاللَّسَانِ! : سخن از پر گفتن آفت بود / به کوتاه گفتن لطافت بود
- ۲) الْحَيَاةُ مُسْتَمِرَّةٌ سِوَا ضِحْكَتٍ أَوْ بَكِيَّةٍ! : جهد کن جهد که وقت من و تو در گذر است / سعی کن که این عمر بسی مختصر است
- ۳) الدَّهْرُ يَوْمَانِ؛ يَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ! : نیست غم گر به دل از عشق غباری برسد / از پس گرد به ناچار سواری برسد!
- ۴) مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الْعَطَّارِ إِنْ جَالَسْتَهُ نَفَعَكَ! : مُشْكُ أَنْ اسْتَكْتَفَى مِنْهُ عَطَّارٌ بَغْوِيْدٌ! / نه آن که عطار بگوید!

عبارت این گزینه با توجه به ترجمه‌اش «مَثَلُ مُؤْمِنٍ مِثْلُ عَطَّارٍ اسْتَكْتَفَى مِنْهُ عَطَّارٌ بَغْوِيْدٌ» با بیت مقابل خود ارتباطی ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «هیچ چیزی به زندانی شدن، سزاوارتر از زبان نیست.»

۲) «زندگی ادامه دارد؛ چه بخندی، چه گریه کنی.»

■ ■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٧٠ - ٧٤) بِمَا يَنْسَبُ النَّصِّ:

إِنَّ صَدِيقَكَ هُوَ كِفَايَةُ حَاجَتِكَ، هُوَ حِفْلُكَ الَّذِي تَزْرَعُهُ بِالْمَحَبَّةِ وَ تَحْصِدُهُ بِالشُّكْرِ! هُوَ مَائِدَتُكَ وَ مَوْقِدُكَ لِأَنَّكَ تَأْتِي إِلَيْهِ جَائِعاً وَ تَسْعَى وَرَاءَهُ مُسْتَدْفِئاً (بِاِشْتِوَانِهِ)، فَإِذَا أَوْضَحَ لَكَ صَدِيقُكَ فِكْرَتَهُ فَلَا تَخْشَ أَنْ تُصْرِحَ بِمَا فِي فِكْرِكَ مِنَ النِّفْيِ تَصْرِيحاً أَوْ تَحْتَفِظَ بِمَا فِي فِكْرِكَ مِنَ الْإِجَابِ! وَ إِذَا صَمِتَ صَاحِبُكَ وَ لَمْ يَتَكَلَّمْ فَلَا يَنْقَطِعْ قَلْبُكَ عَنِ الْاسْتِمَاعِ إِلَى صَوْتِ قَلْبِهِ لِأَنَّ الصَّدَاقَةَ لَا تَحْتَاجُ إِلَى الْأَلْفَاظِ وَ الْعِبَارَاتِ فِي أَثْنَاءِ جَمِيعِ الْأَفْكَارِ وَ الرِّغْبَاتِ وَ التَّمَنِّيَاتِ الَّتِي يَشْتَرِكُ الْأَصْدِقَاءُ بِفَرْحٍ عَظِيمٍ فِي عِلَاقَاتِهِمْ فَعَلَيْكَ أَنْ تَتَعَلَّمَ فَنَ الصَّمْتِ تَعَلُّماً لَا يَقْدِرُهُ إِلَّا الْأَصْدِقَاءُ الْحَقِيقِيُّونَ! إِنْ فَارَقْتَ صَدِيقَكَ فَلَا تَحْزَنْ عَلَى فِرَاقِهِ لِأَنَّهُ مَا يَجِبُ أَنْ يَكُونَ قَرِيباً هُوَ الْقَلْبُ فَلَا الْجَسْمَ! الصَّدِيقُ الْحَقِيقِيُّ هُوَ الَّذِي يَتَحَمَّلُ حَبِيبِهِ فِي كُلِّ الْمَوَاقِفِ وَ هُوَ مَنْ يَبْدَأُ بِالصَّلَاحِ فِي كُلِّ الْحَالَاتِ وَ عَلَيْنَا أَنْ نَعْلَمَ أَنَّ الصَّدَاقَةَ كَأَنَّهَا مَطَاطُ (كَيْش)؛ يَمْسِكُهُ شَخْصَانِ وَ عِنْدَمَا يَتْرِكُهُ أَحَدُهُمَا يَضُرُّ الْآخَرَ فَالصَّدَاقَةُ لَا تَوْجَدُ بِسَهُولَةٍ وَ عِنْدَمَا وَجَدْتُمْ شَخْصاً يَفْهَمُكُمْ إِغْتَنِمُوهُ حَقّاً قِيلَ: «ضَائِعَةٌ وَ هِيَ أَرْوَاحُنَا وَ تَشْتَهِي مَنْ يَفْهَمُهَا فَقَط!»

ترجمه متن

دوست تو همان رفیع کننده نیاز توست او کشتزار توست که آن را با محبت کشت می‌کنی و با شکرگزاری آن را برداشت می‌کنی. او سفره نعمت و پناهگاه توست زیرا تو گرسنه به سوی او می‌آیی و با پشتوانه به او تکیه می‌زنی و اگر دوستت فکرش را برای تو توضیح دهد از این نترس که آنچه را که از منظر منفی در ذهنت داری بی‌شک بیان کنی یا آنچه را که از مثبت در اندیشهات داری نگه‌داری. هرگاه دوست تو سکوت کرد و سخن نگفت قلبت از گوش سپردن به صدای قلبش قطع نشود زیرا دوستی در میان همه افکار و تمایل‌ها و خواسته‌هایی که دوستان با شادی بزرگ در روابطشان شریک هستند به الفاظ و عبارات نیاز ندارد پس تو باید هنر سکوت را بیاموزی به طوری که فقط دوستان واقعی آن را می‌توانند. اگر از دوست خود جدا شدی بر دوری از او اندوهگین نباش زیرا چیزی که باید نزدیک باشد قلب است نه جسم. دوست راستین همان کسی است که یار خویش را در همه شکل‌ها تحمل می‌کند و او کسی است که آشتی را در همه حال آغاز می‌کند و باید بدانیم که دوستی مانند کیش است؛ دو طرف آن را می‌کشند و هنگامی که یکی از آن‌دو، آن را رها کند به دیگری آسیب می‌زند، پس دوستی به آسانی یافت نمی‌شود و هنگامی که شخصی را پیدا کردید که شما را می‌فهمد واقعاً او را غنیمت بشمارید، گفته می‌شود: «یک گمشده و آن روح‌های ماست که فقط کسی را می‌خواهند که آن‌ها را درک کنند.»

٧٠- عَيْنِ الصَّحِيحِ حَسَبِ النَّصِّ:

- ١) كَلْنَا نَحْتَاجُ لِمَنْ يَزُونَا وَ يَدْعُونَا وَ عِنْدَمَا يَهْجُرُنَا فَلَا نَتَذَكَّرُهُ!
- ٢) حَقْلُكَ هُوَ فِكْرَتُكَ فَعَلَيْكَ أَنْ تَزْرَعَهُ بِدُونِ أَيِّ مَنَّةٍ!
- ٣) مِنْ أَصْعَبِ الْأُمُورِ هُوَ الْحَصُولُ عَلَى صَدِيقٍ يَدْرِكُنَا فِي الْحَيَاةِ!
- ٤) قَلْبُ الصَّدِيقِ يَسْتَمِعُ إِلَى كُلِّ الْمَشَاكِلِ وَ يَقْدِرُ عَلَى حَلِّ كُلِّهَا بِسَهُولَةٍ!

(متوسط - مفهومی - زمانبر) - صفحه ٥٥ - ١٢٠٤

پاسخ: گزینه ٣

از سخت‌ترین کارها همان دست یافتن به یک دوست است که ما را در زندگی درک کند. (کاملاً درست است.)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ١) همه ما به کسی نیاز داریم که ما را ببیند و ما را دعوت کند و هنگامی که ما را ترک می‌کند پس نباید او را یاد کنیم. (نادرست، دوستان حقیقی حتی اگر کنارمان نباشند، دل‌هایشان با ماست.)
- ٢) کشتزار تو همان اندیشهات است، پس باید آن را بدون هیچ منتی بکاری. (نادرست، متن گفته دوست همچون کشتزار است.)
- ٣) قلب دوست به همه مشکلات گوش می‌دهد و می‌تواند آن‌ها را به سادگی حل کند. (نادرست، چنین چیزی در متن نیامده.)

٧١- عَيْنِ الْخَطَا حَسَبِ النَّصِّ:

- ١) التَّمَنِّيَاتُ بَيْنَ الْأَصْدِقَاءِ تَوَدِّي إِلَى الصَّمْتِ فَلْيَسْتَمِعُوا إِلَيْهَا!
- ٢) أَصْدَقُ وُدٍّ هُوَ أَنْ نُحِبَّ شَخْصاً وَ نَحْنُ نُحْسِنُ إِلَيْهِ بِكُلِّ فَرْحٍ!
- ٣) الْمَرْءُ يَحْتَرِمُ عِقَائِدَ صَاحِبِهِ وَ يَسْعَى لِلتَّعَاوُنِ مَعَهُ فِي أَفْكَارِهِ!
- ٤) الصَّدِيقُ الصَّدُوقُ قَدْ يَقْدِرُ عَلَى تَحْقِيقِ مَا نَرِيدُهُ فِي الْحَيَاةِ!

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۵۵ - ۱۲۰۴

خواسته‌ها میان دوستان منجر به سکوت می‌شود پس باید به آن گوش فرا دهند. (چنین مفهومی در متن نیامده.)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) صادقانه‌ترین دوستی آن است که کسی را دوست بداریم در حالی که ما با تمام شادی به او نیکی می‌کنیم. (اصل رفاقت هم همین است.)
 ۳) آدمی عقیده‌های دوستش را محترم می‌شمارد و تلاش می‌کند با او در اندیشه‌هایش همیاری کند. (کاملاً درست است.)
 ۴) دوست راستین گاهی می‌تواند آنچه را که در زندگی می‌خواهیم برآورده کند. (قطعاً همین‌طور هست.)

۷۲- عَيْن ما تستنبط من هذه العبارة: «ضائعةٌ وهي أرواحنا و تشتتهي من يفهمها!»

- ۱) اغتنم من أدركك و رافقك في مصيرك!
 ۲) الصديق يمشي في طريق يريد صاحبه!
 ۳) إن الروح يُدرك كل شخصٍ يُكرمها!
 ۴) لا حيلة من الموت و ترجع الروح إلى خالقها!

پاسخ: گزینه ۱

(آسان - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۵۵ - ۱۲۰۴

ترجمه صورت سؤال: «یک گمشده و آن روح‌های ماست که فقط کسی را می‌خواهند که آن‌ها را درک کنند.»

کسی را که تو را فهمید و در سرنوشتت همراهی‌ات کرد، غنیمت بدار. (کاملاً درست است.)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) دوست در مسیری قدم برمی‌دارد که دوستش می‌خواهد. (بی‌ارتباط است.)
 ۳) قطعاً روح هرکسی را که او را گرامی بدارد می‌فهمد. (بی‌ارتباط است.)
 ۴) هیچ‌گریزی از مرگ نیست و روح به‌سوی آفریدگارش بازمی‌گردد. (بی‌ارتباط است.)

■ عَيْن الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (۷۳ و ۷۴)

۷۳- «صديق - تحصد - تصريحاً - يتكلم»:

- ۱) صديق: اسم - مفرد مذکر و جمعه المكسر «أصدقاء» - معرب / اسم إن و منصوب بالفتحة
 ۲) تحصد: للمفرد المذكر المخاطب - مضارع - مجزئ ثلاثي - متعدّد - معلوم / فعل و مفعوله «ه»
 ۳) تصريحاً: مصدر من المصادر المزيدة - مفرد مذکر - نكرة - معرب / مفعول و منصوب
 ۴) يتكلم: فعل مضارع - للمفرد المذكر - مزيد ثلاثي من باب «تفعل» - مبني للمعلوم / الجملة فعلية

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۶۰ - ۱۲۰۴

بررسی موارد نادرست:

مفعول به و منصوب: مفعول مطلق و منصوب (تصريحاً مصدر منصوب فعل يُصْرَح است که پس از آن آمده، بنابراین مفعول مطلق است، نه مفعول.)

۷۴- «تعلماً - الحقیقیون - شخصان - اغتنموا»:

- ۱) تعلماً: اسم - مفرد مذکر - مصدرٌ مزيدٌ - معرب - نكرة / مفعول مطلق للتأكيد
 ۲) الحقیقیون: اسم - جمع سالم للمذكر - معرفٌ بأل - معرب / صفة و موصوفها «الأصدقاء»
 ۳) شخصان: اسم - مثنی - نكرة - معرب / فاعل لفعل يمسك و مرفوع بالألف
 ۴) اغتنموا: فعل أمر - مزيد ثلاثي من باب «افتعال» و حروفه الأصلية «غ ن م» - معلوم / فعل مع فاعله

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۶۰ - ۱۲۰۴

بررسی موارد نادرست:

مفعول مطلق للتأكيد: مفعول مطلق للتوع (توجه داشته باشید که پس از «تعلماً» که مفعول مطلق است جمله وصفیه «لا يقدر» آمده که آن را به مفعول مطلق نوعی تبدیل کرده نه تأکیدی.)

■ ■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (٧٥ - ٨٠)

٧٥- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (١) يَحْكُمُ اللّهُ جَمِيعَ المَوْجُودَاتِ مِنْ حَيَوانٍ وَ كائِنَاتٍ أُخْرَى!
 (٢) عَلَيْنَا أَنْ نَطَّلِعَ عَلَى أفعالِ الإنسانِ المُخْرَبَةِ لِلبيئَةِ!
 (٣) يُقَرَّرُ هذا المَزَارِعُ التَّخْلُصَ مِنْ هذِهِ البُومَاتِ!
 (٤) إِنَّكَ تَعَدَّيْتَ إِلَى نِظامِ الطَّبِيعَةِ تَعَدِّيَ الظَّالِمِينَ!

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ٥٦ - ١٢٠٤

پاسخ: گزینه ٣

در این گزینه دو خطای حرکت گذاری به چشم می خورد:

١. يُقَرَّرُ: يُقَرَّرُ (فعل مضارع باب تفعیل است که بر وزن يُفَعَّلُ درست است).
 ٢. المَزَارِعُ: المَزَارِعُ (اسم فاعل ثلاثی مزید است که باید حرکت عین الفعل کسره باشد).

٧٦- عین الفاعل موصوفاً:

- (١) نَصَبَ منبِرٌ كَبِيرٌ لِأَلقي محاضرةً مهمّةً بين الناس!
 (٢) رأيتُ طالبين مؤدبين يقرآن دروسهما جيداً!
 (٣) يُطْعَمُ الرّجال المؤمنون الفقراء في هذه الليالي!
 (٤) يصنع عاملُ المصنع الكرسيّ البنفسجيّ لنا!

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ٧٣ - ١٠٠٥

پاسخ: گزینه ٣

ترجمة صورت سؤال: فاعلی را که موصوف است، مشخص کن:

تعبیر: صورت سؤال از ما گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن فاعل موصوف باشد، یعنی صفت گرفته باشد.

در این گزینه «الرّجال» فاعل فعل «یطعم» و «المؤمنون» صفت آن است: مردان باایمان فقیران را در این شب‌ها خوراک می دهند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ١ «منبرٌ» نایب فاعل فعل مجهول «نُصِبَ» است که صفت «كَبِيرٌ» را گرفته. «محاضرةً» نیز مفعول فعل «أَلقي» است که موصوف شده، نه فاعل: منبر بزرگی بر پا شد برای اینکه سخنرانی مهمی را میان مردم انجام دهد.
 ٢ «طالبین» مفعول و موصوف «مؤدبین» است؛ نه فاعل: دانش آموزان باادبی را دیدم که درس‌هایشان را به خوبی می خواندند.
 ٣ «عامل» فاعل جمله است ولی مضاف واقع شده، نه موصوف. «الكرسيّ» مفعول است و «البنفسجيّ» صفت آن است: کارگر کارخانه برای ما صندلی بنفش می‌سازد.

٧٧- عین حرف جرّ «إلى» تختلف معناها عن الأخرى:

- (١) قررنا أن نساfer إلى المحافظات الشمالية الثلاث مع الأسرة!
 (٢) والدي مهندسٌ و يشتغل في شركته من الصباح إلى المساء!
 (٣) إنَّ اللّهُ قد أرسل إلينا نبياً مكرماً ليرشدنا في الحياة!
 (٤) أروح إلى المكتبة مع أختي ثم نذهب إلى بيت جدنا معاً!

(آسان - ترکیبی - سریع) - صفحه ١١٠ - ١٠٠٨

پاسخ: گزینه ٢

ترجمة صورت سؤال: حرف جر را که معنای آن با بقیه تفاوت دارد مشخص کن:

تعبیر

صورت سؤال از ما گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن معنای «إلى» با بقیه متفاوت است که در این صورت باید به معنای کلی جمله دقت کنیم.

«إلى» سه معنای اصلی دارد: به، به سوی، تا

آن معنایی که معمولاً در کنکور مدنظر است که با بقیه فرق دارد همین «تا» است که در گزینه ٢ به همین شکل آمده.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) قرار گذاشتیم که همراه خانواده به استان‌های سه‌گانه شمالی سفر کنیم.
- ۲) پدرم مهندس است و از صبح تا شب در شرکتش کار می‌کند.
- ۳) قطعاً خدا پیامبری گرامی را به سوی ما فرستاد تا ما را در زندگی راهنمایی کند.
- ۴) با خواهرم به کتابخانه می‌روم سپس با هم به خانه پدر بزرگمان می‌رویم.

۷۸- عَيْنُ الْمَفْعُولِ الْمَطْلُوقِ يَخْتَلِفُ نَوْعُهُ عَنِ الْبَاقِي:

- ۱) تَضَرَّ الْأَمْطَارُ الْحَمْضِيَّةَ الْبَيْئَةَ ضَرَرًا فَعَلِينَا أَنْ نَبْقَى فِي الْبَيْتِ!
- ۲) يَسْتَغْفِرُ الْعَبْدُ الْمَذْنُوبُ رَبَّهُ فِي الْمَسْجِدِ اسْتَغْفَارَ الصَّالِحِينَ!
- ۳) سَمَحَتْ أُمِّي لِلْعَبَةِ فِي الشَّارِعِ مَعَ أَصْدِقَائِي سَمَاحًا سَهْلًا!
- ۴) يَعْمَلُ جَدِّي أُمُورَهُ الْيَوْمِيَّةَ عَمَلًا لَا يَسْتَعِينُ بِأَحَدٍ لَهَا!

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۵۹ - ۱۲۰۴

پاسخ: گزینه ۱

ترجمه صورت سؤال: مفعول مطلقى که نوعش با بقیه تفاوت دارد، مشخص کن:

تعبیر: صورت سؤال از ما گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن مفعول مطلق با بقیه متفاوت است.

در گزینه ۱ «ضرراً» مصدر فعل «تضرر» است که پس از آن صفت یا مضاف‌الیه یا جمله وصفیه نیامده، بنابراین تأکیدی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) «استغفار» مفعول مطلق و «الصالحین» مضاف‌الیه آن است.
  - ۳) «سماحاً» مفعول مطلق و «سهلاً» صفت آن است.
  - ۴) «عملاً» مفعول مطلق و «لا يستعين» جمله وصفیه آن است.
- بنابراین هر سه گزینه مفعول مطلق نوعی هستند.

ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) باران‌های اسیدی به محیط‌زیست بی‌شک آسیب می‌زنند پس ما باید در خانه بمانیم.
- ۲) بنده گناهکار پروردگارش را در مسجد مانند درستکاران استغفار می‌کند.
- ۳) مادرم به آسانی اجازه داد همراه دوستانم در خیابان بازی کنم.
- ۴) پدر بزرگم کارهای روزانه خود را به‌گونه‌ای انجام می‌دهد که برای آن‌ها از کسی یاری نمی‌جوید.

۷۹- عَيْنُ «اجْتِهَادًا» جَاءَ لِيُبَيِّنَ نَوْعَ الْفِعْلِ:

- ۱) يَجْتَهِدُ وَلَدِي فِي قِرَاءَةِ دَرُوسِهِ وَ كِتَابَتِهَا اجْتِهَادًا!
- ۲) أُخْتِي تَجْتَهِدُ لِلْحَصُولِ عَلَى أَفْضَلِ نَتَائِجِ اجْتِهَادًا بِالْغَا!
- ۳) اجْتِهَدْتُ فِي حَيَاتِي اجْتِهَادًا لِأَتَعَلَّمَ فَنُونًا مُخْتَلِفَةً!
- ۴) اجْتِهَدْ فِي حَلِّ مَشَاكِلِكَ اجْتِهَادًا فَلَا أَحَدٌ يَسَاعِدُكَ بِلَاشِك!

(آسان - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۵۹ - ۱۲۰۴

پاسخ: گزینه ۲

ترجمه صورت سؤال: «اجتهاداً» را مشخص کن که برای بیان نوع فعل آمده.

تعبیر

صورت سؤال از ما گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن «اجتهاداً» برای بیان نوع فعل آمده که به عبارتی باید به دنبال مفعول مطلق نوعی بگردیم.

در این گزینه «اجتهاداً» مفعول مطلق است و پس از آن صفت «بالغاً» آمده، بنابراین نوعی به حساب می‌آید، ولی در سایر گزینه‌ها پس از «اجتهاداً» صفت، مضاف‌الیه و جمله وصفیه نیامده بنابراین مفعول مطلق تأکیدی است.

۱) مصدری منصوب از نوع فعلی که ماقبل خود در جمله آمده است. (در حروف اصلی با فعل جمله اشتراک دارد).

۲) با مفعول تفاوت دارد.

۳) خودش ترجمه نمی‌شود بلکه اثر آن در معنا، ترجمه می‌شود.

۴) یا به منظور تأکید فعل قبل خودش می‌آید یا بیان نوع و چگونگی آن.

مفعول مطلق

۱) نوعی: بعد از مفعول مطلق، صفت یا مضاف‌الیه می‌آید.
مثال: فَرِحَ حَمِيدٌ فَرِحاً (مفعول مطلق نوعی) شَدِيداً (صفت) ← حمید به شدت (بسیار) شاد شد.
 اِسْتَعْفَزَ اِسْتَعْفَازً (مفعول مطلق نوعی) اِلْصَالِحِينَ (مضاف‌الیه) ← مانند نیکوکاران طلب آموزش کن.

۲) تأکیدی: پس از مفعول مطلق، صفت یا مضاف‌الیه نمی‌آید.
مثال: فَرِحَ عَلِيٌّ فَرِحاً (مفعول مطلق تأکیدی) ← علی یقیناً شاد شد.

انواع مفعول مطلق

۸۰- عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي الْجَزءِ الَّذِي أُكِّدَ عَلَيْهِ:

۱) إِنَّ البومَاتِ تَتَغَدَّى عَلَى الفئرانِ إِضافةً إِلَى الأفرَاخِ! البومات و الفئران

۲) يَرْبِي المزارع أنواع الطيور تربيةً دقيقةً في مزرعته! يربي

۳) ينصحنا الشيخ المعزز نصيحةً حول هذه الدنيا و نحن نعمل بها! ينصح

۴) ستتحقق أهدافنا في الحياة تحقّقاً و نسعى جميعنا لكسبها! تحقّقاً

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۵۹ - ۱۲۰۴

پاسخ: گزینه ۳

ترجمه صورت سوال: صحیح را در جزئی که بر آن تأکید شده، مشخص کن:

در این گزینه «نصيحةً» مصدر فعل «ينصح» است که پس از آن صفت، مضاف‌الیه و جمله وصفیه نیامده، بنابراین مفعول مطلق تأکیدی است که کارش تأکید روی فعل جمله است: پیشوای گرامی، ما را درباره این دنیا قطعاً نصیحت می‌کند و ما به آن عمل می‌کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) کاربرد «إِنَّ» تأکید روی کل جمله است، نه روی کلمه خاصی: قطعاً جغدها علاوه بر جوجه‌ها از موش‌ها تغذیه می‌کنند.

۲) «تربيةً» مصدر فعل جمله و مفعول مطلق است، اما چون پس از آن صفت «دقيقةً» آمده مفعول مطلق نوعی است که تأکیدی ندارد: کشاورز انواع پرندگان را در مزرعه خود با دقت پرورش می‌دهد.

۴) «تحقّقاً» مفعول مطلق تأکیدی است که تأکیدش روی فعل جمله است، نه خودش: اهداف ما در زندگی قطعاً محقق خواهد شد و همه ما برای به دست آوردن آن‌ها تلاش می‌کنیم.

انواع تأکید

مثال	«مؤکد: تأکیدشونده» (روی چه موردی، تأکید می‌شه؟)	«مؤکد: تأکیدکننده»
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ («إِنَّ» روی تمام جمله «اللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ» تأکید کرده.)	تمام جمله پس از «إِنَّ»	«إِنَّ»
إِنَّمَا الْعِلْمُ وَاسِيلَةٌ («إِنَّمَا» روی رکن دوم جمله؛ یعنی «وسيلة» که «خبر» است، تأکید کرده.)	رکن دوم (دورتر) جمله	«إِنَّمَا»
يُسَاعِدُ الْمُؤْمِنِ الْمَسَاكِينَ مُسَاعَدَةً («مُسَاعَدَةً» روی همون فعل خودش؛ یعنی «يُسَاعِدُ» تأکید کرده.)	همان فعل خودش	مفعول مطلق تأکیدی
مَا شَاهَدْتُ فِي الْمَدْرَسَةِ إِلَّا حَامِدًا («إِلَّا» روی اسم بعدش؛ یعنی «حامد» تأکید کرده.)	کلمه پس از «إِلَّا»	«إِلَّا» در حالتی که مستثنی منه محذوف است
قَدْ رَجَعَ الْمَعْلَمُ («قَدْ» روی فعل بعدش؛ یعنی «رَجَعَ» تأکید کرده.)	فعل ماضی	«قَدْ» (لَقَدْ) + ماضی
إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ («لَ» روی اسم بعدش؛ یعنی «صوت» تأکید کرده.) توجه: در این عبارت، «إِنَّ» هم روی تمام جمله «أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ» تأکید کرده؛ پس در چنین جملاتی «لَ» تأکید وجود دارد.	کلمه یا جمله پس از خود	«لَ» تأکید
إِنِّكَ أَنْتَ عَلَامُ الْغُيُوبِ (ضمیر منفصل «أنت»، ضمیر متصل «ك» را تأکید کرده.) جاء الطَّالِبُ كُلُّهُمْ (کلمه «كُلَّ» «طَلَّاب» را تأکید کرده.)	کلمه‌ای که برای آن تکرار ذکر شده	تکرار

تاریخ (۳): (درس دهم: انقلاب اسلامی، درس یازدهم: استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی (تا پایان توطئه‌های دشمنان داخلی و خارجی) / صفحه‌های ۱۲۸ تا ۱۴۶
تاریخ (۱): / صفحه‌های ۱ تا ۱۵۲

بودجه‌بندی
این آزمون

درس دهم و یازدهم پایه دوازدهم با ۱ تست و کتاب پایه دهم با ۳ الی ۴ تست در مجموع ۵ تست از ۱۳ تست کنکور را پوشش داده‌اند.

سهم در
کنکور

۸۱- کدام یک از موارد زیر درباره وضعیت سیاسی و اجتماعی ایران از سال ۱۳۳۲ تا اوایل دهه ۱۳۴۰ درست است؟

- (۱) پیوستن ایران به پیمان بغداد، تأسیس سازمان اطلاعات و امنیت کشور
- (۲) زندانی کردن صدها روحانی و توسل آمریکا به شعار دفاع از حقوق بشر
- (۳) خروج محمدرضا شاه از ایران و تشکیل دولت موقت برای اداره امور
- (۴) تداوم تظاهرات مردمی در شهرهای مختلف و مستقر شدن امام در پاریس

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۱۲۸ - ۱۲۱۰

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

موارد ذکر شده در گزینه ۱ مربوط به دوره زمانی صورت سؤال است.

پیوستن ایران به پیمان بغداد یا سنتو، تأسیس سازمان اطلاعات و امنیت کشور یا همان ساواک، اعطای کمک‌های نظامی و مالی به ایران و اجرای بعضی اصلاحات در کشور ما، از جمله برنامه‌های آمریکا در سال‌های ۳۲ تا اوایل دهه ۴۰ بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) مربوط به دهه پنجاه است.

(۳) مربوط به سال ۵۷ است.

(۴) مربوط به دهه پنجاه است.

زمینه‌های سلطه آمریکا بر ایران

در سال‌های پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ تا اوایل دهه ۱۳۴۰، دولت آمریکا با وادار کردن حکومت پهلوی به اجرای برنامه‌های پیشنهادی خود، زمینه تسلط بر ایران و حفظ و تقویت این حکومت را فراهم کرده و به ایجاد و تقویت ساختارهای اقتصادی و اجتماعی اقدام کرد که موجب تشدید وابستگی و عقب‌ماندگی ایران شد. این برنامه‌ها، علاوه بر حفظ حکومت پهلوی و تداوم سلطه آمریکا، هدف مقابله با نفوذ شوروی در ایران را نیز دنبال می‌کردند.

نکته

نخستین برنامه اصلاحی با عنوان اصلاحات ارضی در سال ۱۳۴۰، در زمان نخست‌وزیری علی امینی آغاز شد.

۸۲- توصیف زیر مربوط به کدام یک از گروه‌های سیاسی مطرح شده در گزینه‌هاست؟

«آن‌ها در آغاز تفکر اسلامی داشتند ولی به مرور زمان دچار انحراف فکری شدند و به مارکسیسم تمایل پیدا کردند.»

- (۱) سازمان چریک‌های فدایی خلق
- (۲) هیئت‌های مؤتلفه اسلامی
- (۳) حزب ملل اسلامی
- (۴) سازمان مجاهدین خلق

(آسان - خط به خط - سریع) - صفحه ۱۳۵ - ۱۲۱۰

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

عبارت صورت سؤال، مربوط به سازمان مجاهدین خلق است.

سازمان مجاهدین خلق، گروهی از جوانان عضو نهضت آزادی بودند که بعد از قیام ۱۵ خرداد فعالیت سیاسی را کنار گذاشتند و به جنگ مسلحانه روی آوردند. آن‌ها در آغاز تفکر اسلامی داشتند ولی به مرور زمان دچار انحراف فکری شدند و به مارکسیسم تمایل پیدا کردند. در سال ۱۳۵۰، بیشتر اعضای این سازمان یا دستگیر شدند و یا در تسویه‌های درون‌گروهی از بین رفتند.

روزگار انقلاب

در دوره‌ای که امام خمینی در تبعید به سر می‌بردند، دو گروه به فعالیت‌های سیاسی علیه حکومت پهلوی مشغول بودند؛ یک گروه مبارزه فرهنگی انجام می‌دادند و دیگری، به مبارزه مسلحانه دست زده بود. در کنار مبارزه سیاسی و فرهنگی، گروه‌هایی از جوانان به سوی مبارزه مسلحانه کشیده شدند که معروف‌ترینشان عبارت بود از:

۱. هیئت‌های مؤتلفه اسلامی: این گروه پس از تبعید امام خمینی، مبارزه مسلحانه و ترور سران حکومت پهلوی را محور کار خود قرار داد و حسنعلی منصور، نخست‌وزیر وقت را ترور کرد. این کار را محمد بخارایی، از اعضای این گروه انجام داد. پس از این واقعه، بیشتر اعضای این گروه دستگیر و چهار تن از آنان اعدام شدند و برخی هم به حبس‌های طولانی محکوم گردیدند.
۲. حزب ملل اسلامی: این گروه با آرمان برپا کردن حکومت اسلامی به نبرد مسلحانه روی آورد اما اعضای آن پیش از هر اقدامی دستگیر و زندانی شدند.
۳. سازمان مجاهدین خلق: که سؤال درباره‌ش بود.
۴. سازمان چریک‌های فدایی خلق: این گروه از همان ابتدا با الهام از افکار مارکسیستی به مبارزه مسلحانه روی آوردند و تعدادی از آن‌ها در درگیری با مأموران رژیم یا در زندان به قتل رسیدند.

راهنمای مسیرت...

یه چی بهت یاد بدم؟ کلیدواژه مارکسیست، مربوط به مجاهدین خلقه! حالا فرق مجاهدین، با چریک‌ها چیه؟ چریک‌ها از همون اول مارکسیست بودن!

سوتی‌های پرتکرار!

گزینه ۱ که از لحاظ اسمی هم شبیه کلید مورد نظرمون هست، می‌تونه دام شما باشه که اگر نکته‌ای که توی راهنمای مسیرت گفتم رو بلد باشی، دیگه این چیزها برات آب خوردن می‌شه.

۸۲- وجه اشتراک محمدرضاشاه پهلوی و خسرو پرویز، شاه ساسانی، در کدام گزینه به درستی مطرح شده است؟

- (۱) در دربار هر دو، رقابت و کشمکش میان درباریان وجود داشت.
- (۲) هر دو علیه پدر خود شوریدند و توانستند بر تخت تکیه بزنند.
- (۳) هر دو از طریق اعمال زور و استبداد قدرت را به دست گرفتند.
- (۴) هر دو تحت حمایت یک نیروی بیگانه و خارجی قرار داشتند.

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۱۲۸ - ۱۳۰

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

هم خسرو پرویز و هم محمدرضاشاه تحت حمایت نیروی خارجی قرار داشتند.

در این سؤال باید دقت و اندوخته دانشی خودتان را محک بزنید. بی شک یادتان باید باشد که در درس‌های قبلی پایه دوازدهم، محمدرضاشاه با حمایت انگلستان روی کار آمد و در امتداد سلطنتش هم تحت پشتیبانی آمریکا قرار داشت. به هر حال در دلتان نگویند که این چیزها مال مباحث قبلی است؛ اگر بلد نباشید پس آزمون را باختمید! از سوی دیگر در پایه دهم، درس دهم، می‌خوانید که خسرو پرویز، با حمایت رومی‌ها روی کار می‌آید و سلطنت را می‌گیرد؛ پس وجه اشتراکشان در تحت‌الحمایه بودنشان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) گرچه در دربار خسرو پرویز چنین چیزی وجود داشت، ولی در دربار محمدرضاشاه نه!
- ۲) نه محمدرضاشاه و نه خسرو پرویز، علیه پدر خود اقدامی نکردند؛ خسرو پرویز که بعد از شورش بهرام چوبین علیه پدرش رفت بی‌زانس و محمدرضاشاه هم که کلاً موقعی که رضاشاه را برکنار می‌کردند، اقدامی نکرد.
- ۳) این موضوع هم کلاً بی‌ربط است.

راهنمای مسیرت...

برای پاسخ به این سؤال باید قوه استدلال خودتون رو بالا ببرید و دانشتون رو محک بزنید و ببینید چند مرده حلاجید!

راه نجات سریع!

حواستون به این موضوع باشه که کلاً شرایط هر دو پادشاه یکی نبود؛ اون یکی تحت فشار درباریان بود و این یکی تحت فشار نیروی خارجی! ولی تو به چیز مشترک بودن: چگونگی به قدرت رسیدن!

۸۴- در یک موقعیت فرضی، اگر قانون انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی اصلاح می‌شد، وقوع کدام یک از احتمالات زیر بیشتر بود؟

- ۱) حضور بهائیان در حکومت بیشتر و اسلام روزبه‌روز ضعیف‌تر می‌شد.
- ۲) نمایندگان برای ورود و انتخاب شدن، باید به قرآن مجید سوگند می‌خوردند.
- ۳) فقط مردان می‌توانستند در انتخابات شرکت کنند و زنان از آن بی‌بهره می‌بودند.
- ۴) وضعیت اشتغال و زندگی روستاییان در ایران روزبه‌روز بهتر می‌شد.

پاسخ: گزینه ۱

دشوار - مفهومی - زمانبر (۶) - صفحه ۱۲۹ - ۱۲۱۰

بررسی سریع

این اصلاحات موجب تضعیف اسلام و افزایش حضور بهائیان در حکومت می‌شد.

ما به دیدگاه امام تمسک جستیم؛ ایشان معتقد بود که این تصویب‌نامه موجب تضعیف اسلام و افزایش حضور بهائیان در حکومت می‌شد. به همین خاطر هم هست که این مورد را جزء درست‌ترین احتمال در نظر گرفتیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) در نظر داشته باشید که یکی از تغییراتی که در اثر این اصلاحات باید انجام می‌شد، حذف قید سوگند خوردن به قرآن مجید و تبدیل آن به سوگند خوردن به کتاب آسمانی بود.
- ۳) برداشتن دو قید مسلمان بودن و مرد بودن، از شرایط انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان بود.
- ۴) هرچند انقلاب سفید شعارش بهبود وضعیت کشاورزی بود، اما در عمل، جسم نیمه‌جان اشتغال و زندگی روستایی ایران را نیز در معرض خطر قرار می‌داد.

تصویب‌نامه انجمن‌های ایالتی و ولایتی

با رحلت آیت‌الله بروجردی در فروردین ۱۳۴۰، شاه فرصت را برای ادامه اصلاحات مورد نظرش در ایران مناسب دید. رقابت شاه و علی امینی نخست‌وزیر وقت، سرانجام به برکناری امینی انجامید و امیراسدالله علم، که مورد اعتماد شاه بود، نخست‌وزیر و مأمور اجرای اصلاحات شد. در آغاز، اصلاح قانون انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی در دستور کار دولت علم قرار گرفت و با تصویب‌نامه هیئت‌دولت، تغییرات زیر در قانون انتخابات این انجمن‌ها ایجاد شد: اول اینکه دو قید مسلمان بودن و زن بودن برای انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان برداشته می‌شد. دوم اینکه سوگند خوردن به قرآن مجید حذف می‌شد و به‌جایش، نماینده می‌توانست به هر کتاب آسمانی دیگری سوگند بخورد.

راهنمای مسیرت...

باید خوب و بادقت، صورت سؤال و گزینه‌ها رو بخونید. اینجا ما گفتیم به چیزی که اصلاً اتفاق نیفتاد، اگر اتفاق می‌افتاد، چی می‌شد؟ پس باید محتمل‌ترین موضوع رو انتخاب کنین.

۸۵- کدام مورد بیانگر وظیفه‌ای است که جمشید آموزگار پس از منصوب شدن به نخست‌وزیری، مأمور انجام آن گردید؟

- ۱) تبعید امام خمینی به ترکیه و سپس به پاریس
- ۲) ایجاد فضای سیاسی باز با انتقاد از دوران گذشته
- ۳) کاهش تنفر عمومی رایج در جامعه نسبت به شاه
- ۴) برکناری هویدا از رأس قدرت و کاهش اختیارات او

پاسخ: گزینه ۲

متوسط - خط به خط - استاندارد (۶) - صفحه ۱۳۷ - ۱۲۱۰

بررسی سریع:

آموزگار مأمور بود تا با انتقاد از گذشته، فضای باز سیاسی ایجاد کند.

شاه به درخواست آمریکا، هویدا را برکنار و جمشید آموزگار را به نخست‌وزیری منصوب کرد. آموزگار مأموریت یافت تا با انتقاد از گذشته، در کشور فضای باز سیاسی ایجاد کند. نتیجه‌اش چه بود؟ پیام‌های روشن‌گرانه امام خمینی و چند حادثه دیگر، آتش انقلاب را شعله‌ور کرد.

فضای باز سیاسی

جیمی کارتر، رئیس‌جمهور آمریکا، در سال ۱۳۵۵ برای کاهش تنفر عمومی از سیاست‌های آمریکا به شعار دفاع از حقوق بشر متوسل شد. او از شاه نیز خواست به تبعیت از سیاست فضای باز آمریکایی، اوضاع عمومی زندانیان را بهبود بخشد، شکنجه زندانیان را کاهش دهد و به مطبوعات اجازه دهد به‌طور ملایم و محدود از دولت انتقاد کنند.

راهنمای مسیرت...

همه گزینه‌ها شبیه به هم و به جورایی می‌شه گفت نزدیک به هم هستن؛ به جز گزینه‌های ۱ و ۴ که کلاً از اساس پرته! بنابراین با کمی دقت، می‌تونن حذف گزینه کنی و به پاسخ صحیح برسی.

۸۶- با توجه به بازه‌های زمانی رویدادهای زیر پیرامون انقلاب اسلامی و حوادث پس از آن، کدام گزینه به درستی تدوین شده است؟

الف - برگزاری انتخابات اولین دوره مجلس خبرگان رهبری

ب - اقامه نماز جماعت به امامت آیت‌الله طالقانی در تهران

ج - برگزاری انتخابات مجلس شورای اسلامی

د - انتخاب ابوالحسن بنی‌صدر به عنوان نخستین رئیس‌جمهور

۱) «الف» و «ب» به صورت هم‌زمان رخ دادند ولی «ج» مدت‌ها پس از «د» در ایران صورت گرفت.

۲) «ج» و «د» در یک بازه زمانی رخ دادند ولی «الف» نسبت به «ب»، مقدم‌تر و قدیمی‌تر است.

۳) آخرین رویدادی که در تاریخ انقلاب صورت گرفت، «الف» و نخستین رویداد، «ب» بود.

۴) «الف» قبل از «ب» و پس از «د» رخ داد و «ج»، آخرین رویداد پس از انقلاب اسلامی است.

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۱۴۴ - ۱۲۱۱

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

به ترتیب «ب»، «د»، «ج» و «الف» رخ داد.

اول دقت بکن که وقتی در گزینه‌ها می‌گوییم نخستین و آخرین، منظورمان نسبت به رویدادهای موجود در موارد صورت سؤال است. حالا با این مقدمه می‌رویم سراغ بررسی و تحلیل هر یک از موارد داده‌شده:

بررسی موارد:

الف) در آذر ۱۳۶۱ رخ داد؛ بنابراین تا اینجای کار می‌توانیم بگوییم که نسبت به همه متأخرتر است.

پ) در ۵ مرداد ۱۳۵۸ رخ داد.

ج) در اسفند ۱۳۵۸ برگزار شد.

د) در بهمن ۵۸ برگزار شد.

بنابراین اول «ب»، بعد «د»، بعد «ج» و در نهایت «الف» رخ داده است.

شکل‌گیری هیئت‌دولت براساس قانون اساسی جدید

با تدوین و تصویب قانون اساسی، زمینه برای برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری و مجلس شورای اسلامی و تشکیل دولت دائم فراهم آمد. ابتدا انتخابات ریاست‌جمهوری انجام شد و ابوالحسن بنی‌صدر به عنوان نخستین رئیس‌جمهوری اسلامی ایران انتخاب گردید. با فاصله کوتاهی انتخابات مجلس شورای اسلامی نیز برگزار شد. پس از شروع به کار مجلس شورای اسلامی، ابتدا محمدعلی رجایی به عنوان نخست‌وزیر معرفی گردید و سپس وزرای معرفی‌شده توسط او از مجلس شورای اسلامی رأی اعتماد گرفتند؛ دولت دائم بر سر کار آمد و مدیریت امور کشور را از شورای انقلاب تحویل گرفت. با برگزاری انتخابات اولین دوره مجلس خبرگان رهبری و تشکیل مجلس خبرگان رهبری، تمامی ارکان سیاسی کشور مطابق قانون اساسی شکل گرفتند و نظام سیاسی جمهوری اسلامی به طور کامل استقرار یافت.

۸۷- گروهک‌های ضدانقلاب اسلامی، در کدام‌یک از مناطق زیر به طور ویژه فعالیت داشتند؟

۲) ارومیه، خوزستان، ترکمن صحرا و سندج

۱) کردستان، خوزستان، سیستان و گلستان

۴) سیستان، ارومیه، ترکمن صحرا و تهران

۳) اصفهان، تهران، کردستان و خوزستان

(آسان - خط به خط - سریع) - صفحه ۱۴۵ - ۱۲۱۱

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

مناطق ذکرشده در گزینه ۱ مطابق خواسته صورت سؤال هستند.

گروهک‌های ضدانقلاب با حمایت دشمنان خارجی انقلاب اسلامی در مناطق مختلف کشور به‌ویژه کردستان، خوزستان، سیستان و ترکمن‌صحرا در گلستان امروزی، درصدد برآمدند که یکپارچگی و زندگی مسالمت‌آمیز اقوام ایرانی را به اختلاف و تفرقه تبدیل کنند و مسائل و مشکلات زیادی برای کشور و مردم آن مناطق به وجود آورند.

راهنمای مسیرت...

باید دقت کنی! صورت سؤال گفته به‌ویژه فعالیت داشتند، متن کتاب درسی گفته تو این مناطق درصدد بودن فعالیت کنن، نکته کجاست؟ اینکه به هر حال این مناطق ویژه و حساس بودن!

۸۸- هر یک از موارد زیر، مربوط به کدام‌یک از تمدن‌های باستانی است؟

الف - صنعتگران این تمدن، در ساخت ابزار و جنگ‌افزارهای مفرغین ماهر بودند.

ب - نشانه‌هایی از رواج صنعت سفالگری و نساجی در آن منطقه موجود است.

ج - در کارگاه‌های این تمدن، صنعتگرانی از سرتاسر قلمرو پهناور مشغول به کار بودند.

د - پایه‌گذار صنعت ابریشم در جهان باستان بود.

(۲) مصر - سند - ساسانی - بابل

(۱) مصر - چین - ساسانی - بابل

(۴) سومر - سند - هخامنشی - چین

(۳) سومر - مصر - هخامنشی - چین

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۵۳ - ۱۰۰۵

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

«الف» مربوط به سومر، «ب» مربوط به سند، «ج» مربوط به هخامنشی و «د» مربوط به چین است.

بررسی موارد:

فهم ویژگی‌های مربوط به تمدن‌های باستان و حکومت‌های ایران پیش از ظهور اسلام، هم سخت و هم پیچیده است. برای این منظور هم، ما یک‌به‌یک موارد را با نکاتش بررسی می‌کنیم:

الف) صنعتگران سومری علاوه بر مهارت در سفالگری، در ساخت ابزار و جنگ‌افزارهای مفرغین نیز ماهر بودند. در آن زمان، مردم جنوب غربی آسیا، کاربرد فلزات مختلفی مانند مس و قلع را آموخته بودند و از ترکیب این دو، اشیای مفرغین می‌ساختند که بسیار مقاوم و محکم بود.

ب) از ویرانه‌های تمدن سند، ابزارها، ظروف، آثار هنری، مجسمه‌ها و زیورآلاتی کشف شده است که بیانگر شکوفایی صنعت و هنر آن دوره است، همچنین نشانه‌هایی از رواج صنعت سفالگری و نساجی در آن منطقه به دست آمده است.

ج) محتوای لوح‌های گلی کشف‌شده از خزانه تخت‌جمشید معلوم می‌کند که در زمان هخامنشیان، کارگاه‌هایی وجود داشته که متعلق به شاه بوده و اشیاء و مواد خوراکی مورد نیاز کاخ شاهی در آنجا تولید می‌شده است. استادکاران و صنعتگرانی از سرتاسر قلمرو پهناور هخامنشی در این کارگاه‌ها مشغول به کار بودند.

د) چین پایه‌گذار صنعت ابریشم بود ولی پارچه‌های ابریشمی ایرانی را می‌خرید. چینیان تا قرن‌ها، فنون تولید ابریشم را از مردم دیگر کشورها مخفی نگه داشتند، اما سرانجام ایرانیان و رومیان توانستند به این فنون پی ببرند.

۸۹- یک مورخ قصد دارد تا یک پروژه پژوهشی درباره حکومت هخامنشیان انجام دهد. در این بین، کتاب تاریخ هروودت هم یکی از

منابع اصلی اوست. هر یک از گزاره‌های زیر به ترتیب مربوط به کدام مرحله از کار این مورخ است؟

الف - وی اطلاعات خود را از منابع مختلف من جمله کتاب تاریخ هروودت، استخراج و دسته‌بندی می‌کند.

ب - سعی می‌کند تا به دوره‌ای از تاریخ هخامنشیان بپردازد که دارای منابع و اطلاعات کافی باشد.

ج - بررسی می‌کند که هروودت چه گرایش اجتماعی یا سیاسی داشته تا بفهمد چرا در برخی اخبار خود دچار غرض‌ورزی شده است.

د - در منابع دیگر، به دنبال شواهد و مدارکی هست که بتواند نوشته‌های هروودت را بازسازی یا تفسیر کند.

(۱) دوم - چهارم - سوم - اول (۲) چهارم - سوم - اول (۳) دوم - سوم - چهارم - اول (۴) چهارم - اول - سوم - پنجم

بررسی سریع:

«الف» مربوط به مرحله چهارم، «ب» مربوط به مرحله اول، «ج» مربوط به مرحله سوم و «د» مربوط به مرحله پنجم است.

بررسی موارد:

برای پاسخ دقیق به این سؤال، باید هر یک از موارد را جداگانه بررسی کنیم:

الف) استخراج، تنظیم و دسته‌بندی اطلاعات مربوط به مرحله چهارم یعنی گردآوری و تنظیم اطلاعات است.

پ) اینکه این مورخ دنبال آن است تا بفهمد درباره موضوع منابع کافی در اختیارش هست یا نه، مربوط به مرحله اول یعنی انتخاب موضوع است. موضوع تحقیق باید دارای اثر و فایده باشد و بتواند نظر جدیدی ارائه دهد.

ج) در مرحله سوم، مورخ به شناسایی منابع می‌پردازد؛ در این مرحله پژوهشگر پس از شناسایی منابع و اسناد تحقیق، میزان اعتبار، دقت و صحت آن‌ها را ارزیابی می‌کند؛ مثلاً بررسی می‌کند که نویسندگان منابع چه کسانی بوده‌اند؛ چه گرایش دینی، اجتماعی یا سیاسی داشته‌اند؛ آیا خود شاهد وقایع بوده‌اند یا از زبان دیگر حوادث را نقل کرده‌اند؛ تا چه اندازه در نقل رویدادها دقت و صحت داشته‌اند. همچنین اگر محقق از اسناد استفاده کند، باید از اصالت سند و جعلی نبودن آن مطمئن شود.

د) کلیدواژه این مرحله، تفسیر است. گفته شده که در سایر منابع دنبال تفسیر آرای هرودت هستیم؛ پس یعنی در مرحله تحلیل و تفسیر اطلاعات قرار داریم.

مراحل پژوهش در تاریخ عبارت است از:

۱. انتخاب موضوع
۲. تدوین پرسش‌های تحقیق
۳. شناسایی منابع
۴. گردآوری و تنظیم اطلاعات
۵. تحلیل و تفسیر اطلاعات
۶. گزارش یافته‌های پژوهش

راهنمای مسیرت...

دقت کن! تو صورت سؤال ازت عنوان مرحله رو نخواستیم، بلکه رقتم سراغ ترتیب مراحل! اینجوری هم تو رو به چالش کشیدیم، هم اینکه یاد می‌گیری به تحقیق تاریخی، باید به چه ترتیبی انجام بشه.

۹۰- متن انتزاعی زیر، مربوط به کدام گزینه است؟

«درباریان همه از کار بزرگ و سفر دور و دراز این شاهزاده صحبت می‌کردند. نامه‌هایی که از سرزمینی در شرق برای دربار ارسال می‌شد، همه از ستایش کار بزرگ این شاهزاده حکایت داشت. اعضای هر دو مجلس، با توجه به لیاقتی که از خود نشان داده و خطرات این کار بزرگ را به جان خریده، وی را به‌عنوان جانشین تعیین کردند.»

- (۱) مهرداد اول توانست با گشایش جاده ابریشم، ارتباط تجاری و سیاسی با چین را تقویت کند.
- (۲) اکتاوین بر رقیبان خود غلبه کرد و تغییرات بزرگی در نظام حکومتی رم به وجود آورد.
- (۳) شاهزاده‌ای از خاندان اشکانی برای نخستین بار کتاب‌های بودایی را به زبان چینی ترجمه کرد.
- (۴) ساسان با دختر یکی از شاهان محلی پارس ازدواج کرد و بر نفوذ و قدرت خانواده خود افزود.

از دو طریق متوجه می‌شویم که عبارت صورت سؤال مربوط به دوره اشکانیان و یکی از شاهزادگان این سلسله باستانی است: اول اینکه آیین بودایی از آیین‌هایی بود که در دوره اشکانیان به ایران نفوذ کرد و مبلغان بودایی در سرزمین‌های شرقی حکومت اشکانی به تبلیغ اندیشه و آموزه‌های بودا می‌پرداختند. براساس گزارش یکی از مورخان چینی، شاهزاده‌ای از خاندان اشکانی برای نخستین بار کتاب‌های

بودایی را به زبان چینی ترجمه کرد. در نظر داشته باش که در صورت سؤال، منظور از سرزمینی در شرق، همان چین است که نسبت به سرزمین اشکانیان، شرقی شناخته می‌شود.

از سوی دیگر، در دوران اشکانی دو مجلس وجود داشت؛ در یکی از این مجالس، شاهزادگان، بزرگان درباری و نمایندگان هفت خاندان بزرگ و در دیگری پیشوایان دینی یا مغان حضور می‌یافتند. اعضای این دو مجلس پادشاه اشکانی را در اداره کشور کمک می‌کردند و در تعیین جانشین پادشاه و تصمیم‌گیری برای جنگ و صلح نقش داشتند. پس از این طریق هم می‌توانیم بفهمیم عبارت انتزاعی صورت سؤال مربوط به دوره اشکانیان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ در روزگار مهرداد دوم، سفیرانی از سوی چین به ایران آمدند و در پی آن، روابط تجاری میان دو کشور با تکمیل جاده ابریشم توسعه پیدا کرد.

۲ گیریم این گزینه صحیح باشد؛ با عبارت دو مجلس چه کنیم؟ امپراتوری رم یک مجلس بیشتر نداشت و آن هم مجلس سنا بود.

۴ اولاً ساسان موبد بود نه شاهزاده! دوماً از سوی دیگر هم می‌توان این گزینه را رد کرد؛ چي؟ اينکه در دوره ساسانی اصلاً مجلسی در کار نبود.

بودجه‌بندی
این آزمون

پایه: جغرافیای ایران / کل کتاب
جغرافیا (۳): درس ششم: مدیریت مخاطرات طبیعی / صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۱۰

سهم در
کنکور

درس‌های ۱ تا ۱۰ جغرافیای ایران و درس ۶ جغرافیا (۳) در مجموع ۵ تست از ۱۲ تست کنکور را پوشش داده‌اند.

- ۹۱- در رابطه با مدیریت زمین‌لرزه، هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب به چه موردی اشاره دارند؟
- الف - اصول طراحی و مهندسی ساختمان و مقررات مربوط به آن‌ها رعایت گردد.
ب - نقاط امن پناه‌گیری را در خانه، مدرسه، محل کار و غیره شناسایی کنیم.
ج - برق را قطع کنیم، شیرهای آب و گاز را ببندیم و محل را ترک کنیم.
د - از پله و آسانسور استفاده نکنیم.
- ۱) مدیریت قبل از وقوع - مدیریت قبل از وقوع - مدیریت بعد از وقوع - مدیریت در زمان وقوع
۲) نشانه‌های وقوع - مدیریت قبل از وقوع - مدیریت بعد از وقوع - مدیریت در زمان وقوع
۳) مدیریت قبل از وقوع - مدیریت در زمان وقوع - مدیریت بعد از وقوع - مدیریت در زمان وقوع
۴) نشانه‌های وقوع - مدیریت در زمان وقوع - مدیریت در زمان وقوع - مدیریت بعد از وقوع

(آسان - خط به خط - استاندارد) - صفحات ۱۰۱ تا ۱۰۳ - ۱۲۰۶

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

مدیریت زمین‌لرزه به چهار دسته نشانه‌های وقوع، مدیریت قبل از وقوع، مدیریت زمان وقوع و مدیریت بعد از وقوع زمین‌لرزه تقسیم می‌شود.

بررسی موارد:

الف) مدیریت پیش از وقوع زمین‌لرزه: ساختمان‌ها باید مقاوم‌سازی شوند و اصول طراحی و مهندسی ساختمان و مقررات مربوط به آن‌ها رعایت گردد.

ب) مدیریت پیش از وقوع زمین‌لرزه: نقاط امن پناه‌گیری را در خانه، مدرسه، محل کار و... شناسایی کنیم.

ج) مدیریت بعد از وقوع زمین‌لرزه: باید به سرعت برق را قطع کنیم، شیرهای آب و گاز را ببندیم و محل را ترک کنیم.

د) مدیریت زمان وقوع زمین‌لرزه: محل پناهگاه را تا پایان زمین‌لرزه ترک نکنیم. از پله و آسانسور استفاده نکنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) و ۴) دقت کنید که نشانه‌های وقوع زمین‌لرزه شامل کاهش لرزش‌های کوچک زمین در راستای گسل‌ها، تغییر در آب‌های زیرزمینی و بررسی تغییر اندازه فاصله بین شکستگی‌های پوسته زمین است و مورد «الف» جزئی از نشانه‌های وقوع نیست، بلکه جزئی از مدیریت قبل از وقوع زمین‌لرزه است.

۳) مورد «ب» مربوط به مدیریت قبل از وقوع است نه در زمان وقوع.

۹۲- با توجه به موارد زیر که به روش‌های مدیریت قبل از وقوع سیل اشاره دارد، کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

الف - اصلاح بستر رودخانه

ب - نصب دستگاه‌های هشداردهنده

ج - ایجاد پایگاه نجات و امداد

د - ایجاد دیواره‌های پایدارکننده

۱) «الف» و «ج» برخلاف «ب» و «د» به روش‌های غیرسازه‌ای اشاره دارند و نسبت به روش‌های سازه‌ای، کم‌هزینه‌تر و مطلوب‌تر برای محیط‌زیست است.

۲) «الف» و «د» برخلاف «ب» و «ج» به روش‌های سازه‌ای اشاره دارند و نسبت به روش‌های غیرسازه‌ای پرهزینه‌تر و نامطلوب‌تر برای محیط‌زیست است.

۳) «ج» و «د» برخلاف «الف» و «ب» به روش‌های سازه‌ای اشاره دارند و نسبت به روش‌های غیرسازه‌ای کم‌هزینه‌تر و مطلوب‌تر برای محیط‌زیست است.

۴) «ب» و «ج» برخلاف «الف» و «د» به روش‌های غیرسازه‌ای اشاره دارند و نسبت به روش‌های سازه‌ای پرهزینه‌تر و نامطلوب‌تر برای محیط‌زیست است.

(متوسط - خط به خط - زمانبر ۱۰ - صفحه ۱۰۵ - ۱۲۰۶)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

مدیریت پیش از وقوع سیل به روش‌های سازه‌ای و غیرسازه‌ای تقسیم می‌شود. در سال‌های اخیر بر به کارگیری روش‌های غیرسازه‌ای تأکید بیشتری می‌شود. این روش‌ها علاوه بر اینکه تأثیرات نامطلوب کمتری بر محیط‌زیست دارند، در درازمدت مفیدتر و بسیار کم‌هزینه‌ترند.

روش‌های سازه‌ای: از جمله این روش‌ها اصلاح بسترهای رودخانه‌ها (مورد الف)، ایجاد کانال‌های انحرافی، ایجاد دیواره‌های مهارکننده و پایدارکننده (مورد د)، احداث سدهای ذخیره‌ای و سدهای تنظیمی (هدایت و اصلاح شیب آبراهه‌ها) است.

روش‌های غیرسازه‌ای: اجرای روش‌های آبخیزداری و تقویت پوشش گیاهی حوضه و نفوذ دادن آب باران در حوضه‌ها، تعیین حریم توسعه برای رودخانه‌ها، ایجاد پایگاه‌های نجات و امداد در مناطق سیل‌خیز (مورد ج) و نصب دستگاه‌های هشداردهنده سیل در مناطق سیل‌خیز و اطلاع‌رسانی به موقع به مردم این مناطق (مورد ب) است.

پس «الف» و «د» برخلاف «ب» و «ج» به روش‌های سازه‌ای اشاره دارند و نسبت به روش‌های غیرسازه‌ای پرهزینه‌تر و نامطلوب‌تر برای محیط‌زیست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) اصلاح بستر رودخانه نوعی روش سازه‌ای است نه غیرسازه‌ای!

۳) ایجاد پایگاه نجات و امداد نوعی روش غیرسازه‌ای است نه سازه‌ای!

۴) روش‌های غیرسازه‌ای نسبت به سازه‌ای علاوه بر اینکه تأثیرات نامطلوب کمتری بر محیط‌زیست دارند، در درازمدت مفیدتر و بسیار کم‌هزینه‌ترند.

۹۲- موارد زیر هر کدام، یکی از بخش‌های اقتصادی ایران را بیان می‌کند، با توجه به آن کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«خشک‌سالی مهم‌ترین عامل تهدیدکننده ..... در ایران است و از راهکارهای مدیریت آن می‌توان به ..... اشاره کرد.»

الف - زنجیره فعالیت‌های مالی، بهداشتی، آموزشی، انتظامی، اطلاعاتی، گردشگری، تجارت و بازرگانی که به‌طور غیرمستقیم در بهبود کیفیت و کمیت تولیدات کشور مؤثرند.

ب - با ایفای نقش حیاتی در تأمین مواد غذایی سالم، خودکفایی، ایجاد اشتغال و بهره‌مندی صحیح از مواهب الهی مانند آب و خاک، در اقتصاد کشور نقش بسیار مهمی دارد.

۱) «ب» برخلاف «الف» - سازمان‌دهی شبکه زهکشی با کاهش نفوذپذیری و مطالعات خاک‌شناسی و پایداری زمین

۲) «الف» همانند «ب» - سازمان‌دهی شبکه زهکشی با کاهش نفوذپذیری و مطالعات خاک‌شناسی و پایداری زمین

۳) «ب» برخلاف «الف» - مدیریت آبخیزداری، حفاظت از مراتع و پوشش گیاهی و کنترل فرسایش خاک

۴) «الف» همانند «ب» - مدیریت آبخیزداری، حفاظت از مراتع و پوشش گیاهی و کنترل فرسایش خاک

بررسی سریع:

برخلاف بخش‌های اقتصادی دیگر، مانند صنعت و خدمات، مهم‌ترین عامل تهدیدکننده بخش کشاورزی در کشور ما خشک‌سالی است.

مورد «الف» به خدمات و مورد «ب» به کشاورزی اشاره دارند.

به‌طور کلی در مدیریت خشک‌سالی مهم‌ترین راهکارها عبارت‌اند از: مدیریت آبخیزداری، حفاظت از مراتع و پوشش گیاهی و کنترل فرسایش خاک.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ سازمان‌دهی شبکه زهکشی با کاهش نفوذپذیری و مطالعات خاک‌شناسی و پایداری زمین به ترتیب مربوط به راهکارهای پس از وقوع زمین‌لغزش و قبل از وقوع زمین‌لغزش است.

۲ و ۴ مهم‌ترین عامل تهدیدکننده بخش کشاورزی برخلاف خدمات در کشور ما، خشک‌سالی است.

۹۴- کدام گزینه عبارت زیر را به‌درستی تکمیل می‌کند؟

«با توجه به موارد زیر، می‌توان گفت موارد ..... برخلاف موارد ..... در رابطه با ..... بیان شده‌اند.»

الف - فعالیت اغلب ساکنان آن به زمین وابسته است و بیشتر آن‌ها به فعالیت کشاورزی اشتغال دارند.

ب - جمعیت آنان کمتر از ۲ درصد جمعیت کشور است و زندگی اجتماعی قبیله‌ای به شکل طایفه دارند.

ج - خانه‌های آن‌ها در نوع پراکنده با هم فاصله دارد و در نوع متمرکز تحت تأثیر پدیده‌های اطراف خود است.

د - یک‌چهارم واحد دامی و یک‌پنجم از تولید پروتئین مربوط به دام کشور را به خود اختصاص داده‌اند.

۱) «ج» و «د» - «الف» و «ب» - مقصد مردم در پدیده شهر گریزی یا مهاجرت معکوس

۲) «الف» و «ب» - «ج» و «د» - قدیمی‌ترین نوع سکونتگاه که در ایران شناخته‌شده

۳) «الف» و «د» - «ب» و «ج» - مقصد مردم در پدیده شهر گریزی یا مهاجرت معکوس

۴) «ب» و «د» - «الف» و «ج» - قدیمی‌ترین نوع سکونتگاه که در ایران شناخته‌شده

بررسی سریع:

یکی از تولیدکنندگان محصولات دامی، عشایر غیور و زحمتکش هستند، هر چند جمعیت عشایری کمتر از ۲٪ از جمعیت کشور است (مورد «ب»)، آنان ۲۵٪ واحد دامی و ۲۰٪ از تولید پروتئین مربوط به دام کشور را به خود اختصاص داده‌اند. (مورد «د»)

موارد «الف» و «ج» در رابطه با روستاها بیان شده‌اند. در روستا فعالیت اغلب ساکنان آن به زمین وابسته است و بیشتر روستاییان به فعالیت

کشاورزی اشتغال دارند. همچنین خانه‌های روستا در نوع پراکنده با هم فاصله دارد و در نوع متمرکز تحت تأثیر پدیده‌های اطراف خود است.

با توجه به مشکلات شهرهای بزرگ در سال‌های اخیر از جمله آلودگی هوا، گرانی مسکن و آسیب‌های اجتماعی، حرکت جمعیت از شهرهای بزرگ به مکان‌های کوچک‌تر یا روستاها آغاز شده است. این پدیده را شهر گریزی یا مهاجرت معکوس می‌گویند؛ بنابراین مقصد مردم در پدیده شهر گریزی، روستا است.

موارد «ب» و «د» به عشایر اشاره دارد. قدیمی‌ترین نوع سکونتگاه که در ایران شناخته‌شده است، سکونتگاه عشایری است. عشایر، زندگی اجتماعی قبیله‌ای دارند و از ایل و طایفه تشکیل شده‌اند و پیوندهای خویشاوندی با هم دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳ موارد «الف» و «ج» برخلاف «ب» و «د» به روستا یا مقصد مردم در پدیده شهر گریزی اشاره دارد.

۲ موارد «ب» و «د» برخلاف «الف» و «ج» به عشایر یا قدیمی‌ترین نوع سکونتگاه که در ایران شناخته‌شده اشاره دارد.

۹۵- در ارتباط با «دوره زمانی که شهر زیر از اهمیت ارتباطی مهمی در ایران برخوردار بود»، کدام عبارت به درستی بیان شده است؟
«این شهر باستانی در شمال غربی کازرون قرار دارد تا قرن هفتم هجری، آباد و مسکونی بود و جنگ و بیماری سبب از بین رفتن این شهر شد.»

- (۱) کشور به سی شهری تقسیم شد و برای هر شهر مأمورینی گماشته شد که آن‌ها را شهریان و به یونانی ساتراپ می‌گفتند.
- (۲) قلمرو جغرافیایی به واحدهایی تحت عنوان ایالت تقسیم‌بندی می‌شد که در مجموع به ۳۱ ایالت می‌رسید.
- (۳) عناصر اصلی تقسیمات کشوری به ترتیب از بزرگ به کوچک عبارت بودند از ایالت، ولایت، بلوک و قصبه.
- (۴) کشور به سرزمین یا ایالت، خوره یا استان، تسوگ یا تسوج یا شهرستان و رستاک یا دهستان تقسیم شده بود.

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) - صفحه‌های ۷۷ و ۸۵ - ۱۰۰۸ و ۱۰۰۹

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

شهر باستانی بیشاپور که در شمال غربی کازرون قرار دارد، در زمان ساسانیان از اهمیت ارتباطی مهمی در ایران برخوردار بود. این شهر تا قرن هفتم هجری، آباد و مسکونی بود. جنگ و بیماری سبب از بین رفتن این شهر شد.

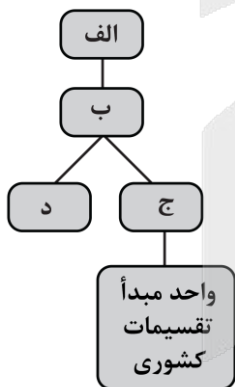
تاریخچه تقسیمات کشوری در ایران، پیش از اسلام: در دوره ساسانیان، کشور به سرزمین یا ایالت، خوره یا استان، تسوگ یا تسوج یا شهرستان و رستاک یا دهستان تقسیم شده بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ① در عصر هخامنشیان، داریوش کشور را به سی شهری تقسیم کرد و برای هر شهر مأمورینی گماشت که آن‌ها را شهریان و به یونانی ساتراپ می‌گفتند.
- ② در دوره عباسیان، قلمرو جغرافیایی آن‌ها به واحدهایی تحت عنوان ایالت تقسیم‌بندی می‌شد که در مجموع به ۳۱ ایالت می‌رسید.
- ③ در دوره صفویه، افشاریه، زندیه و قاجاریه، عناصر اصلی تقسیمات کشوری به ترتیب از بزرگ به کوچک عبارت بودند از ایالت، ولایت، بلوک و قصبه.

۹۶- شکل زیر، قسمتی از نمودار تقسیمات کشوری در ایران را نشان می‌دهد، با توجه به آن کدام عبارت به درستی بیان شده است؟

- (۱) «الف» واحدی از تقسیمات کشوری است که با محدوده جغرافیایی معین، از به هم پیوستن چند شهرستان هم‌جوار تشکیل می‌شود و توسط استاندار اداره می‌شود.
- (۲) «ب» شامل چندین مزرعه، مکان، روستا و احیاناً شهر است که یک واحد همگن را به وجود آورده است و از نظر سلسله‌مراتب کشوری، تابع شهرستان است.
- (۳) «ج» محلی است با حدود قانونی که اکثریت ساکنان دائمی آن در مشاغل کسب، تجارت، صنعت، کشاورزی، خدمات و فعالیت‌های اداری اشتغال دارند.
- (۴) «د» از به هم پیوستن چند روستا، مکان و مزرعه هم‌جوار تشکیل می‌شود و امکان خدمات‌رسانی و برنامه‌ریزی در سامانه و شبکه‌ای واحد را فراهم می‌سازد.

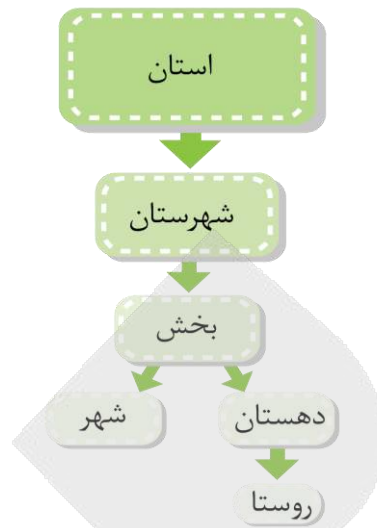
(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۸۰ - ۱۰۰۸

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

واحد تقسیمات کشوری ایران در حال حاضر عبارت است از: استان، شهرستان، بخش، دهستان، شهر و روستا.

روستا واحد مبدأ تقسیمات کشوری است، بنابراین طبق نمودار به ترتیب الف: شهرستان - ب: بخش - ج: دهستان - د: شهر خواهد بود. بخش، واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند دهستان هم‌جوار، شامل چندین مزرعه، مکان، روستا و احیاناً شهر است که یک واحد همگن را به وجود آورده است و از نظر سلسله‌مراتب کشوری تابع شهرستان است. بخش توسط بخشدار اداره می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ استان توسط استاندار اداره می‌شود و از به هم پیوستن چند شهرستان پدید می‌آید. «الف» به شهرستان اشاره دارد نه استان!
- ۳ شهر محلی است با حدود قانونی که اکثریت ساکنان دائمی آن در مشاغل کسب، تجارت، صنعت، کشاورزی، خدمات و فعالیت‌های اداری اشتغال دارند. «ج» به دهستان اشاره دارد نه شهر!
- ۴ دهستان از به هم پیوستن چند روستا، مکان و مزرعه هم‌جوار تشکیل می‌شود و امکان خدمات‌رسانی و برنامه‌ریزی در سامانه و شبکه‌ای واحد را فراهم می‌سازد. «د» به شهر اشاره دارد نه دهستان!

۹۷- با توجه به عبارت‌های «الف» و «ب» که هر کدام بیانگر آب‌های شمال یا جنوب ایران است، کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- الف - طول آن حدود ۱۲۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۳۰۰ کیلومتر است.
- ب - طول آن حدود ۹۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۲۵۰ کیلومتر است.
- ۱ «الف» برخلاف «ب» امتداد شمالی - جنوبی دارد و رود کورا از سمت جنوب غرب به «الف» تخلیه می‌شود.
- ۲ «ب» برخلاف «الف» امتداد شرقی - غربی دارد و «ب» دارای تنها بندر اقیانوسی ایران در شمال خود است.
- ۳ «الف» برخلاف «ب» با سایر دریاها ارتباطی ندارد و سطح «الف» از سطح آب‌های آزاد حدود ۲۸ متر پایین‌تر است.
- ۴ «ب» برخلاف «الف» دارای خور در اطراف خود است و «ب» شامل هفت کشور در اطراف خود است.

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۵۵ - ۱۰۰۶

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

الف: طول دریای خزر حدود ۱۲۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۳۰۰ کیلومتر است.

ب: طول خلیج فارس حدود ۹۰۰ کیلومتر و عرض متوسط آن ۲۵۰ کیلومتر است.

دریای خزر امتداد شمالی - جنوبی دارد و خلیج فارس امتداد شرقی - غربی دارد. رود کورا و ارس از سمت جنوب غرب به دریای خزر تخلیه می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ دریای عمان دارای تنها بندر اقیانوسی ایران یعنی چابهار در شمال خود است، نه خلیج فارس!
- ۳ در شمال، دریای خزر از طریق کانال دن - ولگا به دریای سیاه ارتباط پیدا کرده است.
- ۴ هشت کشور در اطراف خلیج فارس قرار دارند.

۹۸- با توجه به عبارت زیر، کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- اینکه با افزایش ارتفاع دما کاهش می‌یابد بیانگر «الف» است ولی بررسی تأثیر «الف» بر مکان و زندگی انسان در حیطه «ب» قرار می‌گیرد.
- (۱) «الف» به مجموعه عناصر جوی غالب در یک منطقه در درازمدت گفته می‌شود و برای مثال نوع «الف» در استان‌های خراسان جنوبی و شمالی، گرم و خشک است.
- (۲) در «الف» سعی می‌شود عناصر و عوامل به وجود آورنده هوا مانند بارش و دما شناسایی شود تا در نتیجه این شناخت، بتوان وضع هوا را در کوتاه‌مدت پیش‌بینی کرد.
- (۳) «الف» همانند «ب» حالت آبی و زودگذر جو است و اینکه دمای شهر یاسوج در تاریخ ۲۶ بهمن سال ۱۳۹۴ ساعت ۸ صبح، ۱۳ درجه سانتی‌گراد است، بیانگر «الف» است.
- (۴) «الف» برخلاف «ب» زیرمجموعه جغرافیای طبیعی طبقه‌بندی می‌شود و «ب» بیانگر نوع مصالح ساختمانی، منابع آب، فعالیت اقتصادی و جاذبه‌های گردشگری است.

(دشوار - ترکیبی - زمانبر) - صفحه‌های ۳ و ۳۴ - ۱۰۰۱ و ۱۰۰۵

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

اینکه با افزایش ارتفاع دما کاهش می‌یابد یک اصل هواشناسی است (مورد الف) ولی بررسی تأثیر این رابطه بر مکان و زندگی انسان نظیر نوع مصالح ساختمانی، منابع آب، فعالیت اقتصادی، جاذبه‌های گردشگری و ... در حوزه آب‌وهواشناسی (مورد ب) است. پس «الف» بیانگر هواشناسی و «ب» بیانگر آب‌وهواشناسی است.

در هواشناسی سعی می‌شود عناصر و عوامل به وجود آورنده هوا مانند بارش و دما شناسایی شود تا در نتیجه این شناخت، بتوان وضع هوا را در کوتاه‌مدت پیش‌بینی کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) آب‌وهوا به مجموعه عناصر جوی غالب در یک منطقه در درازمدت گفته می‌شود و برای مثال نوع آب‌وهوا در استان خراسان جنوبی، گرم و خشک است.
- ۲) هوا حالت آبی و زودگذر جو است و اینکه شهر یاسوج در تاریخ ۲۶ بهمن سال ۱۳۹۴ ساعت ۸ صبح، ۱۳ درجه سانتی‌گراد است، بیانگر هواشناسی است.
- ۴) آب‌وهواشناسی برخلاف هواشناسی زیرمجموعه جغرافیای طبیعی طبقه‌بندی می‌شود.

۹۹- با توجه به دو دریاچه «الف» و «ب»، کدام عبارت در رابطه با ویژگی‌ها و ناهمواری‌های مرتبط با آن‌ها به درستی بیان شده است؟

- الف - در قله بعضی از کوه‌های آتشفشانی هم دریاچه‌های کوچکی وجود دارند که آب آن‌ها از ذوب برف‌ها تأمین می‌شود.
- ب - این دریاچه بین دو استان سیستان و بلوچستان و کرمان قرار گرفته است.
- (۱) «الف» همانند «ب» نوعی دریاچه فصلی است و منطقه کوهستانی حاوی «الف» شامل رشته‌کوه‌های مرزی ایران و ترکیه در شمال و غرب منطقه است.
- (۲) «الف» برخلاف «ب» نوعی دریاچه دائمی است و «الف» بیانگر کوه آتشفشانی سهند می‌باشد که رشته‌کوه ارسباران در شمال آن منطقه قرار گرفته است.
- (۳) «ب» همانند «الف» نوعی دریاچه فصلی است و در حد فاصل ناهمواری‌های اطراف «ب» تا دریای عمان، چندین چشمه دارای گل‌فشان وجود دارد.
- (۴) «ب» برخلاف «الف» نوعی دریاچه فصلی است و در اطراف «ب» رشته‌کوه‌های فرسوده با ارتفاع نسبتاً کم وجود دارد که کوه‌های مریخی نام گرفته است.

بررسی سریع:

الف: در قله بعضی از کوه‌های آتشفشانی مانند سبلان هم دریاچه‌های کوچکی وجود دارند که آب آن‌ها از ذوب برف‌ها تأمین می‌شود اما به دلیل سرمای ناشی از ارتفاع اغلب مواقع سال یخ بسته است. این دریاچه نوعی دریاچه دائمی محسوب می‌شود.
ب: دریاچه جازموریان بین دو استان سیستان و بلوچستان و کرمان قرار گرفته است. این دریاچه نوعی دریاچه فصلی است که در فصول پر بارش وسعت بیشتری پیدا می‌کنند ولی در ماه‌های گرم و یا در سال‌های کم بارش به دلیل تبخیر آب آن‌ها خشک شده یا به شکل باتلاق و شوره‌زار درمی‌آیند.

«ب» برخلاف «الف» نوعی دریاچه فصلی است. در جنوب استان سیستان و بلوچستان و اطراف چاله جازموریان در کرمان، منطقه مکران واقع شده است که در آن رشته‌کوه‌های بشاگرد و اطراف آن با ارتفاع نسبتاً کم و فرسوده‌ای وجود دارد. در این کوه‌ها، فرسایش، شکل‌های زیبایی با دره‌ها، چاله‌ها و گودال‌های عمیق ایجاد کرده است که آن‌ها را ناهمواری‌های مریخی و یا کوه‌های مینیاتوری هم می‌نامند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳ دریاچه قله سبلان برخلاف دریاچه جازموریان نوعی دریاچه دائمی است.

۲ «الف» مربوط به دریاچه کوه سبلان است نه سهند!

۱۰۰- در رابطه با پدیده‌های طبیعی استان فارس، کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«دشت ..... در استان فارس، ..... شکل گرفته است و دریاچه ..... در این استان، جزئی از دریاچه‌های ..... طبقه‌بندی می‌شود.»

۱) کاکان - هنگام چین خوردگی و در حدفاصل تاقدیس‌ها - مهارلو - فصلی

۲) ارژن - به وسیله انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین - نیریز - فصلی

۳) کاکان - در حدفاصل تاقدیس‌ها و در میان ناودیس‌ها - نیریز - دائمی

۴) ارژن - به وسیله انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی سخت - مهارلو - دائمی

برخی دشت‌ها در هنگام چین خوردگی‌ها و در حد فاصل تاقدیس‌ها و در میان ناقدیس‌ها پدید آمده‌اند، مانند دشت کاکان در فارس، دریاچه نیریز در استان فارس یکی از دریاچه‌های فصلی کشور است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ دریاچه مهارلو در استان فارس، یکی از دریاچه‌های دائمی کشور است.

۳ دریاچه نیریز در استان فارس، یکی از دریاچه‌های فصلی کشور است.

۴ پاره‌ای از دشت‌ها حاصل انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین‌ها هستند مانند دشت ارژن استان فارس. دقت کنید دشت‌هایی که توسط انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی سخت به وجود می‌آیند شامل دشت نهاوند در همدان است!

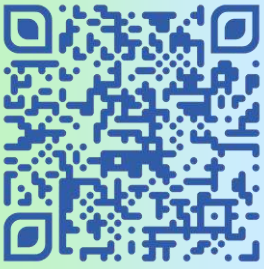

منطق: کل کتاب

فلسفه ۲: درس دهم (دوره میانی) / درس یازدهم (دوران متأخر تا قبل از «اصول اولیه حکمت متعالیه») / صفحه‌های ۷۸ تا ۹۱

بودجه‌بندی
این آزمون

برای دیدن پاسخ‌نامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخ‌نامه ویدئویی آزمون

درس‌های ۱۰ و ۱۱ دوازدهم با ۲ تست و کل منطق با ۷ تست در مجموع ۹ تست از ۲۰ تست
کنکور را پوشش داده‌اند.

سهم در
کنکور

۱۰۱- برای معلوم ساختن کدام مورد، تعریف به کار می‌رود؟

- ۱) به کجا چنین شتابان؟
  - ۲) گر تضرع کنی و گر فریاد
  - ۳) گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو کشت
  - ۴) اگر آن ترک شیرازی به دست آرد دل ما را
- گون از نسیم پرسید
ور بخواهی ز چرخ گردون داد
گفتا تو بندگی کن، کو بنده پرور آید
به خال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۸ تا ۱۰ - ۱۰۱

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

در این گزینه، یک تصور داریم و برای معلوم کردن تصور از تعریف استفاده می‌شود.

بیت موجود در گزینه ۲ عبارتی ناقص است که فاقد حکم و قضاوت است در نتیجه تصور محسوب می‌شود و برای معلوم ساختن آن می‌توان از تعریف استفاده کرد.

حواست باشه!

تصدیق یک جمله خبری کامل است و جملات ناقص تصور هستند.

نکته

کل قضیه شرطی، تصدیق است؛ اما مقدم در قضیه شرطی (اگر تنها ذکر شود) تصور محسوب می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

بیت مذکور، تصدیق است که در آن حکم و قضاوت وجود دارد؛ بنابراین برای معلوم ساختن آن، به استدلال نیازمندیم.

حواست باشه!

ممکن است بخشی از جمله انشایی باشد؛ ولی نهایتاً کل جمله تصدیق باشد.

بازنویسی بیت مذکور در گزینه ۱

گیاه گون از نسیم پرسش «به کجا چنین شتابان؟» را پرسید.

شامل دو تصدیق است که در آن‌ها حکم و قضاوت به کار رفته است؛ در نتیجه برای معلوم ساختن آن، از استدلال استفاده می‌شود.

بازنویسی بیت مذکور در گزینه ۳

۱- من گوینده «نوش لعل تو ما را به آرزو کشت» هستم.

۲- او گوینده «تو بندگی کن، کو بنده پرور آید» است.

عبارت مذکور، قضیه شرطی است که شامل حکم و قضاوت است؛ پس برای معلوم ساختن آن از استدلال استفاده می‌کنیم.

کنکورشناسی

این تست مشابه تست ۱۲۶ کنکور تیر خارج ۱۴۰۳ طرح شده است.

۱۰۲- در کدام عبارت، احتمال برداشت معانی متفاوت وجود ندارد؟

- ۱) او با کلید طلایی‌اش، قفل تمام مشکلات شرکت را باز کرد.
- ۲) مدیر شرکت و معاون او، با هم وارد جلسه هیئت مدیره شدند.
- ۳) محمدرضا تا پدرش را در پارکینگ دید، لباسش را تمیز کرد.
- ۴) من نیز مثل تو، به خوردن غذاهای تند و پر ادویه حساسیت ندارم.

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۱۲ تا ۱۷ - ۱۰۰۲

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

در گزینه ۴، استفاده از قرینه «نیز» تنها یک معنا را به ذهن می‌رساند و امکان برداشت معانی متفاوتی ندارد.

این عبارت، به دلیل استفاده از قرینه «نیز» کاملاً صریح و بدون ابهام است. در اینجا وضعیت دو شخص (گوینده و مخاطب) را در یک موضوع مشخص (حساسیت به غذای تند) به طور کاملاً یکسان بیان می‌کند. به عبارت دیگر، جمله مذکور تنها یک برداشت قطعی دارد «من به غذای تند حساسیت ندارم و تو هم به غذای تند حساسیت نداری» بنابراین امکان وقوع مغالطه وجود ندارد.

راهنمای مسیرت...

به قرینه‌ها در جمله توجه کن، قرینه‌ها ما رو به سمت یک معنای خاص سوق می‌دهند.

حواست باشه!

اگر به جای عبارت فعلی، از عبارت زیر استفاده می‌شد، مغالطه ابهام در مرجع ضمیر داشتیم: «من مثل تو، به غذاهای تند و پر ادویه حساسیت ندارم»

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) امکان بروز مغالطه توسل به معنای ظاهری دارد؛ زیرا عبارت «کلید طلایی» و «قفل‌ها» استعاره است و دلالت التزامی دارد و فرد ممکن است آن را به دلالت مطابقی برداشت کند.

جرقه ذهنی

برداشت اول: او با بهترین و ارزشمندترین راه‌حلی که داشت، تمامی مشکلات و موانع شرکت را حل کرد.
برداشت دوم: او با یک کلید فیزیکی که از جنس طلا ساخته شده بود، قفل درهای شرکت را باز کرد.

۲) امکان بروز مغالطه اشتراک لفظ دارد؛ زیرا عبارت «با» مشترک لفظی است و دو معنای «همراهی» و «همزمانی» دارد.

جرقه ذهنی

برداشت اول: مدیر و معاون همراه با یکدیگر و کنار هم وارد جلسه شدند.
برداشت دوم: مدیر و معاون در یک لحظه و همزمان وارد جلسه شدند.

آنچه گذشت...

اشتراک لفظ در سه جا امکان وقوع دارد:

- ۱- اسامی: مانند شیر، ضامن و...
- ۲- افعال: مانند شد، گذاشت و...
- ۳- حروف: مانند با، واو، یا و...

۳) امکان بروز مغالطه «ابهام در مرجع ضمیر» دارد، زیرا مشخص نیست که ضمیر «ش» در «لباسش» به چه کسی باز می‌گردد.

جرقه ذهنی

برداشت اول: محمدرضا، لباس خودش را تمیز کرد.
برداشت دوم: محمدرضا، لباس پدرش را تمیز کرد.

کنکورشناسی

مشابه این تست در کنکور ۱۴۰۲ نوبت اول (دی ماه) نیز آمده است.

۱۰۲- در کدام گزینه تعداد مفاهیم جزئی کمتر است؟

- (۱) خورشید که ستاره منظومه ما است، نور و گرما به زمین می‌دهد، اما مریخ و زحل سردتر هستند.
- (۲) ماه که قمر طبیعی زمین است، هر شب در آسمان می‌درخشد و جزر و مد دریاها را کنترل می‌کند.
- (۳) کوه دماوند که بلندترین قله ایران است، در شهر تهران قرار دارد و برف آن تابستان هم باقی می‌ماند.
- (۴) رود کارون که طولانی‌ترین رود ایران است، از زاگرس سرچشمه می‌گیرد و به خلیج فارس می‌ریزد.

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - صفحه ۲۰ و ۲۱ - ۱۰۰۳

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

در گزینه ۲ هیچ مفهوم جزئی وجود ندارد؛ اما در گزینه ۱ سه مفهوم جزئی، گزینه ۳ دو مفهوم جزئی و گزینه ۴ سه مفهوم جزئی وجود دارد.

بررسی موارد:

ماه ← کلی	قمر طبیعی زمین ← کلی	شب ← کلی
آسمان ← کلی	جزر و مد دریاها ← کل	کنترل ← کلی

حواست باشه!

ترکیبها رو باید با هم لحاظ کنید؛ نه اینکه جدا جدا بررسی کنید. مثلاً «قمر طبیعی زمین» یک ترکیب است که کل این ترکیب کلی محسوب می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ در این گزینه، سه مفهوم جزئی به کار رفته است.

بررسی دقیق‌تر

زمین - مریخ - زحل ← اسامی سیارات، نام خاص جزئی‌اند.

نکته

اجرام آسمانی جزئی‌اند؛ اما خورشید و ماه، استثنائاً کلی‌اند.

۳ در این گزینه، دو مفهوم جزئی به کار رفته است.

بررسی دقیق‌تر

کوه دماوند ← اسامی مکان‌ها، جزئی‌اند.

تهران ← اسامی شهرها، جزئی‌اند.

۴ در این گزینه، سه مفهوم جزئی وجود دارد.

بررسی دقیق‌تر

رود کارون ← اسامی رودها، جزئی‌اند. زاگرس - خلیج فارس ← اسامی مکان‌ها، جزئی‌اند.

۱۰۴- اگر بدانیم مفهوم A تمام مصادیق B را در بر می‌گیرد و مفهوم B همه مصادیق C را در بر می‌گیرد و ویژگی خاص k تنها در مصادیق C وجود دارد، کدام عبارت درست است؟

- (۱) ویژگی k یک تعریف جامع از A به دست می‌دهد.
- (۲) تعریف C به وسیله k، یک تعریف جامع است.
- (۳) تعریف C به وسیله A و k، ممکن است جامع نباشد.
- (۴) تعریف B به وسیله A، مانع است اما جامع نیست.

(دشوار - ترکیبی - زمانبر) - صفحه ۲۱ تا ۲۴ و ۳۵ تا ۳۶ - ۱۰۰۳ و ۱۰۰۴

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

پاسخ گزینه ۳ است؛ زیرا تعریف C به وسیله A و k یعنی «A: k» و جامع بودن این تعریف وابسته به نسبت k با C است. اگر k با C تساوی داشته باشد (مثل ناطق) جامع است، اما اگر k اخص از C باشد (مثل نویسنده) جامع نیست.

گام اول

مفهوم A تمام مصادیق B را در بر می‌گیرد؛ یعنی...
نسبت آن‌ها عموم و خصوص مطلق است و A اعم است.

گام دوم

مفهوم B همه مصادیق C را در بر می‌گیرد؛ یعنی...
نسبت آن‌ها عموم و خصوص مطلق است و B اعم است.

گام سوم

ویژگی k تنها در C وجود دارد؛ یعنی...
نسبت آن‌ها تساوی یا عموم و خصوص مطلق است.

یہ نمونه باحال!

ویژگی ناطق فقط در انسان وجود دارد که نسبت آن با انسان تساوی است.
ویژگی نویسنده تنها در انسان وجود دارد که نسبت آن با انسان عموم و خصوص مطلق است.

گام چهارم

برای هر یک از مفاهیم یک مثال بنویسید:

مفهوم A = حیوان   مفهوم B = مهره‌دار   مفهوم C = انسان   مفهوم k = ناطق یا نویسنده

حواست باشه!

در این سبک، لزوماً نیازی به کشیدن نمودار ون نیست و از طریق ذکر مثال راحت‌تر به پاسخ می‌رسید.

گام پنجم

پاسخ گزینه ۳ است؛ زیرا...

تعریف C به وسیله A و k یعنی: «C: A k» و این تعریف ممکن است جامع باشد و یا جامع نباشد.

مثالی که جامع است

انسان (C): حیوان (A) ناطق (k) ← جامع است؛ زیرا شامل تمام مصادیق انسان می‌شود.

مثالی که جامع نیست

انسان (C): حیوان (A) نویسنده (k) ← جامع نیست؛ زیرا شامل تمام مصادیق انسان نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) تعریف A به وسیله ویژگی k ممکن نیست جامع باشد.

مثال

حیوان (A): ناطق (k) ← جامع نیست زیرا شامل تمامی حیوانات (روباه، گرگ و...) نمی‌شود.

۲) تعریف k برای C ممکن است جامع باشد یا نباشد.

مثالی که جامع است

انسان (C): ناطق (k) جامع است زیرا شامل همه مصادیق انسان می‌شود.

مثالی که جامع نیست

انسان (C): نویسنده (k) جامع نیست زیرا شامل همه مصادیق انسان نمی‌شود.

۴) تعریف B به وسیله A جامع است اما مانع نیست.

مثال

مهره‌دار (B): حیوان (A) ← جامع است اما مانع نیست؛ زیرا شامل تمام مصادیق مهره‌دار می‌شود اما مصادیق غیر از مهره‌دار نیز شامل می‌شود.

کنکورشناسی

تست مذکور مشابه کنکور ۱۴۰۴ اردیبهشت طرح شده است.

۱۰۵- کدام گزینه درست است؟

- ۱) استدلال‌های یقینی با مقدمات کاذب ممکن است نتیجه صادق بدهند.
- ۲) در مواردی از استنتاج بهترین تبیین می‌توان نتیجه یقینی به دست آورد.
- ۳) متنوع بودن نمونه‌ها از شرایط کافی برای قوی‌تر شدن استدلال تعمیمی است.
- ۴) اگر شباهت بیشتری بین دو امر وجود داشته باشد، حتماً استدلال تمثیلی قوی‌تر است.

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۴۱ تا ۴۹ - ۱۰۰۵

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

یقینی بودن به ساختار استدلال مربوط است، نه به صدق مقدمات؛ پس با مقدمات کاذب هم ممکن است نتیجه تصادفاً صادق باشد.

گام اول

منظور از «یقینی بودن» چیست؟

باید بین دو مفهوم «یقینی بودن» و «صادق بودن» تفاوت قائل شویم.

- صادق بودن به درستی یا نادرستی محتوا مرتبط است.
  - یقینی بودن به ساختار استدلال مربوط است.
- بنابراین نتیجه استدلال قیاسی (یقینی) ممکن است صادق یا کاذب باشد.

یه نمونه باحال!

شما یقین داری که گزاره «ماست سفید است» کاذب است.

گام دوم

بررسی گزاره درست

در استدلال قیاسی (یقینی) گاهی ممکن است با مقدمات کاذب به نتیجه صادق برسیم.

یه نمونه باحال!

مقدمه اول: ملاصدرا اهل تهران است ← کاذب
مقدمه دوم: هر اهل تهرانی فیلسوف است ← کاذب
نتیجه: پس ملاصدرا فیلسوف است ← صادق

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) استدلال استنتاج بهترین تبیین یک استدلال استقرایی است که نتیجه آن هرگز نمی‌تواند یقینی باشد.

۳) متنوع بودن نمونه‌ها از شروط لازم است اما به تنهایی کافی نیست.

۴) در استدلال تمثیلی وجوه و ارتباط شباهت مهم است؛ نه تعداد شباهت.

به عبارت دیگر

اگر شباهت نامرتب باشد، حتی اگر زیاد باشد باز هم استدلال قوی‌تر نمی‌شود؛ مثلاً آب گرم کن و ماژیک، هر دو جسم و هر دو جامد هستند؛ اما آیا به صرف این شباهت‌ها، می‌توان حکم به شباهت اندازه آنان صادر کرد؟

- ۱۰۶- اگر گزاره‌های زیر را به صورت منطقی بازگردانیم، کدام قضیه سور متفاوتی نسبت به بقیه دارد؟
- (۱) ماشین‌هایی که کارت معاینه فنی ندارند جریمه‌ای حدود ۱۰۰ هزار تومان پرداخت می‌کنند.
  - (۲) هوای روزهای آلوده شهر تهران، برای ورزش کردن در فضای باز مناسب نیست.
  - (۳) دانش‌آموزان مدرسه با کتاب‌های فلسفه و منطق خود، وارد کلاس شدند.
  - (۴) اشخاص برای رانندگی کردن در ۱۸ سالگی باید گواهینامه بگیرند.

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۵۸ تا ۶۰ - ۱۰۰۶

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

سور گزینه ۳ «جزئی» است، در حالی که گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ به دلیل بیان قوانین و احکام کلی، دارای سور «کلیه» هستند.

گام اول

در قضایای بدون سور (مهمله) که بیانگر قانون نیستند و شواهدی بر کلی بودن آن‌ها وجود ندارد، باید به حداقل اطلاعات بسنده کرد و آن‌ها را دارای سور «جزئی» در نظر گرفت.

گام دوم

در گزینه ۳ (دانش‌آموزان مدرسه .... وارد کلاس شدند)، با یک قاعده کلی یا حقیقت علمی روبه‌رو نیستیم؛ بلکه صرفاً گزارشی از یک رویداد بیان شده است.

گام سوم

در نتیجه عبارت مذکور در گزینه سوم به صورت «بعضی دانش‌آموزان مدرسه .... وارد کلاس شدند» بازنویسی می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ① این گزاره بیانگر یک قانون راهنمایی و رانندگی است و از آنجا که قوانین، کلی و استثناناپذیرند، سور اصلی آن «کلی» است و به صورت «هر ماشینی که کارت معاینه فنی ندارد...» بازنویسی می‌شود.
- ② این گزاره بیانگر یک قاعده علمی است و از آنجا که این قواعد، کلی و استثناناپذیرند، سور اصلی آن «کلی» است و به صورت «هیچ روز آلوده شهر تهران برای ورزش مناسب نیست» بازنویسی می‌شود.
- ④ این گزاره بیانگر یک قاعده حقوقی است و از آنجا که قوانین، کلی و استثناناپذیرند، سور اصلی آن «کلی» است و به صورت «هر شخصی برای رانندگی باید گواهینامه بگیرد» بازنویسی می‌شود.

تشخیص دامنه مصادیق موضوع در صورت ذکر نشدن سور

اگر قضیه بیانگر یک حکم و قانون کلی و ضروری باشد. ← قضیه کلی محسوب می‌شود.

اگر قضیه بیانگر یک حکم و قانون کلی و ضروری نباشد. ← قضیه جزئی محسوب می‌شود.

سور وجود ندارد

- ۱۰۷- اگر درستی قضیه «بعضی الف ب نیست» را بدانیم؛ درباره درستی یا نادرستی کدام قضیه از لحاظ منطقی می‌توانیم اظهار نظر کنیم؟
- (۱) بعضی الف ب نیست.
  - (۲) هر الف ب است.
  - (۳) هیچ الف ب نیست.
  - (۴) هر ب الف است.

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۶۲ تا ۶۸ - ۱۰۰۷

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

بر اساس قواعد منطقی، با فرض درستی یک قضیه، می‌توانیم به صورت قطعی درباره کذب قضیه «متناقض» آن اظهار نظر کنیم.

قضیه «بعضی الف ب نیست» یک سالبه جزئیه است. طبق قواعد موجود در مربع تقابل، نقیض این قضیه، «هر الف ب است» خواهد بود. از آنجا که دو قضیه متناقض همواره در صدق و کذب با یکدیگر مخالفت دارند، با فرض درستی قضیه اصلی، قضیه متناقض آن (گزینه ۲) قطعاً نادرست (کاذب) است و بدین ترتیب می‌توانیم با اطمینان کامل درباره ارزش آن اظهار نظر کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) این گزاره بیانگر «عکس مستوی» قضیه اصلی است و از آنجا که در منطق، قضیه سالبه جزئیه عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد، درباره درستی یا نادرستی این گزینه نمی‌توانیم هیچ اظهار نظر قطعی داشته باشیم.
- ۳) این گزاره نسبت به قضیه اصلی در حالت «تداخل» (ارتباط قضیه جزئی به کلی) قرار دارد و از آنجا که از درستی قضیه جزئیه نمی‌توان درستی یا نادرستی قضیه کلیه را نتیجه گرفت، وضعیت ارزش این گزینه کاملاً نامعلوم است.
- ۴) این گزاره بیانگر «متناقض عکس مستوی» (متناقض گزینه ۱) است و از آنجا که ارزش صدق خود عکس مستوی (سالبه جزئیه) نامعلوم است، به تبع آن، درباره درستی یا نادرستی متناقض آن نیز نمی‌توان هیچ‌گونه اظهار نظری کرد.

کنکورشناسی

پیش از این مشابه این تست در کنکورهای نوبت اول ۱۴۰۲، خارج ۱۴۰۱، داخل ۱۳۹۷ و خارج ۱۳۹۲ طرح شده بود.

۱۰۸- اگر مقدمه دوم و نتیجه یک قیاس معتبر به ترتیب «بعضی ج ب است» و «بعضی الف ج است» باشد؛ آن‌گاه کدام یک از گزاره‌های زیر می‌تواند مقدمه اول این قیاس باشد؟

- (۱) هر الف ب است   (۲) بعضی الف ب است   (۳) بعضی ب الف است   (۴) هر ب الف است

(متوسط - مفهومی - سریع - صفحه ۷۴ تا ۷۹ - ۱۰۰۸)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

تنها با استفاده از قضیه موجود در گزینه چهارم، قیاس معتبر خواهد بود. در سایر گزینه‌ها، علامت حد وسط در هر دو مقدمه، منفی می‌شود.

گام اول

حد وسط را پیدا کنید

«ب» در مقدمه قیاس آمده؛ اما در نتیجه ذکر نشده، پس حد وسط است.

گام دوم

علامت حد وسط در مقدمه دوم چیست؟

«ب» در مقدمه دوم که در صورت سؤال ذکر شده، علامت منفی دارد.

گام سوم

مطابق شرط دوم اعتبار قیاس، علامت حد وسط حداقل در یکی از مقدمات باید مثبت باشد؛ پس...

وقتی در مقدمه مذکور در صورت سؤال، حد وسط علامت منفی دارد؛ در مقدمه دیگر حتماً باید علامت مثبت داشته باشد.

گام چهارم

حالا در گزینه‌ها باید به دنبال چه چیزی بگردیم؟

باید علامت «ب» را در همه گزینه‌ها چک کنیم؛ هر کدام از آن‌ها که علامت مثبت داشت، پاسخ تست ما بوده و می‌تواند به‌عنوان مقدمه دیگر قیاس انتخاب شود.

گام پنجم

پاسخ گزینه ۴ است؛ زیرا...

فقط در این گزینه علامت «ب» مثبت است؛ در حالی که در سایر گزینه‌ها علامت «ب» منفی است.

۱۰۹- نوع کدامیک از قضایای منفصل زیر متفاوت است؟

- ۱) این زاویه در مثلث، یا تند (حاده) است یا باز (منفرجه).
- ۲) برای ورود به سایت می‌توان از کد ملی یا شماره گواهینامه استفاده کنید.
- ۳) برای عبور قانونی از این مرز، داشتن «گذرنامه» یا «برگه تردد مرزی» الزامی است.
- ۴) متقاضیان دریافت این وام، یا باید «کارمند دولت» باشند یا «ضامن معتبر» معرفی کنند.

(متوسط - ترکیبی - استاندارد) - صفحه ۸۶ تا ۸۸ - ۱۰۰۹

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴) منفصله مانع‌الرفع هستند، اما گزینه (۱) منفصله مانع‌الجمع است.

گام اول

برای تشخیص نوع قضیه منفصله، باید دو سؤال کلیدی را بررسی کنیم:

- الف) آیا هر دو بخش می‌توانند با هم «صادق» (درست) باشند؟ (امکان جمع در صدق)
- ب) آیا هر دو بخش می‌توانند با هم «کاذب» (غلط) باشند؟ (امکان جمع در کذب)

گام دوم

تحلیل گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴) ← مانع‌الرفع:

در هر سه گزینه، رسیدن به هدف (ورود به سامانه، عبور از مرز، دریافت وام) طبق قانون وضع شده، حداقل به یکی از دو شرط ذکر شده نیاز دارد؛ بنابراین، کذب هر دو سبب می‌شود فرد به هدف نرسد، پس رفع هر دو در تحقق این گزاره محال است؛ اما داشتن هر دو شرط (مثلاً هم کارمند دولت بودن و هم معرفی ضامن) منطقاً ممکن و بی‌مانع است. پس این سه گزینه از نوع مانع‌الرفع (مانع‌الخلو) هستند.

گام سوم

تحلیل گزینه (۱) ← مانع‌الجمع:

محال است که یک زاویه هم‌زمان هم «تند» (حاده) باشد و هم «باز» (منفرجه)؛ بنابراین جمع این دو بخش در صدق (درست بودن هم‌زمان) غیرممکن است؛ اما از طرفی، ممکن است این زاویه هیچ‌کدام از این دو حالت نباشد؛ یعنی نه تند باشد و نه باز، بلکه زاویه «قائمه» (۹۰ درجه) باشد. پس رفع هر دو امکان‌پذیر است. قضیه‌ای که در آن فقط «جمع در صدق» محال باشد، منفصل مانع‌الجمع نامیده می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) این قضیه منفصل مانع‌الرفع است.

توضیح بیشتر

برای ورود به سایت، نمی‌توانید هیچ‌کدام از این دو مدرک (کد ملی یا گواهینامه) را وارد نکنید؛ پس رفع هر دو محال است؛ اما منعی ندارد که از هر دو استفاده کنید؛ پس جمع آن‌ها ممکن است. این ویژگی «مانع‌الرفع» است.

۳) این قضیه منفصل مانع‌الرفع است.

توضیح بیشتر

این قضیه منفصل مانع‌الرفع است. برای عبور قانونی، نمی‌توانید فاقد هر دو مدرک باشید (رفع هر دو محال است)، اما ممکن است مسافری جهت اطمینان، هم گذرنامه و هم برگه تردد را همراه داشته باشد (جمع هر دو ممکن است).

۴) این قضیه منفصل مانع‌الرفع است.

توضیح بیشتر

این قضیه منفصل مانع‌الرفع است. برای دریافت این وام، نمی‌توانید نه کارمند باشید و نه ضامن بیاورید (رفع هر دو محال است)؛ اما یک کارمند دولت می‌تواند ضامن معتبر هم معرفی کند (جمع هر دو ممکن است).

کنکورشناسی

پیش از این مشابه این تست در کنکورهای نوبت دوم ۱۴۰۴، خراج ۱۴۰۰، داخل ۱۳۹۱ و داخل ۱۳۸۵ طرح شده بود.

۱۱۰- کدام عبارت دارای مغالطه «توسل به احساسات» است؟

- ۱) با توجه به سابقه ما در کمک به نیازمندان که در صفحات مجازی می‌بینید، کمک‌های خود را برای ما واریز کنید.
- ۲) من فکر نمی‌کردم در این کلاس از دانشگاه کسی پیدا شود که با این سطح از تحلیل‌های غیرعلمی او برخورد کنم.
- ۳) تمام نخبگان و فرهیختگانی که امروز با من صحبت کرده‌اند؛ از طرح اینجانب برای بارورسازی ابرها حمایت کرده‌اند.
- ۴) به نظر می‌رسد تنها افرادی که احساسات‌شان زود برانگیخته می‌شود، خام حرف‌های این وکیل در دادگاه می‌شوند.

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۱۰۹ تا ۱۱۰ - ۱۰۱۰

بررسی سریع:

گزینه ۱ با نمایش تصاویر افراد نیازمند، حس دلسوزی و ترحم مخاطب را هدف می‌گیرد تا او را به انجام کاری (کمک مالی) وادار کند.

این گزینه یک دارای مغالطه «توسل به احساسات» (مشخصاً حس ترحم و دلسوزی) است. گوینده به جای ارائه دلایل منطقی و مستند برای اثبات صلاحیت مؤسسه خود (مانند گزارش‌های شفاف مالی، آمار دقیق از نحوه هزینه کرد کمک‌ها یا مجوزهای رسمی)، به یک ابزار کاملاً احساسی متوسل می‌شود. نمایش «سابقه در کمک به نیازمندان در صفحات مجازی» معمولاً با تصاویر و ویدیوهایی همراه است که هدفشان برانگیختن عواطف بیننده است، نه اقناع عقلانی او.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) این عبارت دارای مغالطه «مسموم کردن چاه» است.

توضیح بیشتر

گوینده پیش از آنکه به محتوای حرف طرف مقابل بپردازد، با یک حمله شخصی و زیر سؤال بردن «سطح تحلیل‌های غیرعلمی» او، شخصیت و اعتبار وی را نزد دیگران تخریب می‌کند. هدف این است که ذهنیت شنوندگان نسبت به آن فرد منفی شود تا دیگر به استدلال‌هایش توجه نکنند.

۳) این عبارت مغالطه توسل به احساسات ندارد و دارای مغالطه‌ای به نام «توسل به مرجعیت» است که در کتاب درسی نیست و البته دانستن یا ندانستن آن، تأثیری در پاسخ این تست نداشت.

توضیح بیشتر

گوینده برای معتبر نشان دادن طرح خود، به جای ارائه شواهد علمی یا جزئیات فنی، به حمایت «تمام نخبگان و فرهیختگان» استناد می‌کند.

۴) این عبارت دارای مغالطه «مسموم کردن چاه» است.

توضیح بیشتر

گوینده با برچسب زدن به کسانی که ممکن است حرف وکیل را بپذیرند («افرادی که احساسات‌شان زود برانگیخته می‌شود»)، راه را برای یک ارزیابی منصفانه می‌بندد. شنونده از ترس اینکه مبدا چنین صفتی به او نسبت داده شود، از پذیرش سخن وکیل خودداری می‌کند.

حواست باشه!

مغالطه مسموم کردن چاه می‌تواند هم علیه مخاطب (مانند گزینه ۲) و هم علیه مخاطبان بالقوه همان مخاطب (مانند گزینه ۴) به کار رود. در هر دو حالت، هدف، بستن راه یک ارزیابی منصفانه است.

۱۱۱- کدام گزینه در مورد آثار ابن‌سینا به صورت دقیق بیان نشده است؟

- ۱) کتاب «نجات»، بیانی مختصر از آخرین دیدگاه‌های فلسفی شیخ‌الرئیس (ابن‌سینا) است.
- ۲) دایرة‌المعارف «شفا» علاوه بر الهیات، شامل منطق، ریاضیات و علوم طبیعی نیز می‌شود.
- ۳) کتاب «انصاف» با وجود داشتن ده‌ها هزار مسئله، امروزه تا حد زیادی از بین رفته است.
- ۴) «دانشنامه‌ی علایی» اثری است که ابن‌سینا آن را به زبان مادری خود به رشته تحریر درآورد.

پاسخ: گزینه ۱

(آسان - خط به خط - سریع) - صفحه ۸۰ - ۱۲۱۰

بررسی سریع:

«بیان مختصر» مربوط به کتاب نجات است، اما «آخرین دیدگاه‌های فلسفی» ویژگی اختصاصی کتاب اشارات و تنبیهات است.

ابن سینا کتاب «نجات» را به عنوان بیانی مختصر از فلسفه خود نوشت، اما آخرین دیدگاه‌های فلسفی‌اش را در کتاب «اشارات و تنبیهات» تدوین کرد.

راز طراح!

در این گزینه با ترکیب کلمات کلیدی این دو کتاب، یک گزاره فریبنده ساخته شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) شفا صرفاً یک کتاب فلسفی نیست، بلکه یک دایرةالمعارف عظیم علمی شامل علوم طبیعی، ریاضی، منطق و الهیات است.
- ۳) کتاب انصاف شامل ۲۸ هزار مسئله (ده‌ها هزار) و ۲۰ جزء بود که در حمله غزنویان غارت شد و تنها اندکی از آن باقی ماند.
- ۴) این گزینه با بیانی غیرمستقیم به «فارسی بودن» کتاب دانشنامه‌ی علایی اشاره می‌کند که زبان مادری ابن سینا است.

۱۱۲- کدام عبارت در مورد طبیعت‌شناسی ابن سینا درست است؟

- ۱) حرکات اجزای طبیعت، منشأ ذات و طبع آن است و این حرکات در راستای حرکت کل طبیعت می‌باشد.
- ۲) تنها مرتبه هستی که دارای حرکت است، «طبیعت» می‌باشد و همین حرکت، سبب وجود شر در آن شده است.
- ۳) در نظام احسن طبیعت، حوادث ناگوار، شرور واقعی هستند؛ اما گریزناپذیر بوده و در نهایت به کمال جهان کمک می‌کنند.
- ۴) عالم طبیعت هم‌زمان حجاب حق و واسطه شناخت اوست؛ مانند ابری که خورشید را می‌پوشاند، اما باعث دیده شدن آن می‌گردد.

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۸۱ و ۸۰ - ۱۲۱۰

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

طبیعت چون نشانه و مخلوق خداوند است؛ در عین حال که او را مخفی می‌کند باعث آشکار شدن و پیدایی او نیز می‌شود.

ابن سینا طبیعت را به ابری تشبیه می‌کند که در برابر خورشید (خداوند) قرار گرفته است. ابر در عین حال که حجاب و پرده است و مانع تابش مستقیم می‌شود، شدت نور را می‌گیرد و به چشم ما اجازه می‌دهد تا خورشید را ببینیم. طبیعت نیز هم‌زمان حجاب حق و نشانه‌ای برای شناخت اوست.

راهنمای مسیرت...

توی پاسخ تأثیری نداشت؛ اما تشبیه خداوند به خورشید، در رساله «حی بن یقظان» انجام شده و در کادر «تفکر» صفحه ۸۲ کتاب به آن اشاره شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) از نظر ابن سینا، «طبع و ذات» هر موجود، منشأ و مبدأ حرکات آن است، نه اینکه حرکات منشأ ذات باشند.

جرقه ذهنی

در این گزینه جای علت و معلول عوض شده است.

۲) ابن سینا منشأ شر را «حرکت» نمی‌داند. اساساً در نگاه او، نظام هستی «نظام احسن» است و شر واقعی در آن جایگاهی ندارد.

جرقه ذهنی

صرف نظر از ایراد مذکور در گزینه ۲، هیچ‌جا از کتاب اشاره نشده که ابن سینا، فقط جهان طبیعت را دارای حرکت می‌داند.

۳) ابن سینا حوادث ناگوار طبیعت (مثل سیل و زلزله) را «شرور واقعی» نمی‌داند، بلکه معتقد است این موارد صرفاً «ظاهراً شر» هستند

و در نگاه کلان به جهان، خیر محسوب می‌شوند.

عنوان	توضیحات
ماهیت عالم طبیعت	مرتبه‌ای از هستی است که دارای حرکت می‌باشد.
مسیر حرکت طبیعت	رو به مقصدی خاص است که این مقصد جزء جدایی‌ناپذیر از ذات آن است.
علت نام‌گذاری «طبیعت»	اجزای این عالم، دارای «طبع» و ذات خاصی هستند.
منشأ حرکات اجزا	طبع و ذات خاص هر یک از اجزا و افراد عالم.
منشأ حرکات کل عالم	جهان به عنوان یک «کل» نیز طبع و ذاتی دارد که مبدأ تحولات آن است.
چگونگی آفرینش	خداوند با لطف و عنایت خود جهان را پدید آورده و اجزای آن را ترکیب کرده است.
نظام حاکم بر هستی	این ترکیب، تحقق‌بخش بهترین نظام ممکن (نظام احسن) است.
چگونگی رسیدن به کمال	طبیعت هر شیء، آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می‌دهد.
شرط رسیدن به کمال	در راه طبیعت مانعی قرار نگیرد.
نگاه به حوادث ناگوار	مرگ جانداران، سیل و زلزله، شر واقعی نیستند؛ صرفاً ظاهراً شر هستند.
نقش شرور ظاهری	در نظم کلی تأثیر مثبت دارند و به کمال نهایی طبیعت کمک می‌کنند.
شرط داوری درباره جهان	پرهیز از جزءنگری؛ باید کل را دید (مثل دیدن چهار فصل به جای فقط دیدن پاییز).
هدف علوم طبیعی	مطالعه عالم برای کشف ویژگی‌ها و روابط ظاهری پدیده‌ها.
تأمل وجودی (فلسفی)	مطالعه جهان برای کشف رابطه آن با مبدأ کل هستی.
ویژگی مبدأ کل (خداوند)	پادشاه راستین و بی‌نیاز مطلق که ذات همه‌چیز از اوست و محتاج هیچ‌چیز نیست.
تلفیق علم و تأمل الهی	باعث عبور محقق از ظاهر پدیده‌ها و رسیدن به باطن آن‌ها می‌شود.
غایت نهایی طبیعت‌شناسی	رساندن محقق به خشوع و خشیت در برابر حق (مصدق آیه «إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ...»).

۱۱۳- کدام گزینه در مورد پادشاه راستین بودن خداوند درست نیست؟

- (۱) همه‌چیز را مستقیماً خلق کرده است؛ پس ذات هر چیزی از او می‌باشد.
- (۲) سایر پادشاهان واقعی نیستند، چون هیچ چیزی واقعاً از خود ندارند.
- (۳) همه موجودات در همه شئون خود به او محتاج می‌باشند.
- (۴) در هیچ چیزی به هیچ موجودی نیازمند نمی‌باشد.

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۸۱ - ۱۳۱۰

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

ذات تمام موجودات از خداوند است؛ چون آن‌ها را مستقیم یا غیرمستقیم خلق کرده است.

خداوند پادشاه راستین است و ذات تمام موجودات از اوست، اما آفرینش همه موجودات «مستقیم» نیست. در واقع خداوند تنها «عقل اول» را بی‌واسطه آفریده و سایر موجودات عالم عقول با واسطه‌گری خلق شده‌اند، لذا قید «مستقیماً» گزینه را نادرست می‌کند.

رد پای کتاب: بخشی از صفحه ۸۱ کتاب درسی فلسفه دوازدهم

همان غنی بالذات   شبیه مثال خیر افلاطونی   وابستگی کل هستی به خداوند

«آیا می‌دانی پادشاه کیست؟ پادشاه راستین آن توانگر و بی‌نیاز مطلق است که هیچ چیز در هیچ چیز از او بی‌نیاز نیست. ذات هر چیزی از اوست؛ زیرا ذات هر چیز یا از او پدید آمده یا از چیزی پدید آمده که خود آن چیز را خداوند به وجود آورده است. پس، همه چیزهای دیگر بنده و مملوک اوست و او به هیچ چیز محتاج نیست.»

غیر مستقیم

مستقیماً

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) تنها پادشاه واقعی خداوند است و سایر پادشاهان چون ذاتشان از او است پس واقعاً چیزی از خود ندارند و پادشاه حقیقی نیستند.

! **حواست باشه!**

کلمه «ذات» در عبارت «ذاتشان از اوست»، صرفاً به معنی «وجود و هستی» است و به معنی ماهیت (چیستی شیء) نمی‌باشد.

۳) وقتی ذات تمام موجودات از خداوند است و جز او خالق واقعی نیست، پس همه چیز (از ایجاد تا بقا) به او نیازمند و محتاج است.

۴) وقتی خداوند، واجب‌الوجود بالذات است؛ یعنی ذات و وجودش مال خودش می‌باشد و تنها خالق حقیقی است، پس در هیچ چیز به هیچ موجودی نیازمند نیست.

۱۱۴- اساسی‌ترین تفاوت حکمت مشاء و اشراق چیست؟

- ۱) مباحث حکمت مشاء بر مبنای مفهوم وجود است؛ اما حکمت اشراق از مفهوم نور بهره می‌برد.
- ۲) حکمت مشاء تمایز موجودات را به ماهیت آن‌ها می‌داند؛ اما حکمت اشراق به مراتب مختلف نور.
- ۳) حکمت مشاء مطالب فلسفی را با قیاس برهانی بیان می‌کند؛ اما حکمت اشراق از شهود هم بهره می‌برد.
- ۴) در شناخت فلسفی، حکمت مشاء فقط از عقل بهره می‌برد اما حکمت اشراق از کشف و شهود نیز استفاده می‌کند.

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۸۴ و ۸۳ - ۱۲۱۰

؟ پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

در حکمت اشراق برای شناخت فلسفی برخلاف حکمت مشاء در کنار عقل از دستاوردهای کشف و شهود نیز استفاده می‌شود.

گام اول

تفاوت بنیادی مکاتب به «موضوع» و «روش» آن‌ها بازمی‌گردد.

گام دوم

موضوع هر دو مکتب شناخت واقعیت است؛ پس تفاوت آن‌ها در حوزه موضوع نیست.

گام سوم

حکمت اشراق بر خلاف مشاء، علاوه بر استدلال عقلی، استفاده از شهود را نیز در کشف حقیقت به کار می‌گیرد؛ پس اساسی‌ترین تفاوت به روش کسب حقایق مربوط می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) درست است که مشاء در وصف واقعیت از مفهوم «وجود» و اشراق از مفهوم «نور» استفاده می‌کند، اما این صرفاً یک تفاوت در حوزه مسائل ظاهری و الفاظ است، نه اساسی‌ترین تفاوت.

نکته

استفاده از مفهوم نور به جای وجود در حکمت اشراق، تغییری در اصل موضوع فلسفه ایجاد نمی‌کند.

۲) اینکه حکمت مشاء تفاوت موجودات را به ماهیت و اشراق به مراتب نور می‌داند، کاملاً صحیح است، اما این تمایز نیز در حوزه مسائل ثانویه فلسفی است و تفاوت بنیادین محسوب نمی‌شود.

توضیح بیشتر

تفاوت مکاتب در طرح مسائل (مانند بحث ماهیت یا مراتب نور)، خود معلول تفاوت آن‌ها در روش شناخت است؛ به همین دلیل روش شناخت نسبت به این مباحث ریشه‌ای‌تر است.

۳) حکمت اشراق از شهود صرفاً در مقام «فهم و کشف واقعیت» بهره می‌برد، نه در مقام «بیان مطالب فلسفی». مقام بیان در تمام مکاتب فلسفی منحصراً عقلی است.

فلسفه بودن فلسفه به این است که در مقام بیان و آموزش مطالب خود، صرفاً از عقل و قیاس برهانی استفاده کند و از این جهت هیچ تفاوتی میان مشاء و اشراق نیست.

مقایسه حکمت مشاء و حکمت اشراق

ویژگی	حکمت مشاء	حکمت اشراق
روش شناخت فلسفی	تکیه صرف بر استدلال عقلی	استفاده توأمان از استدلال عقلی + کشف و شهود
روش انتقال	قیاس برهانی و زبان عقل	قیاس برهانی و زبان عقل
مفهوم پایه‌ای در وصف هستی	مفهوم «وجود»	مفهوم «نور»
مبنای تمایز موجودات	ماهیت موجودات متفاوت است.	درجه نورانیت آن‌ها متفاوت است.

۱۱۵- کدام گزینه در مورد جهان میانی سهروردی درست است؟

- (۱) نورانی است؛ اما نه به اندازه مشرق عالم و ظلمانی است؛ اما نه به میزان مغرب کامل.
- (۲) آمیخته‌ای از نور و ظلمت است؛ یعنی در آن وجود و عدم با هم ترکیب شده‌اند.
- (۳) با حواس پنج‌گانه قابل درک نیست؛ چون غیرمادی و غیرجسمانی است.
- (۴) میان نورالانوار و جهان طبیعت (یعنی مغرب کامل) قرار گرفته است.

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۸۴ - ۱۲۱۰

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

در جهان میانی، نور و ظلمت به هم آمیخته هستند پس این مرتبه از هستی هم نور دارد و هم ظلمت.

در جغرافیای عرفانی سهروردی، مشرق عالم (عالم فرشتگان) بدون ظلمت است و مغرب کامل (جهان مادی) فاقد نور است. جهان میانی دقیقاً در میان این دو مشرق و مغرب قرار دارد؛ بنابراین نور آن به شدت مشرق نیست و تاریکی آن نیز به غلظت مغرب کامل نمی‌باشد، بلکه آمیزه‌ای از نور و ظلمت است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) اولاً در جهان میانی، وجود و عدم با یکدیگر ترکیب نشده‌اند و صرفاً درجه نورانیت کمتر است. ثانیاً، منظور از تاریکی و ظلمت در فلسفه شیخ اشراق، «عدم» نیست، بلکه مراد از آن محدودیت‌های «مادی بودن» است. از نظر عقلی نیز عدم (نیستی خالص) چیزی نیست که اصلاً بتواند با وجود ترکیب شود.

رفع ابهام

در نظام اشراقی، ظلمت به معنای فقدان نور است، نه نیستی مطلق.

۳) موجودات این عالم با وجود اینکه مادی نیستند، اما ویژگی‌های جسمانی (مانند شکل، رنگ و اندازه) را دارا می‌باشند.

۴) جهان میانی مستقیماً میان ذات خدا (نورالانوار) و مغرب کامل قرار نگرفته است. بلکه این جهان میان فرشتگان مقرب (مشرق عالم) و جهان طبیعت (مغرب) واقع شده است.

۱۱۶- کدام گزینه از نظر سهروردی درست است؟

- (۱) حکمت مشاء گمراه‌کننده است و عرفان بی‌نتیجه می‌باشد.
- (۲) حکیم متأله، در دریافت حقایق از خداوند، نیازمند واسطه نیست.
- (۳) بهترین جویندگان معرفت، علاوه بر عقل از وحی نیز بهره می‌برند.
- (۴) هر واقعیتی نور است؛ اما موجودات عالم طبیعت صرفاً ظلمت هستند.

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۸۵ - ۱۲۱۰

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

سهروردی معتقد است، حکیم متأله، حقایق را مستقیماً از خود خداوند دریافت می‌کند.

یکی از ویژگی‌های بارز حکیم متأله در نگاه شیخ اشراق این است که به دلیل غرق بودن در تأله، شایستگی مقام خلافت الهی را پیدا می‌کند. چنین فردی امور و حقایق هستی را بی‌واسطه از حق تعالی دریافت می‌کند.

نکته ترکیبی

ویژگی مذکور در حکیم متأله، برخلاف رئیس مدینه فاضله است که حقایق را از طریق واسطه‌ای به نام «عقل فعال» (فرشته وحی) می‌گرفت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

موارد مذکور در این گزینه برعکس بیان شده‌اند.

توضیح بیشتر

نقد سهروردی بر جهان‌شناسی عقلی صرف (مانند حکمت مشاء) این است که چون فاقد شهود است، ناقص و «بی‌نتیجه» می‌ماند. از سوی دیگر، نقد او بر عرفان صرف (شهود بدون استدلال عقلی) این است که به دلیل نداشتن ترازوی عقل برای سنجش دریافت‌ها، می‌تواند «گمراه‌کننده» باشد. در این گزینه، ویژگی‌های نقد جابه‌جا بیان شده‌اند.

بهترین جویندگان معرفت یعنی حکیم متأله در شناخت هستی، علاوه بر عقل از شهود بهره می‌برد.

توضیح بیشتر

بهترین جویندگان معرفت (گروه چهارم)، کسانی هستند که در کنار برهان و استدلال (عقل)، به کمال اشراق و عرفان (شهود باطنی) نیز دست یافته‌اند. مسیر کمال در این دیدگاه، ترکیب «عقل» و «شهود» است، نه لزوماً بهره‌گیری از «وحی» (به معنای خاص رسالت پیامبرانه).

چون تمام موجودات پرتو نورالانوار هستند، پس واقعیت همه آن‌ها، نور است و اینگونه نیست صرفاً ظلمت باشد.

توضیح بیشتر

در نظام هستی‌شناسی سهروردی، هر موجودی جلوه‌ای از نورالانوار (خداوند) است. عالم طبیعت (مغرب کامل) تاریک‌ترین مرتبه هستی است و نور در آن به پایین‌ترین حد خود می‌رسد، اما از آنجا که مخلوق نورالانوار است، بی‌بهره مطلق از نور نیست؛ بنابراین نمی‌توان گفت موجودات مادی «صرفاً ظلمت» (نیستی) و تاریکی مطلق هستند.

رفع ابهام

هیچ موجودیتی نمی‌تواند کاملاً بی‌بهره از نورالانوار باشد، وگرنه اصلاً وجود نمی‌داشت.

۱۱۷ - کدام گزینه درست است؟

- ۱) فلسفه برای نخستین بار در ابتدای دوره متأخر، رقیبی قدرتمند به نام «علم کلام» پیدا کرد.
- ۲) انتقادهای متکلمین سبب شد بخش‌هایی از فلسفه پس از ابن‌سینا در تمام جهان اسلام دچار رکود شود.
- ۳) ملاصدرا تحت تأثیر استادش شیخ بهایی که بنیان‌گذار حوزه فلسفی اصفهان بود، با ذوق قلبی و عرفان آشنا شد.
- ۴) ملاصدرا هم تحصیل و هم تدریس را در شیراز آغاز کرد و پس از تبعید نیز دوباره برای تدریس به شهر شیراز بازگشت.

(آسان - خط به خط - سریع) - صفحه ۸۷ تا ۹۰ - ۱۲۱۱

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

ملاصدرا پس از گذراندن دوره ۱۵ ساله تبعید در قم، دوباره به شیراز برگشت.

ملاصدرا در شیراز به دنیا آمد و تحصیل را در همان‌جا آغاز کرد. سپس برای ادامه تحصیل به اصفهان رفت. پس از تکمیل تحصیلات و کسب مقام استادی، به شیراز برگشت و تدریس را در مدرسه خان شیراز آغاز نمود. همچنین پس از گذراندن ۱۵ سال تبعید در کهک قم، بار دیگر برای تعلیم و تدریس به شیراز برگشت.

نمودار زمانی زندگی ملاصدرا

شیراز (تحصیل اولیه) ← اصفهان (تحصیلات تکمیلی) ← شیراز (تدریس) ← قم (تبعید) ← شیراز (تدریس و تألیف)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ فلسفه از همان آغاز، یعنی در همان دوره متقدم رقیبی به نام علم کلام داشت، نه در آغاز دوره متأخر!
- ۲ انتقادهای متکلمین، فلسفه را پس از ابن‌سینا در بخش‌هایی از جهان اسلام به رکود کشاند، نه در تمام عالم اسلام!

راز طراح!

طراح با تغییر دادن «بخش‌هایی از عالم اسلام» به «بخش‌هایی از فلسفه»، تلاش کرده است این عبارت نادرست را شبیه متن کتاب جلوه دهد.

۳ میرداماد بنیان‌گذار مکتب فلسفی اصفهان بود، نه شیخ بهایی!

۱۱۸ - کدام گزینه به درستی به مباحث فلسفی ملاصدرا در ترتیب زیر اشاره کرده است؟

سفر دوم - سفر چهارم - سفر اول - سفر سوم

- ۱) توحید و صفات الهی - علم‌النفس و معاد - مباحث عمومی فلسفه - ربوبیت و حکمت الهی
- ۲) توحید و صفات الهی - علم‌النفس و معاد - ربوبیت و حکمت الهی - مباحث عمومی فلسفه
- ۳) توحید و صفات الهی - ربوبیت و حکمت الهی - مباحث عمومی فلسفه - علم‌النفس و معاد
- ۴) ربوبیت و حکمت الهی - علم‌النفس و معاد - مباحث عمومی فلسفه - توحید و صفات الهی

(متوسط - خط به خط - سریع) - صفحه ۹۰ تا ۹۱ - ۱۲۱۱

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

تنها در گزینه ۱ مباحث فلسفی ملاصدرا طبق این ترتیب رعایت شده است.

مباحث فلسفی ملاصدرا مطابق با اسفار چهارگانه عارفان:

- ۱- سفر اول: مباحث عمومی فلسفه
- ۲- سفر دوم: توحید و صفات الهی
- ۳- سفر سوم: افعال خداوند و ربوبیت و حکمت الهی
- ۴- سفر چهارم: علم‌النفس و مراحل شکل‌گیری آن تا رسیدن به مرحله معاد

قلقش رو یاد بگیر!

با نگاه به بخش اول گزینه‌ها، تنها یک گزینه (گزینه ۴) رد می‌شود؛ اما اگر به بخش آخر گزینه‌ها نگاه می‌کردید، سه گزینه رد می‌شدند (گزینه ۲ و ۳ و ۴).

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) بخش سوم و چهارم نادرست است.
- ۳) بخش دوم و چهارم نادرست است.
- ۴) بخش اول و چهارم نادرست است.

۱۱۹ - کدام گزینه در تکمیل عبارت زیر مناسب‌تر است؟

ملاصدرا در عین بهره‌مندی از ذوق و نصّ، همچنان فیلسوف است، زیرا .....

- ۱) دغدغه اصلی او هیچ‌گاه عرفان محض یا کلام محض نبوده است.
- ۲) هر مبحثی که طرح می‌کند، مطابق با موضوع و روش صحیح فلسفه است.
- ۳) دستگاه فلسفی او صرفاً متکی بر استدلال‌ورزی عقلی و براهین عقلی محض است.
- ۴) استفاده او از شهود یا وحی، نه به عنوان محتوای استدلال، بلکه به عنوان شاهد بوده است.

بررسی سریع:

ملاصدرا با وجود بهره‌گیری از عرفان (ذوق) و دین (نص)، به دلیل پایبندی کامل به موضوع (وجودشناسی) و روش (استدلال عقلی) در تمام مباحثش، همچنان یک فیلسوف تمام‌عیار محسوب می‌شود.

گام اول

ملاصدرا در مکتب حکمت متعالیه، عرفان و دین را در کنار عقل قرار داد؛ اما آنچه باعث می‌شود آثار او همچنان در زمره متون فلسفی قرار گیرند، این است که او هرگز از چهارچوب «موضوع» و «روش» فلسفه خارج نشد.

گام دوم

تمامی مباحثی که او مطرح می‌کند، درباره «وجود و مسائل بنیادی آن» (موضوع فلسفه) است و نحوه اثبات آن‌ها نیز کاملاً بر پایه «استدلال عقلی» (روش فلسفه) استوار است. او یافته‌های شهودی یا قرآنی را با زبان فلسفی و در قالب براهین عقلی صورت‌بندی می‌کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ ملاصدرا خود عارف بوده است و دغدغه عرفان داشته است.

۳ فلسفه ملاصدرا صرفاً متکی بر استدلال عقلی نیست و از وحی و شهود نیز بهره می‌برد.

! حواست باشه!

حتی اگر این گزینه صحیح باشد، صرفاً به روش فلسفه اشاره دارد و به موضوع فلسفه اشاره نمی‌کند و در مقایسه با گزینه ۲، ناقص است.

۴ این گزینه به لحاظ محتوایی درست است، اما دلیل فیلسوف بودن ملاصدرا نیست، بلکه نتیجه آن است.

به بیان دیگر...

ملاصدرا چون به موضوع و روش فلسفه التزام دارد، حال اگر در جایی هم بخواهد از ذوق و وحی بهره بگیرد، صرفاً به عنوان شاهد و تأیید همان بحث فلسفی خود از آن بهره می‌گیرد.

۱۲۰ - کدام گزینه از منابع حکمت متعالیه محسوب نمی‌شود؟

۱ اندیشه‌های استدلالی و دقیق حجة‌الحق

۲ فلسفه نور و اشراق ایران پیش از باستان

۳ عرفان نظری محیی‌الدین عربی

۴ تعالیم قرآن و احادیث ائمه اطهار

بررسی سریع:

گزینه دو از منابع حکمت اشراق است، نه حکمت متعالیه.

فلسفه نور و اشراق پیش از باستان، از منابع سهروردی در حکمت اشراق است، نه از منابع ملاصدرا در حکمت متعالیه.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ اندیشه‌های مستدل و قوی ابن‌سینا (ملقب به حجة‌الحق)، یکی از منابع حکمت متعالیه است.

۳ عرفان اسلامی، به خصوص عرفان نظری شیخ محیی‌الدین عربی، یکی از منابع حکمت متعالیه است.

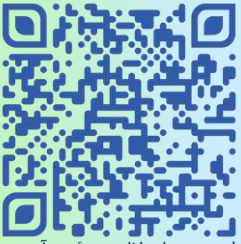
۴ تعالیم قرآن کریم و احادیث منقول از رسول خدا و ائمه اطهار، یکی از منابع حکمت متعالیه است.

کل کتاب اقتصاد دهم

بودجه‌بندی
این آزمون

برای دیدن پاسخ‌نامه ویدئویی آزمون
QR Code بالا را اسکن کنید
یا روی لینک زیر بزنید!

پاسخ‌نامه ویدئویی آزمون

این بودجه‌بندی ۱۵ تست از کنکور را پوشش داده است.

سهم در
کنکور

۱۲۱- به ترتیب صحیح یا غلط بودن عبارت‌های زیر، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

الف - هر کشوری آرزوی رسیدن به نقاط خارج از مرز امکانات تولید را دارد.

ب - برای فهمیدن اینکه هزینه‌ها را چگونه ارزیابی کنیم، باید تمام هزینه‌ها را در مقابل تمام منافع بسنجیم.

ج - نقاط زیر مرز امکانات، همان نقاط ناکارای تولید را نشان می‌دهند.

۲) غ - غ - ص

۱) ص - ص - غ

۴) ص - غ - غ

۳) ص - ص - ص

(آسان - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۴۰ - ۱۰۰۳ و ۱۰۰۴

پاسخ: گزینه ۳

بررسی سریع:

تمامی موارد صحیح هستند. بنابراین پاسخ درست گزینه ۳ خواهد بود.

بررسی موارد:

الف) درست، ناحیه خارج از مرز نقاطی هستند که کشور می‌تواند آرزوی رسیدن به آن‌ها را داشته باشد. این نقاط با فرض ثابت ماندن منابع

کشور، غیرقابل دستیابی هستند؛ زیرا کشور منابع کافی برای تولید در آن سطح را ندارد.

ب) درست، فهمیدن این که هزینه‌ها را چطور ارزیابی کنیم تنها بخشی از یک تصمیم خوب است و باید هزینه‌ها در مقابل منافع سنجیده

شوند.

ج) درست، نقاط زیر منحنی مرز امکانات تولید ناکارا هستند، این نقاط نشان‌دهنده این است که اقتصاد از بیشترین منابع استفاده

نکرده است.

قطعاً همه تمایل دارند که فراتر از مرز امکانات تولید کنند اما متأسفانه با منابع و عوامل تولید ثابت، امکان‌پذیر نیست و با منابع موجود فقط می‌توانیم تا روی منحنی مرز امکانات تولید کنیم.

آموزگار

به نظر شما همه افراد تمایل ندارند که در نقاط خارج از مرز امکانات، تولید کنند؟

دانش‌آموز

قطعاً که باید از تمام این منابع استفاده حداکثری را ببرد وگرنه در زیر منحنی مرز امکانات تولید قرار می‌گیرد.

آموزگار

به نظر شما اگر شرکتی دارای یک منبع مشخص باشد، بهتر نیست که از تمام این منابع به صورت حداکثری استفاده کند؟ مثلاً از سرمایه‌های فیزیکی خود و نیروی انسانی خود بیشترین استفاده را ببرد؟

دانش‌آموز

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مورد «ج» نادرست اشاره شده است.

۲) موارد «الف» و «ب» نادرست اشاره شده‌اند.

۴) موارد «ب» و «ج» نادرست اشاره شده‌اند.

راهنمای مسیرت...

دانش‌آموزان عزیز به مبحث مرز امکانات تولید دقت لازم را داشته باشند که در کنکور دی ۱۴۰۱ و اردیبهشت ۱۴۰۳ به‌عنوان سؤال مطرح شده است.

۱۲۲- چه تعداد از عبارتهای زیر درست است؟

- الف - مهم‌ترین دلیل اندازه‌گیری «تولید ناخالص داخلی»، مقایسه سطح تولید در کشورهای مختلف است.
- ب - معمولاً برای اندازه‌گیری تورم، از شاخص قیمت مصرف‌کننده بهره می‌گیرند و برای تشکیل این شاخص، دولت یک سبد بازار یعنی بسته‌ای از کالاهای گوناگون که عموم مصرف‌کنندگان خریداری می‌کنند را در نظر می‌گیرد.
- ج - دولت برای انجام نقش‌های مختلفی که بر عهده دارد، خریداری مهم در بازار «عوامل تولید» و بازار «کالا و خدمات» است و با دریافت «مالیات» از خانوارها و شرکت‌ها و پرداخت یارانه به آن‌ها، نقش مهمی در اقتصاد ایفا می‌کند.
- د - در دوران رکود، تولید کارخانه‌ها و شرکت‌ها کاهش می‌یابد و آن‌ها نیاز به استخدام نیروی کار جدید، ندارند یا حتی نیروی کار خود را اخراج می‌کنند، در نتیجه این نیروها دچار «بیکاری ساختاری» می‌شوند.
- ه - بعد از شکل‌گیری نظام جمهوری اسلامی، در بخش اقتصادی قانون اساسی، بر آموزه‌هایی همچون اقتصاد مردمی، نفی سلطه بیگانگان و استقلال اقتصادی، خودکفایی کامل اقتصادی، حقوق اقتصادی شهروندان و عدالت اقتصادی تأکید شده است.

۴) پنج

۳) چهار

۲) سه

۱) دو

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - صفحه ۱۱۰ تا ۱۰۶ (۱۰۱)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سریع:

در عبارت «الف» مقایسه سطح تولید در کشورهای مختلف، در عبارت «د» ناهماهنگی رکود و بیکاری ساختاری و در عبارت «ه» خودکفایی کامل اقتصادی کلمات کلیدی نادرست هستند که می‌توانیم نتیجه بگیریم این ۳ عبارت اشتباه است.

بررسی موارد:

- الف) نادرست، مهم‌ترین دلیل برای اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی، نظارت بر تغییرات تولید در طول زمان است. یعنی تغییرات تولید یک کشور را با خودش مقایسه می‌کند نه با سایر کشورها.
- ب) درست، معمولاً برای اندازه‌گیری تورم از شاخص قیمت مصرف‌کننده (cpi) بهره می‌برند. برای تشکیل شاخص قیمت مصرف‌کننده، دولت‌ها معمولاً یک سبد بازار یعنی بسته‌ای از کالاهای گوناگون را که عموم مصرف‌کنندگان احتمالاً خریداری می‌کنند در نظر می‌گیرند. سپس دولت هزینه این سبد بازار را در قالب شاخص قیمت مصرف‌کننده (cpi) در طول زمان رصد می‌کند.
- ج) درست، دولت برای انجام نقش‌های مختلفی که بر عهده دارد، خریداری مهم در بازارهای «عوامل تولید» و نیز بازار «کالا و خدمات» است و البته با دریافت مالیات از شرکت‌ها و خانواده‌ها و پرداخت یارانه به آن‌ها نقشی مهم در اقتصاد ایفا می‌کند.
- د) نادرست، بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد، بیکاری دوره‌ای نام دارد. در دوره رکود تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروی‌های خود را بیکار می‌کنند.
- ه) نادرست، بعد از شکل‌گیری نظام جمهوری اسلامی، آنچه مورد نظر امام خمینی (ره) رهبر ایران و خواسته ملت بود در قانون اساسی کشور تجلی یافت و تصویری از خطوط کلی اقتصاد مطلوب نیز در آن درج شد. در بخش اقتصادی قانون اساسی، بر آموزه‌هایی همچون اقتصاد مردمی، نفی سلطه بیگانگان و استقلال اقتصادی، حقوق اقتصادی شهروندان و عدالت اقتصادی تأکید شده است.

الف: اگر بخواهیم تولید ناخالص واقعی را (GDP واقعی) محاسبه کنیم باید قیمت‌ها را بر مبنای سال پایه و مقدار را از سال مورد نظر در نظر بگیریم و اگر بخواهیم تولید ناخالص اسمی (GDP اسمی) را محاسبه کنیم باید قیمت و مقدار را از سال مورد نظر در نظر بگیریم.

ب: شاخص قیمت مصرف‌کننده همان (CPI) است.

ج: دولت با توجه به ارائه کالا و خدمات به مردم از جمله ارائه کالای عمومی و یا پرداخت یارانه به آن‌ها، از مردم مالیات دریافت می‌کند. یارانه همان کمک نقدی دولت است.

د: در دوره رکود اقتصادی، تولیدکنندگان انگیزه کافی برای تولید ندارند و مجبور به تعطیلی کارخانه‌ها و تعدیل نیروی خود می‌شوند که این نوع بیکاری، بیکاری دوره‌ای است.

ه: خودکفایی کامل اقتصادی در بخش اقتصادی قانون اساسی ذکر نشده است.

راهنمای مسیرت...

دانش‌آموزان عزیز به مبحث انواع بیکاری دقت لازم را داشته باشند که در کنکور اردیبهشت ۱۴۰۳، تیر ۱۴۰۲ و دی ۱۴۰۱ به‌عنوان سؤال مطرح شده است.

۱۲۲- کدام گزینه به ترتیب، بیانگر پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

الف - دو روش سیاست‌گذاران برای کاهش تقاضای محصولات چیست؟

ب - کدام یک از درآمدهای دولت ناپایدار است؟

۱) ارائه اطلاعات، افزایش قیمت‌ها با ابلاغ بخشنامه - ایجاد بدهی از طریق استقراض از مردم

۲) آگاه‌سازی مردم، وضع مالیات بر محصول - مالیات بر مصرف کالاهای خاص

۳) ارائه اطلاعات، افزایش قیمت‌ها با ابلاغ بخشنامه - مالیات بر مصرف کالاهای خاص

۴) آگاه‌سازی مردم، وضع مالیات بر محصول - ایجاد بدهی از طریق استقراض از مردم

(آسان - خط به خط - سریع - صفحه ۶۵ - ۱۰۰۶)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی سریع:

آگاه‌سازی مردم و وضع مالیات به عنوان دو راه کاهش تقاضای محصولات مطرح هستند، پس گزینه‌های ۱ و ۳ حذف می‌شوند. ایجاد بدهی از طریق استقراض از مردم، هم به عنوان درآمد ناپایدار دولت شناخته می‌شود. بنابراین گزینه ۲ هم حذف می‌شود و پاسخ درست گزینه ۴ خواهد بود.

بررسی موارد:

الف) سیاست‌گذاران معمولاً تلاش می‌کنند از دو راه، مقدار تقاضا و مصرف برخی کالاهایی مانند سیگار را کم کنند. یکی از راه‌ها، آگاه‌سازی

مردم به زیان‌های کشیدن سیگار و دیگری بالا بردن قیمت آن از طریق وضع مالیات بر سیگار است.

ب) دولت سالیانه بخشی از درآمد مورد نیاز خود را نیز از طریق ایجاد بدهی تأمین می‌کند یعنی از مردم قرض می‌گیرد یا آن‌ها را در

طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری دولت شریک می‌کند و از محل سود این طرح‌ها سودی بین آن‌ها تقسیم می‌کند. این درآمد نیز

نمی‌تواند تا ابد پایدار باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مورد «الف» نادرست است.

۲) مورد «ب» نادرست است.

۳) موارد «الف» و «ب» نادرست هستند.

الف: دولت می‌تواند بر روی کالاهایی که برای مردم مفید است، مالیات کمتری را در نظر بگیرد؛ مانند شیر و بر روی کالاهایی که مصرف آن‌ها برای مردم ضرر دارد، مالیات بیشتری اخذ کند؛ مانند سیگار.

ب: استقراض از مردم همان روش ایجاد بدهی دولت است.

۱۲۴- پاسخ صحیح پرسش‌های زیر به ترتیب، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

الف - در رابطه با مفهوم «هزینه هدررفته»، کدام عبارت درست است؟

ب - منابع حاصل از «خمس» به چه کسانی تعلق می‌گیرد؟

۱) هزینه‌هایی که در دسترس نیستند. - کسانی که توان کار و فعالیت اقتصادی ندارند.

۲) هزینه‌های قابل بازگشت هستند. - سادات، مراجع تقلید و نمایندگان آنها

۳) هزینه‌هایی که در دسترس نیستند. - سادات، مراجع تقلید و نمایندگان آنها

۴) هزینه‌های قابل بازگشت هستند. - کسانی که توان کار و فعالیت اقتصادی ندارند.

پاسخ: گزینه ۱

(آسان - خط به خط - سریع - صفحه‌های ۲۸ و ۱۳۸ - ۱۰۰۳ و ۱۰۱۲)

بررسی سریع:

هزینه‌های هدررفته در دسترس نیستند و قابل بازگشت نیز نیستند، پس گزینه‌های ۲ و ۴ حذف می‌شوند. منابع خمس به کسانی تعلق می‌گیرد که توان کار و فعالیت اقتصادی ندارند، بنابراین گزینه ۳ هم حذف می‌شود و پاسخ درست گزینه ۱ خواهد بود.

بررسی موارد:

الف) هزینه‌هایی که پرداخت شده است و شما نمی‌توانید آن را بازگردانید «هزینه هدررفته» نام دارد. این هزینه‌ها نباید تأثیری در انتخاب و تصمیم شما داشته باشد. مفهوم هزینه هدررفته را می‌توانید پولی تصور کنید که به یک چاه عمیق افتاده است و دیگر قابل دسترس نیست. تنها هزینه‌هایی که بر تصمیم‌گیری‌تان مؤثر است، هزینه‌هایی است که در زمان تصمیم‌گیری شما به وجود می‌آیند.

پ) خمس مالیات اسلامی است و کسانی که توان کار و فعالیت اقتصادی ندارند از منابع خمس استفاده می‌کنند تا بتوانند ادامه حیات دهند. ما خمس را به مرجع تقلید یا نماینده او می‌دهیم اما آنها از آن منابع استفاده نمی‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) موارد «الف» و «ب» نادرست هستند.

۳) مورد «ب» نادرست است.

۴) مورد «الف» نادرست است.

۱۲۵- کدام گزینه به ترتیب، پاسخ درستی به پرسش‌های زیر است؟

الف - انتخاب برخی فلزات مانند طلا و نقره به عنوان پول و وسیله مبادله در معاملات، چه تأثیری بر اقتصاد داشت؟

ب - کدام گزینه در ارتباط با «دلایل عدم سازگاری نرخ بیکاری اعلام‌شده با آنچه در جامعه احساس می‌شود»، درست است؟

ج - گران شدن کتاب‌های کمک‌آموزشی یک انتشارات، چه تأثیری بر تقاضای کتاب‌های انتشارات دیگر خواهد داشت؟

د - در ارتباط با علل تورم و نقش دولت، کدام گزینه درست است؟

۱) گسترش تجارت در داخل کشورها و بین ملت‌ها - برخی افراد بنا بر دلایلی با مأموران آمارگیری درباره وضعیت شغلی خود با صداقت برخورد نمی‌کنند - افزایش تقاضا - هنگام تورم بانک مرکزی می‌تواند با خرید اوراق مشارکت از مردم، نقدینگی بیشتری به جامعه تزریق کرده و تورم را کنترل کند.

۲) امکان پس‌انداز فردی توسط بازرگانان - همه کسانی که به صورت پاره‌وقت مشغول کارند، شاغل هستند، ولی آنها خودشان را شاغل حساب نمی‌کنند - کاهش تقاضا - جهت مقاوم‌سازی اقتصاد کشوری که با مشکل تورم رو به روست می‌توان از سیاست پولی انبساطی استفاده کرد.

۳) رونق دریانوردی - تمام کسانی که در غیر از زمینه تخصصی‌شان مشغول به کار هستند، شاغل محسوب می‌شوند - افزایش تقاضا - بالا رفتن نرخ برابری ریال و دلار، از قدرت خرید پول ملی می‌کاهد و منجر به تورم در اقتصاد کشور می‌شود.

۴) رونق بخشیدن به حمل‌ونقل - طبق تعریف، کسانی که از جست‌وجوی شغل دلسرد شده‌اند، بیکار محسوب می‌شوند - کاهش تقاضا - در شرایط تورمی، دولت به دو روش می‌تواند عرضه را افزایش دهد، روش اول ارائه یارانه‌های تولیدی است و روش دوم افزایش صادرات است.

بررسی سریع:

با عبارت «الف»، گزینه ۲ که کاملاً نامرتب است رد می‌شود و با عبارت «ب» گزینه ۴ هم رد می‌شود؛ زیرا کسانی که از جست‌وجوی شغل دلسرد شده‌اند، بیکار محسوب نمی‌شوند. با توجه به قسمت «د»، در هنگام تورم، دولت باید اوراق مشارکت بفروشد. گزینه ۱ نیز، رد می‌شود.

بررسی موارد:

الف) انتخاب فلزاتی مثل طلا و نقره به‌عنوان پول و وسیله مبادله، موجب گسترش تجارت در داخل کشورها و بین‌ملتها شد و فعالیت‌هایی از قبیل دریانوردی و حمل‌ونقل را نیز رونق بخشید. (رد گزینه ۲)

ب) آنچه در سنجش تعداد بیکاران اتفاق می‌افتد گاهی با احساس عمومی جامعه از بیکاری سازگار نیست؛ چرا که طبق تعریف کسانی را که از جست‌وجوی شغل دلسرد شده‌اند، بیکار محسوب نمی‌کنند (رد گزینه ۴). همه کسانی را که به‌صورت پاره‌وقت مشغول به کار هستند شاغل به حساب می‌آورند، درحالی که آن‌ها در جست‌وجوی شغل تمام‌وقت هستند و خود را شاغل به حساب نمی‌آورند. همه کسانی را که غیر از زمینه تخصصی‌شان مشغول به کار و فعالیت باشند، شاغل محسوب می‌کنند.

برخی افراد نیز ممکن است به دلایلی مانند اشتغال در بخش غیررسمی یا به امید بهره‌مندی از بیمه بیکاری و ... با مأموران آمارگیری درباره وضعیت شغلی خود با صداقت برخورد نکنند.

ج) بین کتاب‌های کمک آموزشی یک انتشارات با کتاب‌های کمک آموزشی انتشارات دیگر، رابطه کالای جایگزین یا جانشین برقرار است؛ چرا که می‌توان هر کدام را به جای دیگری استفاده کرد و ما می‌دانیم که افزایش قیمت یکی از کالاها منجر به افزایش تقاضای کالای دیگری می‌شود و رابطه مستقیم بین آن‌ها برقرار است؛ در نتیجه افزایش قیمت کتاب‌های کمک آموزشی یک انتشارات منجر به افزایش تقاضای کتاب‌های کمک آموزشی انتشارات دیگر می‌شود. (رد گزینه ۲ و ۴)

د) علت‌های تورم: یکی از علت‌های تورم، نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد است. این فزونی تقاضا بر عرضه به‌صورت افزایش قیمت بروز می‌کند و کم‌کم بر سطح عمومی قیمت‌ها اثر می‌گذارد و موجب تورم می‌شود. دولت موظف است برای مقابله با تورم، باید میزان عرضه کالاها را افزایش دهد. دولت به ۲ روش عرضه را افزایش می‌دهد؛ اول آن که ظرفیت‌های تولیدی را افزایش دهد اما از آنجا که این روش زمان‌بر است، دولت‌ها ترجیح می‌دهند از طریق افزایش واردات بازار را تنظیم کنند (رد گزینه ۴). از دیگر علت‌های تورم می‌توان به جنگ، سیل و زلزله اشاره کرد که تولید و عرضه محصولات را کاهش می‌دهد و یکی دیگر از علل تورم، نقدینگی ناهماهنگ با تولید است که اگر با افزایش نقدینگی در جامعه، افزایش تولید وجود نداشته باشد، موجب تورم می‌شود. دولت از طریق بانک مرکزی می‌تواند در شرایط تورمی، تورم را در جامعه کنترل کند، دولت می‌تواند از طریق سیاست پولی انقباضی این کار را انجام می‌دهد. در این شرایط دولت باید حجم پول در گردش در جامعه را از طریق فروش اوراق مشارکت کاهش دهد. (رد گزینه ۱ و ۲)

علاوه بر این نوسانات نرخ ارز (بالا رفتن نرخ برابری ریال و دلار) نیز به ارزش پول‌های ما اثر منفی می‌گذارد و منجر به کاهش قدرت خرید پول ملی می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مورد «د» نادرست است.

۲) موارد «الف»، «ج» و «د» نادرست هستند.

۴) موارد «ب»، «ج» و «د» نادرست هستند.

نکته

بالا رفتن نرخ برابری ریال و دلار، بر ارزش پول ملی اثر منفی می‌گذارد و منجر به کاهش قدرت خرید پول ملی و در پی آن منجر به تورم می‌شود.

دانش‌آموزان عزیز به مبحث کنترل تورم دقت لازم را داشته باشند که در کنکور دی ۱۴۰۱ و تیر ۱۴۰۲ به‌عنوان سؤال مطرح شده است.

۱۲۶- کدام گزینه به ترتیب، نشان‌دهنده پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟

الف - با توجه به نمودار «مرز امکانات تولید» کدام گزینه نادرست است؟

ب - اولین مرحله انجام یک خرید هوشمندانه چیست؟

ج - به کدام دلایل زندگی عموم انسان‌ها در جامعه شهری، دارای اقتصادی تک‌محصولی است؟

د - منافع حاصل از تجارت بین‌الملل، چه اثراتی در اقتصاد کشورها دارد؟

ه - در نمودار جریان چرخشی تعاملات، بین «دولت» و «بنگاه‌ها» چه مواردی مبادله می‌شود؟

۱) نقاط زیر مرز امکانات تولید، نشان‌دهنده این است که اقتصاد از بیشترین منابع استفاده نکرده است، زیرا یک واحد از یک کالا می‌توانست تولید کند، بدون اینکه کالای دیگر را حذف کند. - بررسی گزینه‌های موجود با توجه به بودجه - تقسیم کار و عدم تمرکز بر تولید محصولات مقرون به صرفه - واردات محصولات با کیفیت‌تر، ارتقای شاخص‌های توسعه انسانی و نابرابری درآمدی - مالیات، کالا و خدمات

۲) اگر یک کشور یا شرکت، هر فرصتی را برای استفاده بهتر از منابع تولید به کار بگیرد، در صورتی که وضع دیگران بدتر شود، اقتصاد آن کشور یا شرکت، کارا است. - مشخص کردن دقیق مشکل و مسئله - تخصص‌گرایی و تولید بر اساس مزیت‌های اقتصادی - صادرات کالاها باعث می‌شود تولیدکنندگان به بازارهای وسیع‌تری دسترسی پیدا کنند و برای رقابت با سایر تولیدکنندگان، کیفیت محصولات را ارتقاء دهند و سود بیشتری کسب کنند. - مالیات، کالا و خدمات

۳) اگر در یک کشور با صرفه‌جویی، سرمایه‌گذاری بیشتری انجام شود، ظرفیت‌های تولیدی توسعه می‌یابد و مرز امکانات تولید به بالا منتقل می‌شود. - بررسی گزینه‌های موجود با توجه به بودجه - تقسیم کار و عدم تمرکز بر تولید محصولات مقرون به صرفه - کشورها می‌توانند از منابع، امکانات و فناوری‌های یکدیگر در فرآیند تولید، استفاده کنند. - پرداخت عوامل تولید، کالا و خدمات

۴) در صورتی که در یک کشور یا شرکت، افزایش کارایی در تولید محقق شود، منحنی مرز امکانات به سمت بالا منتقل می‌شود. - مشخص کردن دقیق مشکل و مسئله - تخصص‌گرایی و تولید بر اساس مزیت‌های اقتصادی - آرمان‌ها و چشم‌اندازهای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کشورها به یکدیگر نزدیک می‌شود و دیدگاه‌های مشترکی پیدا می‌کنند. - پرداخت عوامل تولید، کالا و خدمات

(متوسط - خط به خط - استاندارد) - صفحه ۱۴۳ - ۱۰۱۳

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

با توجه به عبارت «ب» در رابطه با اولین مرحله انجام خرید هوشمندانه، گزینه‌های ۱ و ۳ حذف می‌شود و با توجه به عبارت «ه» در خصوص موارد مورد مبادله در نمودار جریان چرخشی تعاملات بین دولت و بنگاه‌ها که «مالیات» و «کالا و خدمات» است، گزینه ۴ را رد می‌کنیم.

بررسی موارد:

الف) گزینه ۱: نادرست، هر نقطه در زیر مرز امکانات تولید، نشان‌دهنده این است که اقتصاد از بیشترین منابع خود استفاده نکرده است. زیرا حداقل مقدار بیشتری از یک کالا (نه یک واحد از کالا) می‌توانست تولید کند بدون اینکه مقدار تولید کالاهای دیگر کاهش یافته یا حذف شود.

گزینه ۲: نادرست، اگر یک شرکت یا کشور از تمامی فرصت‌های خود برای بهتر شدن وضعیت خودش استفاده کرده باشد به گونه‌ای که این بهبود وضعیت، موجب بدتر شدن وضع دیگران نشده باشد، اقتصاد آن شرکت یا کشور کاراست (نه اینکه موجب بدتر شدن وضع دیگران بشود).

گزینه ۳: درست، اگر یک کشور یا شرکت‌ها با صرفه‌جویی، سرمایه‌گذاری بیشتری انجام دهند، با گذشت زمان ظرفیت تولیدی آن‌ها توسعه می‌یابد و مرز امکانات تولید به سمت بالا منتقل می‌شود. (رد گزینه ۳)

گزینه ۴: نادرست، رشد اقتصادی منحنی مرز امکانات تولید را به سمت راست و بالا انتقال می‌دهد، نه اینکه افزایش کارایی موجب انتقال منحنی به سمت بالا شود.

مراحل خرید هوشمندانه
مشکل و مسئله خودتان را دقیق مشخص کنید. دقیقاً به چه چیزی نیاز دارید؟ بررسی کنید که آیا آنچه می‌خواهید، نیاز است یا خواسته و از چه راه‌هایی می‌شود آن را برطرف کرد. آیا اصلاً راهی غیر از خرید کردن هم دارد؟
↓
مشخص کنید که به چه میزان قرار است هزینه کنید.
↓
مشخص کنید که چه گزینه‌هایی در سطح پولی که شما می‌خواهید هزینه کنید، وجود دارد (برای این کار می‌توانید از وبسایت‌ها و فروشگاه‌های اینترنتی استفاده کنید. موارد را در لیستی یادداشت کنید.)
↓
آن ویژگی‌هایی از کالای هدف را که بیشتر برایتان مهم است مشخص کنید. (در سه دسته: ویژگی‌هایی که می‌خواهید حتماً در کالای هدف باشد، آن‌هایی که اگر باشد بهتر است و در نهایت آن‌هایی که اصلاً نمی‌خواهید باشد.)
↓
با استفاده از جدولی که در قسمت خرید مقایسه‌ای مشخص شده است، گزینه‌ها را بررسی کنید.
↓
انتخاب کنید و بخرید!

مراحل خرید مقایسه‌ای		
مرحله	نام مرحله	توضیحات
اول	تعریف مسئله	شامل بیان اینکه واقعاً برای رفع چه مشکل یا حل چه مسئله‌ای نیاز به خرید و مصرف دارید. مثلاً برخی افراد بدون دانستن عکاسی برای خرید دوربین حرفه‌ای برنامه‌ریزی می‌کنند. این خرید مناسبی برای آن‌ها نیست، بلکه برای این کار یک دوربین ساده نیز کافی است.
دوم	فهرست گزینه‌ها	شامل مواردی که می‌تواند مشکل را رفع و یا مسئله را حل کند.
سوم	تعیین معیارها	معیارهایی که عملاً برای افراد هنگام انتخاب مهم است. مثلاً در خرید یخچال جادار بودن، مصرف انرژی، سهولت تعمیرات و زیبایی ظاهری و نیز ایرانی بودن محصول برای خرید مهم است.
چهارم	ارزیابی	شامل سنجش گزینه‌ها براساس معیارهای مختلف
پنجم	تصمیم‌گیری	انتخاب گزینه نهایی

- هر چند زندگی عموم انسان‌ها در جامعه شهری به خاطر تخصص‌گرایی و تولید بر اساس مزیت، اقتصادی تک‌محصولی است اما در فضای جهانی اقتصاد تک‌محصولی، اقتصادی شکننده و آسیب‌پذیر است.
- صادرات کالاها به تولیدکنندگان اجازه می‌دهد تا محصولات خود را در بازارهای بزرگ‌تری به فروش برسانند و همچنین به منظور رقابت با تولیدکنندگان دیگر، به تلاش بیشتر برای تولید بهتر و کارآمدتر وادار شوند. (رد گزینه ۴)
- با توجه به نمودار جریان چرخشی تعاملات، بنگاه‌ها به دولت مالیات پرداخت می‌کنند و دولت نیز کالا و خدمات از بنگاه‌ها خریداری می‌کند. در نتیجه بین دولت و بنگاه‌ها «مالیات و کالا و خدمات» مبادله می‌شود.

نکته

الف: منحنی مرز امکانات تولید در صورتی به سمت راست و بالا انتقال پیدا می‌کند که رشد اقتصادی در کشور اتفاق بیفتد و به‌عنوان مثال بتوانیم عوامل تولید را با کشف معادن جدید تولید، نسل تکنولوژی، اختراعات، فن‌آوری، افزایش سرمایه انسانی را به وسیله آموزش و سرمایه فیزیکی را از طریق سرمایه‌گذاری در کارخانه‌ها، ساختمان ادارات، ماشین‌آلات و مغازه‌ها، با سرمایه‌گذاری بیشتر از طریق صرفه‌جویی افزایش دهیم.

ه: دولت خریداری مهم در بازارهای عوامل تولید و نیز بازار کالا و خدمات است که عوامل تولید را از خانوارها و کالا و خدمات را از بنگاه‌ها خریداری می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) موارد «ب»، «ج» و «د» نادرست هستند.
- ۳) موارد «الف»، «ب»، «ج» و «ه» نادرست هستند.
- ۴) موارد «د» و «ه» نادرست هستند.

راهنمای مسیرت...

دانش‌آموزان عزیز به مبحث منحنی مرز امکانات تولید دقت لازم را داشته باشند که در کنکور دی ۱۴۰۱ و اردیبهشت ۱۴۰۳ به‌عنوان سؤال مطرح شده است.

۱۲۷- جدول زیر نشان‌دهنده آمار تولیدات کشوری فرضی است. اگر مجموع ارزش اقلام ماشین‌آلات، پوشاک و مواد غذایی ۳۷۸ میلیارد ریال باشد، به ترتیب میزان تولید ناخالص داخلی و تولید ناخالص داخلی سرانه این کشور چقدر است؟

ردیف	نوع تولید	ارزش فعالیت تولیدی
۱	خدمات ارائه شده	۹۰ میلیارد ریال
۲	فعالیت تولیدی خارجیان مقیم کشور	۶۴ میلیارد ریال
۳	ارزش استهلاک	۳۲ میلیارد ریال
۴	فعالیت تولیدی مردم کشور که در خارج اقامت دارند	$\frac{1}{8}$ فعالیت تولیدی خارجیان مقیم کشور
۵	جمعیت کشور	۸۰ میلیون نفر

(۲) ۵۳۲ میلیارد ریال - ۶,۲۵۰ ریال

(۴) ۵۰۰ میلیارد ریال - ۶,۲۵۰ ریال

(۱) ۵۳۲ میلیارد ریال - ۶,۶۵۰ ریال

(۳) ۵۰۰ میلیارد ریال - ۶,۶۵۰ ریال

(دشوار - محاسباتی - زمانبر) - صفحه ۱۳۳ - ۱۰۱۱

پاسخ: گزینه ۱

بررسی موارد:

الف) برای به دست آوردن GDP یا تولید ناخالص داخلی باید:

فعالیت تولیدی خارجیان مقیم کشور + خدمات ارائه شده + مجموع ارزش اقلام ماشین‌آلات، پوشاک و مواد غذایی = GDP

میلیارد ریال $GDP = 378 + 90 + 64 = 532$

پ) برای محاسبه تولید ناخالص داخلی سرانه کافی است GDP به جمعیت تقسیم شود:

$$\text{ریال سرانه} = \frac{GDP}{\text{جمعیت کل}} = \frac{532,000,000,000}{80,000,000} = 6,650$$

ارزش کالاهای واسطه‌ای را در GDP محاسبه نمی‌کنیم؛ چرا که ارزش کالاهای واسطه‌ای در بطن ارزش کالاهای نهایی محاسبه شده است. فعالیت تولیدی مردم کشور که در خارج اقامت دارند را در تولید ناخالص ملی (GND) محاسبه می‌کنیم و در GDP محاسبه نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) مورد «ب» نادرست است.

۳) مورد «الف» نادرست است.

۴) موارد «الف» و «ب» نادرست هستند.

راهنمای مسیرت...

دانش‌آموزان عزیز به مسائل مربوط به GDP و GNP دقت لازم را داشته باشید؛ چرا که فرق بین این دو در فعالیت تولیدی خارجیان مقیم کشور که در GDP و فعالیت تولیدی مردم کشور مقیم در خارج که در GNP محاسبه می‌شود، است.

۱۲۸- جدول زیر نشان دهنده وضعیت توزیع درآمد کشوری فرضی مطابق شاخص دهک‌هاست. اگر تفاوت سهم دهک دهم و نهم ۱ درصد، تفاوت سهم دهک هفتم و چهارم ۵ درصد، تفاوت سهم دهک دوم و ششم ۸ درصد و تفاوت سهم دهک اول و سوم ۵ درصد باشد، در این صورت سهم دهک‌های سوم، ششم، هفتم و نهم به ترتیب چقدر است؟

سهم دهک اول	۲٪
سهم دهک دوم	۳٪
سهم دهک سوم	؟
سهم دهک چهارم	۷٪
سهم دهک پنجم	۹٪
سهم دهک ششم	؟
سهم دهک هفتم	؟
سهم دهک هشتم	۱۴٪
سهم دهک نهم	؟
سهم دهک دهم	۱۸٪
۱۰۰ درصد جمعیت کشور فرضی	۱۰۰ درصد درآمد ملی کشور فرضی

(۲) هفت - یازده - دوازده - هفده

(۴) هفت - یازده - دوازده - نوزده

(۱) هشت - یازده - دوازده - هفده

(۳) هفت - یازده - سیزده - هفده

(متوسط - محاسباتی - زمانبر ۱ - صفحه ۱۲۴ - ۱۰۱۱)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سریع:

با به دست آوردن سهم دهک سوم، گزینه ۱ و با به دست آوردن سهم دهک نهم گزینه ۴ را رد می‌کنیم. با به دست آوردن سهم دهک هفتم نیز گزینه ۳ را رد می‌کنیم.

با توجه به داده‌های مسئله داریم:

$$d_{10} - d_9 = 1 \Rightarrow 18 - d_9 = 1 \Rightarrow 18 - 1 = d_9 \Rightarrow d_9 = 17$$

$$d_7 - d_4 = 5 \Rightarrow d_7 - 7 = 5 \Rightarrow d_7 = 7 + 5 \Rightarrow d_7 = 12$$

$$d_6 - d_2 = 8 \Rightarrow d_6 - 3 = 8 \Rightarrow d_6 = 8 + 3 \Rightarrow d_6 = 11$$

$$d_3 - d_1 = 5 \Rightarrow d_3 - 2 = 5 \Rightarrow d_3 = 5 + 2 \Rightarrow d_3 = 7$$

نکته

مجموع سهم دهک‌های اول تا دهم باید حتماً برابر ۱۰۰ شود.

راهنمای مسیرت...

دانش‌آموزان عزیز به مبحث مسائل مربوط به دهک دقت لازم را داشته باشند که در کنکور دی ۱۴۰۱، اردیبهشت ۱۴۰۳ و تیر ۱۴۰۲ به‌عنوان سؤال مطرح شده است.

۱۲۹- اطلاعات داده‌شده مربوط به عملکرد سالانه یک بنگاه اقتصادی با ۲۰ نفر کارگر است، سود یا زیان این بنگاه چه قدر است؟

- دستمزد ماهیانه هر کارگر: ۴ میلیون تومان

- خرید مواد اولیه برای تولید ماهانه: ۲۰۰ میلیون تومان

- پول آب و برق و گاز و عوارض شهرداری و مالیات سالانه: ۱۶۰۰ میلیون تومان

- درآمد سالانه: ۵ میلیارد تومان

(۲) ۲,۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان ضرر

(۴) ۴۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان ضرر

(۱) ۲,۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان سود

(۳) ۴۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان سود

بررسی سریع:

با به دست آوردن جمع هزینه‌ها سریعاً دو گزینه زیان را رد می‌کنیم؛ چرا که هزینه‌ها کمتر از درآمد شده است و با به دست آوردن اختلاف درآمد و جمع هزینه‌ها گزینه ۳ را انتخاب می‌کنیم.

بررسی موارد:

پول آب، برق و ... (سالانه) + مواد اولیه سالانه + دستمزد سالانه کارگران = هزینه‌های سالانه

جمع هزینه‌های سالانه - درآمد سالانه = سود یا زیان سالانه

تومان ۴,۰۰۰,۰۰۰ = دستمزد ماهیانه هر کارگر

تومان ۹۶۰,۰۰۰,۰۰۰ = $۴,۰۰۰,۰۰۰ \times ۲۰ \times ۱۲$

تبدیل به
سال

تومان ۲,۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = $۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲$ خرید مواد اولیه سالانه

تبدیل به
سال

تومان ۴,۹۶۰,۰۰۰,۰۰۰ = $۹۶۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۲,۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۱,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰$ مجموع هزینه‌ها

سود (تومان) $۴۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۴,۹۶۰,۰۰۰,۰۰۰$ سود یا زیان

اگر درآمد بیشتر از هزینه‌ها باشد، بنگاه اقتصادی سود کرده است و اگر درآمد کمتر از هزینه‌ها باشد، بنگاه اقتصادی زیان کرده است.

راهنمای مسیرت...

دانش‌آموزان عزیز به مسائل مربوط به سود یا زیان بنگاه اقتصادی دقت لازم را داشته باشند که در کنکور دی ۱۴۰۱ و تیر ۱۴۰۲ به‌عنوان سؤال مطرح شده است.

۱۳۰- در یک جامعه فرضی، کشاورزان هر کیلوگرم پنبه تولیدی خود را به ارزش ۸۰۰۰ ریال به کارگاه ریسندگی می‌فروشند. کارگاه‌های ریسندگی، این مقدار پنبه را به مقداری نخ تبدیل کرده و به ارزش ۱۰۰۰۰ ریال به کارگاه‌های پارچه‌بافی می‌فروشند و در کارگاه‌های پارچه‌بافی نخ به پارچه تبدیل شده و به مبلغ ۱۶۰۰۰ ریال به کارگاه‌های تولید پوشاک فروخته می‌شود و در این کارگاه‌ها پارچه به پوشاک تبدیل می‌شود و به مبلغ ۳۲۰۰۰ ریال به دست مصرف‌کنندگان می‌رسد. با توجه به این اطلاعات و نرخ مالیات ۵٪، پاسخ پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

الف - مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله اول و چهارم کدام است؟

ب - قیمت فروش پارچه با مالیات بر ارزش افزوده چقدر است؟

(۱) الف (۴۰۰ - ۱۶۰۰) ب (۴۰۰ - ۱۶۸۰۰)

(۲) الف (۴۰۰ - ۱۶۰۰) ب (۴۰۰ - ۱۶۸۰۰)

(۳) الف (۴۰۰ - ۱۶۰۰) ب (۴۰۰ - ۱۶۸۰۰)

(۴) الف (۴۰۰ - ۱۶۰۰) ب (۴۰۰ - ۱۶۸۰۰)

بررسی سریع:

با به دست آوردن نرخ مالیات مرحله اول گزینه ۲ و ۳ رد می‌شود و با به دست آوردن قیمت فروش پارچه با مالیات بر ارزش افزوده گزینه ۱ را نیز حذف می‌کنیم.

بررسی موارد:

نرخ مالیات $\times$ قیمت اولیه کالا در مرحله اول = مالیات بر ارزش افزوده در مرحله اول

$$= ۸۰۰۰ \times \frac{۵}{۱۰۰} = ۴۰۰$$

نرخ مالیات $\times$ قیمت اولیه کالا در مرحله چهارم = مالیات بر ارزش افزوده در مرحله چهارم

$$= 32000 \times \frac{5}{100} = 1600$$

(نرخ مالیات $\times$ قیمت اولیه پارچه) + قیمت اولیه پارچه = قیمت فروش پارچه با احتساب مالیات بر ارزش افزوده

$$= 16000 + \left(16000 \times \frac{5}{100}\right) = 16000 + 800 = 16800$$

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ مورد «ب» نادرست است.
- ۲ مورد «الف» نادرست است.
- ۳ موارد «الف» و «ب» نادرست هستند.

راهنمای مسیرت...

دانش‌آموزان عزیز به مسائل مربوط به مالیات بر ارزش افزوده دقت لازم را داشته باشند که در کنکور تیر ۱۴۰۲ به‌عنوان سؤال مطرح شده است.

آزمون

کارنامه رتبه‌های بهرتر

رتبه‌های ا تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

www.
arefonline.ir

مرکز مشاوره عارف

